

דוח שנתי

דין וחשבון לשנת 2017
בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

**עיצוב: סטודיו 'שחר שושנה' מקבוצת 'סקורפיו '88'
נדפס בדפוס העיר העתיקה, ירושלים.**

דוח שנתי לשנת 2017 - תוכן עניינים

5	א. דבר יו"ר הדירקטוריון
13	ב. דו"ח הדירקטוריון וההנהלה
88	ג. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
91	ד. דוח כספי שנתי מבוקר
99	ה. חוות דעת הרואה חשבון המבקר
227	ו. ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי
273	ז. דוח תקופתי
291	ח. שאלון ממשל תאגידי
300	ט. מילון מונחים
307	י. אינדקס
308	יא. רשימת סניפי הבנק

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בעלי מניות נכבדים,

בשם הדירקטוריון ובשמי אני מתכבד להגיש לכם את דוח הדירקטוריון ואת הדוח הכספי של בנק ירושלים לשנת 2017.

במהלך שנת 2017, המשיך הבנק ביישום תכניתו האסטרטגית הרב שנתית בדגש על חדשנות ומתן מענה למגמות השוק ולדרישות הרגולציה.

בשנת 2017 השיג הבנק לבעלי המניות תשואה על ההון בשיעור של 4.5%.

הדיבידנדים ששולמו לבעלי המניות בשנת 2017 הסתכמו לסך של 7.1 מיליוני ש"ח.

המערכת הבנקאית בישראל

המערכת הבנקאית בישראל ממשיכה לגלות יציבות ורווחיות סבירה למרות אי הוודאות הנובעת, בין השאר, משטף השינויים הרגולטוריים הרבים והרפורמות המבניות המיועדות להגביר את התחרות בתחום השירותים הבנקאיים בכלל ואת התחרות בין הבנקים על מגזר משקי הבית בפרט. השנה בדומה לקודמתה התאפיינה ביוזמות רגולטריות וחקיקה משמעותית בענף הבנקאות, ותוצאותיהן יבוא לידי ביטוי בעתיד.

המלצות ועדת שטרם להגברת התחרות והתחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים לצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאית קיבלו תוקף חוקי מחייב ותיישמנה במדורג בשנים הקרובות.

המערכת הבנקאית נמצאת בתהליך מתמשך של מהפכה דיגיטלית אשר תתרום להגברת התחרות והתייעלות המערכת לטובת הלקוחות ובעיקר תיטיב עם לקוחות משקי הבית.

המפקחת על הבנקים מקדמת רפורמות אשר נועדו לעודד הכנסת טכנולוגיות וחדשנות לבנקאות, לשיפור היעילות התפעולית של הבנקים ולהגברת התחרות בתחומי הבנקאות והתשלומים.

כל אלה ועוד מזמנים למערכת הבנקאית אתגרים והזדמנויות עם התרחבות הזירה הפיננסית וצמיחת היקפי הפעילות הפיננסית בד בבד עם צמיחת המשק.

שנת 2017 היתה שנה מוצלחת בשווקים, בכל אפיקי ההשקעות ובכל המדדים המובילים בעולם נרשמו תשואות גבוהות למשקיעים. לתוצאות השנה החולפת אחראים מספר גורמים: השיפור בצמיחה הגלובלית, היעדרותה של אינפלציה שתורמה לריביות נמוכות ואי התממשותם של גורמי סיכון. כל אלה הובילו לעליות חדות בשווקים.

בחודש פברואר השנה חלה טלטלה חזקה ועוצמתית בכל השווקים בעולם שגרמו לירידות שערים חדות בכל אפיקי ההשקעה. בהמשך החודש נבלמו הירידות ונרשמו עליות שערים במרבית השווקים ומדדי המניות המובילים.

בנק ירושלים - תוצאות והתפתחות בשנת 2017

בשנת 2017 המשיך הבנק ליישם בהצלחה את התכנית האסטרטגית הרב שנתית אשר רועננה במהלך השנה, תוך שימור רמת רווחיות התואמת לאופי הפעילות ופרופיל הסיכון של הבנק, וזאת על אף תנאי השוק המשתנים וסביבת הריבית הנמוכה. בד בבד המשיכה ההנהלה בפיתוח הבנק תוך מאמצי התייעלות.

כחלק מיישום אסטרטגיית הבנק להתמקד בפעילויות הליבה, מכר הבנק השנה את תיק לקוחות ניירות הערך של הלקוחות העצמאיים והמוסדיים (פעילות הברוקראז'), הקלוזינג של העסקה בוצע והתמורה בגינה התקבלה ברבעון הראשון לשנת 2018. הרווח מהעסקה ישמש את הבנק כמקור למינוף הפעילות הקמעונאית שלו.

הרווח הנקי של הבנק לשנת 2017 הסתכם לסך של כ-37.0 מיליוני ש"ח ושיעור התשואה על ההון עמד על 4.5% וזאת בהלימה לתיאבון לסיכון של הבנק על רקע תנאי השוק המשתנים, לרבות התגברות התחרות במערכת הבנקאית.

יתרות תיק האשראי נטו של הבנק הסתכמה בסוף שנת 2017 לסך של כ-10 מיליארדי ש"ח בדומה לסוף שנת 2016.

תיק האשראי של הבנק איכותי ומאופיין בפיזור גדול. חלקו של האשראי הקמעונאי מסך כל התיק עומד על 82%, ברובו אשראי לדיור המובטח בנכסי נדל"ן.

לצד הפיזור הגדול, מתבטאת איכות תיק האשראי של הבנק גם בשיעור נמוך יחסית של הפרשה שנתית להפסדי אשראי, אשר עמד בשנת 2017 על 0.38% (בהשוואה ל-0.31% בשנת 2016).

בחודש דצמבר 2017, השלים הבנק הנפקת הון משני רובד 2 מסוג COCO בהיקף של כ-106 מיליוני ש"ח. בשנת 2017 הוסיף הבנק להגדיל ולחזק את בסיס ההון שלו, ובסוף השנה עמד יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון על 10.2% ויחס המינוף עמד על כ-5.7%.

בנק ירושלים התפתחויות ומגמות ב-5 השנים האחרונות

להלן עיקרי הנתונים:

	2012	2017	
שינוי ב-%	במיליוני ש"ח		
10.3%	12,288	13,554	סך הכל מאזן
0.9%	9,581	9,671	אשראי לציבור, נטו
7.6%	9,814	10,560	פיקדונות הציבור
21.4%	690	837	הון עצמי*
42.2%	344	489	הכנסות
57.0%	258	399	הוצאות
12.1%	33	37	רווח נקי
0.4 (נקודות האחוז)	4.9%	4.5%	תשואה להון
7 נקודות האחוז	75%	82%	יחס יעילות (הוצ' תפעולית ואחרות מסך כל ההכנסות)
0.5 נקודות האחוז	9.7%	10.2%	יחס הלימות- הון עצמי רובד 1
19.3%	509	607	מספר עובדים

*לאחר חלוקת דיבידנדים בסך כולל של 69.4 מיליוני ש"ח בחמש השנים הנ"ל.

הנתונים על התפתחות הבנק לאורך חמש השנים האחרונות מצביעים על גידול בפעילות (היקף המאזן) בשיעור של 10.3% אשר בנוסף לשיפור בפער הריבית הובילו לגידול מרשים בהכנסות בשיעור של 42.2%, ברווח הנקי גידול מ-33 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2012 ל-37 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2017, המשקף גידול בשיעור של 12.1%. רווחי 2017 משקפים תשואה להון של 4.5% התפתחות זו משקפת את ההצלחה ביישום האסטרטגיה הרב שנתית של הבנק, ובכלל זה מיקוד בפעילות הקמעונאית, עליה מתבסס צביונו של בנק ירושלים כבנק קמעונאי ייחודי. במקביל לצמיחה, המשיך הבנק גם בשנת 2017 ביישום תהליך התייעלות.

האסטרטגיה העסקית

התכנית האסטרטגית של הבנק, נשענת על שלושה נדבכים:

- בעלי המניות - השאת ערך לבעלי המניות, מדיניות חלוקת דיבידנדים בשיעור של 30% מהרווח בכפוף לעמידה במבחני החלוקה ובתנאים הקבועים בהוראות הדין, תוך שימור רווחיות נאותה ויציבה ופרופיל סיכון נמוך.
  - לקוחות - מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני, תוך השאת ערך ללקוחות.
  - עובדים - טיפוח וקידום ההון האנושי, מנהלים ועובדים.
- במרכז האסטרטגיה צמיחה קמעונאית מבוקרת תוך מיקוד בפעילות מתמחה בהלוואות לדיו, והמשך פיתוח פעילות האשראי הצרכני. בבסיס התכנית, שמירה על פרופיל סיכון נמוך המתבטא בתמהיל הפעילות, ביחס הלימות ההון, יחסי הנזילות ויחס מינוף גבוה מהיחס המינימלי הנדרש לפי הוראות הרגולציה.
- בהתחשב באופי ותמהיל פעילויות הבנק, ולאור החסמים הרגולטוריים והטכניים המונעים מעבר מלא לשירותי בנקאות בתקשורת, ממשיך הבנק להשען על מערך הסניפים ומוקדי שירות במתן שירותי בנקאות ללקוחותיו, לצד יישום שיפורים טכנולוגיים והרחבת שירותי הבנקאות בתקשורת לנוחות הלקוחות.

כל אלה, לצד מתן שירות אישי ומקצועי, יעיל ומהיר במגוון מוצרים בנקאים מתקדמים ואיכותיים, מובילים למצוינות בשירות ולהשאת ערך ללקוחות הבנק, ערכים שבנק ירושלים חרט על דגלו.

יעדים ומגמות לשנה הקרובה

בשנת 2018 מתעתד הבנק להמשיך ביישום האסטרטגיה הקמעונאית המעודכנת, ועיקרה העמדת הלוואות לדיור ואשראי צרכני, תוך המשך טיפוח מחויבות עמוקה למגזר משקי הבית ובד בבד עם חדשנות מוצרית-שירותית כמו שירותי כרטיס נטען PREPAID. בנוסף, מתכוון הבנק להרחיב את בסיס לקוחותיו ושירותים בנקאיים נוספים שהוא מעמיד לרשות לקוחותיו. כל אלה יתרמו להעלאת ערך ללקוחות.

יעדי הצמיחה שהוגדרו לתיק האשראי לשנת 2018 נקבעו בהלימה להתפתחויות במשק ולמדיניות התיאבון לסיכון של הבנק.

בין היעדים המרכזיים שהגדיר הבנק לשנת 2018 נמנים שימור יחסי הלימות ההון תוך עמידה ביחס הלימות הון כולל של מינימום 13.6% שהגדיר הדירקטוריון כיעד לסוף שנת 2019, וכן שימור יחס מינוף נאות של 5.1%, ויחסי נזילות איתנים.

בשנת 2018 מתעתד הבנק להמשיך בצעדי התייעלות, ובכלל זה עידוד הלקוחות לשימוש באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הבנק, באמצעות האינטרנט ואמצעים דיגיטליים נוספים, במטרה לצמצם את תלות הלקוחות בסניפים הפיזיים, לייעל את הפעילות ולשפר את השירות.

השנים הבאות מאתגרות ביותר, רגולציה מכבידה, המשך סביבת ריבית נמוכה ותנודתיות בשווקים בשל חוסר וודאות. הבנק נערך להתמודד אל מול אתגרים אלה בנקיטת מדיניות צמיחה מדודה, התייעלות תפעולית ושמירה על תיאבון סיכון נמוך.

ממשל תאגידי

הבנק מייחס חשיבות עליונה להתנהלות על-פי כללי ממשל תאגידי, ובכלל זה התנהלות תקינה של הדירקטוריון תוך הקפדה על עמידה בכל הוראות הדין. בהתאם למדיניות זו, מקפיד הבנק על יישום הכללים וההוראות החלים עליו על-פי סטנדרטים גבוהים, אשר בין היתר מגדירים את מכלול היחסים בין הדירקטוריון, ההנהלה, גופי הביקורת והבקרה, ובאים לידי ביטוי באמצעות מבנה ארגוני, הגדרת תחומי אחריות וסמכויות, נהלי עבודה וכללי דיווח ופיקוח, בקרה וביקורת. כמו כן פועל הבנק בהתמדה ליישום והטמעת תרבות ארגונית אתית ונאותה על-פי סטנדרטים בנקאיים גבוהים ללא פשרות.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

בבנק המתייחס אל המשאב האנושי כאל נכסו החשוב ביותר, המשיך הבנק גם בשנת 2017 בקידום ופיתוח איכות המשאב האנושי ובטיפוח מערכת יחסי העבודה, המהווה לאורך השנים נכס אסטרטגי לבנק.

במהלך שנת 2017 השיק הבנק מהלך רחב של הדרכה והכשרה של מנהלים בבנק שיימשך גם בשנת 2018. לארגון העובדים חלק חשוב בהובלת הבנק להשגת היעדים בפעילותו העסקית. יחסי העבודה הטובים השוררים בבנק לאורך שנים, משקפים את האמון ההדדי ואת שיתוף הפעולה הפורה בין ההנהלה לבין ארגון העובדים, אשר לצד תנאי עבודה הוגנים וראויים, תורמים להצלחת הבנק ולקידומו.

אחריות תאגידית

בנק ירושלים, אשר נוסד לפני למעלה מ-50 שנה, מחוייב לתחומי אחריות תאגידית ומזה שנים רבות משלבם כחלק אינטגרלי מפעילותו העסקית. מחוייבות זו משקפת תפיסה לפיה הצלחה עסקית הולכת יד ביד עם שיקולים חברתיים-סביבתיים, שהתחדדה בשנים האחרונות ואף שולבה באסטרטגיה הכוללת של הבנק, אשר חרט על דגלו את ערכי השקיפות וההוגנות במתן שירותים בנקאיים.

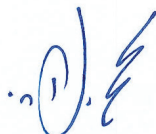
במסגרת האחריות התאגידית שלו, פועל הבנק גם למען קידום רווחת עובדיו והתפתחותם המקצועית והאישית, ליצירת ערך לקהילה, בין היתר באמצעות תרומות לעמותות וארגונים שחרטו על דגלם קידום מטרות חברתיות, לפיתוח מודעות חברתית בקרב עובדיו ועידודם למעורבות חברתית. הבנק מיישם עקרונות ממשל תאגידי תקין מתקדמים בהתנהלותו, וכן עקרונות לתרבות אתית וערכית של עובדיו, מנהליו וחברי הדירקטוריון.

אנו מחויבים לבעלי המניות שלנו, ללקוחותינו, לעובדי הבנק ולחברה הישראלית במסגרתה אנו פועלים וממנה שואבים את עוצמתנו.

במבט לעתיד, נמשיך כולנו, הדירקטוריון, ההנהלה ועובדי הבנק, לפעול לפיתוח הבנק וקידומו ולהשאת ערך לבעלי מניותיו וללקוחותיו, תוך שימור ערכי המצויינות בשירות, ההוגנות והשקיפות, והתמודדות עם התמורות והאתגרים שיזמנו לנו השנים הבאות.

אני מבקש להודות בשמי ובשם הדירקטוריון, ללקוחות הבנק הממשיכים להביע בנו אמון לכל אורך הדרך, למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק על עבודתם המקצועית, הנאמנה והמסורה ועל תרומתם להצלחת הבנק.

בכבוד רב,

זאב נהרי

יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2018

חברי דירקטוריון הבנק

בנק ירושלים

זאב נהרי, רו"ח^(א)

יושב ראש הדירקטוריון

זלמן שובל^(א)

יהודה אורבך, רו"ח^(ב)

ד"ר רות ארד^(ב)

שמואל אשל^(ב)

משה באואר^(א)

ליאור בן עמי^(א)

רם הרמלך^(א)

אירה סובל, רו"ח^(ג)

ד"ר נורית קראוס^{(ג)(ד)}

גדעון שובל^(א)

(א) באסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק שהתקיימה ביום 29 בנובמבר 2017, הוחלט למנות לתקופת כהונה נוספת את הדירקטורים המכהנים בבנק (שאינם דירקטורים חיצוניים): ה"ה זאב נהרי (יו"ר הדירקטוריון), זלמן שובל, גדעון שובל, משה באואר, רם הרמלך וליאור בן עמי.

(ב) דח"צ לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999.

(ג) דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 בנהל בנקאי תקין ודירקטור בלתי תלוי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999.

(ד) חדלה לכהן ביום 28 בינואר 2018 (עם סיום כהונה שנייה).

* פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

חברי הנהלת הבנק ונושאי משרה ותפקידיהם

בנק ירושלים

חברי הנהלת הבנק

גיל טופז, עו"ד ורו"ח

מנהל כללי

מיכאל טייר^(א)

משנה למנהל הכללי, ראש חטיבת משאבים

דוד לוי^(ב)

משנה למנהל הכללי, ראש החטיבה הקמעונאית

שרית וייסטוק, עו"ד^(א)

סגן מנהל כללי, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה.

אלכסנדר זלצמן, רו"ח

סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי, ראש אגף כספים

דפנה לנדאו^(ג)

סגן מנהל כללי, מנהלת סיכונים ראשית, ראש חטיבת הסיכונים

משה עומר

סגן מנהל כללי, ראש החטיבה הפיננסית

נושאי משרה שאינם חברי הנהלה

רון שגיא

סגן מנהל כללי, מבקר פנימי ראשי

כרמל פלורנץ, עו"ד

מזכיר הבנק וחברות בנות

הגר פרץ דיין

מנהלת מטה מנכ"ל הבנק, שיווק ואסטרטגיה

לירן עובדיה^(ד)

מנהל מחלקת סקטור נדל"ן

קוסט פורר גבאי את קסירר

רואי החשבון המבקרים של הבנק

(א) ביום 31 בדצמבר 2017, הודיע מר מיכאל טייר על פרישתו והוא יחדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 31 במרץ 2018.
(ב) ביום 15 ביוני 2017, אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר דוד לוי למשנה למנכ"ל (קודם למינוי כיהן כסמנכ"ל בתפקיד הנ"ל).
(ג) ביום 9 בפברואר 2017, אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של גב' שרית וייסטוק, סמנכ"ל, היועצת המשפטית למנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה (קודם לכן כיהנה כמנהלת המחלקה המשפטית).
(ד) החלה לכהן ביום 1 במרץ 2017 (עם סיום כהונתו של מר בן ישי בתפקיד זה).
(ה) החל לכהן ביום 1 בנובמבר 2017 (עם סיום כהונתה של גב' רוסק בתפקיד זה).
* פרטים נוספים על נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

דוח הדירקטוריון והנהלה

דין וחשבון לשנת 2017
בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

20	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	.1
20	1.1 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו	
21	1.2 מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות	
23	1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם	
25	1.4 תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית	
26	1.5 אירועים לאחר תאריך המאזן	
28	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	.2
28	2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	
30	2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	
34	2.3 ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון והמינוף	
41	2.4 תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	
47	2.5 חברות מוחזקות עיקריות	
48	3. סקירת הסיכונים	.3
48	3.1 סיכון אשראי	
67	3.2 סיכון שוק	
74	3.3 סיכון נזילות ומימון	
76	3.4 סיכון תפעולי	
78	3.5 סיכונים אחרים	
84	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים:	.4
84	4.1 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים	
86	4.2 אומדנים חשבונאיים קריטיים	
86	4.3 בקרות ונהלים	
87	5. מידע נוסף	.5
87	5.1 קוד אתי	
87	5.2 תרומות ופעילות קהילתית	

21	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
22	שינויים עיקריים
23	ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק
30	פערי הריבית בין נכסים כספיים והתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים
30	היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים
31	ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית
31	פרטים אודות הוצאות בגין הפסדי אשראי
32	פרטים אודות הוצאות וההשקעות במערך טכנולוגיות המידע
34	התפתחות תיק ניירות ערך
34	התפתחות תיק האשראי
35	הרכב פיקדונות הציבור
35	התפתחות באגרות החוב ובכתבי ההתחייבויות הנדחים
37	יחס הלימות הון
37	נתונים אודות ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים בהון הבנק ובנכסי הסיכון
37	התפתחות ההון
39	ריכוז תנאי כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים
39	יחס מינוף
42	פירוט היתרות הממוצעות של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי פעילות
42	פירוט הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות
43	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית
44	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית
45	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקי לפי תתי מגזרים
46	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר גופיים מוסדיים
46	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי
52	סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים
52	פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים
53	פרטים על הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314
54	פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור
55	סיכון האשראי לפי ענפי משק
57	התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים
58	פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור
60	יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
61	נתונים נוספים על יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
61	פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
62	נתונים אודות יתרות ממוצעות של סיכון אשראי* לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ללקוחות עו"ש פעילים
62	התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים
65	חשיפה למדינות זרות
66	חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
67	אומדן ה-VaR
68	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

רשימת הטבלאות (המשך)

69	השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
69	תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית
70	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
72	משך החיים הממוצע של הנכסים והתחייבויות
72	מגבלות על שיעורי החשיפה
72	ריכוז בסיסי הצמדה
73	נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן
73	נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן
74	יחס כיסוי נזילות
75	פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך
80	השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

דו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2017

להלן הדין וחשבון השנתי של בנק ירושלים בע"מ. דין וחשבון זה יובא לדין לפני האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 27 בפברואר 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשנת 2017 (להלן: "שנת הדוח"). הדוחות ערוכים על-פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על-פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

פרק 1 - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1. תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על-פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה במסגרת דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על-פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדו"ח הבנק פועל באמצעות 20 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ, לפרטים אודות עידכון פרישת הרשת ראה להלן בפרק שינויים עיקריים בתקופה המדווחת. פעילותו העסקית של הבנק מתבצעת בעיקר בחטיבה הקימעונואית, בסקטור הנדל"ן ובחטיבה הפיננסית, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונואית משרתת באמצעות מערך הסינוף, שיתופי פעולה בנקודות מכירה ומוקדי המומחים והדיגיטל את לקוחות משקי הבית והבנקאות הפרטית בתחומי המשכנתאות, האשראי הצרכני ונכסים כספיים של הלקוחות.

סקטור הנדל"ן מרכז ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, מימון פרויקטים של התחדשות עירונית (לרבות תמ"א 38 לסוגיה) ומימון קבוצות רכישה.

החטיבה הפיננסית אחראית על ניהול מקורות המימון לפעילותו של הבנק, ניהול החשימות הפיננסיות והנזילות של הבנק הנובעות מפעילויות עסקיות, ובכלל זה ניהול חדרי עסקאות, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים ותפעול פעילות ניירות ערך ונגזרים.

לפרטים נוספים אודות שינויים במבנה הבנק ובאופן ניהולו ראה בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים ובביאור 29 לדוח הכספי.

1.2. מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):					
1.8%	9.0%	6.3%	⁽²⁾ 7.0%	4.5%	תשואת הרווח הנקי להון עצמי
2.0%	10.8%	6.6%	4.8%	4.4%	תשואת הרווח הכולל להון עצמי
0.10%	0.49%	0.35%	0.39% ⁽²⁾	0.27%	תשואה לנכסים ממוצעים
9.3%	9.8%	9.7%	10.1%	10.2%	יחס הון עצמי רובד 1
-	-	5.2%	5.3%	5.7%	יחס המינוף ⁽¹⁾
-	-	403%	458%	243%	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
2.83%	3.38%	3.41%	3.60%	3.63%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
80.5%	75.8%	76.7%	75.6%	81.7%	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)
מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):					
0.57%	0.19%	0.41%	0.31%	0.38%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.12%	1.12%	1.12%	1.04%	1.04%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
3.36%	2.64%	2.04%	2.01%	2.14%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור ל 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.38%	0.20%	0.38%	0.37%	0.38%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח (במיליוני ש"ח):					
12.7	65.0	48.6	⁽²⁾ 55.6	37.0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
13.6	77.6	50.7	38.1	36.1	סך הרווח הכולל
257.2	317.0	334.1	343.0	363.4	הכנסות ריבית, נטו
54.7	18.4	40.4	30.4	36.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
106.5	147.9	142.7	167.8	125.5	הכנסות שאינן מריבית
91.4	118.3	124.5	120.9	114.6	מזה: עמלות
292.6	352.4	365.8	386.5	399.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
152.9	171.2	166.3	173.4	176.4	מזה: משכורות והוצאות נלוות
0.18	0.92	0.69	0.79	0.52	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה
נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח (במיליוני ש"ח):					
13,459.8	14,084.8	14,219.5	14,202.0	13,553.6	סך כל הנכסים
2,833.4	3,278.0	2,071.9	2,522.0	2,659.0	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
676.6	902.4	1,779.5	1,434.5	858.3	ניירות ערך
9,626.6	9,566.5	9,889.3	9,790.1	9,670.7	אשראי לציבור, נטו
12,769.3	13,334.4	13,435.5	13,393.7	12,716.3	סך כל ההתחייבויות
51.5	42.5	39.4	36.5	33.6	מזה: פיקדונות מבנקים
11,071.1	10,977.2	11,019.0	10,868.3	10,560.1	פיקדונות מהציבור
1,406.0	1,503.1	1,634.8	1,582.1	1,872.2	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
27.5	582.7	387.3	590.4	34.4	ניירות ערך שהושאלו
690.5	750.4	784.0	808.3	837.3	הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
נתונים נוספים:					
559.0	705.0	707.0	769.4	673.5	מחיר מניה (בש"ח)
19.43	25.10	24.26	19.57	10.07	דיבידנד למניה (באגרות)
550	597	607	623	607	מספר עובדים
2.00%	2.30%	2.39%	2.42%	2.70%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.68%	0.84%	0.88%	0.85%	0.85%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

- (1) הוראות גילוי זה חלה החל מיום 1 באפריל 2015, לא נדרש לתת גילוי למספרי השוואה.
 (2) לפרטים אודות השפעות מיוחדות על הרווח לשנת 2016 ראה להלן בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר.
 (3) למידע רב תקופתי נוסף, ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים, נספחים 2-4.

להלן שינויים עיקריים:

2017 לעומת 2013 ⁽²⁾	2017 לעומת 2016 ⁽¹⁾	
34.4%	(4.3%)	סך הכל הכנסות
36.6%	3.4%	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(32.5%)	21.4%	הפרשה להפסדי אשראי
189.8%	(33.8%)	רווח נקי
166.2%	(5.2%)	רווח כולל
0.5%	(1.2%)	אשראי לציבור, נטו
(3.8%)	(2.8%)	פקדונות הציבור
⁽⁴⁾ 21.2%	⁽³⁾ 3.6%	הון עצמי
2.7 נקודות האחוז	(2.5) נקודות האחוז	תשואת הרווח הנקי להון עצמי
0.9 נקודות האחוז	0.1 נקודות האחוז	יחס הון עצמי רובד 1
*	0.4 נקודות האחוז	יחס המינוף
*	(215) נקודות האחוז	יחס כיסוי הנזילות
1.2 נקודות האחוז	6.1 נקודות האחוז	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)

* הוראות גילוי זה חלה החל מיום 1 באפריל 2015, לא נדרש לתת גילוי למספרי השוואה.

(1) הרווח בשנת 2016 כולל השפעות מיוחדות בסך 11.8 מיליוני ש"ח (לאחר מס) כמפורט להלן בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות בהוצאות וברוח כולל אחר. בנטרול השפעות אלו חל גידול של 2.3% בהכנסות, קיטון של 16% ברווח הנקי, קיטון של 23% ברווח הכולל וקיטון של 1 נקודות האחוז בתשואה להון.

(2) בשנת 2013 בעקבות פרסום הנחיית בנק ישראל נרשמה הפרשה חד פעמית להפסדי אשראי לדיור בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי בסך 19.2 מיליוני ש"ח (לפני מס). בנטרול השפעה זו חלה עליה של 3.9% בהפרשה להפסדי אשראי הרווח עלה בכ-47%, הרווח הכולל עלה בכ-40% והתשואה להון עלתה ב-1 נקודות האחוז.

(3) לאחר חלוקת דיבידנד בסך 7.1 מיליוני ש"ח.

(4) לאחר חלוקת דיבידנד בסך 69.4 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סעיפי רווח והפסד - מידע רב תקופתי ומאזן מאוחד - מידע רב תקופתי, ראה נספחים 4-2 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה להלן בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם.
- **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.

להלן טבלה המרכזת את הסיכונים המתפתחים בבנק:

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות.
סיכון ציזת	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק.
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה.

תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם

- **סיכון רגולטורי:** בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בין היתר, יישום הוראות באזל 3, הטלת מגבלות על מתן הלוואות לדיור ודרישות בנוגע ליחס המינוף של הבנק. דרישות נוספות או לחילופין הקשחת הדרישות הקיימות בתחומים אלה עלולות להוות מגבלה אפקטיבית במידה ויפעלו באופן נוקשה על הבנק ועשויים להקשות להוציא אל הפועל את האסטרטגיה העסקית של הבנק.
הבנק מנהל את הפעילות העסקית במסגרת תכנון הון המותאם בהתאם לדרישות הפיקוח תוך שמירה על יעדי הון מעבר לדרישה המזערית הנדרשת. במקביל, פועל הבנק ליישום כלים להפחתת נכסי הסיכון, שיפור פרקטיקות ניהול הסיכונים ולהפחתת דרישות ההון. למידע בדבר תכנון ההון של הבנק ראה להלן פרק הון והלימות הון.
בנוסף, קיימות יוזמות של הפיקוח על הבנקים שמטרתן, בין היתר, הגברת התחרותיות והתייעלות תפעולית במערכת הבנקאית בישראל. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתן על הבנק.
- **סיכון ציות:** המשך מגמת הטלת קנסות ועיצומים על בנקים בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע בהעלמות מס ומניעת מימון טרור והלבנת הון מהווה מוקד תשומת הלב של הנהלת הבנק בכל הקשור למאמץ מתמשך של הבנק בחיזוק הפרקטיקות לניהול סיכונים אלה ומניעתם. בנוסף, הבנק מקדיש תשומת לב מוגברת לסיכון ההולך ומתגבש בכל הקשור ליחסי בנק-לקוח ופרקטיקות של פניה יזומה ללקוחות ומתן שירות ללקוח (conduct risk). לבנק פונקציית ציות אשר אמונה לפעול למניעה וניהול סיכונים אלה בעקביות עם מדיניות ממסל תאגידי של הבנק ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- **סיכון סייבר:** הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשופים להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות, גניבת כספים ופגיעה במוניטין הבנק. הנזקים בגין אירועים אלה עשויים להיות גם חשיפת הבנק לתביעות משפטיות ו/או פגיעה בבסיס הלקוחות.
לפרטים בדבר תביעה בגין אירוע סייבר שהתרחש בשנת 2016 ראה ביאור 26 לדוחות הכספיים.
- **סיכון מאקרו כלכלי וסיכון משקי:** פעילות הבנק תלויה בעיקר בסביבה העסקית ומקרו-כלכלית בישראל. מצב הכלכלה בישראל, מצב המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור וכפועל יוצא רמת ההכנסה של משקי הבית ושיעור האבטלה הם גורמי הסיכון המרכזיים לאיכות תיק האשראי בבנקים שפועלים באשראי קמעונאי ואשראי לדיור. בשלב זה הבנק סבור שלא נשקף סיכון משמעותי, זאת לאור מדדים מקרו כלכליים טובים של ישראל. עם זאת, התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק ומודלים לביצוע תרחישי קיצון, מביאים בחשבון, בהירות המתחייבת את הסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה במשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי ביצועים לתכנון הון שמרני וזהיר וכן בין שיקולי תשואה לסיכון.

1.4. תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית

לבנק תוכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה מבוקרת תוך מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני, התוכנית האסטרטגית עודכנה בחודש יוני 2016 על-ידי דירקטוריון הבנק (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית").

התוכנית גובשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק. סביבה אשר מושפעת משינויים בהרגלי הצרכן, שינויים טכנולוגיים מואצים, שינויים רגולטורים ורפורמות מבניות מתוכננות. הבנק התאים את התוכנית האסטרטגית לשינויים אלה ורואה בהם אתגר לצד הזדמנות לפיתוח אפשרויות עסקיות חדשות.

בבסיסה של התכנית האסטרטגית, מתן פתרון בנקאי משלים ללקוחות כל הבנקים, אשר אינם מקבלים מענה למלא הצרכים הפיננסיים שלהם מהבנק העיקרי בו מתנהל חשבונם. הבנק חותר ליישום אסטרטגיה זו בין היתר באמצעות הנגשה של מוצרים ושירותים, בדגש על חיזוק פתרונות דיגיטליים וצמצום התלות הפיזית הקיימת ברכישת פתרונות ושירותים בנקאיים. האסטרטגיה מתבססת בין היתר על גיוס לקוחות למוצרים פיננסיים ללא קשר למיקום בו מנהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

התוכנית האסטרטגית מאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון ונועדה להביא לשמירה על יציבותו וחוסנו של הבנק, השגת רווחיות נאותה וצמיחה מדודה, וכל זאת תוך השאת ערך ללקוחות ולמחזיקי העניין.

להלן עיקרי יעדי הבנק כפי שהוגדרו בתוכנית האסטרטגית:

- השאת ערך לבעלי המניות, תוך שמירה על יציבות וחוסן הבנק, השגת רווחיות נאותה, צמיחה מדודה ומדיניות חלוקת דיבידנד של כ-30% מהרווח הנקי.
- מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות, תוך המשך פיתוח האשראי הצרכני, יחד עם חדשנות מוצרית-שרותית.
- שמירה על פרופיל סיכון נמוך - הלימות הון, נזילות ורמת מינוף מעל למינימום הרגולטורי הנדרש.
- התייעלות תפעולית.
- טיפוח ההון האנושי, מנהלים ועובדים.

לצורך הגשמת יעדי התכנית כאמור לעיל פועל הבנק במספר קווי פעולה שהוגדרו בתוכנית האסטרטגית:

- הרחבת פעילותו של הבנק בתחום האשראי לדיוור, אשר עומד בליבת העסקים של הבנק. הבנק רואה באשראי לדיוור את מנוע ההכנסה העיקרי שלו ובהתאם לכך, משקיע מאמצים בפיתוח ובהרחבת הפעילות. הבנק השיק פלטפורמה דיגיטלית לקבלת אישור עקרוני במשכנתא עבור לקוחות פרטיים וזאת לצד הקמת ערוץ דיגיטלי יעודי ליועצי משכנתאות חיצוניים לבנק.
- המשך המהלך אשר החל בשנת 2010, למתן אשראי צרכני ללקוחות הבנק וללקוחות חדשים. בהתאם לכך במחצית השניה של שנת 2017 החל הבנק לממן ללקוחות כל הבנקים רכישה בנקודות מכירה קמעונאיות באמצעות פיתרון דיגיטלי מלא, תוך הגעה לקהלים שאינם בסביבת הלקוחות הנוכחית שלו. הדירקטוריון והנהלה ממשיכים לעקוב אחר סיכון האשראי הנובע מהפעילות ובכלל זה פועלים לשיפור מודלי החיתום ולהעשרת המידע אודות הלקוחות.
- העמדת אשראי למימון פרויקטי נדל"ן למגורים במסגרת ליווי סגור, בדגש על פוטנציאל צמיחה וללא עליה ברמת הסיכון הקיימת. לצורך כך, פועל הבנק ליצירת שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים (מודל האופרטור) והנפקת בטוחות לפי חוק מכר (דירות) וערבויות אחרות. שיתופי פעולה אלו מאפשרים לבנק להגדיל את התשואה להון הנובעת מפעילות זו, תוך הקטנת הסיכון ולהשתמש במומחיות שנצברה לניהול פרויקטים בהיקפים גדולים.
- הרחבת בסיס ההכנסות התפעוליות על-ידי מיזמים תפעוליים להרחבת השרותים הבנקאיים. במהלך השנה הבנק התקשר עם חברת מאסטרקארד להנפקת כרטיסי חיוב נטענים בארץ והחל להנפיק כרטיסי חיוב אשר בין היתר מאפשרים למעסיקים השונים בארץ לשלם לעובדיהם באמצעות טעינת כרטיס החיוב במשכורת.
- המשך השקעה ביכולות המחשוב של הבנק, לצד שימוש באמצעים טכנולוגיים בכדי לאפשר תקשורת רב ערוצית עם הלקוח, תוך דגש על חווית הלקוח.
- ויזוא עמידה בפרופיל הסיכון הנמוך שהבנק קבע לעצמו, תוך מעקב וניהול מוקפד של יחס הלימות ההון, יחס הנזילות ובחינה שוטפת של תמהיל תיק האשראי ואיכותו.
- פעילות לשיפור יחס היעילות התפעולי כחלק מהתרבות הארגונית של הבנק.
- הבנק רואה בעובדיו שותפים לדרך וימשיך לחתור להשגת יעדי באמצעות פתיחות ושיתוף פעולה עם עובדי ומנהלי הבנק.

במסגרת הראיה הכוללת של נקודות המגע עם הלקוח ובכלל זה המוקדים, האינטרנט והסניפים עדכן הבנק את פרישת הסניפים באמצעות הרחבה ועיבוי של הפעילות בחלק מסניפי הבנק לצד צמצום של סניפים קיימים ולצד הקמת מוקדי מומחים כדוגמת מוקד משכנתאות ללקוחות פרטיים, מוקד ליועצי משכנתאות ומוקד אשראי צרכני. בנוסף, כחלק מיישום אסטרטגיית הבנק להתמקד בפעילויות הליבה, מכר הבנק במהלך חודש אוקטובר השנה, את תיק לקוחות ניירות ערך של הלקוחות העצמאיים והמוסדיים לבית ההשקעות מיטב דש, לפרטים נוספים אודות המכירה ראה להלן בפרק אירועים לאחר תאריך המאזן.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופה פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש של התאגיד.

דירקטוריון הבנק עוקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית באופן שוטף ומוודא התאמתה להתפתחויות הרגולטוריות והמשקיות. תכנית והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו-כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

1.5. אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 4 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בסך 5.5 מיליוני ש"ח, לפרטים נוספים ראה להלן בפרק מדיניות חלוקת דיבידנדים.
- בהמשך להתקשרות הבנק עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ (להלן: "הרוכשות") בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage) (להלן: "הממכר" ו-"הסכמי המכירה", בהתאמה), בתמורה כוללת של 21 מיליוני ש"ח. (להלן יחד: "העסקה").
ביום 15 בנובמבר 2017 התקבל אישור הממונה על הגבלים עסקיים וביום 8 בינואר התקבל אישור בית המשפט לעסקה. ובכך, התקיימו מלוא התנאים המתלים בעסקה האמורה.
ביום 25 בינואר 2018 הושלמה מכירת פעילות ברוקראז' מוסדיים של הבנק לרוכשות וביום 15 בפברואר הושלמה הצדדים הסכימו ביניהם כי הבנק ימשיך לתת שירותי חבר בורסה ותפעול ניירות ערך לחלק מהפעילות שנמכרה, לתקופה של מספר חודשים ולא יאוחר מיום 30 ביוני 2018.
בניכוי הוצאות שונות להשלמת העסקה, הבנק ירשום בספריו בשנת 2018 רווח לפני מס בגין העסקה בסך של כ-15 מיליוני ש"ח.
- לאור מכירת פעילות הברוקראז', הוסכם בין הבנק ובין הספק אשר נתן לו שירותי מיקור חוץ בקשר לפעילות האמורה, על העברת מכלול המחלוקות שהתגלעו ביניהם בקשר זה, להכרעת בורר שהוסכם על הצדדים.
ביום 18 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לאשר הגשת הצעה לבורסה למכירת כל מניות הבנק בבורסה בהתאם לעקרונות שפורטו בפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 שהופנתה לכלל בעלי המניות בבורסה למכור ולהעביר את מניותיהם בחברת הבורסה, במועד זה לא קיימת כל ודאות כי מכירת מניות הבנק בבורסה, כולן או חלקן, תושלם לנוכח התנאים הנכללים בהצעת הבנק על פי העקרונות שפורטו בפניית הבורסה. ככל שתתקבל הצעת הבנק במלואה, צפוי הבנק לקבל בתמורה במעמד השלמת העסקה (קלוזינג) סך של כ-27 מיליוני ש"ח ולרשום רווח לפני מס בסכום דומה (התמורה בגין המניות כאמור משקפת מחיר של 500 מיליון ש"ח לבורסה). לפרטים נוספים ראה פרק עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.
- ביום 1 בפברואר 2018, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח ("הרוכשת"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומחלטת 50% מזכויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ-600 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק במהלך תקופה מוגדרת שהוסכמה בין הצדדים ("תיק הלוואות").
יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת בחלק תיק הלוואות שנמכר וזכויות הבנק בחלק שנותר בבעלותו תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו).

בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידיה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, בתמורה לדמי ניהול. ביום 21 בפברואר 2018 הושלמה העסקה ו-50% מזכויות הבנק בתיק הלוואות הומחו לרוכשת בהמחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה.

הרווח שהבנק יירשום בספריו בגין המכירה יהיה כ-10.7 מיליוני ש"ח (לפני מס) בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2018.

5. לפרטים אודות תנודתיות השווקים הפיננסיים בחודש פברואר 2018, ראה להלן התפתחויות בסביבה הכלכלית בפרק 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים.

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

שינויים עיקריים בתקופה המדווחת

במהלך תקופת הדוח המשיך הבנק ביישום התוכנית האסטרטגית, בדגש על חיזוק הפתרונות הדיגיטליים וצמצום התלות הפיזית הקיימת ברכישת פתרונות בנקאיים. הבנק מתמקד בחדשנות מוצרית ובשכלול היכולות למכור פתרונות בנקאיים באופן דיגיטלי חלקי או מלא ללא הגעה פיזית לסניף. בהתאם לכך החליט הבנק לעבות את המערך הדיגיטלי לצד חיזוק מוקדי השירות ופיתוח ערוצי מכירה מתקדמים נוספים.

במסגרת הראיה הכוללת של נקודות המגע עם הלקוח ובכלל זה המוקד, האינטרנט והסלולארי מעדכן הבנק את פרישת רשת הסניפים באמצעות הרחבה ועיבוי של הפעילות בחלק מסניפי הבנק לצד צמצום של סניפים קיימים. במהלך שנת 2017 סגר הבנק 4 סניפים.

כנדבך נוסף, במהלך חודש יוני 2017, השיק הבנק מיזם למכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך הבנק נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את הפיזור הגיאוגרפי שלו, תוך הגעה לקהל לקוחות נוסף, בעלי פרופיל סיכון נמוך יותר, אשר עד כה לא נימנה על קהל לקוחותיו.

במסגרת תהליך עדכון הפרישה השיק הבנק, מוקד ייעודי ליועצי המשכנתאות החיצוניים. המוקד מספק שירות מהיר ומקצועי ליועצי המשכנתאות החיצוניים מתוך מטרה להגביר את הזמינות והשירות ליועצי המשכנתאות החיצוניים.

בנק ירושלים רואה ביועצי המשכנתאות ערוץ משמעותי וכחלק מיישום האסטרטגיה מתכנן הבנק להמשיך ולהשקיע בערוץ זה. כפועל יוצא, השיק הבנק פלטפורמה דיגיטלית ליועצי המשכנתאות החיצוניים, במטרה לאפשר להם להתנהל מול הבנק גם באמצעים ישירים, לצד זה הוקם גם ערוץ דיגיטלי ללקוחות המשכנתא הפרטיים, כך שלקוחות הבנק יכולים לקבל אישור עקרוני למשכנתא באמצעות הדיגיטל.

כחלק מיישום אסטרטגיית הבנק להתמקד בפעילויות הליבה, מכר הבנק במהלך חודש אוקטובר השנה, את תיק לקוחות ניירות ערך של הלקוחות העצמאיים והמוסדיים לכית השקעות מיטב דש, לפרטים נוספים אודות המכירה ראה בפרק אירועים לאחר תאריך המאזן לעיל.

במהלך השנה התקשר הבנק עם חברת מאסטרקארד להנפקת כרטיסי חיוב נטענים בארץ והחל להנפיק כרטיסי חיוב אשר בין היתר מאפשרים למעסיקים השונים בארץ לשלם לעובדיהם באמצעות טעינת כרטיס החיוב במשכורת.

התפתחויות בסביבה הכלכלית

ריבית בנק ישראל עומדת על 0.1% החל מחודש מרץ 2015.

שיעור האבטלה בישראל בסוף שנת 2017 עמד על 4.0%, לעומת שיעור של 4.3% בסוף שנת 2016.

מתחילת שנת 2017 מדד ת"א 35 רשם עליה של כ-2.7%, מדד ת"א 125 רשם עליה של כ-6.4%. מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות רשם עליה של כ-3.6%, מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות רשם עליה של כ-3.4% (ריאלית) ומדד התל בונד 60 רשם עליה של כ-5.8%. המחזור היומי הממוצע במניות ובתעודות סל הסתכם ב-1.4 מיליארד שקלים, עליה של כ-10.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. מתחילת שנת 2017 הנפקות והקצאות של מניות על-ידי חברות ישראליות בארץ ובחו"ל הסתכמו כ-14.3 מיליארד שקלים, ירידה של כ-51% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בתחילת חודש פברואר 2018, נרשמו ירידות שיעורים חדות בשוקי המניות בארה"ב עקב חשש מעלייה מהירה מהצפוי של הריבית בארה"ב. ירידות שיעורים אלו התפשטו גם ליתר העולם. בין היתר, נרשמו עליות חדות בסטיית התקן הגלומה במחירי האופציות על מדד ה-S&P האמריקני (מדד ה-VIX). עליות אלו גרמו לירידות חדות מאוד בכמה תעודות סל המבוססות על מדד ה-VIX ולהפסדים גדולים למשקיעים במכשירים הקשורים למדד זה. לאירוע זה לא הייתה השפעה מהותית על עסקי הבנק. במהלך חודש פברואר חלה התאוששות ובמרבית השווקים היו עליות שיעורים.

מדד המחירים לצרכן בגין שנת 2017 עלה בשיעור של 0.4% (מדד דצמבר 2017 לעומת מדד דצמבר 2016), מדד המחירים לצרכן הידוע בשנת 2017 עלה ב-0.3% (מדד נובמבר 2017 לעומת מדד נובמבר 2016). שער השקל מול הדולר התחזק מתחילת שנת 2017 בשיעור של כ-9.8% ומול האירו נחלש ב-2.7%.

על-פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מתחילת השנה ועד חודש נובמבר מדד מחירי הדירות רשם עליה של 2.8%. בשלושת החודשים האחרונים אוקטובר-דצמבר 2017 נמכרו כ-5,580 דירות חדשות, ירידה של כ-2.8% לעומת מספר הדירות החדשות שנמכרו בשלושת החודשים הקודמים (יולי-ספטמבר 2017).

בשנת 2017 בוצעו במערכת הבנקאית הלוואות לדיור בסך של 56.5 מיליארד ש"ח, לעומת 60.8 מיליארד ש"ח בשנת 2016. במגזר השקלי שיעור הריבית הממוצע עמד על 3.27% ובמגזר צמוד המדד על 3.75%, זאת לעומת ריבית של 2.95% ו-3.38% בשנת 2016, בהתאמה (עליה של כ-0.32 נקודות האחוז ו-0.37 נקודות האחוז בהתאמה).

על-פי הדוחות הכספיים של הבנקים בישראל וחברות כרטיסי אשראי (לרבעון השלישי לשנת 2017), ניכרת מגמה של עליה בשיעור הפסדי האשראי בגין אנשים פרטיים, שיעור המחיקות החשבונאיות מיתרת האשראי לאנשים פרטיים, במערכת הבנקאית עלה בין שנת 2015 לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 בכ-41%. הגידול נובע בין היתר מהקלה רגולטורית משמעותית בביצוע הליכי פשיטת רגל, וכתוצאה מכך חל גידול משמעותי במספר החייבים שנכנסים להליכים אלה.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו

בשנת הדוח לא היו שינויים מהותיים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו. לפרטים אודות מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים ראה להלן בפרק 4 לדוח זה.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי הסתכם בשנת 2017 ב-37.0 מיליוני ש"ח, לעומת 55.6 מיליוני ש"ח אשתקד - קיטון של כ-33%, הרווח השנתי לשנת 2016 הושפע בין היתר מרווח נקי משמעותי מימוש אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ-21.0 מיליוני ש"ח ומנגד מהוצאות מיסים בסך 9.2 מיליוני ש"ח כתוצאה מקיטון ביתרת המיסים הנדחים עקב שינוי בשיעור המס כמפורט בביאור 8 לדוחות הכספיים. בנטרול השפעות אלו הרווח הנקי לשנת 2016 הסתכם ב-43.8 מיליוני ש"ח. הקיטון בשיעור של 16% ברווח הנקי של שנת 2017 לעומת הרווח הנקי בנטרול האמור לעיל בשנת 2016 נובע בעיקרו מגידול בהוצאות תפעוליות ואחרות ובהוצאות להפסדי אשראי מעל לגידול בהכנסות ריבית, נטו. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 4.5% לעומת 7.0% בתקופה המקבילה אשתקד (ולעומת 5.5% לאחר נטרול ההשפעות לעיל).

הכנסות והוצאות ריבית

הכנסות ריבית, נטו בשנת 2017 הסתכמו ב-363.4 מיליוני ש"ח, לעומת 343.0 מיליוני ש"ח בשנת 2016 - גידול של כ-6%. הגידול נובע משיפור במרווחי הריבית שקוזז חלקית מירידה בהיקפי הפעילות.

התפתחויות בשיעורי הכנסות והוצאות

להלן פערי הריבית בין נכסים כספיים שהניבו הכנסות בניכוי עלויות על התחייבויות במזגרי הצמדה השונים:

2016	2017	
3.03%	3.06%	לא צמוד
2.25%	2.66%	צמוד למדד ⁽¹⁾
1.64%	1.96%	מט"ח וצמוד מט"ח ⁽²⁾
2.63%	2.85%	סך הכול פער הריבית
2.64%	2.96%	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית

להלן היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

2016			2017			
תרומה להכנסות ריבית, נטו		היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו		היקף פעילות	
במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	
234.3	68%	60%	240.0	66%	63%	לא צמוד
79.1	23%	28%	94.1	26%	27%	צמוד ⁽¹⁾
29.6	9%	12%	29.3	8%	10%	מט"ח ⁽²⁾
343.0	100%	100%	363.4	100%	100%	סה"כ

(1) הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה.

(2) הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים.

להלן ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
גידול (קטון) בגלל שינוי			שינוי		
כמות	מחיר	נטו	מיליוני ש"ח		
(17.4)	52.6	35.2	סך כל הכנסות הריבית		
(5.6)	20.4	14.8	סך כל הוצאות הריבית		

לפירוט נוסף, ראה נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

להלן פרטים אודות הוצאות בגין הפסדי אשראי:

31 בדצמבר		
2016	2017	
0.6	(0.5)	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
29.8	37.4	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
30.4	36.9	סך הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.7	(1.8)	מזה: הוצאה בגין אשראי מסחרי
(7.7)	(1.3)	(הכנסה) בגין אשראי לדיור
37.4	40.0	הוצאות בגין אשראי פרטי אחר
0.31%	0.38%	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
(0.02%)	(0.01%)	מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור
0.23%	0.29%	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך כלל סיכון האשראי

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת הדוח הסתכמו בכ-36.9 מיליוני ש"ח, לעומת כ-30.4 מיליוני ש"ח אשתקד - גידול של כ-21%. עיקר הגידול נובע מירידה בהפרשה המחושבת לפי עומק פיגור בגין אשראי לדיור בשנת 2016. למדדי איכות אשראי נוספים בפריסה רב שנתית ראה פרק 1.2 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל. לפרטים נוספים, ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3 - סקירת הסיכונים וכן ביאורים 13 ו-30 לדוח הכספי.

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-125.5 מיליוני ש"ח, לעומת 167.8 מיליוני ש"ח בשנה המקבילה אשתקד - קיטון של כ-25% הנובע בעיקר מהסיבות כדלהלן:

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת הדוח הסתכמו בהוצאה של 0.6 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסה של 35.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה אשתקד בסכום של כ-35.1 מיליוני ש"ח. העמלות בשנת הדוח הסתכמו ב-114.6 מיליוני ש"ח, לעומת 120.9 מיליוני ש"ח בשנה המקבילה אשתקד. קיטון של כ-5%, עיקר הקיטון נובע מקיטון בעמלות בגין פעילות בניירות ערך בסך של כ-6.9 מיליוני ש"ח בין היתר בשל ירידה בהיקפי הפעילות.

ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז', עם השלמת העסקה, צפויות ההכנסות מפעילות בניירות ערך לקטון באופן משמעותי ובמקביל צפוי קיטון דומה בהוצאות המיוחסות לפעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים אודות העסקה ראה פרק 1.5 אירועים לאחר תאריך המאזן לעיל.

הכנסות אחרות בשנת הדוח הסתכמו ב-11.5 מיליוני ש"ח, בדומה לשנה המקבילה אשתקד, לפרטים נוספים אודות הכנסות אחרות ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים וכן הערת שוליים 2 לביאור זה.

הוצאות

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת הדוח הסתכמו ב-399.8 מיליוני ש"ח, לעומת 386.5 מיליוני ש"ח בשנה המקבילה אשתקד - גידול של כ-3%. עיקר הגידול נובע מגידול בהוצאות פחת ובהוצאות המחשוב על רקע גידול בהשקעה במערכות המחשוב של הבנק בשנים האחרונות.

הוצאות השכר בשנת הדוח הסתכמו ב-176.4 מיליוני ש"ח לעומת 173.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד - גידול של כ-1%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בשנת הדוח הסתכמו ב-95.6 מיליוני ש"ח, לעומת 89.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ-6% הנובע ברובו מגידול בהוצאות הפחת כמפורט בביאור 16 לדוחות הכספיים.

ההוצאות האחרות בשנת הדוח הסתכמו ב-127.8 מיליוני ש"ח, לעומת 123.2 בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ-4% הנובע ברובו מגידול בהוצאות מחשוב והוצאות פרסום כמפורט בביאור 7 לדוחות הכספיים.

הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות מידע⁽¹⁾⁽²⁾

להלן פרטים אודות ההוצאות וההשקעות במערך טכנולוגיות המידע:

2016	2017	
		הוצאות שנרשמו בדוח רו"ח והפסד
17.2	17.9	הוצאות בגין שכ"ע ונלוות
47.5	50.0	הוצאות בגין פחת (עלויות תוכנה ומחשוב)
54.9	58.5	מחשוב (הוצאות אחרות) ⁽³⁾
119.6	126.4	סה"כ
		עלויות שנרשמו כנכסים
14.5	14.0	היוון בגין שכ"ע ונלוות
36.4	32.8	עלויות תוכנה נוספות וציוד מחשוב
50.9	46.8	סה"כ
		יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית מידע
121.0	118.4	עלות מופחתת (עלויות תוכנה)
3.9	3.3	עלות מופחתת (ציוד מחשוב)
124.9	121.7	סה"כ

(1) מערך טכנולוגיית המידע כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 "ניהול טכנולוגיית המידע".

(2) לפרטים נוספים אודות מערך טכנולוגיית המידע בבנק, ראה להלן בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

(3) כולל תשלומים עבור מערכת פלטפורמת תשתיות ומסחר בניירות ערך.

הפרשה למיסים

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2017 בסך של 15.2 מיליון ש"ח. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2017 הגיע לכ-29.8% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי במוסדות כספיים של 35.0% ובהשוואה לשיעור מס אפקטיבי של 40.8% אשתקד. הקיטון בשיעור המס האפקטיבי מול שיעור המס אשתקד נובע בעיקר מהורדת שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2016 אשר גרמה לקיטון בנכסי המס הנדחה בסך 9.2 מיליוני ש"ח כנגד הוצאות מס, השפעת אירוע זה היתה גידול בשיעור המס האפקטיבי לשנת 2016 בכ-10 נקודות האחוז. בנטרול שינוי זה שיעור המס האפקטיבי בשתי השנים דומה.

ההפרש בין שיעור המס האפקטיבי לשיעור המס הסטטוטורי נובע בעיקר מהכנסות בשיעור מס מופחת. במהלך חודש יולי 2017, נחתם בין הבנקים לרשויות המס הסכם בנושא התרת ההפרשה בגין הלוואות לדיור לניכוי לצרכי מס. על-פי ההסכם, החל משנת 2014 ההפרשה תותר בניכוי בשיעור של 35% מן התנועה השנתית. הסכם זה מתקן הסכם קודם משנת 2012 לפיו הותר לניכוי כל סכום ההפרשה. השפעת ההסכם על התוצאות הכספיות של הבנק אינה מהותית.

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) הסתכם בשנת הדוח בהפסד בסך 0.9 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-17.5 מיליוני ש"ח בשנת 2016. עיקר השינוי נובע בשל רווח ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה שסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים אודות קרן הונית שלילית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה, ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

רווח כולל

סך הכל הרווח הכולל הסתכם בשנת 2017 בסך של 36.1 מיליוני ש"ח, לעומת 38.1 מיליוני ש"ח בשנת 2016. לפירוט אודות נתוני רווח והפסד רב שנתיים, ראה נספח 3 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים וכן בפרק 1.2 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל.

2.3. המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתייבויות

סך כל המאזן ליום 31 בדצמבר 2017, הסתכם ב-13,554 מיליוני ש"ח, לעומת 14,202 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. קיטון של 4.6%.

מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך

יתרת הנכסים הנזילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 31 בדצמבר 2017, הסתכמה ב-3,517 מיליוני ש"ח, לעומת 3,957 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. קיטון של כ-11%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2017, הסתכמה ב-2,659 מיליוני ש"ח, לעומת 2,522 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. גידול של כ-5%.

יתרת ניירות הערך הסתכמה ביום 13 בדצמבר 2017 ב-858 מיליוני ש"ח, לעומת 1,435 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. קיטון של כ-40% הנובע בין היתר מקיטון ביתרת ניירות ערך שהושאלו עבור תיק הנוסטרו של הבנק.

להלן התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינוי יתרות - %	תנועות שוטפות ⁽¹⁾	שערך ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
ניירות ערך זמינים למכירה	523	(40%)	(350)	(4)	877
ניירות ערך למסחר	335	(40%)	(220)	(3)	558
סך הכל	858	(40%)	(570)	(7)	1,435

(1) כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי ריבית.

(2) כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר, הכנסות מריבית, הפרשי שער ושערך.

אשראי לציבור

יתרת האשראי לציבור, נטו הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב-9,670 מיליוני ש"ח, לעומת 9,790 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. קיטון של כ-1%.

להלן התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינוי יתרות - %	פירעונות ומכירות תיקים בתקופה ⁽²⁾	ביצועים בתקופה ⁽¹⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
אשראי לדויר	7,278	4%	(1,075)	1,339	7,014
אשראי צרכני סולו	1,041	5%	(572)	626	987
סך הכל אשראי לדויר וצרכני	8,319	4%	(1,647)	1,965	8,001
אשראי עסקי למעט נכסים מסחריים	817	(14%)	(736)	599	954
אשראי לרכישת נכסים מסחריים	438	(5%)	(133)	110	461
אחר ⁽³⁾	198	(58%)	(343)	64	477
סך הכל אשראי לציבור ברוטו	9,772	(1%)	(2,859)	2,738	9,893
הפרשה להפסדי אשראי	(102)				(103)
סך הכל אשראי לציבור נטו	9,670	(1%)			9,790

(1) לא כולל מיחזורים.

(2) כולל גם מכירת תיק אשראי בסך של כ-34 מיליוני ש"ח וכן צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער.

(3) עיקר הקיטון נובע מירידה בהיקף פעילות ניירות ערך שהושאלו עבור לקוחות.

לפרטים נוספים, ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3.1 לדוח על הסיכונים המוצג באתר האינטרנט של הבנק וכן בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור

יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב-10,560 מיליוני ש"ח, לעומת 10,868 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. קיטון של כ-3%.
להלן הרכב פקדונות הציבור:

	2016 בדצמבר 31	2017 בדצמבר 31	
שינוי יתרות-%	במיליוני ש"ח		
(2%)	8,450	8,321	פיקדונות של אנשים פרטיים ⁽¹⁾
(28%)	1,005	727	פיקדונות של גופים מוסדיים
7%	1,413	1,512	פיקדונות של תאגידים ואחרים
(3%)	10,868	10,560	סה"כ פיקדונות הציבור

(1) מזה סך של 2,500 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק (ליום 31 בדצמבר 2016 - 2,636 מיליוני ש"ח).

כ-79% מסך פקדונות הציבור הינם של משקי בית וכ-54% הינם עד לגובה של 1 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל, ראה ביאור 19 פיקדונות הציבור. לפרטים נוספים אודות ניתוח איכותי וקבוצות המפקידים הגדולים, ראה להלן בפרק 3.3 סיכון נזילות ומימון.

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז', עם השלמת העסקה, מספר הלקוחות ושווי התיק קטן באופן משמעותי. לפרטים נוספים אודות העסקה ראה פרק 1.5 אירועים לאחר תאריך המאזן לעיל. נכון ליום 31 בדצמבר 2017, מספר הלקוחות המוחזקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על כ-14 אלפי לקוחות, לעומת כ-15 אלפי לקוחות בסוף שנת 2016. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על כ-7.5 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-10.0 מיליארדי ש"ח בסוף שנת 2016. הקיטון בשווי התיק נובע בין היתר מסגירת תיק של לקוח מוסדי.

ניירות ערך שהושאלו

יתרת ניירות ערך שהושאלו הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 בכ-34 מיליוני ש"ח (מזה 18 מיליוני ש"ח עבור תיק הנוסטרו), לעומת כ-590 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 (מזה 312 מיליוני ש"ח עבור תיק הנוסטרו).

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

להלן התפתחות באגרות החוב וכתבי התחייבויות הנדחים (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום		יתרה ליום		
שינוי יתרות-%	31 בדצמבר 2017	פירעונות ⁽¹⁾	הנפקות	31 בדצמבר 2016	
21%	1,377	(143)	403	1,117	אגרות חוב
(85%)	263	(71)	-	334	כתבי התחייבות נדחים
79%	232	(5)	106	131	כתבי התחייבות נדחים מותנים (coco)
18%	1,872	(219)	509	1,582	סך הכל כתבי התחייבות

(1) כולל גם צבירת ריבית והפרשי הצמדה.

ביום 11 בדצמבר 2017, הנפיק הבנק באמצעות חברת בת אגרות חוב בסך 402.7 וכתבי התחייבות נדחים מסוג COCO בסך 105.9 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים, ראה להלן הון והלימות הון בפרק זה.

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב-64.0 מיליוני ש"ח (מזה כ-63 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת 151 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. (מזה כ-144 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות). יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב-66.2 מיליוני ש"ח (מסכום זה כ-63 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת 147 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 (מזה כ-144 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

ההתפתחויות מהותיות בסעיפים חוץ מאזניים נוספים

יתרת ההלוואות מפיקדונות לפי מידת גביה (הלוואות לזכאים מכספי ממשלה) הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 בכ-796 מיליוני ש"ח, לעומת כ-954 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016, קיטון של כ-17%. הקיטון נובע מפירעונות של הלוואות ומצמצום משמעותי בהיקף ביצועי הלוואות לזכאים. ההכנסות מעמלות גביה לפי מידת גביה הסתכמו בשנת 2017 ב-10.0 מיליוני ש"ח, לעומת 11.0 מיליוני ש"ח בשנת 2016.

נתונים רבעוניים רב שנתיים (רווח והפסד ומאזן)

לפירוט אודות נתונים רבעוניים, ראה נספח 2 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים. לפירוט אודות נתונים רב שנתיים, ראה נספחים 3 ו-4 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים וכן בפרק 1.2 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל.

הון והלימות הון

להלן טבלה המציגה יחס הלימות הון

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
א - הון לצורך חישוב יחס ההון		
800.4	822.9	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
352.1	407.6	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,152.5	1,230.5	סך הכל הון כולל
ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
7,148.4	7,286.2	סיכון אשראי
21.2	42.8	סיכויי שוק
753.9	768.5	סיכון תפעולי
7,923.5	8,097.5	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
ג - יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.1	10.2	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.5	15.2	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.8	9.9	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
13.3	13.4	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

להלן נתונים אודות השפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים היפוטטיים בהון הבנק ובנכסי הסיכון (בנקודות האחוז):

השפעה על יחס ההון הכולל		השפעה על יחס הון עצמי רובד 1		
ליום 31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	תרחיש ⁽¹⁾
1.0	1.0	1.0	1.0	עלייה של 10% בהון העצמי
0.3	0.4	-	-	עלייה של 10% במכשירי הון רובד 2
(1.3)	(1.4)	(0.9)	(0.9)	עלייה של 10% בנכסי הסיכון

(1) השפעה מקבילה בתרחיש של ירידה היפותטית.

להלן התפתחות ההון בשנת 2017:

הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	הון עצמי	
1,152.5	352.1	800.4	808.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
37.0	-	37.0	37.0	רווח נקי לתקופה ⁽¹⁾
(7.1)	-	(7.1)	(7.1)	דיבידנד שחולק
(0.9)	-	(0.9)	(0.9)	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס ⁽²⁾
53.6	53.6	-	-	שינוי ביותרת כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון רובד 2
1.9	1.9	-	-	שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2
(6.5)	-	(6.5)	-	אחר
1,230.5	407.6	822.9	837.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

- (1) ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר.
 (2) ראה לעיל פירוט התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר.
 לפרטים נוספים בדבר שינויים בהון העצמי, ראה בדוחות הכספיים, דוח על השינויים בהון.

ביום 30 במאי 2013, פרסם בנק ישראל הוראות נוהל בנקאי תקין מעודכנות המאמצות את המלצות באזל II ובאזל III החל מיום 1 בינואר 2014 במערכת הבנקאית בישראל (הוראות ניהול בנקאי תקין 201 - 211).

בהוראות הנוהל הבנקאי נקבע כי על התאגידים הבנקאיים וחברות האשראי:

- לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015 ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 10% החל מיום 1 בינואר 2017.
- לעמוד ביחס הון כולל מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 12.5% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015 ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, בהתאם להנחיות המערכת הבנקאית נדרשת להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. מועד התחילה לעמידה ביעד ההון המזערי הנדרש הינו 1 בינואר 2017. על הבנקים להגדיל את יעד ההון המזערי בשיעורים רבעוניים של 0.125% מיתרת הלוואות לדיור החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

כתוצאה מיישום ההוראה בהסתמך על נתוני המאזן הנוכחי הוסיף הבנק, באופן הדרגתי, את הדרישה להון נוסף סך של כ-9 מיליוני ש"ח המהווים כ-0.1% תוספת ליעד ההון המזערי שקבע המפקח על הבנקים כל רבעון עד לתאריך היעד. על-פי האמור, יסתכם בחישוב מצטבר ליום 1 בינואר 2017 סך של כ-70 מיליוני ש"ח המהווים כ-0.9% תוספת לדרישת ההון המזערי.

יצוין כי כל שינוי ביתרת תיק הלוואות לדיור ישנה את תוספת ההון הנדרש.

בהתאם להנחיות המפקח המצויינות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 9.9%. קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. בהמשך לאמור לעיל ובמסגרת דיוניו, הנחה הדירקטוריון את ההנהלה להכין תכנית פעולה ליחסי הלימות הון ארוכי טווח הבנויים על מתווה עולה בו יחס הון רובד 1 יגיע לשיעור של 10.5% בסוף שנת 2019.

כמו כן הנחה דירקטוריון הבנק את ההנהלה לא לרדת מיחס הון כולל של 13.6% בסוף שנת 2019.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על-ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ-90% מהפעילות. והינו בעל פרופיל סיכון נמוך, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ-90% תיק האשראי של הבנק מובטח בבטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן, בשל גודלו, הבנק אינו מהווה סיכון סיסטמי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל.

הון רובד 2

סך הון רובד 2 לאחר ניכויים מסתכם ב-407.6 מיליוני ש"ח, לעומת 352.1 מיליוני ש"ח לסוף 2016, מזה יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון רובד 2 לאחר ניכויים לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-31 בדצמבר 2017 ב-316.9 מיליוני ש"ח, לעומת 263.3 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016.

במהלך השנים 2016 ו-2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברת בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק, כתבי התחייבות נדחים מותנים, מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. במועד הפירעון המוקדם וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן כמפורט בתשקפים, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי ההתחייבות.

אירוע מכונן יקרה במידה ויחס ההון העצמי של בנק ירושלים בע"מ ירד מ-5% או כמוקדם מבין: (1) הודעת המפקח על הבנקים כי מחיקה הכרחית על מנת לא להגיע לנקודת אי קיימות, או, (2) החלטת המפקח על הבנקים לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי קיימות, כפי שקבע המפקח על הבנקים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

להלן ריכוז תנאי כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים מסוג COCO:

סדרה 12	סדרה 11	
105.9	128.4	סכום ההנפקה (במיליוני ש"ח)
11 בדצמבר 2017	9 ביוני 2016	תאריך הנפקה
1	1	מספר תשלומי קרן
11 בדצמבר 2027	7 בספטמבר 2026	תאריך פירעון סופי
11 בדצמבר 2022	7 ביוני 2021	תאריך אופציונאלי לפירעון מוקדם
1.9%	3.2%	ריבית שנתית
פעמיים בשנה	פעמיים בשנה	תדירות תשלומי ריבית

יחס מינוף

2016 31 בדצמבר	2017 31 בדצמבר	
800.4	822.9	הון עצמי רובד 1
14,290.8	13,644.3	סך חשיפות מאזניות
648.6	740.5	חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)
41.6	43.8	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
(7.9)	(14.4)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון עצמי רובד 1
14,973.1	14,414.2	סך החשיפות
5.3%	5.7%	יחס מינוף
5.0%	5.0%	יחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

הבנק עומד ביחס המינוף הקבוע בהוראה.

מדיניות חלוקת דיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 27 באפריל 2017 (מספר אסמכתא 043638-01-2017), אשר המידע המופיע בו מובא על דרך ההפניה. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על-פיהן (נכון למועד הדוח המידי, 10.5% יחס הון עצמי רוברד 1 בסוף שנת 2019), ניתן יהיה לחלק דיבידנד בסכום של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על-פי דין ולמגבלות החלות על הבנק (לפרטים אודות מדיניות חלוקת הדיבידנד הקודמת של הבנק ראה ביאור 25א(ב) לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016).

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על-פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

בשנת 2017 חולקו דיבידנדים בסך 7.1 מיליוני ש"ח.

לאחר תאריך המאזן, ביום 4 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון שני לשנת 2017 במזומן בסך 1.8 מיליוני ש"ח ובגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2017 במזומן בסך 3.7 מיליוני ש"ח. הדיבידנד בסך 0.08 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.ג. שולם ב-28 בינואר 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 14 בינואר 2018 (המועד הקובע).

2.4. תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים. גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית כמתואר להלן:

- **מגזר משקי הבית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).
  - **מגזר בנקאות פרטית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליון ש"ח.
  - **מגזר עסקי** - לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.
  - **מגזר מוסדיים** - לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.
  - **מגזר ניהול פיננסי** - המגזר כולל את פעילות הנוסטרו של הבנק ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:
    - **הכנסות ריבית, נטו** - מרווח המתקבל מההפרש בין הריבית הנגבית על האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).
    - וכן רווח המתקבל מההפרש בין הריבית המשולמת על הפיקדון ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפקדון).
    - **הכנסות שאינן מריבית** - הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
    - **הוצאות בגין הפסדי אשראי (לרבות הפרשה קבוצתית)** - ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
    - **הוצאות תפעוליות ואחרות** - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על-פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק וכללו גם מפתח של היקף פעילות הלקוחות במגזר הפעילות.
    - **מיסים על הכנסה** - המיסים חושבו על-פי שיעור המס האפקטיבי ויוחסו בהתאם לכלל מגזר.
- לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ולפרטים נוספים אודות תוצאות הפעילות, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.
- לפרטים נוספים אודות עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, ראה בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

להלן פירוט היתרות הממוצעות של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי פעילות:

מגזרים	התחייבויות			נכסים		
	שינוי	2016	2017	שינוי	2016	2017
	%	מיליוני ש"ח		%	מיליוני ש"ח	
משקי בית	(3)	6,866.5	6,635.1	1	8,336.1	8,388.7
בנקאות פרטית	3	1,583.5	1,625.8	44	6.6	9.5
עסקים קטנים וזעירים	(4)	968.0	926.0	(32)	1,350.1	923.1
עסקים בינוניים וגדולים*	3	546.0	560.2	(23)	633.1	487.9
גופים מוסדיים	(18)	1,090.5	898.5	(68)	41.4	13.1
מגזר ניהול פיננסי	(15)	2,336.2	1,985.8	(5)	3,823.0	3,628.2
סה"כ	(6)	13,390.7	12,631.4	(5)	14,190.3	13,450.5

*מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

להלן פירוט הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות:

מגזרים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הרווח הנקי (הפסד)
	שינוי	2016	2017	
	%	מיליוני ש"ח		
משקי בית	62	11.0	17.8	
בנקאות פרטית	9	(3.5)	(3.8)	
עסקים קטנים וזעירים	-	21.1	20.9	
עסקים בינוניים וגדולים*	51	7.0	10.6	
גופים מוסדיים	48	(12.0)	(17.8)	
מגזר ניהול פיננסי	(71)	32.0	9.3	
סכומים שלא הוקצו	-	-	-	
סה"כ	(33)	55.6	37.0	

*מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

לפרטים בקשר עם שינויים ברווחיות המגזרים, ראה להלן בכל מגזר.

מגזר משקי בית

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות וכרטיסי אשראי, חשבונות עו"ש, פיקדונות וחשכונות, מסגרות עובר ושב, פעילות בשוק ההון בניירות ערך וייעוץ השקעות. מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל-ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-IVR.

המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר הלוואות לדיור - מתן הלוואות לדיור ולכול מטרה כנגד שעבוד דירת מגורים ליחידים ולקבוצות רכישה, מתן שירותים נלווים של ביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא.

המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר אחר - מתן הלוואות צרכניות סולו לזמן קצוב למשקי בית, הנפקת כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק, מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב, מתן אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות, גיוס פיקדונות וחשכונות ממשקי בית, מתן שירותי ני"ע וייעוץ השקעות.

לפרטים נוספים אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור וסיכונים בתיק הלוואות לאנשים פרטיים שאינם לדיור, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים.

בשנת 2017 הכנסות מגזר זה מהוות כ-73% מכלל הכנסות הבנק, והוצאות מגזר זה מהוות כ-73% מכלל הוצאות הבנק. להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2016			2017			
סך הכל משקי בית	אחר	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	הלוואות לדיור	
266.1	135.3	130.8	293.0	153.4	139.6	סך הכנסות ריבית, נטו
35.9	38.4	27.5	64.0	38.4	25.6	סך הכנסות שאינן מריבית
29.4	37.3	(7.9)	38.6	40.2	(1.6)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
284.9	218.2	66.7	293.4	223.4	70.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.0	(48.2)	59.2	17.8	(50.9)	68.7	רווח נקי (הפסד)

במגזר משקי בית נרשמה עליה בהכנסות ריבית נטו, הן בפעילות הלוואות לדיור והן בפעילות משקי בית - אחר, בהשוואה לשנה קודמת, בעיקר בשל עליה במרווח משכנתאות בגידול ביתרות האשראי הצרכני.

בפעילות הלוואות לדיור נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי הנבעות מגבייה בקבוצות העומקים הגבוהות.

מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

בשנת 2017 הכנסות מגזר זה מהוות כ-2% מכלל הכנסות הבנק, והוצאות מגזר זה מהוות כ-4% מכלל הוצאות הבנק. להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
2.5	4.6	הכנסות ריבית, נטו
6.4	5.4	הכנסות שאינן מריבית
0.1	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
14.7	15.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
(3.5)	(3.8)	רווח נקי (הפסד)

מגזר עסקי

במסגרת פעילות המגזר העסקי מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, באמצעות סקטור הנדל"ן ובאמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרוייקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרוייקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
  - מגזר עסקים בינוניים וגדולים* - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.
- בשנת 2017 הכנסות מגזר זה מהוות כ-16% מכלל הכנסות הבנק, והוצאות מגזר זה מהוות כ-9% מכלל הוצאות הבנק. להלן תוצאות הפעילות של המגזר העסקי לפי תתי מגזרים (במיליוני ש"ח):

מגזר עסקים קטנים וזעירים						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2016			2017			
סך הכל קטנים וזעירים	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל קטנים וזעירים	אחר	בינוני ונדל"ן	
33.0	2.4	30.6	27.1	2.3	24.8	סך הכנסות ריבית, נטו
29.3	12.7	16.6	26.4	10.0	16.4	סך הכנסות שאינן מריבית
(0.4)	0.2	(0.6)	(2.4)	-	(2.4)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26.7	11.9	14.8	26.3	10.6	15.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
21.1	1.7	19.4	20.9	1.1	19.8	רווח נקי

מגזר עסקים בינוניים וגדולים*						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2016			2017			
סך הכל קטנים וזעירים	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל קטנים וזעירים	אחר	בינוני ונדל"ן	
11.8	-	11.8	12.4	0.3	12.1	סך הכנסות ריבית, נטו
8.7	0.3	8.5	11.3	0.6	10.7	סך הכנסות שאינן מריבית
1.3	-	1.3	0.7	-	0.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7.4	-	7.4	7.9	-	7.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
7.0	0.2	6.8	10.6	0.6	10.0	רווח נקי

המגזר העסקי בכללותו רשם בשנת 2017 רווח של 31.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-28.1 מיליוני ש"ח בשנת 2016. עיקר הגידול ברווח נובע מירידה בהוצאות הפסדי אשראי.

* מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו משמעותי.

מגזר גופים מוסדיים

במסגרת פעילות מגזר גופים מוסדיים, הבנק מספק שירותים בנקאיים לחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים. בשנת 2017 הכנסות מגזר זה מהוות כ-4% מכלל הכנסות הבנק, והוצאות מגזר זה מהוות כ-12% מכלל הוצאות הבנק. להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
2.3	1.8	הכנסות ריבית, נטו
22.0	19.0	הכנסות שאינן מריבית
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
44.5	45.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
(12.0)	(17.8)	הפסד

עיקר הגידול בהפסד נובע מקיטון בעמלות מפעילות בניירות ערך שנגבו מלקוחות המגזר בהשוואה לשנה קודמת. ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים אודות העסקה, ראה פרק 1.5 אירועים לאחר תאריך המאזן לעיל.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול נכסים והתחייבויות.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכוני שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות מול בנקים בארץ ובחול.

בשנת 2017 הכנסות מגזר זה מהוות כ-5% מכלל הכנסות הבנק, והוצאות מגזר זה מהוות כ-3% מכלל הוצאות הבנק. להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
27.3	24.5	הכנסות ריבית, נטו
35.4	(0.6)	הכנסות שאינן מריבית
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.3	10.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
32.0	9.3	רווח נקי

מגזר ניהול פיננסי רשם בשנת 2017 רווח של 9.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-32.0 מיליוני ש"ח בשנת 2016. עיקר הקיטון ברווח נובע ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה בתקופה המקבילה אשתקד ברווח של כ-21 מיליוני ש"ח.

2.5. חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות. למעט הנפקות באמצעות חברת בת של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO בסך 105.9 מיליוני ש"ח, כמפורט לעיל בפרק הון והלימות הון ושל אגרות חוב בסך 402.7 מיליוני ש"ח. ההנפקות היו בהתאם לתשקיף מדף שמרסם על-ידי חברת בת ב-14 בנובמבר 2016 על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני 2016. לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

פרק 3 - סקירת הסיכונים

3.1. סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלוה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
  - מגזר עסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה למנכ"ל הבנק.
- סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליכה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאושרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון.
- מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסיניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על-פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישור, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שיסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה.

לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לוויים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנוטרים באופן שוטף.

בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אלו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור כנדרש בנוהל בנקאי תקין 314.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי. במסגרת הפחתת סיכון האשראי הבנק דורש בטחונות בהתאם למדיניות האשראי שאושרה. הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטחונות נוספים: שעבוד רכב, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה.

בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

בשנת 2017 הבנק נקט בצעדים נוספים להפחתת סיכון האשראי באמצעות הקשחת מדיניות האשראי. שיפור תהליכי חיתום והידוק מגבלות לחשיפות מסוימות.

תיאור הגורמים הפעילים היוצרים, מנהלים ומבקרים את סיכון האשראי

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה". מעגל הפיקוח כולל את הדירקטוריון ואת ועדותיו הרלוונטיות (ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וועדת ביקורת) וכן את ההנהלה. קו ההגנה הראשון כולל את נוטלי ומנהלי הסיכון כגון ועדת האשראי הפנימית, מנהל החטיבה הקמעונאית, סקטור הנדל"ן, מוסמכי האשראי ויחידת הגבייה. קו ההגנה השני כולל את פונקציות ניהול הסיכון בחטיבת הסיכונים בראשות מנהל חטיבת הסיכונים שמשמש כמנהל הסיכונים הראשי של הבנק. הקו השני כולל גם את אגף הכספים של הבנק. הקו השלישי כולל את הביקורת הפנימית.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכון האשראי ראה גם את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

ריכוזיות

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- **סיכון ריכוזיות לווים** - סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשותיכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר. במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על-ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד ומסגרת לקבוצת לווים. הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.
- **סיכון ריכוזיות ענפי משק** - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשותיכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים. לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרוייקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרוייקטים ו/או בטוחות לבעלי קרקע בעסקאות קומבינציה וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים - "פארי פסו". כמו כן, הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים, בתחום ליווי פרויקטים, גופים אלה מעמידים אשראי יחד עם הבנק ביחס שנקבע מראש. הבנק עומד ומנהל מעקב שוטף אחר עמידה במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.
- **סיכון ריכוזיות גיאוגרפית** - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטחונות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים. במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה. עיקר הריכוזיות בבנק הינו במרכז הארץ ובירושלים רבתי.
- **סיכון ריכוזיות מגזרי** - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה. לבנק פעילות רחבה עם לקוחות המגזר החרדי והערבי. הבנק בוחן חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסוים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

רוב תיק האשראי בבנק מנוהל בחטיבה הקמעונאית, האשראי בתחום ליווי פרויקטים ומימון בניה, מנוהל במחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה ישירות למנכ"ל. בשתי היחידות קיימת חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על-פי מדרג סמכויות ובהתאם לעקרונות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

בחטיבה הקמעונאית פועל מרכז חיתום, המאשר או מביא לאישור בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי, כל בקשת משכנתא או אשראי צרכני, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן תיק משכנתא טרם ביצועו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי וכל זאת מתוך מטרה לקיים פונקציית ניטור על תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על-פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לדיוור, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לדיוור.

הלוואות לפרטיים במסגרת פעילות האשראי הצרכני, לרבות מסגרות בעו"ש ובכרטיסי אשראי, מאושרות ומבוצעות בהתאם למודל דירוג והמלצה לחשיפה הניתנת על-ידי מערכת חיתום האשראי. בקשות שאינן בסמכות הסניף מועברות לדיון ואישור מרכז חיתום במטה החטיבה הקמעונאית.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיוור), ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים (שאינו לדיוור).

במחלקת סקטור הנדל"ן נערכות בקשות האשראי על-ידי צוות בקרה ודוחות ולא על-ידי הרפרנטים (יוצרי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (ניהול סיכון אשראי) הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על-פי מדרג הסמכויות שנקבע.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, יחידת הבחינה בסקטור בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם מתן האשראי ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכונים אשראי, יחידת נס"א בחטיבת הסיכונים נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן - "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדיון במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה.

במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמות הפרויקט. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על-ידי הרפרנטים באגף.

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור זיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד' ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים או הכללתו ברשימת מעקב (לקוחות בעלי תסמינים שליליים, על-פי קריטריונים שהוגדרו בנהלי הבנק, ואשר הוחלט כי אין צורך בסיווגם). ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על-פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה.

בקרות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי, הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים.

כאשר הלוואה לאנשים פרטיים נכנסת לפיגור - הסניף מטפל בגביית פיגורים בשלבים הראשונים של הפיגור, עם העמקת הפיגור הטיפול בהלוואה מועבר לטיפול מחלקת הגביה. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף או מרמה העברת התיק על-ידי הסניף למחלקת הגביה מתבצעת מיידית.

כאשר מזהה מחלקת סקטור הנדל"ן או היחידה לבנקאות מסחרית שבמערך אשראי ותפעול סינים כי לווה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מידי בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מיידיות באם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב.

לעניין הערכות הבנק להוראות ניהול בנקאי תקין 450, ראה בפרק עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים במסגרת פעולת הגביה בבנק ומפקחת על עבודת עורכי הדין וקבלני המשנה המעורבים בהליכי הגביה. הבנק שואף להסדיר עם לווים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק הלוואה קיימים בטחונות מספיקים. במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, יינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב. הבנק פועל בהתאם למערך נהלים מסודר הן באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין מנהלי האשראי למחלקת הגביה. הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

לפרטים נוספים וגילוי איכותי נוסף אודות זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים 1, 13 ו-30 בדוח הכספי.

להלן טבלה המציגה סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים:

יתרת סיכון אשראי ⁽³⁾ ליום					
31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
1. סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾:					
50.8	4.9	45.9	44.0	2.8	41.2
סיכון אשראי פגום					
16.9	0.6	16.3	16.4	0.9	15.5
סיכון אשראי נחות					
148.9	-	148.9	160.1	-	160.1
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾					
216.6	5.5	211.1	220.5	3.7	216.8
סך הכל סיכון אשראי בעייתי*					
153.1	-	153.1	165.0	-	165.0
*מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 יום או יותר (בעיקר דיור) ⁽²⁾					
2. נכסים שאינם מבצעים:					
38.4	4.9	33.5	33.1	2.8	30.3
חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית ⁽⁴⁾					
38.4	4.9	33.5	33.1	2.8	30.3
סך הכל נכסים שאינם מבצעים					

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (2) לרבות בגין הלוואות שבגינן הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
 (3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (4) לא כולל חובות שהכרת הכנסות בגינן נעשית על בסיס מזומן.

להלן פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים במיליוני ש"ח:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
25.7	45.9
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה	
31.0	6.5
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה	
-	(6.3)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום	
(5.1)	(2.9)
מחיקות חשבונאיות	
(5.7)	(2.0)
גבייה על בסיס מזומן	
45.9	41.2
יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר	

יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים ביום 31 בדצמבר 2017 עומדת על כ-19.3 מיליוני ש"ח, לעומת 21.8 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016.
 יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב-10.5 מיליוני ש"ח, לעומת 11.1 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016.

להלן פרטים על הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (מיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2017								
עומק הפיגור								
בפיגור של 90 ימים או יותר								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽³⁾	סך הכל מעל 90 ימים	מל 6 עד 15 חודשים			מל 30 ועד 89 ימים		בפיגור של 90 ימים ועד 6 חודשים
			מל 33 חודשים	מל 33 עד 33 חודשים	מל 6 עד 15 חודשים	מל 15 עד 30 חודשים		
16.3	-	15.8	6.9	3.8	2.5	2.6	0.5	סכום הפיגור
1.9	-	1.9	1.7	0.2	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾
180.0	9.2	144.6	7.7	15.5	46.9	74.5	26.2	יתרת חוב רשומה
17.8	1.1	16.7	5.7	5.3	5.7	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
162.2	8.1	127.9	2.0	10.2	41.2	74.5	26.2	יתרת חוב נטו ליום 31.12.17
146.3	7.1	109.9	2.6	9.4	33.4	64.5	29.3	יתרת חוב נטו ליום 31.12.16

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעון, ללא ויתור על ההכנסה.

יתרת חובות נטו בפיגור ליום 31 בדצמבר 2017 עומדת על כ-162.2 מיליוני ש"ח, גידול של כ-11% לעומת אשתקד הנובע בעיקרו מחובות בפיגור של בין 90 ימים ועד 6 חודשים.

ניתוח הוצאות להפסדי אשראי והתפתחויות עיקריות בסיכוני האשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחנו באופן פרטי, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים. ההפרשה להפסדי אשראי בהתייחס לתיק האשראי נחלקת להפרשה פרטנית ולהפרשה קבוצתית.

הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנת 2017 הסתכמו ב-36.9 מיליון ש"ח, המהווה שיעור של כ-0.38% מתיק האשראי לציבור, השיעור הושפע ממספר גורמים עיקריים:

- **אשראי פרטי אחר** - בשנת 2017 נרשמה הוצאה בסך 40.0 מיליוני ש"ח הנובעת בעיקרה ממחיקות חשבונאיות נטו באשראי לאנשים פרטיים בסך 37.4 מיליוני ש"ח (בשנת 2016 31.5 מיליוני ש"ח) הנרשמות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הגידול נובע בין היתר מהקלה רגולטורית משמעותית בביצוע הליכי פשיטת רגל וכתוצאה מכך חל גידול משמעותי במספר החייבים שנכנסים להליכים אלה. לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק הלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור.
- **אשראי לדיור** - בשנת 2017 נרשמה הכנסה בסך 1.3 מיליוני ש"ח הנובעת בעיקרה מירידה בסך 2.2 מיליוני ש"ח בהפרשה המחושבת לפי עומק הפיגור בעיקר עקב גידול בהיקפי גביות, מנגד חלה עלייה של כ-0.9 מיליוני ש"ח בהפרשה הסטטיסטית כתוצאה מגידול ביתרות האשראי לדיור. לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק הלוואות לדיור.
- **אשראי מסחרי** - בשנת 2017 נרשמה הכנסה בסך 1.8 מיליוני ש"ח הנובעת בעיקרה מירידה בהפרשה הנובעת מגידול בהיקפי גביות וכן מקיטון ביתרות האשראי.

להלן פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

2016 בדצמבר 31	2017 בדצמבר 31	
0.34%	0.31%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
1.55%	1.69%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.04%	1.04%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
305%	336%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
55%	52%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.87%	1.87%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.31%	0.38%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.40%	0.38%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
38.4%	36.8%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

לפרטים נוספים, ראה ביאור 13 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה			סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾	סך הכל		
			פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾					
ציבורי מסחרי										
5.0	0.1	(0.5)	24.0	24.7	817.3	1,829.8	24.7	1,805.1	1,829.8	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
										בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2.7	(0.2)	(1.0)	4.0	6.8	438.3	488.8	6.8	482.0	488.8	
0.1	-	(0.3)	-	-	87.2	262.9	-	324.8	324.8	שירותים פיננסיים
0.1	-	-	0.5	0.5	10.9	29.0	0.5	29.1	29.6	אחרים
7.9	(0.1)	(1.8)	28.5	32.0	1,353.7	2,610.5	32.0	2,641.0	2,673.0	סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלואות לדיר										
43.4	0.1	(1.3)	1.3	153.8	7,278.1	7,800.3	153.8	7,504.4	7,800.3	
53.6	37.4	40.0	14.2	34.7	1,140.6	1,291.7	34.7	1,221.4	1,291.7	אנשים פרטיים - אחר
104.9	37.4	36.9	44.0	220.5	9,772.4	11,702.5	220.5	11,366.8	11,765.0	סך הכל ציבורי - פעילות בישראל
בנקים בישראל										
-	-	-	-	-	-	-	-	2.1	2.1	
ממשלת ישראל										
-	-	-	-	-	-	-	-	737.3	737.3	
104.9	37.4	36.9	44.0	220.5	9,772.4	11,702.5	220.5	12,106.2	12,504.4	סך הכל פעילות בישראל
בנקים בחו"ל										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ממשלות בחו"ל										
-	-	-	-	-	-	-	-	118.7	118.7	
104.9	37.4	36.9	44.0	220.5	9,772.4	11,702.5	220.5	12,224.9	12,623.1	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,772.4 מיליוני ש"ח, אג"ח - 856.6 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 64.0 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,930.1 מיליוני ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל הלואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 187.0 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 292.5 מיליוני ש"ח.
- (7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

31 בדצמבר 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה			סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾	סך הכל		
			פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾					
ציבורי מסחרי										
5.6	-	-	23.5	24.1	953.8	1,861.3	24.1	1,729.0	1,861.3	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾ בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3.5	0.1	0.8	11.0	17.5	460.9	471.5	17.5	454.0	471.5	שירותים פיננסיים
0.4	-	0.1	-	-	321.2	558.6	-	702.9	702.9	אחרים
0.1	0.1	(0.2)	0.6	0.6	18.7	34.1	0.6	34.3	34.9	
9.6	0.2	0.7	35.1	42.2	1,754.6	2,925.5	42.2	2,920.2	3,070.6	סך הכל מסחרי
44.8	7.7	(7.7)	-	137.4	7,014.1	7,237.4	137.4	6,819.3	7,237.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
51.0	31.5	37.4	15.7	37.0	1,123.9	1,291.5	37.0	1,195.1	1,291.5	אנשים פרטיים - אחר
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	10,934.6	11,599.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	5.7	5.7	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1,168.4	1,168.4	ממשלת ישראל
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	12,108.7	12,773.6	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1.1	1.1	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	259.2	259.2	ממשלות בחו"ל
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	12,369.0	13,033.9	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,892.6 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,428.4 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 151.1 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,561.8 מיליוני ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 152.5 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 219.7 מיליוני ש"ח.
- (7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת הלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע.

להלן פרטים בנוגע להתפתחות ביצועי האשראי לדיור⁽¹⁾ ומדדי ביצוע עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
1,206	1,064	1,053	955	1,244	ביצועים במטבע ישראלי (במיליוני ש"ח)
158	105	190	177	95	ביצועים במט"ח (במיליוני ש"ח)
1,364	1,169	1,243	1,132	1,339	סה"כ ביצוע⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)
(8%)	(14%)	6%	(9%)	18%	אחוז השינוי ביחס לשנה קודמת
26%	28%	29%	30%	30%	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
215	208	215	245	249	תקופת הלוואה ממוצעת (בחודשים)
⁽⁴⁾ 5,368	⁽⁴⁾ 5,702	⁽⁴⁾ 5,796	⁽⁴⁾ 5,801	5,614	הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס⁽²⁾ (LTV)					
85%	87%	87%	87%	87%	0%-60%
14%	12%	13%	13%	13%	61%-75%
1%	1%	(3)_	(3)_	(3)_	מעל 75%
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים⁽²⁾					
33%	28%	23%	23%	28%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
70%	90%	⁽⁴⁾ 95%	⁽⁴⁾ 96%	99%	0%-40%
30%	10%	⁽⁴⁾ 5%	⁽⁴⁾ 4%	1%	מעל 40%
8%	4%	1%	1%	(3)_	מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%
התפלגות מספר הסכמים על-פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח):					
70%	68%	64%	59%	49%	0-500
21%	21%	24%	28%	35%	500-1,000
9%	10%	12%	13%	16%	מעל 1,000
⁽⁴⁾ 500	⁽⁴⁾ 530	⁽⁴⁾ 599	⁽⁴⁾ 624	674	סכום הסכמים ממוצע
הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:					
51	30	48	30	46	מספר הלוואות
159	107	138	103	131	סכום כולל (במיליוני ש"ח)

(1) הלוואות חדשות בלבד (לא כולל מיחזורים).

(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.

(3) מציין סכום הנמוך מ-1%.

(4) הוצג מחדש.

להלן פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר (במיליוני ש"ח):

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017									
גיל ההלוואה (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה) ⁽¹⁾									
שער מימון	שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה	סך הכל
עד 45%	עד 40%	144.7	455.7	396.9	834.5	394.7	96.6	2,323.1	
	40%-50%	0.9	5.4	13.0	80.3	65.8	14.4	179.8	
	50%-80%	2.8	15.3	6.6	53.9	81.3	20.5	180.4	
	מעל 80%	-	-	-	4.6	32.3	6.7	43.6	
	סך הכל	148.4	476.4	416.5	973.3	574.1	138.2	2,726.9	
45%-60%	עד 40%	133.0	348.1	373.5	806.6	696.1	221.7	2,579.0	
	40%-50%	2.3	9.1	15.0	122.6	132.7	34.1	315.8	
	50%-80%	4.0	8.3	5.1	65.7	136.5	36.7	256.3	
	מעל 80%	-	-	-	10.3	66.3	11.4	88.0	
	סך הכל	139.3	365.5	393.6	1,005.2	1,031.6	303.9	3,239.1	
60%-75%	עד 40%	26.8	122.7	114.4	262.8	292.5	89.1	908.3	
	40%-50%	-	0.2	4.7	30.4	37.7	16.5	89.5	
	50%-80%	-	0.1	1.4	27.7	54.6	12.7	96.5	
	מעל 80%	-	-	-	3.5	14.8	4.4	22.7	
	סך הכל	26.8	123.0	120.5	324.4	399.6	122.7	1,117.0	
מעל 75%	עד 40%	3.5	12.4	33.9	29.4	29.2	32.5	140.9	
	40%-50%	2.4	0.1	0.1	4.3	5.7	7.5	20.1	
	50%-80%	-	-	1.1	3.0	10.0	5.9	20.0	
	מעל 80%	-	-	-	3.6	5.3	0.1	9.0	
	סך הכל	5.9	12.5	35.1	40.3	50.2	46.0	190.0	
שיעורים אחרים	עד 40%	-	-	-	0.6	0.3	1.1	2.0	
	40%-50%	-	-	-	-	0.1	-	0.1	
	50%-80%	-	-	-	-	2.8	-	2.8	
	מעל 80%	-	-	-	-	0.2	-	0.2	
	סך הכל	-	-	-	0.6	3.4	1.1	5.1	
סך הכל		320.4	977.4	965.7	2,343.8	2,058.9	611.9	7,278.1	

(1) כאשר מדובר במיחזור הגיל הינו מיום ביצוע המיחזור.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 3330 לדוחות הכספיים.

מאפייני תיק האשראי לדיור

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק ולרכישת נכסים ביישובים בעלי סחירות נכסים גבוהה, כאשר כ-50% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדיור בשנת 2017 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-28%, לעומת 23% בשנת 2016. בשנת 2017 כ-99% מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40% מההכנסה וכ-87% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

בשנת 2017 כ-3% מסך ביצועי האשראי לדיור (45 מיליוני ש"ח) ניתנו לתקופה העולה על 25 שנים בריבית קבועה, לעומת כ-4% (42 מיליוני ש"ח) בשנת 2016.

תקופת ההלוואה המקורית של 94.2% מיתרת תיק האשראי לדיור נמוכה מ-25 שנים, הבנק לא מעניק הלוואות לתקופה העולה על 30 שנים.

יתרת ההלוואות לדיור בפיגור של מעל ל-90 ימים עומדת על 127.9 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה של 109.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. לפרטים נוספים, ראה לעיל טבלה בדבר הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314.

למידע נוסף על סיכונים בתיק ההלוואות לדיור, ראה בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017, הנמצא באתר האינטרנט של הבנק וכן בביאור 3330 לדוחות הכספיים.

תהליך מתן אשראי לדיור

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו).

בתיק ההלוואות לדיור קיימים שני סוגי הלוואות: הלוואות מכספי בנק והלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הבינוי והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב") אשר יתרתן ליום 31 בדצמבר 2017 עומדת על סך של כ-796 מיליוני ש"ח. לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.

תהליך הערכת ואישור האשראי בשעבוד דירת מגורים הינו תהליך מובנה וסטנדרטי. האישור להלוואה מבוצע בסניף ו/או מועבר לדרג מאשר בכיר יותר, על-פי מדרג הסמכויות שקבע דירקטוריון הבנק.

התהליך מחייב הפרדת תפקידים (קצין האשראי אינו רשאי לאשר את הבקשות אותן הוא מעריך - מערכת המחשב חוסמת אפשרות זו) כך שגם בקשות בסמכות הסניף אינן יכולות להתבצע על-ידי בעל תפקיד אחד.

בקשות החורגות מסמכות מנהל סניף מועברות לאישור מרכז חיתום. תפקיד מרכז החיתום הוא לבחון את הבקשה מחדש, לאשרה או לדחותה. במידה ובקשת האשראי בסמכות גבוהה מסמכות מרכז החיתום, מרכז חיתום מגבש המלצה ומעבירה לאישור גורם בכיר (מנהל אגף, מנכ"ל או ועדות האשראי) לפי הסמכות הרלוונטית.

כחלק מתהליך ייצור ההלוואה, תיקי האשראי במסגרת פעילות המשכנתאות נבדקים על-ידי יחידת בחינה מרכזית הבודקת את שלמות התיק לאחר שאושר וקבלת כל המסמכים והביטחונות הנדרשים. יחידה זו כפופה למערך התפעול האחורי בחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים ובין בחינתו בטרם ביצוע.

סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

להלן יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
987.3	1,041.0	הלוואות צרכניות סולו
136.6	99.6	אשראי קמעונאי אחר ⁽¹⁾⁽²⁾
1,123.9	1,140.6	סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)**
1,087.0	1,106.0	*מזה לא בעייתיים
10.6	10.5	בעייתיים כחות מ 90 יום
10.6	9.9	בעייתיים יותר מ 90 יום
7.2	6.7	פגומים שצוברים הכנסות ריבית
8.5	7.5	פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית
1,123.9	1,140.6	סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
3.3%	3.0%	שיעור האשראי שמשווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
		(1) הרכב:
18.5	15.7	יתרות עו"ש בחובה
118.1	83.9	אחר (רכב וכרטיסי אשראי) ⁽²⁾
136.6	99.6	סה"כ אשראי קמעונאי אחר

(2) מספרי השוואה הוצגו מחדש.

להלן נתונים נוספים על התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור):

31 בדצמבר		
2016	2017	
שיעור מסה"כ		
לפי תקופה ממוצעת שנותרה לסיום ההלוואה		
2%	2%	עד שנה
19%	16%	משנה עד 3 שנים
33%	41%	מ- 3 שנים עד 5 שנים
39%	35%	מ- 5 שנים עד 7 שנים
3%	3%	מעל 7 שנים
4%	3%	אחר
לפי גודל חבות לווה (באלפי ש"ח)		
3%	3%	עד 10
7%	6%	מ 10 עד 20
26%	26%	מ 20 עד 40
54%	56%	מ 40 עד 80
8%	8%	מ 80 עד 150
1%	1%	מ 150 עד 300
1%	0%	מעל 300
לפי סוג האשראי		
95%	98%	לוח שפיצר חודשי בריבית משתנה
0%	0%	לוח שפיצר חודשי בריבית קבועה
1%	1%	הלוואות שתנאיהן מאפשרים ללווה לדחות תשלומי קרן או לשלם תשלום הנמוך מהריבית שנצברה על ההלוואה
4%	1%	אחר
ביטחונות		
1%	1%	נכסים פיננסיים בבנק
7%	5%	אחרים
92%	94%	ללא בטחונות
הכנסה קבועה לחשבון		
80%	83%	לקוחות אשראי שאינם מנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון
20%	17%	לקוחות אשראי שמנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון

להלן פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
41.3	47.8	מחיקות חשבונאיות
(9.8)	(10.4)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
31.5	37.4	סה"כ מחיקות
2.8%	3.3%	שיעור המחיקות נטו מיתרת האשראי לסוף תקופה

להלן נתונים אודות יתרות ממוצעות של סיכון אשראי* לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ללקוחות עו"ש פעילים (באלפי ש"ח):

31 בדצמבר		
2016	2017	
20.7	19.8	סיכון אשראי ממוצע
5.0	4.9	מזה מסגרת עו"ש מאושרת
16%	15%	שיעור לקוחות עו"ש פעילים בבנק להם מסגרת מאושרת מסך לקוחות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)

* כולל יתרות חובה ומסגרות מאושרות שטרם נוצלו בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות.

היקף הביצועים באשראי קמעונאי אחר אינו מהותי ועל כן עיקר הדיון להלן ומדדי הביצועים יתייחסו להלוואות צרכניות סולו בלבד.

להלן התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

2015	2016	2017	
687	634	625	ביצועים במהלך התקופה (במיליוני ש"ח)
שיעור יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלוואה			
97%	95%	95%	יחס החזר עד ל-20%
3%	5%	5%	יחס החזר מעל ל-20%
שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של הלוואה			
99.6%	99.8%	100%	עד 6 שנים
0.4%	0.2%	0%	מעל 6 שנים
4.9	5.4	5.2	תקופת הלוואה ממוצעת (בשנים)
שיעור ביצוע לפי סכומי הלוואות (באלפי ש"ח)			
75%	71%	61%	עד 50
7%	6%	4%	בין 50 ל 60
7%	10%	5%	בין 60 ל 70
8%	7%	20%	בין 70 ל 80
3%	6%	10%	מעל 80 אש"ח
42	40	48	סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר באמצעות ערוצים דיגיטליים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על-פי מודל החיתום ביום מתן הלוואה בבנק.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך 2017 עודכן מודל החיתום באופן שאפשר הגדלת סכומי החשיפה ללקוח פרטי עד 150 אלפי ש"ח ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת על-פי המודל.

הלוואות אלו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת הלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום החזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך החזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

במהלך השנה, השיק הבנק מיזם למכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את הפיזור הגיאוגרפי שלו, תוך הגעה לקהל לקוחות נוסף.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 בדצמבר 2017 עומדת על כ-145.7 מיליוני ש"ח (כ-15% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 160.8 ביום 31 בדצמבר 2016 (כ-17% מיתרת האשראי).

תהליך מתן אשראי להלוואות צרכניות סולו

תהליך מתן האשראי ללקוחות מבוצע באחד מהערוצים הבאים: המוקד הטלפוני, אתר האינטרנט, נקודות מכירה או סניפי הבנק.

הגורמים המוסמכים בבנק רשאים לאשר אשראי צרכני סולו תוך בחינת הבקשה באמצעות מערכת חיתום האשראי. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי.

כמו כן, בחינת מתן אשראי תבוצע על-פי מדיניות הבנק, בדגש על הכללים הבאים:

- הבנת צרכי האשראי של הלקוח ויכולת ההחזר שלו.
  - הבנה וניתוח מקור הכנסותיו הקבועות של הלקוח וסכומן וכן סך התחייבויות שלו.
  - הבנה וניתוח של רמת סיכון הלקוח בהתאם לקבוצת הדרוג על-פי מודל הדרוג, ניסיון הבנק בפעילות עם הלקוח, ככל שקיים וניסיון מול פלח הלקוחות הרלוונטי.
- בעת מתן הלוואה צרכנית סולו ללקוחות חדשים, חלק מהלקוחות מתבקשים להעביר חומר חיתומי מלא ובגין חלק מהלקוחות מסתפק הבנק בהצהרת הלקוח.
- בעת מתן הלוואה ללקוחות קיימים הבנק מתבסס בין היתר על חומר חיתומי קיים, על ההכרות עם הלקוח ועל הצהרותיו ומקבל עדכון לחומר החיתומי במידת הצורך.
- הבנק קבע כללים לפנייה יזומה לשיווק ומתן אשראי שאינו לדיור ללקוחות קמעונאיים בהתאם לחוזר בנק ישראל מחדש ספטמבר 2015. קהלי היעד אליהם מתבצעת פנייה יזומה כוללים את הלקוחות הקיימים בבנק אשר עומדים במדיניות האשראי של הבנק כפי שמפורט לעיל.
- ככלל, בפנייה יזומה למתן הלוואות צרכניות סולו מבוצעת בחינת אינדיקטורים מצביעי סיכון. בחינה זו מבוצעת טרם הפנייה ללקוח ובכפוף לעמידתו בקריטריונים.

פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון

במסגרת פעילות זו, בבנק מבוצעים בקרה וניטור הסיכון ומדווחים להנהלה ולדירקטוריון באופן שוטף וביניהם:

- דיווח ממצאי בקרות חיתום וניהול האשראי.
- מעקב ודיווח על שיעורי הפיגור וההפרשה מהפעילות.
- דיווח על מאפיינים ומגמות בתיק האשראי ועמידה בכל המגבלות שנקבעו במדיניות האשראי.

אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל-פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה על-פי דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על-ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017, הבנק מנהל כ-225 פרויקטים בהיקף כולל של כ-10,000 יחידות דיור.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 האשראי שניתן לפרויקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 43.8% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי כל האשראי

הקיים בפרויקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרוייקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן לקרקעות שזמן בנייתן הצפוי לא יעלה על 24 חודש מיום מימון הקרקע. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 האשראי שניתן לפרוייקטים באזור מרכז הארץ מהווה 63.7% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 13.4% בירושלים רבתי ו-22.9% בשאר הארץ. הבנק מנהל נכון לסוף 2017 כ-235 פרויקטים מהם בכ-50 פרויקטים הפעילות הינה בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים. היקף תיק מנהל כ-6.4 מיליארד ש"ח, מזה כ-1 מיליארד עבור הבנק והיתרה עבור הגופים המוסדיים. לפרטים נוספים, ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים בפרק מגזרי פעילות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ במיליוני ש"ח

חלק א - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך מביניהם:

31 בדצמבר 2017							המדינה
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾	חשיפה מאזנית ⁽²⁾					
		לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך החשיפה החוץ מאזנית ⁽⁸⁾	סך החשיפה המאזנית ⁽⁸⁾	לאחרים ⁽⁷⁾	לבנקים
257.7	48.0	4.8	305.7	189.6	5.7	110.4	ארצות הברית
133.4	42.2	6.9	175.6	148.9	18.4	8.3	אחרות
391.1	90.2	11.7	481.3	338.5	24.1	118.7	סך כל החשיפות למדינות זרות
3.3	-	-	3.3	3.3	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC⁽⁵⁾
3.8	-	-	3.8	3.8	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות GIIPS-ה⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2016							המדינה
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾	חשיפה מאזנית ⁽²⁾					
		לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך החשיפה החוץ מאזנית ⁽⁸⁾	סך החשיפה המאזנית ⁽⁸⁾	לאחרים ⁽⁷⁾	לבנקים
290.9	67.3	-	358.2	194.3	14.7	149.2	ארצות הברית
151.9	136.6	5.3	288.5	165.4	13.1	110.0	אחרות
442.8	203.9	5.3	646.7	359.7	27.8	259.2	סך כל החשיפות למדינות זרות
4.5	-	-	4.5	4.5	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC⁽⁵⁾
3.4	-	-	3.4	3.4	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות GIIPS-ה⁽⁶⁾

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות, רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.
- (6) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
- (7) כולל הלוואות לדיור.
- (8) לא קיים סיכון אשראי מאזני או חוץ מאזני בעייתי וכן לא קיימים חובות פגומים בחשיפות למדינות זרות.

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון אינו מהותי.

חלק ג' - החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופות הדיווח אינה מהותית

חשיפות⁽²⁾⁽¹⁾ אשראי למוסדות פיננסיים⁽³⁾ זרים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		דרוג אשראי חיצוני ⁽²⁾
2016	2017	
26	17	AAA עד AA-
13	20	A עד A-
25	34	BBB עד -BBB
2	10	ללא דרוג
66	81	סך הכול חשיפה

- (1) פיקדונות ויתרות עו"ש במוסדות פיננסיים זרים, לבנק אין סיכויי אשראי חוץ מאזני.
 (2) לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
 (3) מוסדות פיננסיים זרים הינם בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
 (4) על-פי חברת הדרוג S&P.
 היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, קנדה, בלגיה ושווייץ.

הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בלוחים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות הבנק במתן אשראי בתחומי הבניה, הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום הסביבה וקבלת אישורים מתאימים לפני מתן אשראי בסקטור נדל"ן.

סיכויי סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכויי סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכויי סליקה בפעילותו עבור עצמו ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכויי סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה שאינם במקביל לתשלום (Non Delivery Versus Payment) NON-DVP. היקף עסקאות אלו קטן יחסית.

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחו"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך השנה לא התממשו סיכויי סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו. ועל-ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

3.2. סיכון שוק

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

VaR

הבנק מכמת את סיכונים השוק גם על-פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על-פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

הסיכון הנמדד על-ידי VaR מתייחס לנוק הפוטנציאלי מהחזקת הפוזיציות המאזנית והחוץ מאזנית ובכלל זה הפוזיציות של התיק למסחר החשופות לסיכונים שוק.

הבנק מבצע תהליך Back-Tasting לתוצאות ה-VaR. תוצאות ה-Back-Tasting במהלך השנה תאמו לחישובי ה-VaR המקורי.

להלן אומדן ה-VaR:

אומדן ה-VaR לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח
במיליוני ש"ח			
8.9	7.9	10.4	8.4
20.0	18.0	18.0	18.0

חשיפה במועל

מגבלת הבנק

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכונים שוק ונזילות על-ידי קביעת מגבלות כמותיות התואמות את תאבון הסיכון של הבנק. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות הנובע מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. שינויים אלה עלולים לפגוע ברווחיות ו/או להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה והבנק מנהל את החשיפה באופן שוטף. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזרים הלא צמוד והצמוד למדד שכן חלק ניכר מהנכסים וההתחייבויות במגזרים אלו, הינם בריבית קבועה לטווח ארוך יחסית.

הבנק מנהל מעקב אחר מדדים מקובלים לאמידת סיכון הריבית של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה להתאים את ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו לתיאבון הסיכון של הבנק. בין כלים אלו נמדדים פערי מח"מ, מבוצע כימות באמצעות VaR ונאמדת החשיפה במגוון של תרחישים. כמו כן, עוקב הבנק אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, להם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת הפירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1 נקודת האחוז בשיעור הריבית נמוכה וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהוון של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפירעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני ש"ח):

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

ליום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
13,119.4	292.2	842.6	3,209.1	8,775.5	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
566.9	66.5	191.6	-	308.8	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
12,673.8	329.4	950.0	3,147.7	8,246.7	התחייבויות פיננסיות
568.0	38.7	111.7	281.0	136.6	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
444.5	(9.4)	(27.5)	(219.6)	701.0	שווי הוגן נטו
ליום 31 בדצמבר 2016					
סה"כ	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
13,726.0	356.3	1,147.8	3,340.2	8,881.7	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
399.5	60.9	196.2	-	142.4	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
13,251.4	372.3	1,199.6	3,302.4	8,377.1	התחייבויות פיננסיות
395.1	43.3	139.3	50.0	162.5	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
479.0	1.6	5.1	(12.2)	484.5	שווי הוגן נטו

ב. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

ליום 31 בדצמבר 2017						
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)				
באחוזים	במיליוני ש"ח	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
סה"כ	סה"כ	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
1.01%	4.5	(11.4)	(29.3)	(229.6)	719.3	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
0.09%	0.4	(9.7)	(27.6)	(220.7)	702.9	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
(0.47%)	(2.1)	(7.4)	(25.4)	(207.0)	682.2	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

ליום 31 בדצמבר 2016 ⁽⁴⁾						
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)				
באחוזים	במיליוני ש"ח	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
סה"כ	סה"כ	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
(2.46%)	(11.8)	(0.5)	5.3	(20.6)	483.1	גידול מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד
(0.27%)	(1.3)	1.4	5.1	(13.1)	484.3	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
3.09%	14.8	3.9	4.4	(2.2)	487.7	קטון מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
 (4) הוצג מחדש.

ג. להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית (במיליוני ש"ח):

השינוי הפוטנציאלי ברווח השנתי - רווח (הפסד)		השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי - רווח (הפסד)			
ליום 31 בדצמבר					
2016 ⁽³⁾	2017	2016 ⁽³⁾	2017	2016 ⁽³⁾	2017
עלייה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%
21.6	34.7	3.2	(1.5)	(18.8)	18.3
(3.9)	(6.6)	10	(8.4)	12.6	(10.0)
7.4	3.2	1.6	(1.9)	4.1	(3.8)
25.1	31.2	14.8	(11.8)	(2.1)	4.5
30	40	20	(40)	20	(40)
28.7	37.5	14.8	10.9	23.6	4.5
16.2	22.7	(10.6)	(19.6)	(2.1)	(20.1)

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 (2) חישובי החשיפה כוללים הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הכנסים וההתחייבויות על-פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבויות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות. להערכות אלו חשיבות משמעותית לתוצאות החשיפה.
 (3) הוצג מחדש.

לפרטים נוספים, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

31 בדצמבר 2017					
מעל 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנה	מעל 3 חודשים	מעל חודש	עם דרישה עד חודש
עד 10 שנים	עד 5 שנים	עד 3 שנים	עד שנה	עד 3 חודשים	עד חודש
מיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא צמוד					
135.3	273.2	497.8	1,355.0	203.2	6,222.8
-	-	149.4	123.9	30.1	4.3
135.3	273.2	647.2	1,478.9	233.3	6,227.1
(8.5)	(828.5)	(1,663.7)	(831.4)	(466.1)	(4,446.3)
-	-	-	(0.8)	-	(135.8)
(8.5)	(828.5)	(1,663.7)	(832.2)	(466.1)	(4,582.1)
מכשירים פיננסיים, נטו					
126.8	(555.3)	(1,016.5)	646.7	(232.8)	1,645.0
613.9	487.1	1,042.4	2,058.9	1,412.2	1,645.0
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
349.5	785.6	899.9	641.3	184.0	28.5
-	-	-	-	-	-
349.5	785.6	899.9	641.3	184.0	28.5
(373.2)	(933.3)	(695.2)	(589.3)	(322.7)	(233.2)
-	-	(150.5)	(100.4)	(30.1)	-
(373.2)	(933.3)	(845.7)	(689.7)	(352.8)	(233.2)
מכשירים פיננסיים, נטו					
(23.7)	(147.7)	54.2	(48.4)	(168.8)	(204.7)
(539.1)	(515.4)	(367.7)	(421.9)	(373.5)	(204.7)
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע חוץ⁽²⁾					
23.6	104.1	252.2	87.8	15.8	651.3
-	-	-	-	-	258.1
23.6	104.1	252.2	87.8	15.8	909.4
(0.5)	-	(17.6)	(454.0)	(160.5)	(646.8)
-	-	(0.1)	(24.1)	(0.1)	(126.1)
(0.5)	-	(17.7)	(478.1)	(160.6)	(772.9)
מכשירים פיננסיים, נטו					
23.1	104.1	234.5	(390.3)	(144.8)	136.5
(36.9)	(60.0)	(164.1)	(398.6)	(8.3)	136.5
החשיפה המצטברת במגזר					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
508.4	1,162.9	1,649.9	2,084.1	403.0	6,902.6
-	-	149.4	123.9	30.1	262.4
508.4	1,162.9	1,799.3	2,208.0	433.1	7,165.0
(382.2)	(1,761.8)	(2,376.5)	(1,874.7)	(949.3)	(5,326.3)
-	-	(150.6)	(125.3)	(30.2)	(261.9)
(382.2)	(1,761.8)	(2,527.1)	(2,000.0)	(979.5)	(5,588.2)
מכשירים פיננסיים, נטו					
126.2	(598.9)	(727.8)	208.0	(546.4)	1,576.8
37.9	(88.3)	510.6	1,238.4	1,030.4	1,576.8
החשיפה המצטברת במגזר					

(1) בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות.

(2) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערות

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהם חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017				מעל 10 שנים עד 20 שנים	
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	מעל 20 שנים	
שנים	%		שנים	%		מיליוני ש"ח		
0.86	3.82	8,881.7	0.58	3.98	8,775.5	3.3	4.9	80.0
0.50	-	142.4	1.22		308.8	-	1.1	-
0.86	3.82	9,024.1	0.60	3.98	9,084.3	3.3	6.0	80.0
0.42	0.55	(8,377.1)	0.80	0.60	(8,246.7)	-	-	(2.2)
0.09	-	(162.5)	0.09	-	(136.6)	-	-	-
0.42	0.55	(8,539.6)	0.79	0.60	(8,383.3)	-	-	(2.2)
0.44	3.27	484.5	(0.19)	3.38	701.0	3.3	6.0	77.8
		484.5			701.0	701.0	697.7	691.7
3.02	4.48	3,340.2	3.77	4.70	3,209.1	-	40.7	279.6
-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.02	4.48	3,340.2	3.77	4.70	3,209.1	-	40.7	279.6
2.00	1.17	(3,302.4)	2.62	1.03	(3,147.7)	-	-	(0.8)
1.00	-	(50.0)	0.83		(281.0)	-	-	-
1.98	1.17	(3,352.4)	2.47	1.03	(3,428.7)	-	-	(0.8)
1.03	3.30	(12.2)	1.30	3.67	(219.6)	-	40.7	278.8
		(12.2)			(219.6)	(219.6)	(219.6)	(260.3)
1.19	2.80	1,504.1	0.91	3.25	1,134.8	-	-	-
0.21	-	257.1	0.08	-	258.1	-	-	-
1.04	2.80	1,761.2	0.76	3.25	1,392.9	-	-	-
0.24	0.55	(1,571.9)	0.22	0.66	(1,279.4)	-	-	-
0.28	-	(182.6)	0.16	-	(150.4)	-	-	-
0.24	0.55	(1,754.5)	0.21	0.66	(1,429.8)	-	-	-
0.80	2.25	6.7	0.55	2.59	(36.9)	-	-	-
		6.7			(36.9)	(36.9)	(36.9)	(36.9)
1.42	3.87	13,726.0	1.39	4.09	13,119.4	3.3	45.6	359.6
0.32	-	399.5	0.70		566.9	-	1.1	-
1.39	3.87	14,125.5	1.36	4.09	13,686.3	3.3	46.7	359.6
0.79	0.70	(13,251.4)	1.19	0.71	(12,673.8)	-	-	(3.0)
0.30	-	(395.1)	0.48		(568.0)	-	-	-
0.78	0.70	(13,646.5)	1.16	0.71	(13,241.8)	-	-	(3.0)
0.61	3.16	479.0	0.20	3.38	444.5	3.3	46.7	356.6
		479.0			444.5	444.5	441.2	394.5

ג. שיעור תשואה פנימי היינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוח הכספי.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

להלן משך החיים הממוצע (מח"מ ריבית) של הנכסים וההתחייבויות (בשנים):

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח	
וצמוד מט"ח	צמוד	לא צמוד	וצמוד מט"ח	צמוד	לא צמוד	
1.04	3.02	0.85	0.76	3.77	0.60	מח"מ הנכסים ⁽¹⁾
0.24	1.98	0.42	0.21	2.47	0.79	מח"מ התחייבויות ⁽¹⁾
0.80	1.03	0.44	0.55	1.30	(0.19)	פער המח"מ בשנים
2.25	3.30	3.27	2.59	3.67	3.38	הפרש שת"פ (%)

(1) כולל עסקאות עתידיות ואופציות ובהסתמכות על נתוני שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים. בסך כל הנכסים וההתחייבויות פער המח"מ הינו 0.19% ושנים והשת"פ הינו 3.27%.

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיסי, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכוני השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

ליום 31 בדצמבר 2017				
חשיפה בפועל	המגבלה המאושרת		המגבלה המאושרת ⁽¹⁾	
	במיליוני ש"ח		באחוזים מההון הפיננסי ⁽²⁾	
	מינימלית	מקסימלית	מינימלית	מקסימלית
לא צמוד	891	337	843	50
הצמדה למדד ⁽³⁾	(223)	(168)	337	(25)
במט"ח ובהצמדה למט"ח	16	(35)	35	(5.2)

(1) המגבלות עודכנו על-ידי הדירקטוריון בחודש דצמבר 2015.

(2) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ליום 31 בדצמבר 2017 - 674 מיליוני ש"ח).

(3) לא כולל תוכניות חסכון עם רצפה שקלית אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2017 עומדת על כ-303 מיליוני ש"ח (המגבלה המאושרת כולל תוכניות חסכון עם רצפה שקלית הינה 100%, כ-674 מיליוני ש"ח, והחשיפה בפועל הינה 80 מיליוני ש"ח).
החריגה הקיימת במגזר זה ליום 31 בדצמבר 2017 נסגרה ביום 1 בינואר 2018. כמו כן, לא קיימת חריגה במדידה הכוללת תוכניות חסכון עם רצפה שקלית.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

לפרטים נוספים אודות בסיסי ההצמדה השונים, ראה ביאור 31 לדוחות הכספיים.

להלן ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017:

סך הכל	מטבע חוץ		מטבע ישראלי		
	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
13,555.2	268.7	301.7	870.0	3,152.3	8,962.5
12,717.9	116.0	390.1	872.7	3,096.1	8,243.0
-	-	93.3	13.8	(279.0)	171.9
837.3	152.7	4.9	11.1	(222.8)	891.4

להלן נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן (במיליוני ש"ח):

תרחיש	השפעת התרחיש ליום 31 בדצמבר 2017	השפעה חיובית מקסימלית של התרחיש בשנת 2017 ⁽¹⁾	השפעה שלילית מקסימלית של התרחיש בשנת 2017 ⁽¹⁾
עלייה של 3% במדד ⁽²⁾	(4.3)	10.8	(5.6)
ירידה של 3% במדד ⁽³⁾	(9.5)	-	(25.7)

- (1) נמדד לפי יום פרסום המדד בחודשים ינואר עד דצמבר 2017.
 (2) כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2017 גבוהה מהמדד בפועל בסכום של כ-303 מיליוני ש"ח.
 (3) כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2017 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-639 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

תרחיש	ליום 31 בדצמבר 2017		מקסימום שנת 2017		מינימום שנת 2017	
	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר
התחזקות של 10%	1.1	0.5	1.9	1.0	(1.3)	0.1
החלשות של 10%	(1.1)	(0.5)	1.3	(0.1)	(1.9)	(1.0)

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 31 בדוחות הכספיים.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציה במטבע חוץ. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על סכומי העודף (גרעון) של הנכסים על ההתחייבויות. הבנק פועל רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

סיכון מחיר מניות

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכונים שוק), דירקטוריון הבנק קבע מסגרת מצומצמת של 40 מיליוני ש"ח להשקעה בתעודות סל ומניות בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה (אין מסגרת לרכישת מניות בתיק הבנקאי). יתרת השקעה במניות ובתעודות סל ליום 31 בדצמבר 2017 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-1.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6.1 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

3.3. סיכון נזילות ומימון

סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. סיכון הנזילות הינו הסיכון לפגיעה בהון וביציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם, באופן בלתי צפוי בתוך פרק זמן קצר מבלי שישגורם הפסד מהותי והיכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם ניתנו בריבית משתנה) הממומנות על-ידי מקורות לטווח קצר.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, ובפרט התמקדות בגיוס פיקדונות ממשקי בית. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקף נכסים נזילים זמינים, ובפערי תזרים קטנים בין פירעון הנכסים להתחייבויות. לאופי האשראי והמפקידים, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

לפרטים אודות פיקדונות הציבור, ראה ביאור 19 לדוח הכספי.

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחן בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה מהנחות מחזור פקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על-פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי המינימאלי על-פי התרחישים הנ"ל עמד ביום 31 בדצמבר 2017 על 157%.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

ביום 28 בספטמבר 2014, במסגרת ההיערכות ליישום באזל III, פירסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio - LCR).

יחס כיסוי הנזילות מכיל שני מרכיבים:

- שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA) בתנאי קיצון (מונה).
  - סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים (מכנה).
- על-פי ההוראה, למעט מצב של לחץ פיננסי (financial stress), ערכו של היחס לא יפחת מ-100%. דהיינו, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ישתווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא נטו על בסיס שוטף. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס כאמור החל מיום 1 בינואר 2017, אולם תאגיד בנקאי אשר עומד בדרישה ליחס כאמור במועד תחולת ההוראה, ה-1 לאפריל 2015, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. הבנק עומד ביחס הנזילות הקבוע בהוראה.

להלן יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017
באחוזים	
458	243
100	100

יחס כיסוי נזילות

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן, הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחסי הנזילות גבוהים מהיחסים הנדרשים.

נכון למועד הדוח יתרת סך פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות עומד על כ-493 מיליוני ש"ח (המהווים כ-4.7% מסך הפיקדונות בבנק), בהשוואה ל-528 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף, הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342. יחס המימון היציב עמד ביום 31 בדצמבר 2017 על 116%.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-74% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על-פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-79% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים וכ-54% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים והתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן:

תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכון המימון

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך שמירת משקל המקורות ממשקי בית מסך כל פיקדונות הציבור ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על-פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על-פי צרכי ההון שלו.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים כמפורט להלן. לבנק יכולת לקבל הלוואה Overnight מבנק ישראל במקרי חירום. כמו כן, הבנק יכול דרך עסקאות SWAP להעביר נזילות ממט"ח לשקלים ולהיפך.

הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון תיערך אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים.

להלן פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך:

31 בדצמבר 2017			
ערך במאזן	משועבד כבטוחה	לא משועבד	
במיליוני שקלים			
2,659.0	15.0	2,644.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
858.3	175.6	682.7	ניירות ערך
31 בדצמבר 2016			
ערך במאזן	משועבד כבטוחה	לא משועבד	
במיליוני שקלים			
2,522.0	19.1	2,502.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,434.5	313.4	1,121.1	ניירות ערך

הנכסים ששועבדו כבטוחה שועבדו לטובת מסלקות הבורסה והמעוף.

לפירוט אודות השיעבודים, ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות סיכון המימון, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

3.4. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון כוללת סיכונים משפטיים אך היא איננה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות הבנקאיות השונות ומובנים בכל תהליכי העבודה בבנק. הבנק פועל במגוון פעילויות פיננסיות וחשוף לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע. הסיכון התפעולי יוצר השלכות גם על סיכונים אחרים כגון סיכונים אשראי וסיכונים שוק.

מוקדי הסיכון התפעולי

הסיכונים התפעוליים המהותיים עימם מתמודד הבנק הם סיכונים המצויים בכל גוף פיננסי. בשנים האחרונות התרבו הסיכונים מבחון, בעיקר בהיבט סיכונים סייבר והבנק משקיע משאבים רבים להגנת משאבי הבנק מפני גורמים עוינים ופועל על-פי הנחיות בנק ישראל תוך סיוע של יועצים חיצוניים. להלן מוקדי הסיכון העיקריים:

- סיכונים סייבר ואבטחת מידע.
- המשכיות עסקית והתאוששות מאסון.
- כשל מערכות.
- מעילות והונאות.

הפחתת הסיכון התפעולי

הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. מסגרת זו כוללת, בין היתר, את האמצעים הבאים:

- הפעילויות המבוצעות בבנק מעוגנות בנהלים המבוססים על הוראות בנק ישראל, הניסיון המצטבר בבנק ובסיוע יועצים/מומחים חיצוניים. זאת על מנת לשפר ולייעל את שיטות העבודה, תהליכי הבקרה הפנימיים ולמנוע טעויות אנוש.
- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.
- ביצוע בקורות רוחביות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.
- ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות וגיבוש תוכניות להפחתת הסיכונים שזוהו בסקר.
- הטמעת תרבות ארגונית לניהול הסיכון התפעולי והגברת המודעות אליו בקרב העובדים.
- יישום תהליך אישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדש - המחייב ביצוע סקר סיכונים מקיף, בניית תוכנית הפחתה מותאמת לרמת הסיכון, ואישור כל מוצר חדש מהותי בפורום ניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ובעדת ניהול סיכונים הדירקטוריונית.
- איסוף מידע על אירועי הפסד או כמעט הפסד וביצוע הפקות לקחים - הבנק אוסף נתונים על אירועי כשל תפעולי שאירעו וגרמו לנזק תפעולי בפועל או שהיה בהם פוטנציאל להפסד תפעולי. באירועים מהותיים או רוחביים מבוצע תחקיר והפקת לקחים של כל הגורמים המעורבים. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח על אירועים תפעוליים בהם נגרם הפסד ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד.
- מפת הסיכונים התפעוליים, תוכנית הפחתה של הסיכונים ודיווח אירועי הפסד וכמעט הפסד - מנוהלים במערכת ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים.
- מינוי רפרנטים חטיבתיים לניהול סיכונים תפעוליים - לשם שיפור והטמעה של ניהול הסיכון התפעולי בכל יחידות הבנק.
- מדי רבעון מדווח להנהלה ולדירקטוריון מסמך סיכונים עבור סיכונים תפעוליים במסגרתו דיווח על אירועי הכשל שאירעו בתקופת הדוח, מוקדי הסיכון הקיימים, כולל סיכונים IT, סייבר ואבטחת מידע, המשכיות עסקית ומצב ההתקדמות בישום תכנית הפחתה.
- על מנת להפחית את הסיכונים התפעוליים להם הבנק חשוף, רוכש הבנק מידי שנה ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח נכסים וביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי.

סיכוני IT, הגנת הסייבר ואבטחת מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול תקין של הבנק. סיכוני טכנולוגיית המידע נובעים מפעילותן השוטפת של מערכות המידע של הבנק, תהליכי טכנולוגיית המידע רוחביים ופיתוח פעילויות חדשות (פרויקטים ומערכות). סיכוני טכנולוגיית המידע כוללים גם סיכוני סייבר ואבטחת מידע וסיכוני בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק. מנהל חטיבת המשאבים אחראי על ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע בבנק.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע:

הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשופים להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק.

הבנק הרחיב בשנים האחרונות את יחידת הגנת הסייבר ואבטחת המידע ומשפר באופן תמידי את תחום אבטחת מידע. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכוני סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע החל מהטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקרות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות ועוד. כל מוצר חדש או שינוי בתהליך ובפעילות עובר בדיקות מקיפות של יחידת אבטחת מידע.

בשנים האחרונות הוטמעו בבנק כלים חדשים להתגוננות בפני התקפות קיברנטיות וננקטים אמצעי ההגנה בפני דלף מידע ושמירת נתוני הלקוחות. בנוסף, לבנק קיימים שני עותקי שמירה של נתונים ואתר מחשב חלופי, אשר נועדו לאפשר לבנק את המשכיות העסקית וחזרה לפעילות תקינה תוך זמן קצר. כמו כן, הבנק נוקט הסדרי ביטוח בפני נזקים אפשריים בגין תקריות קיברנטיות.

סיכוני טכנולוגיית המידע:

הבנק פועל באופן תמידי לפיתוח ושיפור מערכות המידע שלו ומנהל בצורה מתודולוגית את סיכוני טכנולוגיית המידע. קיים סט נהלים ומתודולוגיית עבודה המהווים תשתית טובה למעקב ובקרה על סיכוני טכנולוגיית המידע. הבנק מחזיק מפת סיכוני טכנולוגיית המידע וקיימת תוכנית עבודה רב שנתית של ריענון הסקרים לזיהוי והערכת סיכוני IT. בכל הפרויקטים המרכזיים שבפיתוח מתנהל תהליך סדור של ניהול סיכונים על-פי מתודולוגיה אחידה. לכל פרויקט מתקיימות ישיבות סיכוני פרויקט אחת לחודש בשיתוף אנשי מערכות מידע, הגורמים העסקיים ומנהלת סיכונים תפעוליים. מתנהל מעקב סדיר אחר כלל הסיכונים המזוהים של טכנולוגיות המידע. הבנק מתחזק באופן קבוע אתר מחשב משני המהווה אתר גיבוי, אתר חליפי, במקרה של כשל באתר המחשב המרכזי של הבנק.

ניטור ובקרה - הניטור והבקרה על זמינות המערכות מהווים נדבך חשוב באיתור תקלות לפני התרחשותן וביצוע פעולות למניעת הכשל. בבנק קיימת מערכת שליטה ובקרה המאפשרת איתור וזיהוי מהיר של תקלה לפני או בעת התרחשותה ויכולת לבצע דיאגנוסטיקה מהירה, הבנת מהות התקלה ותיקונה בזמן קצר.

מדדי חשיפה לסיכון תפעולי

הבנק הגדיר את תאבון (סובלנות) הסיכון עבור סיכונים תפעוליים. ההגדרה כוללת מגבלה על שיעור סיכון גבוה מתוך כלל הסיכונים (כלומר כמה סיכונים גבוהים הבנק מוכן להכיל), מגבלה על הפסד כספי שנתי בגין סיכונים תפעוליים, מגבלה על הנזק בגין תרחיש קיצון תפעולי. ברמה פרטנית הוגדרה מגבלה על תלונות ציבור ומגבלה על זמינות המערכות המשפיעות על השירות ללקוח.

מבוצע מעקב שוטף אחר העמידה במגבלות אלה והבנק עומד בהן.

לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

המשכיות עסקית

במטרה לשמור על הרציפות העסקית, השרידות והמשכיות הפעילות של הבנק לאחר ארוע של אסון או תקלה ובהתאם להוראת בנק ישראל 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית, הבנק מנהל תכנית רציפה להיערכות לחירום והמשכיות עסקית לרבות היבטי החשיפה וניהול הסיכונים. מערך המחשוב של הבנק מושתת על שני אתרי מחשוב - אתר ראשי במטה הבנק בקרית שדה תעופה ואתר חלופי באמצעות HOSTING בבניין IBM בנתניה.

נושא המשכיות העסקית מנוהל תחת יחידת תכנון בקרה ו-OCIO בחטיבת המשאבים ובהתאם להוראות בנק ישראל בנב"ת 355 בנושא המשכיות עסקית.

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה - סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות גולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש; הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת אכיפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק.

הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקיחה או שגויה אשר בהסתמך עליה נתן הבנק שירות ללקוח, קיבל שירות מספק ו/או קיבל בטוחה מלקוח או מצד שלישי כגון: התקשרות שאינה מגובה בהסכם נאות, בטוחה שאינה ניתנת למימוש כתוצאה מפגם ביצירתה או ברישומה, או מכיוון שהבטוחה נגנבה או איבדה את ערכה וכד'.

בנוסף, עלול להיווצר לבנק סיכון משפטי כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות (הוראות המפקח על הבנקים, הוראות רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וכד'), או פסיקה חדשנית של בית המשפט לפיה נדרש הבנק לפעול בנושא מסוים באופן שונה מהאופן בו נהג לפעול עד למתן אותה פסיקה.

הסיכונים המשפטיים הינם חלק ממכלול הסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק. עו"ד שרית ויסטון, סמנכ"ל והיועצת המשפטית, היא הממונה על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק ונעזרת לשם כך בעובדי המחלקה המשפטית של הבנק. הסיכון המשפטי והרגולטורי מנוהל בבנק בצורה מוסדרת ומובנית, המעוגנת בנהלים ומדיניות כתובים במטרה למזער עד למינימום האפשרי את התממשותם של סיכונים אלו ולמזער את הנזקים הנגרמים לבנק במקרה וסיכון כזה אכן יתממש בפועל.

לפי מדיניות הבנק ונהליו כל סוגיה משפטית העולה במסגרת ניהול עסקי הבנק מועברת לטיפול המחלקה המשפטית (כל אחד בתחום אחריותו). כל תביעה, הליך משפטי, או איום בתביעה המגיעים אל מי מעובדי הבנק מועברים לטיפול המחלקה המשפטית, כל פניה של לקוח לעובד בנק בשאלה משפטית מופנית למתן מענה על-ידי המחלקה המשפטית או בסיועה. נכון ליום 31 בדצמבר 2017, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט האמור בסעיף 3 בביאור 26 לדוחות הכספיים בדבר תובענה שאושרה כיצוגית כנגד כלל בטוחה.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין הוא סיכון להפסד הנובע מפגיעה בשמו הטוב של הבנק או פגיעה בהערכה חיצונית של יכולותיו הבנקאיות או של איתנותו הפיננסית. סיכון כזה עלול להיגרם כתוצאה מגורמים בתוך הבנק כגון: כשל תפעולי של מערכות בבנק, כשלים במניעת אירועים הקשורים להלבנת הון, מעילה והונאה של עובדים וכד', או כתוצאה מגורמים שהינם חיצוניים לבנק כגון: משבר כלכלי בארץ או בעולם, כשלים בבנקים אחרים, תובענה ייצוגית וכד'.

ניהול סיכון המוניטין מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע. ברמת מניעת הסיכון תופס סיכון המוניטין מקום מרכזי בהתנהלות הבנק. התיאבון לסיכון, הנהלים, המגבלות ותחומי הפעילות מכוונים באופן ברור לצמצום החשיפה לסיכון המוניטין. הבנק מבצע ניטור לסיכון מוניטין באמצעות מעקב אחר נושאים מרכזיים המשקפים את המוניטין שלו, כגון פרסומים במדיה הכתובה והאלקטרונית, תלונות ציבור, תביעות לקוחות ועוד.

מדיניות הבנק בניהול הסיכונים מגדירה שלושה סוגי אירועים שעשויים להיות אירועי סיכון:

1. אירועים צפויים שניתן להיערך אליהם מראש.

2. אירועים "מתגלגלים" שמתפתחים בהדרגה ועשויים להיפתך לאירוע סיכון מוניטין.

3. אירועים לא צפויים מראש המתרחשים בפתאומיות.

הטיפול בכל אירוע סיכון מנוהל ומרוכז על-ידי דוברות הבנק בשיתוף עם מנהלת מטה מנכ"ל אסטרטגיה ושיווק כאשר ביחס לכל אחד מסוגי האירועים האמורים, הוגדרו דרכי פעולה וזוהו הגורמים הרלוונטיים הנוספים שיעבדו מולם.

סיכוני הציות

סיכון הציות הינו הסיכון שתוטל על התאגיד סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית למכלול הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק, או על נהלים הפנימיים.

כחלק מניהול סיכון הציות מגובשת המדיניות לניהול הסיכון האמור, מבוצע מיפוי של סיכוני הציות, מטופלים מקרים של הפרות ציות וכן מתנהל פיקוח שוטף על יישום מכלול הוראות החוק הנהלים והרגולציה החלים על הבנק.

ניהול סיכון הציות מיושם בהתאם להוראות הדין ונהל בנקאי תקין החלים על הבנק בהקשר זה ובכלל זה בהתאם לנוסחו העדכני והמורחב של נב"ת 308 שהינו בתוקף מיום 1 בינואר 2016.

למידע נוסף על ניהול סיכון הציות, ראה דוח מפורט על הסיכונים, באתר האינטרנט של הבנק במסגרת האכיפה הפנימית, מנוהל סיכון ה-FATCA וסיכון ה-CRS.

על-פי הוראות תקנות ה-FATCA, הבנק מינה (Responsible Officer RO) אשר אחראי על הטמעת התקנות בבנק, להוות איש הקשר מול רשויות המס ולתת הצהרות שונות בשם הבנק. לאחר תאריך הדוח, דירקטוריון הבנק קבע כי קצין הציות של הבנק ישמש גם כ-RO לעניין ה-FATCA (חלף ה-CRO אשר כיהן בתפקיד עד לאותו מועד).

דיווח FATCA של המוסדות הפיננסיים בישראל לרשות המיסים בוצע ביום 4 לספטמבר 2017 בגין יתרות סוף שנה של החשבונות ברי דיווח לשנת 2016. הבנק העביר את המידע לרשויות המיסים בישראל בהתאם להוראות החוק והתקנות. כמו כן, הבנק נערך ליישום תקן ה-CRS ולדיווח על תושבי חוץ בעלי חבות מס זרה, לקראת כניסתן הצפויה של תקנות מס הכנסה בנושא זה.

במרץ 2015 הוציא המפקח על הבנקים חוזר בנושא "ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות" CROSS BORDER. חוזר זה טומן בחובו חובות המוטלות על התאגיד הבנקאי בכל הנוגע לחבויות המס של לקוחותיו. האחריות לניהול סיכוני ה-CROSS BORDER מוטלת על קצין הציות הכפוף ליועצת המשפטית כחלק מיישום ההוראה נבנתה מדיניות לניהול סיכון חוצה גבולות, נקבעו כללים לזיהוי לקוחות בעלי סיכון גבוה ונבנתה תכנית עבודה.

בעקבות פרסום חוק יעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אומץ בבנק ירושלים מנגנון אכיפה מנהלית, אשר חוסה תחת דיני ניירות ערך ואומץ גם בתחומים נוספים כגון שוק ההון (ביטוח), דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות, סיכונים סביבתיים ושימוש עובדים ברשתות חברתיות.

בהתאם לעקרונות שהותוו על-ידי רשות ניירות ערך, גיבש הבנק תוכנית אכיפה פנימית מקיפה אשר נועדה למזער את חשיפת הבנק לסיכון כי יוטלו על הבנק סנקציות כספיות או אחרות בגין אי ציות של הבנק ו/או עובדיו להוראות הדינים החלים עליו.

ניהול סיכוני הציות בבנק מתבצע על-ידי קצין הציות, הכפוף ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק (עד ליום 9 בפברואר 2017 היה כפוף למנהל הסיכונים הראשי שהינו חבר הנהלה).

סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן: "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום להתממשות של סיכון מוניטין. במסגרת פעילותו חשוף הבנק לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור. חשיפתו זו מתמקדת הן בשלב פתיחת החשבון והן במהלך ניהול החשבון. הבנק עשוי להישף לגורמים המעוניינים "לנצל" לצורך הלבנת כספים שמקורם בעבירות שהוגדרו "כעבירות מקור" בחוק איסור הלבנת הון והן לצורך מימון טרור באמצעותו.

על הבנק חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ניהול הסיכון בבנק מתבצע על-ידי קצין הציות, הכפוף ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק (עד ליום 9 בפברואר 2017 היה כפוף למנהל הסיכונים הראשי שהינו חבר בהנהלת הבנק). הדירקטוריון והנהלת הבנק קבעו נהלים ומדיניות בנושא של איסור הלבנת הון ומימון טרור. הנחיות קצין הציות הינן בהתאמה ובכפוף להוראות החוק. תפקידיו כוללים, בין היתר, ביצוע בקורות אחר דיווחים על-פי סוג וגודל הפעולה ודיווחם לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון, ביצוע בקורות שונות על פעילות בחשבונות שונים על-פי הפרופיל שלהם, מתן יעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על-פי תפקידיהם.

לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו, מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים ובמטה (להלן: "הנאמן"), אשר מהווים כתובת מקצועית ראשונה לעובדי הסניף או היחידה בהם הם עובדים בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור ומשמשים כגורם.

השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידיים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיווי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מוכמתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות הון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית. להלן ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1	<p>השפעה כוללת של סיכונים אשראי</p> <p>סיכון הנובע מכך שהלווה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם. הרעה ביציבותם של הלווים השונים ו/או ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לווים שונים במגזרי הפעילות השונים.</p>
1.1	<p>סיכון בגין איכות לווים וביטחונות</p> <p>סיכון הנובע מהרעה באיכות הלווים ו/או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום והגבלת פעילות לסוגי לווים ספציפיים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.</p>
1.2	<p>סיכון בגין ריכוזיות ענפית</p> <p>סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על-ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק עומד במגבלות האמורות.</p>
1.3	<p>סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים</p> <p>סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווה גדול או של קבוצת לווים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווה ולקבוצת לווים. כן, מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק עומד בכל המגבלות.</p>

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
נמוכה	<p>2 השפעה כוללת של סיכוני שוק</p> <p>סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה-VaR.</p>
נמוכה	<p>2.1 סיכון ריבית</p> <p>סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי המהוון של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.</p>
נמוכה	<p>2.2 סיכון אינפלציה</p> <p>סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.</p>
נמוכה	<p>2.3 סיכון שערי חליפין</p> <p>סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.</p>
נמוכה	<p>2.4 סיכון מחירי מניות ואג"ח</p> <p>סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק.</p> <p>לבנק תיק ניירות ערך שמרביתו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר לבין צרכי השקעה). שיעור החזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובמדדי מניות הינו זניח.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירותן, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מהשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחישי קיצון.</p>

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
נמוכה	<p>3 סיכון נזילות</p> <p>סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פנימי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן, בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה.</p>
בינונית	<p>4 סיכון תפעולי</p> <p>סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, הערכת חומרת הסיכונים, כתיבת נהלים, יישום בקורות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים וכדומה. בבנק קיים תהליך סדור לאישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדשים, הכולל בחינת הסיכונים ויישום בקורות הולמות. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי הפסד וכמעט הפסד תפעוליים לצורך הפקת לקחים ושיפור הבקרה.</p>
בינונית	<p>5 סיכונים טכנולוגיים המידע</p> <p>סיכון הנובע מכשל בפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה. לרבות, סיכונים אבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.</p>
בינונית	<p>6 סיכונים אבטחת מידע וסייבר</p> <p>סיכון לפגיעה בנכס מהותי של הבנק באמצעות התקפה דרך מרחב הסייבר, כולל חשיפת מידע (זליגה), זמינות המידע (השבתה), מהימנות ושלימות המידע (שיבוש). ניהול סיכונים אבטחת מידע בבנק תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיות המידע של הבנק.</p>
נמוכה	<p>7 סיכון משפטי</p> <p>סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקורות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.</p>
בינונית	<p>8 סיכון רגולטורי</p> <p>סיכון רגולטורי הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה שיש בהם להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק והחובות המוטלות עליו. הבנק, כתאגיד בנקאי וכחברה ציבורית כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה, ומדיניות והוראות ביצוע של רשויות וגופי פיקוח שונים.</p> <p>ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות קיום מעקב שוטף אחר הצעות ותזכירי חוק, הוראות חוק, וטיוטות והוראות של הרגולטורים השונים (הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון, הרשות למידע וטכנולוגיה במשרד המשפטים, וכד'). כמו כן, מתבצע מעקב אחר פסיקה חדשה של ערכאות המשפט השונות בישראל. בכדי לוודא שלמות ההוראות לגביהן מבוצע המעקב, מנויה המחלקה המשפטית על פרסומים מקצועיים שוטפים של מספר משרדי עו"ד מובילים בישראל בתחומי הבנקאות, שוק ההון, מקרקעין, דיני עבודה וכד'.</p>

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
9	<p>סיכון מוניטין</p> <p>סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמוסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק (בעיקר מחשיפה לסיכון מרווח).</p> <p>ניהול החשיפה מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.</p>
10	<p>סיכון אסטרטגיה</p> <p>סיכון האסטרטגיה נובע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים והגדלת השקעות בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בניית תהליך אסטרטגי סדור, קבלת ייעוץ חיצוני ממומחים בתחום ופעולות נוספות להפחתת הסיכון.</p>
11	<p>סיכון ציות</p> <p>סיכון הציות נובע מכישלון הבנק לציית להוראות צרכניות, הוראות חוק, הוראות המפקח על הבנקים והוראות רגולציה רלוונטיות אחרות. החובות החלות על הבנק הינן חוצות ארגון הנוגעות למגוון רחב של פעילויות, תהליכים ומוצרים.</p>
12	<p>סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור</p> <p>סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון המוניטין.</p>
13	<p>סיכון אכיפה מנהלית</p> <p>סיכון אכיפה מנהלית הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים ו/או עיצומים על הגבלת עיסוק על מי מבין עובדי הבנק, בגין חוסר ציות לדיני ניירות ערך.</p> <p>הבנק נערך להקטנת הסיכון דרך, הקמת מחלקת אכיפה פנימית, גיבוש תכנית אכיפה פנימית על-פי העקרונות שנקבעו על-ידי רשות ניירות ערך, עריכת סקר למיפוי פערים בתחום וטיפול בהשלמת הפערים, ביצוע פעילות הדרכה והטמעה וטיפול שוטף באירועים העלולים להיחשב כהפרות לרבות הפקת לקחים מתאימה. בנוסף, לבנק ועדת אכיפה עליונה וועדת משמעת.</p>

לפרטים נוספים, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

פרק 4 - מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קובע את ההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על-פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין יתרת הלוואות לדיור שלא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות לדיור שלא מוחזקת בגין הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית.

ביתר האשראי הקמעונאי וכן באשראי העסקי, הבנק קובע הפרשותיו בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" שפורסם ביום 31 בדצמבר 2007.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 7.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית, ראה ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

מיסים נדחים

המיסים הנדחים מחושבים עבור הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. חישוב המיסים הנדחים נעשה על-פי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר מיסים אלה יזקפו לרווח והפסד כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת ניצול העתודה או מימוש הטבת המס, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן.

בעת רישום מיסים נדחים לקבל הבנק מבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרות מימושם בעתיד.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 13.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית, ראה ביאור 8 בדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, המכשירים הנגזרים בבנק מוצגים במאזן על-פי שווי ההוגן. השווי ההוגן של הנגזרים נקבע על-פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים או על אומדן השווי ההוגן שנקבע על-פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עקומי ריבית, שיעורי מטבעות וסטיות תקן. ההערכה כוללת התחשבות בהנחות אודות גורמים שונים כגון סיכונים אשראי של הצד הנגדי לעסקה ונזילותו. לא קיימים מקרים בהם שערך הנגזרים והשווי ההוגן לא נקבע על סמך מודל אלא על סמך ציטוטי מחירים המתקבלים מצדדים שלישיים.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 14.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית, ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים.

מדידות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ביום 28 באפריל 2011, פרסם המפקח על הבנקים חוזר המכיל על המערכת הבנקאית את תקן FAS 157 (ASC 820-10) בנושא מדידת שווי הוגן. במסגרת יישום התקן, הבנק עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים. מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר.

הבנק מסווג מדידות שווי הוגן תוך שימוש במדרג שווי הוגן שמשקף את המשמעותיות של הנתונים ששימשו בביצוע המדידות.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 15.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההשפעה הכמותית ליישום מדידה לפי שווי הוגן, ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים.

ירידת ערך ניירות ערך שאינה בעלת אופי זמני

הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווי הוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנו סימנים איכותיים וכמותיים. בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

• ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.

• ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.

במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 5.ב.1 לדוחות הכספיים.

בשנת 2017 לא נרשמה הפרשה לירידת ערך, בשנת 2016 רשם הבנק הפרשה לירידת ערך בסך 0.1 מיליוני ש"ח.

התחייבויות תלויות

הבנק הינו צד בהליכים משפטיים אשר ננקטו כלפיו על-ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וצדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק. לצורך הערכת הסיכונים בהליכים המשפטיים מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של עורכי הדין הפנימיים של הבנק, או על חוות דעתם של יועצים משפטיים חיצוניים, הנבדקות על-ידי עורכי הדין הפנימיים של הבנק. הערכות אלו מתבססות על מיטב שיפוטם של היועצים המשפטיים, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון משפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ.

הערכת הסיכונים בתובענות ייצוגיות כרוכה בקושי רב יותר בשל מיעוט ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. כמו כן, ישנן תביעות ייצוגיות שלא ניתן להעריך את סיכוייהן בשל השלב בו הן נמצאות.

יש להביא בחשבון כי תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי תביעה בשל העובדה שבתחום המשפטי אין אפשרות לתת הערכה ודאית.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 17.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההתחייבויות התלויות, ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

עתודות לכיסוי זכויות עובדים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים, יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל, כמו כן ובהתאם להוראות, קבע הבנק מדיניות ונהלים המפרטים כיצד יש לבחור את אגרות החוב הממשלתיות שעל בסיסן יחושב שיעור ההיוון.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית, ראה ביאור 16.ב.1 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית, ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים.

4.2. אומדנים חשבונאיים קריטיים

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר תוך הפעלת שיקול דעת ואשר מהנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

4.3. בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של התאגיד הבנקאי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל התאגיד הבנקאי והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהתאגיד הבנקאי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

ביום 5 בדצמבר 2005 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-SOX Act. בסעיף 404 נקבעו על-ידי ה-SEC וה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) הוראות באשר לאחריות הנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו.
  - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על-פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 1992 עונה על הדרישות ומשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
  - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקורות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
- במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבונות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיווח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקורות תוך מיפוי הסיכונים והבקורות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.
- כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקורות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקורות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.
- במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

פרק 5 - מידע נוסף

5.1. קוד אתי

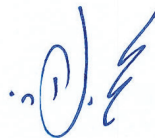
לבנק קוד אתי אשר אושר על-ידי ההנהלה בשנת 2009 שמטרתו לתת ביטוי למדיניות הבנק בתחום האתיקה המקצועית של עובדיו ולקבוע את אמות המידה האתיות לפיהן נדרשים עובדיו לפעול. הבנק מקפיד על קיום החוק והוראות הרשויות השונות, ואלו מעוגנים בנהליו. הקוד האתי של הבנק נועד להוסיף תשתית ערכית לנהליו על מנת להבטיח סביבת עבודה ערכית ואיכותית לעובדיו. בבסיס הקוד האתי עומדים מספר עקרונות: יושר אישי, הגינות, אמינות, מקצועיות, אחריות, נאמנות לבנק וללקוחותיו.

5.2. תרומות ופעילות קהילתית

- הבנק תורם מזה שנים רבות למטרות חברתיות שונות במסגרת תקציב הבנק המאושר מראש ובהתאם להחלטות ועדת תרומות של הנהלת הבנק ונוהל עבודת הועדה. בתקופת הדוח לא ניתנו תרומות מעל 50 אלפי ש"ח לגוף יחיד.
- תרומות הבנק מתמקדות בעיקר בעמותות הפועלות לסיוע, תמיכה ועזרה לאוכלוסיות מוחלשות ונזקקות, כלכלית ופיזית. בין העמותות הללו ניתן למנות עמותות הפועלות לסיוע לילדים ונוער במצוקה, נזקקים כלכלית, בעלי מוגבלויות ועוד. חלק מעמותות אלה, בנוסף לסיוע הישיר הניתן על-ידן לאוכלוסיות הללו, פועלות גם למען חילוצן ממעגל המצוקה, בין היתר, באמצעות שילובן במסגרות תומכות.
- מלבד תרומות בכסף, מעודד הבנק את עובדיו לקחת חלק פעיל בפעילויות התנדבותיות למען רווחת הקהילה בכלל, ואוכלוסיות מוחלשות ונזקקות בפרט. כך, בהלימה לשאיפה להטמעת ערכי תרומה לקהילה בקרב העובדים יזם הבנק אירועים משותפים לעובדים ולאוכלוסיות מוחלשות ונזקקות ופעילויות נוספות בהן לוקחים העובדים חלק פעיל, ומקצה שעות עבודה למימון פעילויות אלה.
- בנוסף, רוכש הבנק מדי שנה מעמותות או ארגונים המעסיקים עובדים עם מוגבלויות ומאוכלוסיות מוחלשות מוצרים המיוצרים על-ידי עובדים אלה ומעניקים כמתנות לעובדי הבנק ולקוחותיו או תורם אותן לאוכלוסיות נזקקות. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיו.

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2018

הצהרה (certification)

אני, גיל טופז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - הבנק) לשנת 2017 (להלן: - הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל טופז
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
27 בפברואר, 2018

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - הבנק) לשנת 2017 (להלן: - הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלכסנדר זלצמן

סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

27 בפברואר, 2018

דוחות כספיים

דין וחשבון לשנת 2017
בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

97	דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי
99	דוח רואה החשבון המבקר
101	דוח רווח והפסד
102	דוח מאוחד על הרווח הכולל
103	מאזן
104	דוחות על השינויים בהון
105	דוח על תזרימי המזומנים
107	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

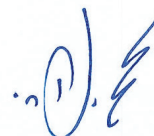
הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of COSO) the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

אלכסנדר זלמן
סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק ירושלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight (PCAOB) Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017 והדוח שלנו מיום 27 בפברואר, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 27 בפברואר, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

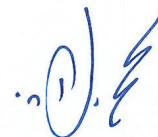
הכנסות		המאוחד		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2015	2016	2017	2015	2016	2017			
407.2	438.2	473.5	406.3	438.3	473.5	2	הכנסות ריבית	
74.1	96.2	111.1	72.2	95.3	110.1	2	הוצאות ריבית	
333.1	342.0	362.4	334.1	343.0	363.4	2	הכנסות ריבית, נטו	
40.4	30.4	36.9	40.4	30.4	36.9	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
292.7	311.6	325.5	293.7	312.6	326.5		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	
הכנסות שאינן מריבית								
0.9	35.4	(0.6)	0.9	35.4	(0.6)	3	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	
118.6	115.0	108.6	124.5	120.9	114.6	4	עמלות	
16.5	11.5	11.5	17.3	11.5	11.5	5	הכנסות אחרות	
136.0	161.9	119.5	142.7	167.8	125.5		סך כל ההכנסות שאינן מריבית	
הוצאות תפעוליות ואחרות								
147.7	152.8	155.0	166.3	173.4	176.4	6	משכורות והוצאות נילוות	
42.5	42.9	44.6	81.8	89.9	95.6	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד	
174.1	198.4	207.9	117.7	123.2	127.8	7	הוצאות אחרות	
364.3	394.1	407.5	365.8	386.5	399.8		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	
64.4	79.4	37.5	70.6	93.9	52.2		רווח לפני מיסים	
21.2	35.0	11.8	22.0	38.3	15.2	8	הפרשה למיסים על הרווח	
43.2	44.4	25.7	48.6	55.6	37.0		רווח לאחר מיסים	
5.4	11.2	11.3	-	-	-		חלק של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס	
48.6	55.6	37.0	48.6	55.6	37.0		רווח נקי	
רווח למניה (בש"ח)								
0.69	0.79	0.52	0.69	0.79	0.52	9	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	

אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
27 בפברואר, 2018

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	ביאור
48.6	55.6	37.0	
			רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
3.9	(27.7)	2.0	10
(0.9)	-	(3.2)	10
			התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים
			רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים
3.0	(27.7)	(1.2)	
			השפעת המס המתייחס
(0.9)	10.2	0.3	10
			רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מיסים
2.1	(17.5)	(0.9)	
			סך הכל הרווח הכולל
50.7	38.1	36.1	10

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

הבנק		המאוחד		ליום 31 בדצמבר	ביאור	
2016	2017	2016	2017			
נכסים						
2,522.0	2,659.0	2,522.0	2,659.0	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
1,434.5	858.3	1,434.5	858.3	12	ניירות ערך ⁽¹⁾	
9,892.6	9,772.4	9,892.6	9,772.4	13,30	אשראי לציבור	
(102.5)	(101.7)	(102.5)	(101.7)		הפרשה להפסדי אשראי	
9,790.1	9,670.7	9,790.1	9,670.7		אשראי לציבור, נטו	
397.0	408.3	-	-	15	השקעות בחברות מוחזקות	
11.3	10.3	157.8	150.6	16	בניינים וציוד	
0.8	0.4	0.8	0.4	17	נכסים בלתי מוחשיים	
151.1	64.0	151.1	64.0	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
134.2	137.3	145.7	150.6	18	נכסים אחרים	
14,441.0	13,808.3	14,202.0	13,553.6		סך כל הנכסים	
התחייבויות והון						
12,147.7	12,114.8	10,868.3	10,560.1	19	פיקדונות הציבור	
36.5	33.6	36.5	33.6	20	פיקדונות מבנקים	
1.1	0.5	1.1	0.5		פיקדונות הממשלה	
590.4	34.4	590.4	34.4		ניירות ערך שהושאלו	
559.3	582.2	1,582.1	1,872.2	21	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	
146.7	66.2	146.7	66.2	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
151.0	139.3	168.6	149.3	22	התחייבויות אחרות ⁽²⁾	
13,632.7	12,971.0	13,393.7	12,716.3		סך כל ההתחייבויות	
808.3	837.3	808.3	837.3	א25	הון עצמי	
14,441.0	13,808.3	14,202.0	13,553.6		סך כל ההתחייבויות והון	

(1) לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששועבדו, ראה ביאור 27.
 (2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאוחד ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 3.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-2.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרנות הון			הון המניות הנפרע	
			סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מפרמיה		
750.4	509.0	14.6	226.8	4.2	95.3	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2015
48.6	48.6	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(17.1)	(17.1)	-	-	-	-	-	דיבידנד
2.1	-	2.1	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
784.0	540.5	16.7	226.8	4.2	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
784.0	540.5	16.7	226.8	4.2	95.3	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2016
55.6	55.6	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(13.8)	(13.8)	-	-	-	-	-	דיבידנד
-	-	-	-	(4.2)	4.2	-	פקיעת הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(17.5)	-	(17.5)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
808.3	582.3	(0.8)	226.8	-	99.5	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
808.3	582.3	(0.8)	226.8	-	99.5	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2017
37.0	37.0	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(7.1)	(7.1)	-	-	-	-	-	דיבידנד
(0.9)	-	(0.9)	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
837.3	612.2	(1.7)	226.8	-	99.5	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
						תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
48.6	55.6	37.0	48.6	55.6	37.0	רווח נקי לשנה
						התאמות:
(4.3)	(11.4)	(11.3)	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
1.9	1.5	1.3	44.6	52.1	55.7	פחת על בניינים וציוד
40.4	30.4	36.9	40.4	30.4	36.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(4.5)	(35.2)	(1.8)	(4.5)	(35.2)	(1.8)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
-	0.1	-	-	0.1	-	ירידת ערך של נכסים המוחזקים למכירה
1.4	0.1	2.5	1.4	0.1	2.6	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(5.0)	-	-	(5.8)	-	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	-	-	-	-	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
9.6	24.2	(2.0)	9.4	25.4	(2.7)	מיסים נדחים, נטו
1.2	0.8	3.8	1.3	0.7	3.9	פיצוי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)
(3.6)	28.9	8.5	(3.9)	11.1	8.5	הפרישי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
						שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(363.2)	68.8	82.5	(363.2)	68.7	82.5	אשראי לציבור
(154.7)	44.0	87.1	(154.7)	44.0	87.1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(303.5)	10.4	220.0	(303.5)	10.4	219.9	ניירות ערך למסחר
31.4	(36.4)	(0.4)	10.7	(34.9)	(1.5)	נכסים אחרים
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(3.1)	(2.9)	(2.9)	(3.1)	(2.9)	(2.9)	פיקדונות מבנקים
253.4	(353.7)	(32.9)	41.8	(150.7)	(308.2)	פיקדונות הציבור
(4.2)	0.3	(0.6)	(4.2)	0.3	(0.6)	פיקדונות הממשלה
(195.4)	203.1	(556.0)	(195.4)	203.1	(556.0)	ניירות ערך שהושאלו
156.2	(48.5)	(80.5)	156.2	(48.5)	(80.5)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(13.3)	(2.4)	29.3	(2.3)	39.0	6.6	התחייבויות אחרות
(510.7)	(22.3)	(179.5)	(686.2)	268.8	(413.5)	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(3,242.9)	(4,365.4)	(2,845.3)	(3,242.9)	(4,365.4)	(2,845.3)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
2,618.4	4,281.9	2,468.3	2,652.4	4,281.9	2,468.3	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
27.8	414.3	726.0	27.8	414.3	726.0	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(0.3)	-	(0.3)	(56.0)	(50.9)	(51.1)	רכישת בניינים וציוד
6.7	-	-	8.2	-	0.5	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(590.3)	330.8	348.7	(610.5)	279.9	298.4	מזומנים נטו מפעילות בהשקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
-	224.5	-	465.3	224.5	505.4	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(88.0)	(69.1)	(25.1)	(357.6)	(309.3)	(246.2)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(17.1)	(13.8)	(7.1)	(17.1)	(13.8)	(7.1)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(105.1)	141.6	(32.2)	90.6	(98.6)	252.1	מזומנים נטו מפעילות מימון
(19.2)	(7.8)	(5.2)	(19.2)	(7.8)	(5.2)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
(1,186.9)	457.9	142.2	(1,186.9)	457.9	142.2	גידול במזומנים ופיקדונות בבנקים
3,278.0	2,071.9	2,522.0	3,278.0	2,071.9	2,522.0	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת השנה
2,071.9	2,522.0	2,659.0	2,071.9	2,522.0	2,659.0	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף השנה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:						
733.5	611.0	599.6	733.5	611.0	599.6	ריבית שהתקבלה
191.2	163.5	149.3	191.2	163.5	149.3	ריבית ששולמה
14.0	21.9	30.3	16.4	24.8	33.1	מיסים על הכנסה ששולמו
15.7	16.1	15.7	29.4	18.6	18.7	מיסים על ההכנסה שהתקבלו
נספח ג' - פעולות השקעה שלא במזומן בתקופת הדוח						
-	-	-	8.6	10.6	8.5	רכישת רכוש קבוע באשראי

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

דין וחשבון לשנת 2017
בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

107	מדיניות חשבונאית	ביאור 1
111	א. בסיס העריכה של הדוחות הכספיים	
112	ב. מדיניות חשבונאית שיושמה בערכת הדוחות הכספיים	
127	ג. דוח על תזרימי המזמנים	
127	ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים	
129	ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם	
132	הכנסות והוצאות ריבית	ביאור 2
133	הכנסות מימון שאינן מריבית	ביאור 3
134	עמלות	ביאור 4
134	הכנסות אחרות	ביאור 5
135	משכורות והוצאות נלוות	ביאור 6
135	הוצאות אחרות	ביאור 7
138	הפרשה למיסים על הרווח	ביאור 8
139	רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק	ביאור 9
140	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	ביאור 10
141	מזמנים ופקדונות בבנקים	ביאור 11
141	ניירות ערך	ביאור 12
144	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	ביאור 13
146	אשראי לממשלה	ביאור 14
146	השקעות בחברות מוחזקות	ביאור 15
148	בניינים וציוד	ביאור 16
149	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	ביאור 17
149	נכסים אחרים	ביאור 18
150	פיקדונות הציבור	ביאור 19
150	פיקדונות מבנקים	ביאור 20
151	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	ביאור 21
152	התחייבויות אחרות	ביאור 22
153	זכויות עובדים	ביאור 23
167	עסקאות תשלום מבוסס מניות	ביאור 24
168	הון עצמי	ביאור 25א
169	הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים	ביאור 25ב
171	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	ביאור 26
175	שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות	ביאור 27
176	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון	ביאור 28
181	מגדרי פעילות פיקוחיים	ביאור 29

192	ביאור 30א	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזני
195	ביאור 30ב	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - חובות
201	ביאור 30ב1	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה
202	ביאור 30ג	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה
203	ביאור 30ד	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים
204	ביאור 31	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
208	ביאור 32	נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
212	ביאור 33א	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
214	ביאור 33ב	פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
216	ביאור 33ג	שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
216	ביאור 33ד	מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
217	ביאור 34	בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו
224	ביאור 35	נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך מאזן
225	ביאור 36	מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיור ואשראי קמע"ני אחר, במימון בנייה לדיור וכן בגיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ. הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן - "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, הוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים באופן עקבי, והתואמים את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, הם:

א. בסיס העריכה של הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה של הדוחות הכספיים

הבנק ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו לאחר מועד המעבר נכללו בערכים נומינליים. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 12 בדבר "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים" הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה ביום 31 בדצמבר 2003 והחל מאותו מועד הבנק החל לדווח בסכומים מדווחים. סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.

בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.

תמצית הנתונים של הבנק בערכים נומינליים היסטוריים לצורכי מס ניתנת בביאור 36.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

מטבע הפעילות וההצגה של הבנק ושל החברות הבנות שלו הינו שקל חדש. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

3. מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו ואלה הצמודים למדד המחירים לצרכן כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

א. אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי המדד הידוע בתאריך המאזן.

ב. אלה שבמטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על-ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, למעט במקרים בהם תנאי ההסכם קובעים אחרת.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב ושיעורי עלייתם (ירידתם):

שיעור עליה (ירידה) בשנת			ליום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
באחוזים			בש"ח			
0.3	1.5	(9.8)	3.902	3.845	3.467	שער דולר
						מדד המחירים לצרכן-בסיס 1993 (נקודות):
(0.9)	(0.3)	0.3	221.4	220.7	221.3	מדד ידוע (נובמבר מול נובמבר)
(1.0)	(0.2)	0.4	221.1	220.7	221.6	מדד בגין (דצמבר מול דצמבר)

עסקאות שאינן במטבע הפעילות טופלו כלהלן:

- א. עסקה הנקובה במטבע חוץ נרשמה, בעת ההכרה לראשונה, במטבע הפעילות, תוך שימוש בשער החליפין המיידית בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ במועד העסקה בכל תאריך מאז, פריטים כספיים במטבע חוץ מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין המיידית בתאריך המאזן.
- ב. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בעלות היסטורית, מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד העסקה.
- ג. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בשווי הוגן מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד קביעת השווי ההוגן.
- ד. הפרשי שער הנובעים מסילוק של פריטים כספיים, או הנובעים מתרגום של פריטים כספיים לפי שער חליפין שונים מאלה ששימשו לתרגום בעת ההכרה לראשונה במהלך התקופה, או מאלה ששימשו לתרגום בדוחות כספיים קודמים, מוכרים בדוח רווח והפסד בתקופה בה נבעו.

4. שימוש באומדנים בעריכת דוחות כספיים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1.1. איחוד דוחות כספיים

א. כללי:

כאשר התאגיד הבנקאי מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בישות מושקעת, אותה ישות מסווגת כחברה בת. קיימים שני מודלים לאיחוד של ישות מושקעת: מודל הזכויות המשתנות ומודל זכויות ההצבעה. התאגיד הבנקאי נדרש להעריך תחילה אם הישות המושקעת הינה ישות בעלת זכויות משתנות, כמפורט מטה. אם נקבע כי הישות אינה נחשבת כישות בעלת זכויות משתנות, התאגיד הבנקאי נדרש להעריך אם הוא מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בישות מושקעת, בהתבסס על זכויות ההצבעה המוחזקות על-ידו.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את המצב הכספי ותוצאות הפעולות של התאגיד הבנקאי ושל החברות הבנות שלו כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת. לפיכך, יתרות תוך קבוצתיות המתייחסות לעסקאות בין הישויות של הקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות תוך קבוצתיות על נכסים שנתרים בקבוצה, מבוטלים במלואם.

ב. מודל הזכויות המשתנות:

התאגיד הבנקאי מאחד ישות בעלת זכויות משתנות ונקרא הנהנה העיקרי של אותה ישות, כאשר יש לו זכות משתנה (או צירוף של זכויות משתנות) המעניקה לו זכות פיננסית שמקנה שליטה.

ג. מודל זכויות ההצבעה:

באופן כללי, החזקה, במישרין או בעקיפין, של יותר ממחצית מניות ההצבעה הקיימות בישות מושקעת, מצביעה על כך שיש לאחדה בדוחות כספיים. יחד עם זאת, לתאגיד הבנקאי יכול להיות כוח לשלוט בישות מושקעת גם אם הוא מחזיק בשיעור בעלות נמוך יותר, למשל באמצעות חוזה, הסכם עם בעלי מניות אחרים או לפי צו בית משפט.

2.2. צירופי עסקים

צירוף עסקים מתרחש כאשר הקבוצה משיגה שליטה בעסק אחד, או במספר עסקים (להלן: "הנרכש"). התאגיד הבנקאי מטפל בכל צירוף עסקים על-ידי יישום שיטת הרכישה. ביישום שיטה זו התאגיד הבנקאי מזהה את הרוכש, קובע את מועד הרכישה ומכיר בנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו, בהתחייבויות שניטלו ובזכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכש ומודד אותם בשוויים ההוגן במועד הרכישה, למעט חריגים.

התאגיד הבנקאי מודד את התמורה שהועברה לפי השווי ההוגן של הנכסים שהועברו, של ההתחייבויות שניטלו ושל הזכויות ההוגנות שהונפקו. עלויות הקשורות לרכישה כגון עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות ועלויות הנהלה וכלליות, מוכרות כהוצאות בתקופות שבהן העלויות מתהוות והשירותים מתקבלים, למעט עלויות להנפקת ניירות ערך המהווים חוב וניירות ערך הוניים המוכרים בהתאם לכללים החלים על ניירות ערך אלה.

ביום 12 במרס 2014, נתקבלה מרשות המיסים החלטת המיסוי לביצוע שינוי מבנה לפיו, אושרה תכנית המיזוג ליום 31 בדצמבר 2013, של חברת כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ לתוך בנק ירושלים. כתוצאה מהצגת נכס המס הנדחה בגין הפסדים המועברים, נוצרה יתרת רווח מרכישה בסך של 57.1 מיליוני ש"ח.

על-פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה בשנים 2014 עד 2018) ממועד הרכישה ונכללת בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.

יצוין כי לצורך מדידת הלימות הון, על-פי הסיכום עם הפיקוח על הבנקים לצורך יישום הוראות באזל III, מיתרת המס הנדחה שנוצרה כתוצאה מרכישה זו, מקוזזת יתרת ההכנסה הנדחית כאמור, לסוף כל תקופת דיווח.

3.2. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ההכנסות וההוצאות מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, למעט:

1. לעניין הכרה בהכנסה בגין חובות פגומים, ראה סעיף 6.6 להלן.
2. עמלות מעסקי מימון שעניינן עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.
3. לעניין ההכרה בהכנסות ובהוצאות בגין ניירות ערך ובגין מכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף 4.4 להלן וראה סעיף 14.4 להלן, בהתאמה.
4. עמלות ישירות ביצירת הלוואה נדחות ומוכרות כהתאמת תשואה על פני אורך החיים של הלוואה. עמלות אלו כוללות בין היתר עמלות שנתקבלו מהלווה כריבית ששולמה מראש או שמטרתן הפחתת שיעור הריבית הנומינלי על הלוואה, עמלות שמהוות החזר הוצאות לבנק בגין יצירת הלוואה, עמלות שמהותן פיצוי לבנק בגין הסכמתו לספק הלוואה בתנאים מורכבים או תוך פרק זמן מהיר וכן עמלות שהלווה חויב בהן בקשר להליך היצירה של הלוואה כגון דמי ניהול, עמלות השמה, עמלות ארגון, עמלות חיתום וכן עמלות אחרות הנלוות לעסקאות מתן הלוואות.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

5. העמלות שמתקבלות כתוצאה מארגון מחדש (שאינו ארגון מחדש של חוב בעייתי) מטופלות באופן הבא:
- הבנק בוחן את השינויים שבוצעו וקובע האם כתוצאה מהם תנאיה של ההלוואה החדשה עדיפים לבנק לפחות כמו התנאים של הלוואות בנות השוואה ללקוחות אחרים בעלי סיכונים גביה דומים או שמדובר בשינויים מינוריים בלבד.
- שינוי מינורי הוא שינוי בתנאי ההלוואה שכתוצאה ממנו הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים מההלוואה לאחר השינוי שונה בפחות מ-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנוטרים בהתאם לתנאי מכשיר החוב המקורי. במקרה כזה כל העמלות נטו שלא הופחתו בגין ההלוואה המקורית, נכללות בסכום ההלוואה הקיימת ומוכרות כהתאמת תשואה, כחלק מהכנסות ריבית על פני יתרת תקופת ההלוואה. עם זאת, במידה ונקבע כי השינוי בתנאי ההלוואה אינו מינורי ההלוואה שמומנה מחדש מטופלת כהלוואה חדשה, ובהתאם העמלות שטרם הופחתו נזקפות מיידית כהכנסות ריבית בדוח רווח והפסד (כולל עמלת פירעון מוקדם אם יש).
6. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו מעסקאות לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות כחלק מהכנסות ריבית ונפרסות בדוח רווח והפסד בשיעורים שווים לפי יתרת התקופה לפירעון של האשראי או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון - בהתאם לתקופה הקצרה מבין השתיים. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו לאחר ה-1 בינואר 2014, מוכרות מיידית או מטופלות בהתאם ליתר העמלות שטרם הופחתו.
- לעניין הוראות המפקח על הבנקים בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות", ראה סעיף ה.2 להלן.

ב.4. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012, אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר נועדו להתאים את ההוראות בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.
- בהתאם להוראות, הבנק מקיזוז נכסים והתחייבויות הנובעים מצד נגדי זהה מוצגים במאזן בסכום נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (Legally Enforceable Right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
  - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו ו/או בו זמנית.
  - הבנק והצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).
- נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים מוצגים במאזן לפי סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים שנמנו לעיל ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.
- במקרים מסוימים, בנק רשאי לקיזוז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (Master Netting Arrangement). הבנק אינו מקיזוז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל.
- הבנק בוחן קיומן של מגבלות משפטיות בכדי לקבוע כי זכות הקיזוז היא בת אכיפה. כדי שתתקיים זכות חוקית בת אכיפה, בוחן הבנק כי זכות הקיזוז תהיה תקפה גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- פיקדונות שפירעון למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

ב.5. ניירות ערך

1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (Substantially All) השקעתו הרשומה. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח.

2. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. השווי ההוגן מתבסס על מחיר ציטוט לגבי ניירות ערך שיש להם מחיר ציטוט או על נתוני שיערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים לגבי אגרות חוב שאין להם שער. הרווח או ההפסד בגינם בניכוי העתודה המתאימה למס מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי הנקרא: "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
  3. ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
  4. סיווג הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד:
    - הכנסות ריבית על בסיס צבירה על אגרות חוב מוחזקות לפדיון, זמינות למכירה ומוחזקות למסחר יוכרו בסעיף "הכנסות ריבית".
    - רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב מוחזקות למסחר מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות למטרות מסחר".
    - רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (לרבות הפסדים לירידת ערך) מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר".
  5. הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:
    - הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
    - ההיקף של שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
    - פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
    - שיעור ירידת הערך מסך העלות.
    - בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.
    - בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
      - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
      - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, התאגיד הבנקאי מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
      - איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על-ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
      - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על-ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית.
      - איגרת חוב שחל לגביה כשל בתשלום לאחר רכישתה.
    - נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.
    - בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
      - ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.
      - ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.
- במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.
- במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של המכשיר

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

במועד הירידה (בסיס עלות חדש). בזכויות מוטב שנרכשו או זכויות מוטב הממשיכות להיות מוחזקות על-ידי התאגיד הבנקאי באיגוח נכסים פיננסיים והמטופלות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, יתכן שבמקרים נדירים אם לא קיים כל אומדן סביר לגבי סכומים ולגבי העיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות, יכיר הבנק בהכנסות לפי שיטת השבת העלות או בהתאם להכרה בהכנסה על בסיס מזומן.

6.2. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 140) ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על-ידי ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (FAS 166), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונאלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (Subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת כהכנסות או הוצאות מימון, בהתאמה.

עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך

1. שאילה לא מובטחת של ניירות ערך:

כאשר התאגיד הבנקאי שואל ניירות ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפיקדון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת השאלה. נייר הערך שהתאגיד הבנקאי שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר.

2. השאלה לא מובטחת של נייר ערך:

כאשר התאגיד הבנקאי משאל נייר ערך ששאל מעסקת שאילה לא מובטחת מוכר אשראי ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהועבר. שינויים בבסיס הצבירה מטופלים כהכנסות ריבית ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס הצבירה) מסווגים בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

3. מכירה בחסר של נייר ערך שנשאל:

כאשר תאגיד בנקאי מוכר בחסר של נייר ערך שנשאל על-ידו, מוכר מזומן כנגד פיקדון. הפיקדון משוערך רק אם שווי נייר הערך עלה במהלך התקופה הזאת, ומוכר בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

ב.7. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

סיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום כדלקמן:

- אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
- אשראי נחות - מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון שעועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית.
- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום ועל חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק. חוב שיסווג כחוב פגום יוערך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.
- חוב בעייתי בארגון מחדש - במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא החלטה בידי נותן אשראי האם ארגון מחדש של חוב מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי. בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כמושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית:

- **חוב פגום** - במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום, למעט האמור להלן לגבי חוב בעייתי בארגון מחדש. במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הפגום, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן. במידה ויתרת החוב נחשבת לברת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנתרת של החוב לפי השיעור החוזי. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנתרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות.
- **חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי** - חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר, שהחוב ייפרע ויבוצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום, שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש נתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב לגבי מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. אחרת, החוב בארגון מחדש מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.

- **חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית** - חוב אשר הפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, אינו מסווג כחוב פגום והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינם, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.

הפרשה להפסדי אשראי:

תאגיד בנקאי נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:

- **הפרשה פרטנית להפסדי אשראי** - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על-פי השווי ההוגן של הביטחון ששוועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן לגבי כל חוב שיתרתו החוזית

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

(ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הנה 1 מיליוני ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על-ידי התאגיד הבנקאי. לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על-ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

- **הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי** - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS5 (ASC450) - טיפול חשבונאי בתלויות ועל הוראות השעה כמפורט להלן. לשנים 2011-2012 ניתנה הוראת שעה לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על-פי הוראת השעה, שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בחמש השנים האחרונות ובהתאם להנחיית המפקח באופן פרטני גם נתוני שנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011. כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממס.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

- **הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים** - ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידיים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן- התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטני לתאגידיים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגביו מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות.

הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור

החל מיום 1 בינואר 2006 מיישם הבנק את הנחיות המפקח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "הפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואות לדיור" (להלן - "הנחיות המפקח"). הנחיות המפקח התייחסו למספר סוגיות עיקריות בכל הקשור לאופן חישוב ההפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואה לדיור ובכללם כללי חישוב אחידים לקביעת ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור, אשר עומק הפיגור בהן עולה על שישה חודשים. ההפרשה מחושבת בשיעורים שבין 8% ל-80% מיתרת החוב שבפיגור, בהתאם לעומק הפיגור.

מדיניות הבנק למחוק חשבונאית הלוואות לדיור שמופרשות להפסד אך כתוצאה מהליכי הגבייה אין כנגדן יתרת בטוחה למימוש החוב. עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור (להלן- "ההנחיות")

בהתאם לחוזר המפקח מיום 21 במרץ 2013, החל מיום 30 ביוני 2013, יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח. האמור לא חל על הלוואות לדיור אשר מוחזקת בגין הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

מחיקה חשבונאית:

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל, בתקופה שאינה עולה על שנתיים.
- במקרה של חוב שגביתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזהה כחוב שאינו בר גבייה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

8.2. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת עלויות שניתן לייחס במישרין לרכוש הקבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי עלות או שווי מימוש שלהם, כנמוך שבהם.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף - נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי:

עלויות שהתאגיד הבנקאי מהוון כחלק מעלות הנכס כוללות עלויות חיצוניות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכים במהלך הפיתוח או הרכישה של התוכנה, עלויות שכר בגין עובדים אשר קשורים במישרין לפרויקט ומקדישים לו מזמנם, על-פי היקף הזמן שמוקדש במישרין לתכנית וכן עלויות מימון הנוצרות במהלך פיתוח התוכנה. עלויות הנהלה וכלליות ועלויות עקיפות לא מהוות כחלק מעלות הנכס, אלא נזקפות לדוח רווח והפסד עם היווצרותן.

עלויות שהווננו מופחתות על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושיים של התוכנה, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימוש אליו יועדה. תוכנה נחשבת כמוכנה לשימוש אליו יועדה לאחר שהושלמו כל הבדיקות העיקריות. אורך החיים השימושיים של התוכנה מוערך מחדש בכל תקופה. בקביעת אורך החיים השימושיים התאגיד הבנקאי לוקח בחשבון גורמים רבים, כגון שינויים טכנולוגיים, התיישנות ותחרותיות.

פחת

הפחת מחושב מהעלות ונזקף לדוח רווח והפסד (אלא אם נכלל בערך בספרים של נכס אחר), בהתאם לאורך החיים השימושי שלו, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש ביחס לעלות המקורית. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושיים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת. הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים כדלקמן:

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

% הפחת		
4		משרדים להשכרה
7-10	(בעיקר 7%)	רהוט וציוד משרדי
20-33		מחשבים וציוד נלווה
20-33		עלויות תכנה
10		שיפורים במושכר

הפחתת נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי תוכנה, נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש על-פי החלטת ההנהלה. לפיכך, ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו נבחנת לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש על-פי החלטת ההנהלה.

גריעה

ערך בספרים של רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "הכנסות אחרות".

ב.9. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן, בכל מועד דיווח, את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים הלא כספיים (כגון: בניינים וציוד ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין) כאשר ישנם סימנים, כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר-השבה שלהם.

הסכום בר-ההשבה של נכס או יחידה מניבת מזומנים הוא הגבוה מבין מחיר המכירה נטו לבין שווי השימוש. שווי השימוש הוא הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בשיעור הריבית לפני מס, הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו. כאשר ערכו בספרים של הנכס עולה על סכום בר-השבה הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו בספרים של הנכס לסכום בר-השבה. ההפסד שהוכר כאמור יבוטל רק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר-השבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך, למעט הפסד מירידת ערך מוניטין שאינו מבוטל.

סמנים לירידת ערך של עלויות תוכנה לשימוש עצמי-

- התוכנה אינה צפויה לספק שירות משמעותי.
- צפוי להתבצע שינוי באופן או בהיקף בו נעשה שימוש בתוכנה כיום או בעתיד.
- צפוי להתבצע שינוי משמעותי בתוכנה.
- העלויות הצפויות לפתח או לשנות את התוכנה עולות באופן משמעותי על הסכום המקורי החזוי.

כמו כן נוספו סימנים לכך שתוכנה לא צפויה לשמש את התאגיד הבנקאי-

- מחסור בתקצוב או הוצאות עבור הפרויקט.
- חריגות תקציב.
- קשיי תכנות שלא צפוי כי יפתרו בזמן.
- הוצגה טכנולוגיה חדשה בשוק כך שהנהלה לא צפויה להמשיך את הפיתוח הנוכחי.
- הושג מידע שהתוכנה זמינה בשוק בעלות הנמוכה באופן מהותי מהעלויות הצפויות לצרכי פיתוח.

כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "נכסים בלתי מוחשיים", ראה סעיף 2.ד להלן.

לעניין עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי והפחתתן, ראה סעיף ב.7 לעיל.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

10.ב. חכירות:

1. חכירה היא הסכם לפיו המחכיר מעביר לחוכר, בתמורה לתשלום או לסדרת תשלומים, את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוסכמת. קיימים שני סוגים של חכירות: חכירה מימונית (חכירה המעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות בנכס, ללא קשר להעברת הזכות הקניינית בסופו של ההסדר) וחכירה תפעולית (חכירה שאינה חכירה מימונית).
2. תקופת החכירה היא התקופה, שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס, ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.
- אם התאגיד הבנקאי הוא החוכר בחכירה תפעולית: הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן והתאגיד הבנקאי מכיר בתשלומי חכירה בגין חכירה תפעולית כהוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה (הכוללת את תקופת האופציה הקיימת לחוכר שבמועד ההתקשרות בחכירה ודאי באופן סביר שתמומש).

11.ב. דיווח מגזרי

1. מגזרי פעילות פיקוחיים:

התאגיד הבנקאי מדווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, הכוללת דרישת גילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. החלוקה למגזרי הפעילות הפיקוחיים מבוססת בעיקרה על מאפייני הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתייחס לתיק הנכסים הפיננסיים שיש להם ולקוחות עסקיים מסווגים בהתייחס למחזור פעילותם.

מתכונת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ערוכה בהתאם לכללי החשבונאות שאומצו לצורך עריכה והצגה של הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

2. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית ועל כן הבנק מדווח על מגזרי הפעילות בהתאם למתכונת האחידה שקבע המפקח בלבד.

12.ב. הוצאות הנפקה נדחות

הוצאות הנפקה והפצה של אגרות חוב מוצגות על בסיס העלות והן מופחתות במשך תקופת הפירעון של ההתחייבויות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

13.ב. מיסים על הכנסה

1. שיעור המס החל על התאגיד הבנקאי הוא שיעור המס המוטל על מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף. שיעור זה כולל מס רווח ומס שכר המוטלים על הכנסה לפי חוק זה. מס השכר נכלל בסעיף "משכורת והוצאות נלוות" בדוח רווח והפסד.
2. הדוחות הכספיים כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים הנם סכום המסים על הכנסה שיש לשלם או שניתן להשיב בתקופה השוטפת. מסים נדחים הוכרו בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין בסיס המס של נכס או התחייבות ובגין העברה קדימה של הפסדים לצרכי מס.
3. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס החוקיים הצפויים לחול על הכנסה חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
4. התאגיד הבנקאי מכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס, אלא אם התחייבות המסים הנדחים נובעת מהכרה במוניטין שאינו מופחת לצרכי מס או מהתחייבות מסים נדחים בגין חברות בנות, ראה סעיף 5 להלן.
5. התאגיד הבנקאי לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והתאגיד הבנקאי יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. מכיוון שהשקעות אלה נרכשו על-ידי התאגיד הבנקאי כדי להחזיק

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

בהן ולפתחן והואיל ואין בכוונת התאגיד הבנקאי לממשן, לא הוכרה התחייבות כאמור. החל מיום 1 בינואר 2017, התאגיד הבנקאי הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

6. התאגיד הבנקאי מכיר בנכס מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (valuation allowance) אם, על סמך משקל הראיות הקיימות, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש. לעניין נכס מס בגין הפסדים מועברים, התאגיד הבנקאי מיישם קריטריונים נוספים על מנת להעריך את ההסתברות שתהיה מספיק הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנהל את ההפסדים לצרכי מס.

7. הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה".

8. התאגיד הבנקאי מיישם את הטיפול החשבונאי בדבר חוסר ודאות במסים על הכנסה לעניין פוזיציות מס לא ודאיות מול רשויות המס (FIN 48). במקרים אלו, מיושמת גישה דו שלבית: בשלב הראשון, התאגיד הבנקאי מכיר בספרים רק בפוזיציות מס שצפוי (more likely than not) כי תתקבלנה על סמך העובדות הטכניות שלהן בלבד (בהתאם לחוקי המס, הנחיות הרגולציה והפרקטיקה הנהוגה, אם קיימת). תאגיד בנקאי שעומד בתנאי השלב הראשון מכיר בפוזיציות המס על בסיס הסכום הגבוה ביותר שצפוי (more likely than not) שיוכר, בהסתברות מצטברת מעל 50%.

לעניין הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה", ראה סעיף 2.ד להלן.

ב.14. מכשירים פיננסיים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, על תאגיד בנקאי להכיר בכל המכשירים הנגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסוימים המשובצים בחוזים אחרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ולמדוד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד, בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. שינויים בשווי הוגן של מכשירים נגזרים אשר אינם מגדרים מוכרים בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

הבנק מתקשר בחוזים אשר אינם עומדים בשלמותם בהגדרת מכשיר נגזר - חוזים כאלה יכולים להכיל מכשירים נגזרים משובצים. מכשיר נגזר משובץ יופרד מהחווה המארח ויטופל כמכשיר נגזר בהתקיים שלושת התנאים הבאים, במצטבר: המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החווה המארח, המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על-פי שווי הוגן בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם ומכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. משזוהה הנגזר המשובץ הוא מופרד מהחווה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החווה המארח. הנגזרים המשובצים המופרדים בבנק נובעים ממתן אשראי צמוד מט"ח הכולל רצפה לבסיס ההצמדה וגיוס תכניות חסכון בעלות מאפיינים זהים.

רווח או הפסד מנגזר שלא יועד כמכשיר מגדר מוכר בדוח רווח והפסד באופן שוטף. העסקאות במכשירים נגזרים מהוות חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. השווי הוגן של המכשירים הנגזרים מוצג במאזן כנכסים בגין מכשירים נגזרים או כהתחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים, לפי העניין והתוצאות מעסקאות במכשירים נגזרים הנובעות מרישומן על בסיס שווי הוגן נכללות בדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ב.15. מדידת שווי הוגן וחלופת שווי הוגן

ביום 28 באפריל 2011, פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידת שווי הוגן וחלופת השווי ההוגן. החוזר מאמץ בין היתר את:

מדידת שווי הוגן - תקן חשבונאות אמריקאי (ASC 820-10 FAS) להלן "ASC 820-10".

ASC 820-10 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על-ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

החוזר מבחין בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי ההוגן:

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

נתונים נצפים (observable inputs) מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים (unobservable inputs) משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או התחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם לא נצפים.
במידת שווי הוגן, התאגיד הבנקאי עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים
מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (Principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר של הנכס או ההתחייבות. השוק העיקרי הוא השוק בעל הנפח ורמת הפעילות הגבוהים ביותר עבור הנכס או ההתחייבות. השוק המועיל ביותר הוא השוק המביא למקסימום את הסכום שהיה מתקבל במכירת הנכס או מביא למינימום את הסכום שהיה משולם בהעברת ההתחייבות, לאחר שהובאו בחשבון עלויות עסקה ועלויות הובלה.
ככלל, במדידות שווי הוגן מסוימות שאינן רמה 1, התאגיד הבנקאי מבצע התאמות לנתוני השוק הרלוונטיים על מנת לשקף, בין היתר, את סיכון האשראי של הצד הנגדי, את איכות האשראי של התאגיד הבנקאי עצמו, אילוצי נזילות וכדומה. למידע נוסף, ראה ביאור 33. כמו כן, כאשר קיים סיכון אשראי מהותי בגין מכשיר נגזר, שאין לגביו מחיר מצוטט בשוק פעיל, ואין אינדיקציות משוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי שיכולות להחשב כנתון ברמה 1 או ברמה 2, מדידת השווי הוגן של המכשיר הנגזר נחשבת מדידת שווי הוגן ברמה 3.
כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי הוגן, התאגיד הבנקאי מסווג את מדידת השווי הוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

16.3. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה -פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את משך הזמן שחי העובד או חיים שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.
הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי הרכב של נכסי התכנית.
המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה, תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.
אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי הוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי הוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.
הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.
רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית.
רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור היוון ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התכנית.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע עלפי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו עלפי האמור לעיל, נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווחים אקטואריים מיום 1 בינואר 2013 ואילך, הנובעים כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופת הדיווח, נרשמים ברווח הכולל האחר המצטבר, ומקטינים את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד לאיפוסה.

הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופת הדיווח ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, מופחתים בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופת פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

תכניות להפקדה מוגדרת - הטבות לאחר פרישה

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבון של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. אם תכנית דורשת שיעשו הפקדות לתקופות לאחר שאדם פורש לגמלאות או מסיים את העסקתו, העלות הנאמדת תיצבר במהלך תקופת השירות של העובד.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

שי לחג

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

חופשה

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות, הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

מחלה

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

17.2. התחייבויות תלויות

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אומצו הוראות תקן חשבונאות אמריקאי ASC 450 וההוראות הנלוות אליו לעניין הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות, למעט במקרים נדירים כמו בתביעות ייצוגיות שבהן אין באפשרות הבנק ויועציו המשפטיים להעריך את תוצאותיהן.

בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי נכללות הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכת היועצים המשפטיים.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, התאגיד הבנקאי יוצר הפרשה בגין תביעה, בהתקיים שני תנאים מצטברים:

1. צפוי (Probable), כלומר הסתברות מעל ל-70%, שההוונה מחויבות לסוף תקופת הדיווח בהתאם למידע הזמין עד למועד שבו הדוחות הכספיים פורסמו; וכן

2. ניתן לאמוד את סכום המחויבות באופן סביר.

הערכת הנהלת הבנק, הנסמכת על יועציה המשפטיים בקשר להסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות נקבעת על בסיס שלושה תחומי הסתברות, כדלהלן:

1. סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.

2. סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.

3. סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרה בו התממשות החשיפה צפויה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים במלוא סכום החשיפה, כפי שנאמדה על-ידי הנהלת הבנק. במקרה של חשיפה אפשרית לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלא ניתן גילוי לסכום החשיפה. במקרה של חשיפה קלושה אין צורך בביצוע הפרשות ו/או במתן גילוי. בגין תביעות שהחשיפה בהן קלושה אולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולתו של הבנק, ניתן גילוי.

18.2. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על-ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל שקיים במהלך התקופה. ברווח הבסיסי למניה נכללות רק מניות אשר קיימות בפועל במהלך התקופה. מניות רגילות פוטנציאליות (ניירות ערך המירים כדוגמת אגרות חוב להמרה, כתבי אופציה ואופציות לעובדים) נכללות רק בחישוב הרווח המדולל למניה במידה שהשפעתן מדללת את הרווח למניה על-ידי כך שהמתן מקטינה את הרווח למניה או מגדילה את ההפסד למניה מפעילויות נמשכות. בנוסף, מניות רגילות פוטנציאליות שהומרו במהלך התקופה נכללות ברווח המדולל למניה רק עד למועד ההמרה ומאותו מועד נכללות ברווח הבסיסי למניה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ב.19. בעלי עניין וצדדים קשורים

המידע על יתרות מאזניות וחוץ מאזניות והמידע על תוצאות העסקאות (להלן: "המידע") עם בעלי עניין צדדים קשורים ניתן לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור". המידע על בעלי עניין וצדדים קשורים מתייחס לתאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו, ואינו מוצג על בסיס התאגיד הבנקאי לבדו.

ג. דוח על תזרימי המזומנים

הדוח נערך לפי הוראות המפקח על הבנקים ותקן חשבונאות בינלאומי 7 (IAS7) בדבר הדוח על תזרימי מזומנים. תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים והתחייבויות הוצגו בנטו, למעט הפעילות באשראי לדיוח, בתנועה בפריטים לא כספיים, בניירות ערך שאינם למסחר ובאגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים. מזומנים כוללים גם פיקדונות בבנקים שתקופתם המקורית ממועד הפקדתם הינה עד שלושה חודשים.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2017, מיישם הבנק לראשונה תקנים חשבונאיים והוראות הפיקוח על הבנקים כמפורט להלן:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב";
2. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה";
3. הגדרת מקור החזר ראשוני.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית דוחות כספיים שנתיים מאוחדים אלה והשפעת היישום לראשונה:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

ביום 21 במרס 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". החוזר מעדכן את הטיפול החשבונאי ומאמץ תקני חשבונאות אמריקאים בנושאים הבאים: כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא ASC 830 - סוגיות במטבע חוץ, כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 250 - מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; וכן כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא ASC 855-10 - אירועים לאחר תאריך המאזן.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי ההשוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, תאגיד בנקאי לא יכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא ימשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית ליום 31 בדצמבר 2017.

2. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה"

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

בנקאי וחכ"א נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על ההכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מסים על ההכנסה". בנוסף, ביום 23 באוקטובר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל מספר עדכונים בהוראות הדיווח לציבור וכן מעדכן את אופן היישום לראשונה של ההוראות החדשות, שנקבע בחוזר מיום 22 באוקטובר 2015.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעקבות היישום לראשונה של ההוראות כאמור:

- הכרה בנכסי מסים נדחים:
נכסי מסים נדחים מוכרים במלואם ומופחתים באמצעות יצירת "הפרשה בגין נכסי מסים נדחים" (valuation allowance) בסכומים אשר לגביהם לא ניתן לקבוע ברמת סבירות של "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) שהנכס ימומש. הוראות חוזר זה מיושמות החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך.
• השקעה בחברות בנות מקומיות:
נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, למעט אם ההשקעה יכולה להיות מושבת על בסיס פטור ממס והתאגיד הבנקאי צופה להשתמש באמצעי זה בסופו של דבר.
• שיעורי המס וחוקי המס:
חישוב מיסים שוטפים ונדחים מתבסס על שיעורי מס שנחקקו. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומם ב"רשומות".
• הקצאת הוצאות או הכנסות מסים עבור השנה:
כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב מתווים כללים להקצאת סך הוצאות או הכנסות המסים בתקופה בין הרכיבים השונים בדוחות הכספיים (פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים בחובה או בזכות ישירות להון עצמי). במסגרת זו, שינויים עוקבים במסים נדחים בעקבות שינוי בשיעור המס מוכרים ברווח או הפסד גם אם הם מתייחסים לפריטים אשר הוכרו בעבר מחוץ לרווח והפסד.
• סיווג ריבית וקנסות בדוח רווח והפסד:
הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה". ההוראות החדשות חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ממשיכים להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.
ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

3. הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי:

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות מעודכן בדבר "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". הקובץ כולל את שאלה ב'3 המתייחסת להגדרת מקור החזר ראשוני וכיצד הוא בא לידי ביטוי בסיווג חוב כבעייתי. בהתאם לתשובה, קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable), ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני. מקור החזר ראשוני מוגדר כמקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב. ככלל, מקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני במקרים בהם הבנק מראה שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם. לצד מקור החזר ראשוני, למרבית עסקות האשראי יהיה מקור החזר שני ואף שלישוני.

התאגיד הבנקאי מיישם הנחיות אלה מיום 1 ביולי 2017 ואילך.

ההשפעה של יישום ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

ביום 13 באוקטובר 2016, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב" המתאים את הטיפול החשבונאי בנושאים שונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.
להלן עיקר התיקונים להוראות:

1. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".
  2. רכוש קבוע, ירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
  3. רווח למניה - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
  4. דוח על תזרימי מזומנים - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוחות תזרימי מזומנים".
  5. דיווח לתקופות ביניים - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח כספי לתקופות ביניים".
  6. היוון ריבית - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
  7. ערבויות - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".
- הוראות חוזר זה יישמו החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך ויכללו תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות"

ביום 11 בינואר 2015, פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". התיקונים נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות".

בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע על-ידי הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום למפרע על-ידי רישום של ההשפעה המצטברת (Cumulative Effect) של יישום התקן לראשונה תוך זקיפת ההשפעה המצטברת שתוכר במועד היישום לראשונה להון.

ביום 10 בפברואר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו נקבע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יישמו לראשונה החל מיום 1 בינואר 2018. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה כולל חכירות, ניירות ערך ונגזרים. בפרט, הוראות התקן אינן חלות על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.
להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. תקן אמריקאי חדש בנושא "מדידת מכשירים פיננסיים"

בחודש ינואר 2016, פרסמה ה-FASB את ASU 2016-01 (להלן: "העדכון"), שמתייחס להיבטים מסוימים בכללי ההכרה, המדידה, ההצגה והגילוי של מכשירים פיננסיים.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעדכון:

השקעות בניירות ערך הוניים (למעט השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני או השקעות בחברות בנות), ככלל, תימדדנה לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי רשאי למדוד השקעות בניירות ערך הוניים שהשווי ההוגן שלהן אינו ניתן לקביעה בנקל לפי עלות בניכוי ירידת ערך, תוך התאמות לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות עבור השקעה זהה או דומה של אותו המנפיק. כל ההתאמות לעלות השקעה נזקפות לדוח רווח והפסד. העדכון מפשט את הבחינה לירידת ערך של השקעות אלו שמיושמת

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

לגביהן ההקלה הפרקטית כאמור, על-ידי הוספת דרישה לבחינה איכותית שתבוצע בכל תקופת דיווח, לצורך זיהוי ירידת ערך. כמו כן, ניתן 'לבטל' הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר בגובה הגידול העוקב במחיר נצפה. יישום התקן החדש עבור חברות ציבוריות יחול בתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2017, כולל תקופות הביניים בתקופות שנתיות אלו. התקן ייושם למפרע תוך רישום ההשפעה המצטברת כנגד העודפים בתחילת תקופת הדיווח בה התקן מיושם לראשונה. הבנק נערך ליישום ההוראה, בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעות הצפויות מיישום החוזר.

4. תקן אמריקאי חדש בנושא חכירות

ביום 25 בפברואר 2016, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") תקן חדש בנושא חכירות (ASU 2016-02).

התקן החדש מבשר על עידן חדש בו חוכרים יכירו על גבי המאזן בכל החכירות אשר תקופתן עולה על 12 חודשים, ללא תלות בסיווג החכירה.

על כן, בהתאם לתקן החדש, הבחינה האם חכירה תוכר במאזן או מחוץ למאזן, תלויה בשאלה המקדמית האם אכן מדובר בהסדר חכירה ולא בשאלת סיווג החכירה (כתפעולית או כמימונית). המבחנים בתקן החדש לזיהוי חכירה אינם זהים לתנאים הקיימים כיום ב-U.S. GAAP. מבחינה תוצאתית, לא צפוי להיות הבדל ביחס למצב כיום וזאת כתוצאה מאופן פריסת הוצאות השכירות והפחתת הסעיפים המאזניים.

כמו כן, התקן החדש מחליף את ההוראות הקיימות בעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (Sale-Leaseback Transactions) וקובע מודל חדש המתייחס הן למחכיר והן לחוכר.

בהתאם לעדכון, נדרש ליישם את הכללים החדשים בארה"ב החל מתקופות ביניים ותקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2018.

5. תיקון מספר 13-2016 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי

בחודש יוני 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-13 (להלן: "העדכון"), שמטרתו העיקרית הינה לספק מידע שימושי יותר למשתמשי הדוחות הכספיים בנוגע להפסדי האשראי הצפויים בגין מכשירים פיננסיים ובגין מחויבויות אחרות למתן אשראי, בכל מועד דיווח.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעדכון:

נכסים הנמדדים בעלות מופחתת:

- נכס פיננסי (או קבוצה של נכסים פיננסיים) הנמדד בעלות מופחתת יוצג בסכום נטו שצפוי שייגבה. כלומר, ההפרשה להפסדי אשראי תקטין את העלות המופחתת של הנכס הפיננסי הקשור.
- דוח רווח והפסד ישקף את המדידה של הפסדי אשראי בגין נכסים פיננסיים שהוכרו במהלך התקופה, כמו גם שינויים בהפסדי האשראי הצפויים שחלו במהלך התקופה.
- המדידה של הפסדי האשראי הצפויים תתבסס על מידע רלוונטי בנוגע לאירועי עבר לרבות ניסיון היסטורי, לתנאים נוכחיים ולתחזיות סבירות ותומכות המשפיעות על יכולת הגבייה של הסכום המדווח.
- עודכנו ההנחיות בנוגע לנכסים פיננסיים שנרכשו עם איכות אשראי שהידרדרה.

ניירות ערך של חוב המסווגים כזמינים למכירה:

- הפסדי אשראי המתייחסים לניירות ערך של חוב המסווגים כזמינים למכירה יוכרו כהפרשה להפסדי אשראי ולא כמחיקה של נייר הערך. הפסדי אשראי וביטול הפסדי אשראי יוכרו בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.
- התאגיד הבנקאי לא ישתמש במשך הזמן שבו נייר הערך נמצא במוציאת הפסד שטרם מומש כדי להימנע מהכרה בהפסדי אשראי. בקביעה אם קיימים הפסדי אשראי, לא נדרש להתחשב בתנודתיות ההיסטורית והמשתמעת של השווי ההוגן של נייר הערך ובשינויים בשווי הוגן לאחר מועד הדיווח.
- עודכנו ההנחיות בנוגע לנכסים פיננסיים שנרכשו עם איכות אשראי שהידרדרה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

התיקונים בעדכון זה יחולו בארה"ב מתקופות שנתיות המתחילות לאחר יום 15 בדצמבר 2019 הפיקוח על הבנקים טרם קבע מהו האופן והמועד לגבי יישום הכללים האמורים, אך הבנקים התבקשו בשלב זה לאסוף נתונים מסוימים לצורך יישום עתידי של התקן.

6. תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר תגמול - הטבות פרישה, שיפור ההצגה של עלות פנסיה נטו לתקופה ועלות הטבה לאחר פרישה נטו לתקופה:

בחודש מרץ 2017 פרסמה ה-FASB את עדכון ASU 2017-07, שמטרתו לשפר את ההצגה של עלות פנסיה נטו לתקופה ועלות הטבה לאחר פרישה נטו לתקופה (להלן: "עלות ההטבה נטו"), בדוחות הרווח וההפסד וכן לצמצם את הסכומים המותרים להיוון לנכסים (להלן: "התיקונים").

התיקונים בעדכון מחייבים את המעביד לפצל את רכיב עלות השירות מרכיבים אחרים של עלות ההטבה נטו ולהציגם ברווח והפסד כדלהלן:

- רכיב עלות השירות יוצג באותו סעיף או סעיפים כמו עלויות פיצוי אחרות הנובעות ממתן שירותים על-ידי העובדים במהלך התקופה.
- יתר הרכיבים של עלות הטבה נטו (כגון: עלות ריבית, תשואה בפועל על נכסי תכנית, הפחתה של כל עלות שירות קודם, הפחתה של הרווח או ההפסד נטו הכלול ברווח כולל אחר וכו') יוצגו בנפרד ממרכיב עלות השירות.

7. חוזר בדבר מגבלת חבות ענפית

ביום 10 ביולי 2017 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המהווה עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 315. השינוי העיקרי בחוזר הוא ביטול המנגנון של הפרשה כללית והפרשה נוספת כתוצאה מחריגה ממאפייני סיכון שונים. הוראה זו תשפיע על חישוב הפרשה הקבוצתית, כך שלא יהיה נדרש לוודא שההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת הפרשה הכללית הנוספת והמיוחדת.

בנוסף לעיל נקבעה הוראה לחבות מקסימלית ענפית כאשר החבות לענף מסוים לא תעלה על 20% מסך החבות לציבור ובמקרים מסוימים מעל 22% וכן נוספה להוראת ניהול בנקאי תקין דרישה לקבלת דוח כספי מעודכן בעת מתן או חידוש אשראי.

מועד תחילת ההוראה נקבע ליום 1 בינואר 2018 כאשר אימוץ מוקדם אפשרי.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
						א. הכנסות ריבית
393.6	432.3	469.0	393.6	432.3	469.0	מאשראי לציבור
1.9	0.9	1.3	1.9	0.9	1.3	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
0.2	0.1	-	0.2	0.1	-	מפיקדונות בבנקים
11.1	4.1	3.2	10.1	4.1	3.2	מאגרות חוב
0.4	0.8	-	0.5	0.9	-	מנכסים אחרים
407.2	438.2	473.5	406.3	438.3	473.5	סך הכל הכנסות הריבית
						ב. הוצאות ריבית
63.7	83.5	95.0	48.3	64.2	74.4	על פיקדונות הציבור
1.6	1.7	1.9	1.6	1.7	1.9	על פיקדונות מבנקים
0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3	על ניירות ערך שהושאלו
8.4	10.6	13.9	21.9	29.0	33.5	על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
74.1	96.2	111.1	72.2	95.3	110.1	סך הכל הוצאות הריבית
333.1	342.0	362.4	334.1	343.0	363.4	סך הכנסות ריבית, נטו
						ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
10.1	3.1	2.7	9.1	3.1	2.7	זמינות למכירה
1.0	1.0	0.5	1.0	1.0	0.5	למסחר
11.1	4.1	3.2	10.1	4.1	3.2	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	המאחד			הבנק		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						
1. מפעילות במכשירים נגזרים						
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾	(0.9)	(0.9)	(0.9)	4.9	(0.9)	4.9
2. הפרשי שער, נטו (ללא השפעת נגזרים)	(3.5)	(3.5)	(3.5)	(7.8)	(0.3)	(7.8)
3. מהשקעה באגרות חוב						
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	2.7	2.7	2.7	5.3	36.2	5.3
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	(0.9)	(0.9)	(0.9)	(0.7)	(1.1)	(0.7)
ביטול הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמין למכירה ⁽³⁾	-	-	-	-	-	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	1.8	1.8	1.8	4.6	35.1	4.6
4. הפסדים מהשקעה במניות						
הפרשה לירידת ערך בגין מניות זמינות למכירה ⁽³⁾	-	(0.1)	-	-	(0.1)	-
5. רווחים בגין הלוואות שנמכרו						
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(0.1)	(0.1)	(0.1)	1.7	34.7	1.7
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*						
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	(1.2)	(1.2)	(1.2)	(1.6)	(1.7)	(1.6)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו ⁽⁴⁾	0.7	0.7	0.7	0.9	2.4	0.9
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽⁵⁾	-	-	-	(0.1)	-	(0.1)
סך הכל בגין פעילויות למטרות מסחר	(0.5)	(0.5)	(0.5)	(0.8)	0.7	(0.8)
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	(0.6)	(0.6)	(0.6)	0.9	35.4	0.9

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) מזה בגין נגזרי אשראי, בהם התאגיד הבנקאי מוטב לימים 31.12.2017, 31.12.2016 ו-31.12.2015 בסך של 1.1 מיליוני ש"ח, 0 מיליוני ש"ח ו-0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
- (3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (4) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים לאג"ח ותעודות סל למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאחד, לימים 31.12.2017, 31.12.2016 ו-31.12.2015 בסך של 4.4 מיליוני ש"ח, (5.4) מיליוני ש"ח ו-(3.1) מיליוני ש"ח, בהתאמה.
- (5) לימים 31.12.2017, 31.12.2016 ו-31.12.2015 לא היו רווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאחד.
- (6) מציין סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 4 - עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
47.8	39.4	32.5	47.8	39.4	32.5	פעילות בניירות ערך
18.7	22.4	22.6	18.7	22.4	22.6	עמלות ליווי פרויקטים
13.2	12.7	11.0	13.2	12.7	11.0	הפרשי המרה
12.3	11.0	10.0	12.3	11.0	10.0	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
2.0	4.5	7.9	2.0	4.5	7.9	עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים
9.2	7.8	7.1	9.2	7.8	7.1	טיפול באשראי
4.1	3.2	2.8	8.3	7.5	7.3	עמלות מביטוח חיים
7.0	8.0	7.4	7.0	8.0	7.4	עמלות מעסקי מימון
-	-	-	1.8	1.6	1.5	עמלות מביטוח נכס
3.5	3.1	3.4	3.5	3.1	3.4	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
0.8	2.9	3.9	0.7	2.9	3.9	עמלות אחרות
118.6	115.0	108.6	124.5	120.9	114.6	סך כל העמלות התפעוליות

ביאור 5 - הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
5.0	-	-	5.8	-	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד ⁽¹⁾
11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	11.5	רווח מהפחתת הכנסה נדחית בגין רכישת חב' כלל בטוחה ⁽²⁾
16.5	11.5	11.5	17.3	11.5	11.5	סך כל ההכנסות האחרות

(1) ביום 28 באוקטובר 2015 מכר הבנק נכס מקרקעין בירושלים, אשר בו היה ממוקם סניף הבנק. הרווח ממכירת הנכס הינו כ-5.0 מיליוני ש"ח לפני מס.

(2) כתוצאה מהתאמת שווי הנכסים שנרכשו על-ידי הבנק בעת רכישת חברת כלל בטוחה ביום 15 לדצמבר 2013, נוצר רווח בסך של 57.1 מיליוני ש"ח. על-פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית במאזן הבנק, אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר. לפרטים ראה ביאור 2.ב.1.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
105.2	106.4	106.9	120.4	122.5	123.6	משכורות
26.2	25.6	26.5	27.4	26.9	27.8	ביטוח לאומי ומס שכר
13.1	16.5	15.6	14.4	18.7	19.4	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות חופשה ומחלה
1.9	3.0	4.8	3.1	4.3	4.8	הוצאות בגין הטבה מוגדרת (פיצויים)
1.3	1.3	1.2	1.0	1.0	0.8	הוצאות נלוות אחרות
147.7	152.8	155.0	166.3	173.4	176.4	סך הכל משכורות והוצאות נלוות

ביאור 7 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
106.9	131.4	139.9	49.2	54.9	58.5	מחשב
13.9	13.2	14.3	14.4	13.7	14.8	שירותים מקצועיים
14.2	13.8	16.5	14.2	13.8	16.5	שיווק ופרסום
9.0	10.0	8.4	9.2	10.2	8.6	עמלות
4.2	3.7	4.0	4.7	4.1	4.3	אחזקת רכב
7.8	7.7	4.6	7.8	7.7	4.6	מוקד טלפוני
2.8	2.7	4.0	2.9	2.8	4.0	הדרכה והשתלמויות
3.5	4.2	4.7	3.5	4.2	4.7	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכד')
1.8	1.7	1.7	1.8	1.7	1.7	שכר חברי דירקטוריון ⁽¹⁾
2.5	2.9	2.6	2.5	2.9	2.6	משרדיות
1.3	1.4	1.4	1.3	1.4	1.4	ביטוח
0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
5.8	5.3	5.4	5.8	5.4	5.7	אחרות
174.1	198.4	207.9	117.7	123.2	127.8	סך כל ההוצאות האחרות

(1) לא כולל שכר י"ר הדירקטוריון אשר נרשם בסעיף הוצאות שכר.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
א - הרכב ההפרשה למסים על הרווח

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
26.3	23.4	11.1	27.9	24.3	12.5	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
-	-	2.9	-	-	2.9	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
26.3	23.4	14.0	27.9	24.3	15.4	סך כל המיסים השוטפים
בתוספת (בניכוי):						
(5.1)	11.6	0.5	(5.9)	14.0	2.5	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
-	-	(2.7)	-	-	(2.7)	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(5.1)	11.6	(2.2)	(5.9)	14.0	(0.2)	סך כל המיסים הנדחים
21.2	35.0	11.8	22.0	38.3	15.2	הפרשה למיסים על ההכנסה

ב - התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על הבנק לבין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
64.4	79.4	37.5	70.6	93.9	52.2	רווח לפני מס
37.58%	35.90%	35.04%	37.58%	35.90%	35.04%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
24.2	28.5	13.1	26.5	33.7	18.3	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:						
1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.1	הוצאות אחרות לא מוכרות
(4.9)	(4.2)	(4.0)	(5.2)	(4.2)	(4.0)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	-	0.2	-	(0.2)	0.2	מיסים בגין שנים קודמות
0.7	9.0	-	0.7	9.2	(0.1)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
-	-	1.6	(0.6)	(1.6)	-	הכנסות חברות בת בישראל
-	0.5	(0.2)	(0.6)	0.2	(0.3)	הפרשים אחרים
21.2	35.0	11.8	22.0	38.3	15.2	הפרשה למיסים על ההכנסה

ג - שומות

לבנק שומות שנחשבות סגורות עד וכולל 2014, וכן שומות ניכויים עד וכולל 2013, בהתאם לאישור פקיד שומה. בחברות מאחדות השומות נחשבות לסופיות עד וכולל 2012.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים⁽¹⁾

הבנק		המאוחד		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
שיעור מס ממוצע		שיעור מס ממוצע						
מיסים נדחים לקבל:								
23.2%	23.0%	34.1	29.8	23.1%	23.0%	37.3	31.0	נכס מס בגין הפסדים
בגין הפרשי עיתוי:								
32.7%	34.2%	1.2	3.0	30.8%	32.0%	1.3	3.1	הפרשה לחופשה ומענק יובלות ופיצויים
34.7%	34.2%	0.2	0.1	34.7%	34.2%	0.2	0.1	כתבי התחייבויות נדחים
34.2%	34.2%	44.1	49.6	34.3%	34.2%	44.1	49.6	מהפרשה להפסדי אשראי
34.4%	34.2%	0.1	0.1	34.4%	34.2%	0.1	0.1	מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה
33.9%	34.2%	0.3	(0.1)	23.0%	34.2%	(2.5)	(0.4)	בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים
29.5%	29.1%	80.0	82.5	29.4%	28.9%	80.5	83.5	סך הכל מיסים נדחים לקבל
עתודה למיסים נדחים								
-	-	-	-	-	23.0%	-	(2.8)	בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים
-	-	-	-	-	23.0%	-	(2.8)	סך הכל עתודות למיסים נדחים

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים שהיו בתוקף ביום הדוח.

(1) מימוש המסים הנדחים לקבל נטו, מבוסס על תחזית לפיה תהייה לבנק הכנסות חייבות במס בעתיד בסכומים מתאימים והערכת ההנהלה לגבי מימושם כי סביר יותר מאשר לא, כי ימומשו.

ה - שיעורי המס החלים על הבנק ועל חברות הבנות

- א. הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה-1975 וככזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ.
- ב. בחודש נובמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק.
- ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.
- ג. בחודש ינואר 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו-2016, אשר כולל הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%. תחילתו של תיקון זה ביום 1 בינואר 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, החל משנת 2016 יעמוד על 35.90%.
- ד. בחודש דצמבר 2016, אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב (2017 ו-2018)), התשע"ז-2016. אשר יכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2017. במסגרת זאת, אושרה, בין היתר, הורדת מס חברות משיעור של 25% ל-24% החל מינואר 2017 ולשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים ובכלל זה החברה, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מינואר 2018 על 34.19%.
- ה. בעקבות השינויים האמורים בשיעור מס החברות בשנת 2016, רשם הבנק בדוח המאוחד הוצאות מיסים בסך של 9.2 מיליוני ש"ח כנגד הקטנת נכסי המס הנדחים (בדוח הבנק 9.0 מיליוני ש"ח).

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ו. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס כולל
2014	26.50	18.00	37.71
2015	26.50	⁽¹⁾ 17.75	⁽¹⁾ 37.58
2016	25.00	17.00	35.90
2017	24.00	17.00	35.04
2018 ואילך	23.00	17.00	34.19

(1) שיעור משוקלל.

ז. החל משנת 2017 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידיים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כלל חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה". על-פי ההוראות הבנק נדרש להכיר בהתחייבויות עבור מיסים נדחים בגין גידול בהון עצמי של חברות בנות שנצבר החל מ-2017 ואילך, אשר נחשבות ל"עוסק מורשה" לצרכי מס ערך מוסף, ההשפעה של יישום ההוראה על רווחי הבנק איננה מהותית. למידע נוסף, ראה ביאור 2.ד.1.

ח. לפרטים אודות הסדר המס בעקבות רכישת כלל בטוחה, ראה ביאור 2.ב.1.

ביאור 9 - רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

המאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
48.6	55.6	37.0	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק
70.5	70.5	70.5	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי והמדולל
			רווח למניה (בש"ח)
0.69	0.79	0.52	רווח בסיסי ומדולל

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת מס

סה"כ	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	
14.6	1.2	13.4	יתרה ליום 1 בינואר 2015
2.1	(0.5)	2.6	שינוי נטו במהלך התקופה
16.7	0.7	16.0	יתרה ליום 1 בינואר 2016
(17.5)	-	(17.5)	שינוי נטו במהלך התקופה
(0.8)	0.7	(1.5)	יתרה ליום 1 בינואר 2017
(0.9)	(2.2)	1.3	שינוי נטו במהלך התקופה
(1.7)	(1.5)	(0.2)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום								
2015			2016			2017		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
5.5	(3.0)	8.5	4.7	(2.6)	7.3	2.5	(1.4)	3.9
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(2.9)	1.7	(4.6)	(22.2)	12.8	(35.0)	(1.2)	0.7	(1.9)
2.6	(1.3)	3.9	(17.5)	10.2	(27.7)	1.3	(0.7)	2.0
השינוי נטו במהלך התקופה								
הטבות לעובדים								
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה								
(0.4)	0.3	(0.7)	0.2	(0.1)	0.3	(2.0)	0.9	(2.9)
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
(0.1)	0.1	(0.2)	(0.2)	0.1	(0.3)	(0.2)	0.1	(0.3)
(0.5)	0.4	(0.9)	-	-	-	(2.2)	1.0	(3.2)
השינוי נטו במהלך התקופה								
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה								
2.1	(0.9)	3.0	(17.5)	10.2	(27.7)	(0.9)	0.3	(1.2)

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים, ראה ביאור 3.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הטבות עובדים. לפרטים, ראה ביאור 23.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים - במאוחד ובבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
2,426.3	2,577.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
95.7	81.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים מסחריים
2,522.0	2,659.0	סה"כ מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,522.0	2,659.0	מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

ביאור 12 - ניירות ערך - במאוחד ובבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017					
רווח כולל אחר מצטבר					
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
					א. ניירות ערך זמינים למכירה
					אגרות חוב ותעודות סל
404.0	-	0.3	403.7	404.0	של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾
118.7	0.6	-	119.3	118.7	של ממשלות זרות
0.6	-	-	0.6	0.6	של אחרים בישראל
523.3	0.6⁽²⁾	0.3⁽²⁾	523.6	523.3	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
					ב. ניירות ערך למסחר
					אגרות חוב ותעודות סל
333.3	0.2	4.4	329.1	333.3	של ממשלת ישראל ⁽⁵⁾
1.7	-	0.2	1.5	1.7	תעודות סל
335.0	0.2	4.6	330.6	335.0	סה"כ אגרות חוב ותעודות סל
335.0	0.2⁽³⁾	4.6⁽³⁾	330.6	335.0	סך הכל ניירות ערך למסחר
858.3	0.8	4.9	854.2	858.3	סך הכל ניירות ערך

הערות השוליים בסוף ביאור 12.

ביאור 12 - ניירות ערך - במאוחד ובבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016				
רווח כולל אחר מצטבר				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
א. ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב				
637.2	3.4	0.5	640.1	637.2
של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾				
232.8	0.2	0.3	232.7	232.8
של ממשלות זרות				
0.8	-	0.1	0.7	0.8
של אחרים בישראל				
870.8	3.6	0.9	873.5	870.8
סה"כ אגרות חוב				
6.1	-	0.4	5.7	6.1
מניות וקרנות				
876.9	(2)3.6	(2)1.3	879.2	876.9
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
ב. ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב				
531.2	6.4	3.7	533.9	531.2
של ממשלת ישראל ⁽⁵⁾				
26.4	2.7	-	29.1	26.4
של ממשלות זרות				
557.6	(3)9.1	(3)3.7	563.0	557.6
סך הכל ניירות ערך למסחר				
1,434.5	12.7	5.0	1,442.2	1,434.5
סך הכל ניירות ערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של 59.1 מיליוני ש"ח ו-78.9 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016, בהתאמה.
- (5) מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של 116.5 מיליוני ש"ח ו-234.5 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016, בהתאמה. בהתאם להסדר חלוקת הון המניות של הבורסה בין חברי הבורסה, הוקצו על שם הבנק 5,390,416 מניות רגילות ללא ע"נ לבנק נמסרה תעודת מניה בגין אחזקתו במניות אלו, הבנק מחזיק לאחר השינוי המבני הנ"ל 5.39% ממניות הבורסה.
- (6) בהתאם להסדר חלוקת הון המניות של הבורסה בין חברי הבורסה, הוקצו על שם הבנק 5,390,416 מניות רגילות ללא ע"נ לבנק נמסרה תעודת מניה בגין אחזקתו במניות אלו, הבנק מחזיק לאחר השינוי המבני הנ"ל 5.39% ממניות הבורסה.
- כיום ליום 31 בדצמבר 2017, הבנק מציג מניות אלו במאזן בעלות של 0.
- ביום 18 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לאשר הגשת הצעה לבורסה למכירת כל מניות הבנק בבורסה בהתאם לעקרונות שמורטו בפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 שהופנתה לכלל בעלי המניות בבורסה למכור ולהעביר את מניותיהם בחברת הבורסה, ככל שתתקבל הצעת הבנק במלואה, צפוי הבנק לקבל בתמורה במעמד השלמת העסקה (קלוזינג) סך של כ-26,952 אלפי ש"ח ולרשום רווח בדוחותיו הכספיים בסכום דומה (התמורה בגין המניות כאמור משקפת מחיר של 500 מיליון ש"ח לבורסה).
- במועד זה לא קיימת כל ודאות כי מכירת מניות הבנק בבורסה, כולן או חלקן, תושלם לנוכח התנאים הנכללים בהצעת הבנק על-פי העקרונות שמורטו בפניית הבורסה.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, ראה ביאור 2 וביאור 3.

ביאור 12 - ניירות ערך - מאוחד ובנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך⁽¹⁾, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

ליום 31 בדצמבר 2017				
(מבוקר)				
פחות מ-12 חודשים ⁽²⁾				
הפסדים שטרם מומשו ⁽¹⁾				
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	
אגרות חוב				
-	-	-	70.1 ⁽³⁾	של ממשלת ישראל
0.6	-	0.6	118.6	של ממשלות זרות
0.6	-	0.6	188.7	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ליום 31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
אגרות חוב				
3.4	-	3.4	296.5	של ממשלת ישראל
0.2	-	0.2	87.6	של ממשלות זרות
3.6	-	3.6	384.1	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

(1) להערכת הבנק ירידות הערך המוצגות בביאור זה הינן בעלות אופי זמני ועל כן אין צורך ברישום ירידת ערך.
 (2) בתקופות המדווחות לא נרשמו הפסדים שטרם מומשו לתקופות העולות על 12 חודשים.
 (3) מציין סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
יתרת חוב רשומה⁽¹⁾					
1,133.2	-	1,133.2	15.6	1.3	1,116.3
8,639.2	-	8,639.2	1,125.0	7,276.8	237.4
7,017.1	-	7,017.1	-	6,830.1	187.0
9,772.4	-	9,772.4	1,140.6	7,278.1	1,353.7
מזה: ^(**)					
19.3	-	19.3	14.2	-	5.1
21.9	-	21.9	-	1.3	20.6
41.2	-	41.2	14.2	1.3	25.7
סך הכל חובות פגומים					
165.0	-	165.0	9.9	152.4	2.7
10.6	-	10.6	10.5	-	0.1
216.8	-	216.8	34.6	153.7	28.5
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
14.2	-	14.2	9.4	0.1	4.7
87.5	-	87.5	43.7	42.9	0.9
43.6	-	43.6	-	42.9	0.7
101.7	-	101.7	53.1	43.0	5.6
מזה: ^(**) בגין חובות פגומים					
10.5	-	10.5	9.4	0.1	1.0
ליום 31 בדצמבר 2016					
יתרת חוב רשומה⁽¹⁾					
1,552.4	-	1,552.4	19.7	-	1,532.7 ⁽³⁾
8,340.2	-	8,340.2	1,104.2	7,014.1	221.9 ⁽³⁾
6,822.2	-	6,822.2	-	6,669.7	152.5
9,892.6	-	9,892.6	1,123.9	7,014.1	1,754.6
מזה: ^(**)					
-	-	-	-	-	-
21.8	-	21.8	15.7	-	6.1
24.1	-	24.1	-	-	24.1
45.9	-	45.9	15.7	-	30.2
סך הכל חובות פגומים					
153.1	-	153.1	10.6	137.4	5.1
12.1	-	12.1	10.6	-	1.5
211.1	-	211.1	36.9	137.4	36.8
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
15.7	-	15.7	9.8	-	5.9
86.8	-	86.8	40.7	44.6 ⁽²⁾	1.5
45.1	-	45.1	-	44.6	0.5
102.5	-	102.5	50.5	44.6⁽²⁾	7.4
מזה: ^(**) בגין חובות פגומים					
11.1	-	11.1	9.7	-	1.4

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 0.7 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.1 מיליוני ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2016: 1.0 מיליוני ש"ח ו-24.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה).
 (3) הוצג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
110.7	-	110.7	36.0	64.5	10.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2014
40.4	-	40.4	40.3	0.5	(0.4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(43.1)	-	(43.1)	(37.1)	(4.9)	(1.1)	מחיקות חשבונאיות
6.4	-	6.4	5.9	0.1	0.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(36.7)	-	(36.7)	(31.2)	(4.8)	(0.7)	מחיקות חשבונאיות נטו
114.4	-	114.4	45.1	60.2	9.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2015*
30.4	-	30.4	37.4	(7.7)	0.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(49.4)	-	(49.4)	(41.3)	(7.7)	(0.4)	מחיקות חשבונאיות
10.0	-	10.0	9.8	-	0.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(39.4)	-	(39.4)	(31.5)	(7.7)	(0.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	אחר
105.4	-	105.4	51.0	44.8	9.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016*
36.9	-	36.9	40.0	(1.3)	(1.8)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(48.8)	-	(48.8)	(47.8)	(0.5)	(0.5)	מחיקות חשבונאיות
11.4	-	11.4	10.4	0.4	0.6	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(37.4)	-	(37.4)	(37.4)	(0.1)	0.1	מחיקות חשבונאיות נטו
104.9	-	104.9	53.6	43.4	7.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017*
						(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2.8	-	2.8	0.6	0.4	1.8	ליום 31.12.2015
2.9	-	2.9	0.5	0.2	2.2	ליום 31.12.2016
3.2	-	3.2	0.5	0.4	2.3	ליום 31.12.2017

ביאור 14 - אשראי לממשלה (מאוחד ובנק)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
0.2	(1)-	אשראי במסגרת הסדרים להשלמת הריבית לזכאי משרד הבינוי והשיכון ⁽¹⁾
(0.2)	(1)-	בינכוי - השלמת ריבית מראש, מהממשלה
-	(1)-	סך הכל אשראי לממשלה

(1) מייצג מספר הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח
 על-פי הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק התחייבה הממשלה להשלים לבנק, בגין הלוואות מסויימות לדיר שניתנו לזכאים לסיוע על-פי הנחיות משרד הבינוי והשיכון, את פער הריבית שבין שיעור הריבית הממוצעת הנמוכה שהיתה נהוגה בבנקים למשכנתאות, על-פי נוסחה מוסכמת, לבין שיעור הריבית בפועל על הלוואות הנ"ל. השלמת הריבית כאמור בגין כל תקופת הלוואה מראש כשהיא מהוונת לפי ריבית בשיעור של 2% לשנה הועמדה כפיקדון לזכות הבנק אצל החשב הכללי, הנושא ריבית בשיעור זהה.

ביאור 15 - השקעה בחברות מוחזקות

א. הרכב ההשקעה

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	
397.0	408.3	-	-	חברות מאוחדות
300.1	311.4	-	-	השקעה במניות
				מזה: רווחים שנצברו ממועד הרכישה

ב. חלק הבנק ברווחים או בהפסדים של חברות מוחזקות

הבנק			המאוחד			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
7.0	14.9	14.7	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
1.6	1.3	1.4	-	-	-	הפרשה למיסים
-	2.4	2.0	-	-	-	מיסים שוטפים
1.6	3.7	3.4	-	-	-	מיסים נדחים
5.4	11.2	11.3	-	-	-	סך כל הפרשה למיסים
						חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס

ביאור 15 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
ג. פרטים על החברות המוחזקות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים ובזכויות הצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר		תרומה לרווח הנקי ביום 31 בדצמבר ⁽⁸⁾	
		באחוזים	2017	2016	2017	2016	2017
תומר ירושלים בע"מ	(1)	100	164.5	157.7	6.6	6.8	
עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	(2)	100	174.3	169.9	4.2	4.4	
ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	(3)	100	35.4	35.3	-	0.1	
ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	(4)	100	1.6	1.6	-	-	
ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	(5)	100	6.6	6.6	-	-	
החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	(6)	100	0.5	0.5	-	-	
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	(7)	100	25.4	25.4	0.4	-	

- (1) עיקר פעילותה של תומר ירושלים בע"מ (להלן: "תומר") הינה לשמש כחברת הנכסים של הבנק ולהעניק שירותי מחשב לבנק.
 (2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ פועלת כסוכנות ביטוח הנותנת שירותים בקשר לביטוחי הנכסים ולביטוחי החיים של מקבלי ההלוואות בבנק.
 (3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ עסקה במתן שירותי ייעוץ וניהול תיקי השקעות בשנת 2014 - לא פעילה.
 (4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ עסקה בניהול קרנות נאמנות. בשנת 2006 נמכרה פעילות קרנות הנאמנות - לא פעילה.
 (5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ עסקה בתחום חיתום להנפקות, החברה קיבלה החלטה על הפסקת פעולתה כחתם ועברה במרשם החתמים למעמד "לא פעיל".
 (6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ עוסקת בהחזקת חשבונות ונכסים פיננסיים של תושבי חוץ ואחרים בנאמנות.
 (7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברה בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק) פועלת לגיוס מקורות בדרך של הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים לציבור, עבור הבנק. בשנת 2017 חברת מימון והנפקות (2005) גייסה כ-508.6 מיליוני ש"ח ע"ג נבאמצעות הנפקת תעודות התחייבות ובשנת 2016 כ-128.4 מיליוני ש"ח ע"ג לפרטים, ראה ביאור אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים.
 (8) סכומים הנמוכים מ-0.1 מיליוני ש"ח אינם מוצגים בביאור זה.

ד. רכישת תעודות התחייבות שהונפקו על-ידי חברת בת

ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016 לבנק אין החזקות בתעודות התחייבות של החברה הבת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ.

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק				המאוחד				
סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ⁽¹⁾⁽⁵⁾	סך הכל	עלויות תוכנה ⁽³⁾	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ⁽¹⁾⁽⁵⁾	
עלות הנכסים ⁽²⁾⁽³⁾								
70.6	0.8	29.7	40.1	375.8	251.3	57.8	66.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	53.0	⁽⁴⁾ 49.2	2.6	1.2	תוספות
-	-	-	-	40.1	37.7	2.4	-	גריעות
70.6	0.8	29.7	40.1	388.7	262.8	58.0	67.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
0.3	0.3	-	-	48.9	⁽⁴⁾ 45.3	2.8	0.8	תוספות
-	-	-	-	0.4	-	0.4	-	גריעות
70.9	1.1	29.7	40.1	437.2	308.1	60.4	68.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
פחת והפסדים מירידת ערך								
57.8	0.4	27.2	30.2	218.9	135.0	45.1	38.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
1.5	0.2	0.5	0.8	52.1	44.5	4.4	3.2	פחת לשנה
-	-	-	-	40.1	37.7	2.4	-	גריעות
59.3	0.6	27.7	31.0	230.9	141.8	47.1	42.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
1.3	0.2	0.4	0.7	55.8	47.9	4.2	3.7	פחת לשנה
-	-	-	-	0.1	-	0.1	-	גריעות
60.6	0.8	28.1	31.7	286.6	189.7	51.2	45.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
יתרה להפחתה (הערך בספרים)								
10.3	0.3	1.6	8.4	150.6	118.4	9.2	23.0	ליום 31 בדצמבר 2017
11.3	0.2	2.0	9.1	157.8	121.0	10.9	25.9	ליום 31 בדצמבר 2016
12.8	0.4	2.5	9.9	156.9	116.3	12.7	27.9	ליום 31 בדצמבר 2015
	25.51	7.79	5.22		22.98	14.91	9.72	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2017
	25.00	8.66	5.52		21.92	15.33	9.79	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2016

- (1) כולל שיפורים במושכר.
 (2) בבעלות הבנק וחברות הבנות רכוש שעלותו 143.9 מיליוני ש"ח במאוחד, ו-44.9 מיליוני ש"ח בבנק (2016 - 58.2 מיליוני ש"ח, ו-42.5 מיליוני ש"ח בהתאמה) שהופחת במלואו והוא עדיין בשימוש. במהלך שנת 2016 בוצעה גריעה של נכסים שהופחתו במלואם בסך 40.2 מיליוני ש"ח.
 (3) כולל עלויות לצריכת חומרים ושירותים הקשורים לפיתוח התוכנה.
 (4) לרבות הוצאות שהונו בגין שכר עבודה בסך 14.0 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 14.5 מיליוני ש"ח).
 (5) אין לבנק זכויות שטרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין.

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

קשרי לקוחות ⁽¹⁾	
עלות	
2.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	תוספות במהלך השנה
2.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
-	תוספות במהלך השנה
2.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
הפחתות	
(0.8)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(0.4)	הפחתה לשנה
(1.2)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(0.4)	הפחתה לשנה
(1.6)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
הערך בספרים	
0.4	ליום 31 בדצמבר 2017
0.8	ליום 31 בדצמבר 2016
1.2	ליום 31 בדצמבר 2015

(1) השווי ההוגן של קשרי הלקוחות שנרכש בעסקת רכישה מלוא אחזקותיה של כלל פיננסיים בע"מ בחברת כלל בטוחה מיום 15 בדצמבר 2013, חושב באמצעות היוון תזרים המזומנים, נטו ממס, הצפוי להיות מופק מקשרי הלקוחות של החברה הנרכשת ובניכוי הוצאות הרעיוניות בגין השימוש בנכסי העסק. קשרי הלקוחות מופחתים באופן שווה לתקופה של 5 שנים. ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage). עם השלמת העסקה, הבנק צפוי לגרוע את יתרת העלות המופחתת של קשרים. למפרטים נוספים אודות הסכם המכירה, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאור 18 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

		מאוחד		
		2016	2017	
הבנק		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
80.0	82.5	80.5	83.5	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
23.2	23.3	25.7	26.2	עודף מקדמות ששולמו
5.5	5.5	7.6	7.2	הוצאות מראש והכנסות לקבל
-	-	6.3	7.5	הוצאות הנפקת אגרות חוב ⁽¹⁾
0.2	-	0.1	-	עודף נכסי התכנית על ההתחייבות בגין הטבות לעובדים (ראה ביאור 23)
25.3	26.0	25.5	26.2	חייבים אחרים ויתרות חובה
134.2	137.3	145.7	150.6	סך כל הנכסים האחרים

(1) הוצאות הנפקה של אגרות חוב מופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.

ביאור 19 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
א. סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

בנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
				בישראל
				לפי דרישה
1,602.3	1,487.0	1,564.8	1,442.8	אינם נושאים ריבית
746.1	1,470.8	746.1	1,470.8	נושאים ריבית
2,348.4	2,957.8	2,310.9	2,913.6	סה"כ לפי דרישה
9,799.3	9,157.0	8,557.4	7,646.5	לזמן קצוב
12,147.7	12,114.8	10,868.3	10,560.1	סה"כ פיקדונות הציבור*
				*מזה:
8,450.2	8,320.6	8,450.2	8,320.6	פיקדונות של אנשים פרטיים
1,005.2	727.4	1,005.2	727.4	פיקדונות של גופים מוסדיים
2,692.3	3,066.8	1,412.9	1,512.1	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

31 בדצמבר		תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
2016	2017	
5,773.6	5,740.6	עד 1
2,630.3	2,569.7	מעל 1 עד 5
319.4	300.7	מעל 5 עד 10
862.9	1,001.7	מעל 10 עד 50
394.6	133.3	מעל 50 עד 100
887.5	814.1	מעל 100 עד 201
10,868.3	10,560.1	סה"כ

ביאור 20 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		בישראל
2016	2017	
36.5	33.6	פיקדונות לזמן קצוב מבנקים מסחריים

ביאור 21 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - ההרכב

בנק	מאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	שנים באחוזים
	2016	2017			
	31 בדצמבר				
	2016	2017	2016	2017	
	212.2	197.9	428.6	342.3	1.62
	346.8	384.3	1,153.2	1,529.9	1.52
	0.3	-	0.3	-	
	559.3	582.2	1,582.1	1,872.2	
	338.7	262.5	338.7	262.5	
	126.7	232.1	126.7	232.1	

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:

במטבע ישראלי לא צמוד	2.99	1.62			
במטבע ישראלי צמוד מדד	3.07	1.52			
במטבע ישראלי צמוד לדולר					
סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					
מזה: כתבי התחייבות נדחים (שאינם מותנים)					
מזה: כתבי התחייבות נדחים מותנים					

(1) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

ב - פרטים נוספים

- א. (1) ביום 9 ביוני, 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת") 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 11) מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי התחייבות הונפקו באמצעות דוח הצעת מדף מיום 7 ביוני 2016 והודעה משלימה מיום 9 ביוני 2016. כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 7 ביוני, 2026 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת, לפירעון מוקדם לא לפני 7 ביוני, 2021 ולא לאחר 7 ביולי, 2021, צמודים למדד אפריל 2016, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.2% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעון הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית. בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר להלן, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות.
- אירוע מכונן יקרה במידה ויחס ההון העצמי של בנק ירושלים בע"מ ירד מ-5% או כמוקדם מבין: (1) הודעת המפקח על הבנקים כי מחיקה הכרחית על מנת לא להגיע לנקודת אי קיימות, או, (2) החלטת המפקח על הבנקים לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי קיימות, כפי שקבע המפקח על הבנקים. כתבי התחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.
- ב. בתאריך 29 בדצמבר 2016 הונפק על-ידי הבנק שטר חוב צמוד אשראי (CLN) אשר עומד בדרישת הוראת ניהול בנקאי תקין 203 בסך 98.3 מיליוני ש"ח. תיק האשראי שעבורו הונפק שטר החוב כולל הלוואות לדיור על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין 451 ואשר ניתנו על-ידי הבנק. הבנק יעדכן מדי חודש את סכום ההתחייבות בהתאם לשינויים בהיקף תיק האשראי. פרעון סופי של סכום ההתחייבות יערך ביום 15 בפברואר 2044.
- ג. ביום 11 בדצמבר 2017, הנפיקה החברה 402.7 מיליוני ש"ח ערך נקוב אג"ח סדרה יג'. לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית בסך 0.68% כל 31 במאי, הקרן נפרעת ב-3 תשלומים החל ממאי 2022.
- ד. ביום 11 בדצמבר 2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 105.9 מיליוני ש"ח, כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 12) מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. לפי תנאי האג"ח כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 11 בדצמבר 2027 עם אופציה אשר הינה בידי החברה לפירעון מוקדם, לא לפני 11 בדצמבר 2022 ולא לאחר 11 בינואר 2023, צמודים למדד נובמבר 2017, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.9% לשנה המשולמת כל חצי שנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם,

תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשוואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעון הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית. בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר בסעיף א לעיל, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

ה. לחברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" הסכם עם הבנק לפיו נקבע כי תמורת ההנפקה של תעודות הפיקדון על-פי התשקיף יופקדו בבנק בפיקדון נושא ריבית אשר יהיה בתנאי פירעון זהים לתנאי תעודות פיקדון ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, כפי שיסוכם מעת לעת עם הבנק. הפיקדון יהיה לשימוש של הבנק, על-פי שיקוליו, ובדרגת פירעון שווה ליתר הפיקדונות בבנק.

ו. ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilA+, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה. דירוג של ilA-.

ביום 7 בדצמבר 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא קובעת את דירוג אגרות החוב סדרה יג ואת דירוג כתבי התחייבות מותנים נדחים סדרה 12 שהונפקו על-ידי החברה על ilA+ ו ilBBB+, בהתאמה.

ז. ביום 14 בנובמבר 2016, פרסמה חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברת בת בבעלות מלאה של הבנק) תשקיף מדף חדש על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני 2016, על-פיו החברה רשאית להנפיק בעתיד ניירות ערך שונים בהיקף ובתנאים אשר יקבעו על-פי דוחות הצעות מדף, אם וככל שיפורסמו על-ידי החברה בעתיד ("תשקיף המדף").

(2) במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על-ידי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ", התחייב הבנק כלפי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" והנאמן לאותן הנפקות, לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על-ידיה ושיוחזקו על-ידי הציבור.

ביאור 22 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	
22.8	11.4	22.8	11.4	הכנסה נדחית
21.8	24.9	21.8	24.9	הכנסות מראש
34.5	30.7	34.5	30.7	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
-	-	10.6	8.5	זכאים בגין רכוש קבוע
10.2	9.5	11.1	10.9	משכורות ונלוות לשלם
-	3.7	-	3.7	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה ביאור 23)
2.9	3.2	2.9	3.2	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה באור 30D)
-	-	-	2.8	עתודה למיסים נדחים
58.8	55.9	64.9	53.2	זכאים אחרים ויתרות זכות
151.0	139.3	168.6	149.3	סך הכל התחייבויות אחרות

ביאור 23 - זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

להלן פירוט עיקרי הזכויות וההטבות המגיעות לעובדים:

א - פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן, ביחד עם תשלומים בגין פוליסות ביטוח, מכסים את ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים. הסכומים שהופקדו על-ידי הבנק והחברות הבנות שלו בחברות ביטוח במסגרת תוכנית אישית לביטוח מנהלים אינם כלולים במאזן, מאחר ואינם נמצאים בשליטתו של הבנק. משיכת כספי היעודה מותנית בקיום הוראות חוק פיצויי פיטורין.

לחלק מעובדיו התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות ולכן בעתודה לפיצויי פרישה וכן ביעודה לפיצויים לא כלולים סכומים בגין עובדים אלה.

ליום 31 בדצמבר 2017 יתרת עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (נכללה בסעיף התחייבויות אחרות) עמדה על 3.7 מיליון בבנק ובמאזן ליום 31 בדצמבר 2016 יתרת עודף היעודה לפיצויים על העתודה (נכללה בסעיף נכסים אחרים) עמדה על 0.1 מיליוני ש"ח בבנק ו-0.2 מיליוני ש"ח במאזן.

לפרטים נוספים ראה בהמשך הביאור.

ב - עתודה למענקי יובלות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, בהגיעם לוותק מסוים, למענק מיוחד ("מענק יובלות"). בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: במאזן 2.4 מיליוני ש"ח (2016 - 2.2 מיליוני ש"ח), בבנק 1.8 מיליוני ש"ח (2016 - 1.7 מיליוני ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ג - חופשה

עובדי הבנק והחברות הבנות זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. יתרת ההפרשה לחופשה לתאריך המאזן מסתכמת ב-2.4 מיליוני ש"ח במאזן ובבנק בסך 2.2 מיליוני ש"ח (2016 - 2.1 מיליוני ש"ח במאזן ו-1.9 מיליוני ש"ח בבנק) והיא נכללת בדוחות הכספיים בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד - זכויות אחרות

ככלל עובדי הבנק ובכללם חברי ההנהלה אינם זכאים לפיצויים מוגדלים בעת פרישה.

ה - תשלום מבוסס מניות

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות, ראה להלן בביאור 24.

ו - מדיניות התגמול

1. מדיניות תגמול לנושאי משרה (2016 - 2014)

ביום 20 ביולי 2014, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2014-2016 לפי סעיף 267 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 301A בעניין מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "הוראה 301A"). ביום 20 באוגוסט 2015, אישרה האסיפה הכללית עדכון למדיניות התגמול הנ"ל (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה").

ביום 13 באוגוסט 2015, המפקח על הבנקים עדכון להוראה 301A שעיקריה, כדלקמן: (א) הוראות לעניין השבת תגמולים משתנים ששולמו לעובד מרכזי; (ב) הוראה לפיה תגמול יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון האחרים יהיה תגמול קבוע בלבד. עדכון זה חל על מדיניות תגמול לנושאי משרה הנ"ל, בהתאם להוראות המעבר הקבועות בו (להלן: "התיקון להוראה 301A").

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

בעקבות אישורו של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים") והשלכותיו הצפויות על גובה התגמול בתאגידים בנקאיים והרכבו, ביום 29 לספטמבר 2016, פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראה 301A שעיקריה כדלקמן: (א)קבוצת העובדים המרכזיים המינימאלית צומצמה; (ב) אימוץ השינוי שנערך בתוספת הראשונה א' לחוק החברות (חלק ב') בצו החברות (שינוי התוספת הראשונה א' לחוק), התשע"ו-2016 לגבי המנכ"ל, והחלתו גם על יתר העובדים המרכזיים; (3) העלאת רף התגמול המשתנה הפטור מדרישת הדחייה.

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; מדיניות התגמול הקודמת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2014 למשך תקופה של שלוש שנים (2014-2016), כמפורט בדוח השנתי של הבנק לשנת 2016.

2. מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה (2014-2016)

יום 1 ביולי 2014, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת וועדת תגמול, עקרונות למדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה 301A. מסמך מדיניות מפורט על בסיס העקרונות הנ"ל אושר על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 11 בנובמבר 2014, לאחר המלצת וועדת תגמול. ביום 31 במרץ 2015, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת וועדת תגמול, עדכון למסמך המדיניות כאמור (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה").

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה גם על עובדים מרכזיים כהגדרת המונח בהוראה 301A שאינם נושאי משרה (להלן: "עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"). המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה, כמפורט בדוח השנתי של הבנק לשנת 2016 יצוין, כי התיקון להוראה 301A מיום 13 לאוגוסט 2015, כאמור לעיל חל על השבת תגמולים משתנים ששולמו לעובד מרכזי בהתאם ובכפוף להוראת המעבר שנקבעו בו. מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה מיום 1 בינואר 2014 למשך תקופה של שלוש שנים (2014-2016). החל מיום 1 בינואר 2017, חלה מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019, כמפורט להלן.

מדיניות תגמול לשנים 2017-2019

1. כללי

החל מיום 1 בינואר 2017, חלה מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה לשנים 2017-2019, כמפורט להלן.

1.1 מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראה 301A ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

1.2 מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 27 באוקטובר 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת וועדת תגמול, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה 301A (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה").

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושא משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה ומדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול הקיימים".

יצוין, כי על-פי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות, לעניין נושאי משרה, ולהוראה 301A ויודא שהסכמי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על-פי המדיניות והנהלים באופן הולם. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק. בנוסף, ועדת התגמול תודא, אחת לשנה, ביצוע בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו אשר תיבחן, בין היתר, עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על-ידי הדירקטוריון.

2. הגופים המפקחים על התגמול בבנק

2.1 למועד דוח זה, ועדת הביקורת המשמשת גם כוועדת התגמול של הדירקטוריון הנה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק ותפקידיה לעניין זה הן כמוגדר וכמפורט בחוק החברות, בהוראה 301A, ובמסמכי מדיניות התגמול. הרכב ועדת הביקורת של הבנק המשמשת כאמור גם כוועדת תגמול כולל את חברי הדירקטוריון הבאים: ש. אשל (יו"ר) (דח"צ), י. אורבך (דח"צ), ר. ארד (דח"צ), ר. הרמלך (דירקטור), א. סובל (דירקטורית חיצונית לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ודירקטורית בלתי תלויה לפי חוק החברות) (מטעמי נוחות, ועדת ביקורת בתפקידיה כוועדת תגמול תקרא להלן: "ועדת תגמול").

ועדת התגמול והדירקטוריון הסתייעו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין יהודה רוז ושות' ושל עו"ד רונית יפה אשר סייעו בסקירת ההוראות הרלוונטיות מהוראות הפיקוח על הבנקים, וחוק החברות ובגיבוש מסמכי מדיניות התגמול הקיימים.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה גם על הדירקטורים בבנק (למועד אישור דוח זה, מכהנים בבנק עשרה דירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון) ונושאי משרה אחרים שאינם דירקטורים (למועד אישור דוח זה, מכהנים אחד עשר נושאי משרה בבנק שאינם דירקטורים, לרבות המנכ"ל).

2.2 מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה, למועד אישור דוח זה, גם על שתי עובדות מרכזיות שאינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, כמפורט מטה. נושאי המשרה הבכירה בבנק, כהגדרת המונח בהוראה 301A, כוללים את בעלי התפקידים המנויים במונח זה בהוראה הנ"ל; למועד דוח זה, כל בעלי התפקידים המנויים בהגדרה זו הנם גם נושאי משרה על-פי חוק החברות ולכן חלה עליהם מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה, למעט בעלות התפקידים הבאים שהנן נושאות משרה בכירה כהגדרת המונח בהוראה 301A אך אינן נושאות משרה לפי חוק החברות, כדלקמן: (א) קצינת הציות ואחראית מניעת איסור הלבנת הון (ב) מנהלת מחלקת משאבי אנוש.

למעט נושאות המשרה הבכירה כהגדרת המונח בהוראה 301A כאמור לעיל שכאמור, אינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, לא סווגו בבנק עובדים נוספים כעובדים מרכזיים; זאת בהתאם להוראות נב"ת 301A. כמו כן ובהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול ולאחר שנבחנה פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק או קבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי, אפילו אם כל אחד מהעובדים בנפרד לא יחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בשנת 2015 ובהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדון הנושא שוב בוועדה לניהול סיכונים ולאחר שהוועדה בחנה את פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, חזרה ואישרה הוועדה את החלטת הדירקטוריון משנת 2014 דלעיל ולפיה לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.

3. תכנון ומבנה תהליכי התגמול

3.1 מאפייני ויעדי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים:

(א) מטרת מסמכי מדיניות התגמול הקיימים הינה, בין היתר, לקבוע כללים לאופן תגמול נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי המשרה בבנק המתאמים לתוכניות האסטרטגיות של הבנק, תכניות

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

העבודה של הבנק, עמידה ביעדים הפיננסיים האסטרטגיים של הבנק הנקבעים מעת לעת בדיוני האסטרטגיה של הבנק, רווחיות הבנק ותנאי השוק בראייה ארוכת טווח וזאת תוך התחשבות ואיזון ראויים בין הרצון ליצור תמריצים ראויים להשגת יעדי הבנק בטווח הקצר והארוך והגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו.

מסמכי מדיניות התגמול הקיימים נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותן, ובפער התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

(ב) רכיבי התגמול המפורטים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים:

- **תגמול קבוע** - רכיב זה נועד לתגמל את נושאי המשרה, העובדים והעובדים המרכזיים עבור הזמן המושקע על-ידם בביצוע תפקידים ולשמרם לאור כישוריהם, הידע והמומחיות שלהם, התואמים את צרכי הבנק וכן לאפשר גיוס כוח אדם איכותי לבנק; רמת השכר תקבע, על-ידי האורגנים המוסמכים בבנק, תוך התחשבות בהשכלה, כישורים, מומחיות, ניסיון מקצועי הישגים, תפקיד, תחומי אחריות והסכמי שכר קודמים שנחתמו והיחס בין תנאי כהונה אלה לתנאי כהונה והעסקה של שאר עובדי הבנק.
- רכיבי התגמול הקבוע כוללים: פרמטרים לקביעת המשכורת החודשית של עובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה וכן קביעת תקרת המשכורת החודשית של היו"ר (בהתאם להיקף המשרה) והמנכ"ל; פירוט התנאים הנלווים; תשלום שנתי קבוע למנכ"ל ולחברי הנהלה על-פי החלטת ועדת התגמול והדירקטוריון אשר יהיו רשאים להעניק תשלום בגובה של עד משכורת חודשית אחת, לאחר תקופת כהונה של 4 שנות עבודה לפחות כמנכ"ל ו/או כחבר הנהלה בבנק; מענק חתימה במקרים מיוחדים, המצדיקים זאת, לנושא משרה חדש בבנק המוגבל לשנת העבודה הראשונה בגובה של עד שתי משכורות חודשיות.
- **תגמול משתנה** - התגמול המשתנה נועד בין היתר לעודד ולהגביר את המוטיבציה של העובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה לפעול למען השגת מטרות הבנק ויעדי, בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת זהות אינטרסים בינם לבין הבנק ובעלי מניותיו ותוך עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. התגמול המשתנה מורכב ממענק שנתי משתנה ומהענקת מענקים מיוחדים. ככלל, המענק השנתי המשתנה יתבסס על סל מדדים המורכב מעמידה ביעדים האישיים, ביצועי היחידה בבנק עליו נמנה נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו וכמפורט בסעיף 5.3 להלן במדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבעה תקרת מענק השנתי משתנה לכל אחד מהבאים: למנכ"ל, לחברי הנהלה ולנושאי המשרה שאינם חברי הנהלה.
- **תשלומים בגין סיום העסקה** - במקרה של פיטורים של נושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה הם יהיו זכאים לשיעור של 100% פיצוי פיטורים, אלא אם כן, הסכם ההעסקה של נושא המשרה או העובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה כוללים הוראה לפיה חל סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ובמקרה זה תחול הוראה זו. תקופת הודעה מוקדמת - על-פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה: יו"ר - עד 3 חודשים, מנכ"ל - עד 6 חודשים, נושא משרה - עד 3 חודשים; מענק הסתגלות בתנאים הקבועים במסמכי המדיניות: יו"ר - עד 3 משכורות חודשיות, מנכ"ל - עד 6 משכורות חודשיות, נושא משרה - עד 3 משכורות חודשיות.
- בהתאם להוראה 301A תגמולים בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה ויהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד העזיבה על פני תקופה מינימאלית שלא תפחת מ-3 שנים. על-פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבע כי מענק הסתגלות עד לגובה של 3 משכורות חודשיות יסווג כתגמול קבוע.
- במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה האפשרות, מטעמים מיוחדים, להפחית את התגמול המשתנה על-פי שיקול דעת הדירקטוריון לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול.
- במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה התניה שלפיה עובד ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

3.2 הבנק מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים, באופן הבא: בהתייחס לנושאי משרה הנמנים על פונקציית הבקרה והדיווח, הכוללים, בין היתר, נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות, נקבע כי היחס בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע יטה יותר לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל מי שאינם נמנים על פונקציית הבקרה והדיווח.

4. תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

4.1 הסיכונים העיקריים אותם הבנק מביא בחשבון בעת יישום מדדי תגמול (remuneration measures) הנם אלה הקבועים במסמך "התיאבון לסיכון" של הבנק הכוללים סיכוני אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכוני ציות והלבנת הון.

4.2 במטרה ליצור מבנה תמריצים מאוזן ולמנוע נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון נקבעו, במסמכי מדיניות התגמול הקיימים, מספר דרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, כמפורט להלן: (א) נקבעה תקרת תקציב למענק השנתי לכל אחד מנושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה באופן אישי; כמו כן, נקבעה תקרה לכלל נושאי המשרה ותקרה לכלל העובדים (שאינם עובדי נוסטרו) והעובדים המרכזיים.

(ב) בהתאם להוראה 301A נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה ולעובד מרכזי שאינו נושא משרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה.

(ג) בהתאם למסמכי מדיניות התגמול הקיימים, עמידה ביעדים האישיים שיקבעו לנושאי המשרה יכללו בין היתר בחינה של עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על-ידי הדירקטוריון, עמידה במדדי סיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות ועמידה במדד סיכון להלבנת הון וסיכונים תפעוליים.

כמו כן, דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול, את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות לעניין נושאי משרה וכן הוראה 301A ויודא שהסמכי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על-פי מסמכי המדיניות והנהלים באופן הולם. כמו כן, יודא הדירקטוריון שהתגמולים בפועל על-פי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים, מדדי הסיכון ותוצאות מדדי הסיכון עקביים עם המנגנון המתוכנן ויבצע בהם התאמות על-פי הצורך. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק.

4.3 הדרכים בהן מובאים הסיכונים בחשבון בעת קביעת התגמול המשתנה הן מעצם קביעת התקרות השונות לגובה התגמול המקסימאלי; כמו כן, מובאים הסיכונים בחשבון בדרך של הפחתת התגמול במקרים של אי עמידה במדדי הסיכון.

5. הקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול:

5.1 מדדי הביצוע העיקריים עבור הבנק ומדדי הביצוע האישיים הנם, כדלקמן:

(א) תשלום המענק השנתי המשתנה מותנה בעמידה בשני תנאי סף מצטברים:

- עמידה בשיעורי תשואה כדלקמן: שנת -2017 7.8%; שנת -2018 8.25%; שנת -2019 8.25% (להלן: "שיעור תשואה מינימאלי")

- עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

- "שיעור תשואה" משמעו - רווח כולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון עצמי ממוצע כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים- הוראות הדיווח לציבור, הוראה מס' 620. בחישוב שיעור תשואה ינטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון. למען הסר ספק, הרווח הכולל יהיה לאחר קיזוז של הוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, לנושאי המשרה ולעובדים ולרבות לעובדים המרכזיים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין האופציות לנושאי משרה (ולכל גורם אחר, אם וככל שקיימים או שיהיו), כפי שאלו רשומים או ירשמו בספרי הבנק. נטרול רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים, רווחי/הפסדי הון ינטרלו בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון.
- ככלל, המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יתבסס על הענקת תגמול של עד שלוש משכורות חודשיות על-פי שיקול דעת אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של הביצועים הבאים: ביצועי נושא המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו נושא המשרה משתייך וביצועי הבנק בכללותו. בנוסף, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לנושאי המשרה מענק משתנה נוסף מעבר ל-3 המשכורות החודשיות האמורות עד לתקרת המענק השנתי שנקבע לנושא המשרה, על-פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק כאשר במדדים אלו יכללו יעדים שונים.
- 5.2 הדרך בה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של הבנק בכללותו הנה על-ידי קביעת תנאי הסף לתשלום המענק המשתנה וגובהו המקסימאלי של המענק שניתן להעניק; גובה התגמול האישי נקבע על-פי עמידה ביעדים אישיים שנקבעו מראש ויעדים מדידים.
- 5.3 התגמול המשתנה שיוענק לנושאי המשרה (למעט יו"ר) הינו בהלימה לעמידתם ביעדים שנקבעו להם הקשורים לביצועי התאגיד ולביצועי האישים של נושא המשרה, כדלקמן:
(א) מנכ"ל:

  - הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על-פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי המנכ"ל וביצועי הבנק בכללותו.
  - בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל-3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על-פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על-ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים.

(ב) נושאי משרה:

  - הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על-פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי נושאי המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו משתייך נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו.
  - בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק לנושא המשרה מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל-3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על-פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על-ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים.

- 5.4 מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה כוללת אפשרות להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט מנכ"ל ויו"ר) בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות הון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הון. היקף המענק הכולל כאמור לעיל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.
- 5.5 מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מאפשרת להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים באופן הבא (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים):
מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000 ש"ח בתנאים הבאים:

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(א) עד 40% מסכום הבונוס יחולק לאורך שנת המענק על-פי יעדים שיקבעו על-ידי המנכ"ל במטרה להניע את העובדים להצטיינות, בכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

(ב) יתרת סכום בונוס המצטיינים תחולק אך ורק במקרה בו לא חולק תגמול שנתי משתנה מאחר והבנק לא עמד בתנאי הסף בכפוף לתנאים הבאים: שיעור תשואה שנתי באותה שנת מענק לא פחת משיעור תשואה של 6%; עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון; חלוקת יתרת סכום המענק תחולק לעד 20% מהעובדים והעובדים המרכזיים שאינם עובדי דילרים ו/או עובדי נוסטרו; המענק יחולק עד למשכורת חודשית אחת לעובד ולרבות לעובד מרכזי ולא יותר מ-20,000 ש"ח לעובד ולרבות לעובד מרכזי.

5.6 על אף האמור בסעיף 5.5 (א) (ב) לעיל ולמען הסדר הטוב יובהר, כי בשנת 2017, לאור הפריקטיים המשמעותיים שאותם קידם הבנק במהלך השנה אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון העברה חד פעמית של 300 אלפי ש"ח מסעיף 5.5 (א) לסעיף 5.5(ב) לעיל בכדי לחלק לעובדים מצטיינים (לא כולל עובדים מרכזיים) לשנת 2017, גם אם הבנק לא יעמוד בתנאי הסף המזכה בחלוקת יתרת בונוס למצטיינים (עמידה בשיעור תשואה של 6%) אך יעמוד ביתר התנאים לחלוקת יתרת בונוס מצטיינים.

6. הדרכים בהן הבנק מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

6.1 במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבע הסדר לפריסת התגמול המשתנה, הסדר המחזק את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים ארוכי טווח ולפיו תשלום המענק המשתנה, כולל הסדר לפיו ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 40% ממנו יידחה ויפרס על פני שנתיים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ-6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

6.2 ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה עלה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 50% מהתגמול המשתנה יידחה ויפרס על פני שלוש שנים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ-6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו. ההסדר חל על כלל נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה. אלא אם כן, התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה בגין שנת המענק לא עלה על שישית (1/6) מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה באותה שנה ואז ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט שאין צורך בדחיית תשלום כלשהו בגין אותו תגמול משתנה.

6.3 עוד נקבעה במסמכי מדיניות התגמול הקיימים התניה שלפיה נושא המשרה, עובד ועובד מרכזי שאינו נושא משרה, יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק (Claw back). כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

תקופת ההשבה תהיה קצובה ל-5 שנים ממועד הענקת המענק המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

7. צורות תגמול משתנה:

7.1 בהתאם להוראה 301A, נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה, בכפוף למפורט להלן ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

7.2 התגמול המשתנה על-פי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים כולל תגמול בדרך של תשלום מזומן בלבד ואינו כולל מניות או מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות.

7.3 מעבר לתגמול המשתנה השנתי, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים אפשרות להעניק מענקים מיוחדים כגון:

(א) מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט יו"ר ומנכ"ל) - ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה כאמור לעיל בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על-פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.

(ב) בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים): מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000 ש"ח בתנאים כמפורט בסעיף 5.5 לעיל.

בשנת 2017 התכנסה ועדת התגמול 8 פעמים כאשר התגמול ששולם לחבריה במהלך השנה עמד על כ-100,152 ש"ח (כולל מע"מ).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
פיצויים		
62.1	66.3	סכום ההתחייבות
62.3	62.6	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
(0.2)	3.7	עודף ההתחייבות (נכס) על נכסי התוכנית
-	3.7	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
0.2	-	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
הטבות אחרות*		
5.2	5.9	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
5.2	5.9	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית
5.2	5.9	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
סה"כ		
5.2	9.6	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
0.2	-	עודף נכסי התוכנית מעל ההתחייבות בגין הטבות לעובדים שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"

* כולל בעיקר הפרשות לחופשה ולמענק יובלות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה		
		מחויבות בגין הטבה חזויה (עתודה לפיצויי פרישה) בתחילת השנה
57.8	62.1	
		עלות שירות
3.5	3.6	
		עלות ריבית
1.8	1.6	
		עלויות אחרות
-	1.6	
(0.4)	3.2	הפסד אקטוארי (רווח)
(0.6)	(5.8)	הטבות ששולמו
62.1	66.3	מחויבות בגין הטבה חזויה (עתודה לפיצויי פרישה) בסוף השנה
59.8	64.6	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה
ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית		
		שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה
58.7	62.3	
		תשואה בפועל על נכסי התכנית
0.6	1.9	
		הפקדות לתכנית על-ידי התאגיד הבנקאי
3.6	3.4	
(0.6)	(5.0)	הטבות ששולמו
62.3	62.6	שווי הוגן של נכסי התכנית (יעודה לפיצויי פרישה) בסוף השנה
0.2	(3.7)	מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף השנה
ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד		
		סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
0.2	-	
		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
-	3.7	
0.2	(3.7)	נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף השנה
ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס		
		רווח (הפסד) אקטוארי נטו
2.3	(1.1)	
		התחייבות נטו בגין המעבר
(1.3)	(1.3)	
1.0	(2.4)	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית		
		מחויבות בגין הטבה חזויה
62.1	66.3	
		מחויבות בגין הטבה מצטברת
59.8	64.6	
(62.3)	(62.6)	שווי הוגן של נכסי התכנית

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
תכניות להטבה מוגדרת (המשך)
2. הוצאה לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד		
3.4	3.5	3.6
1.9	1.8	1.6
-	-	1.6
(1.5)	(0.7)	(1.7)
(0.4)	(0.3)	(0.3)
(0.3)	-	-
(0.7)	(0.3)	(0.3)
3.1	4.3	4.8
עלות שירות		
עלות ריבית		
עלויות אחרות		
תשואה חזויה על נכסי תכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:		
הפסד (רווח) אקטוארי נטו		
התחייבות (נכס) נטו בגין מעבר ⁽¹⁾		
סה"כ הפחתות של סכומים שלא הוכרו		
סך עלות ההטבה, נטו		
ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס		
0.7	(0.3)	2.9
0.4	0.3	0.3
(0.2)	-	-
0.9	-	3.2
3.1	4.3	4.8
4.0	4.3	8.0
הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה		
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי		
הפחתה של התחייבות (נכס) נטו בגין המעבר		
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר		
סך עלות ההטבה נטו		
סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר		
ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת המס		
(0.3)	-	-
-	-	-
(0.3)	-	-
הפסד (רווח) אקטוארי נטו		
נכס (התחייבות) נטו בגין המעבר		
עלות (זיכוי) נטו בגין שירות קודם		
סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר		

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה		
3.1%	2.6%	שיעור היוון
1.5%	1.5%	שיעור עליית המדד
9.0%	9.0%	שיעור עזיבה
1.0%	1.0%	שיעור גידול ריאלי בתגמול
2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה		
1.5%	1.5%	שיעור היוון
2.4%	2.6%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התוכנית
1.0%	1.0%	שיעור גידול ריאלי בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס *

תוכנית פרישה				
קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
ליום 31 בדצמבר				
2016	2017	2016	2017	
12.6	22.4	(10.3)	(14.6)	שיעור היוון
(0.1)	(0.1)	0.1	0.1	שיעור עזיבה
(10.8)	(15.3)	13.3	23.6	שיעור גידול ריאלי בתגמול

* ניתוח הרגישות ניתן רק בגין הנחות שיש להן השפעה מהותית על המחויבות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
תכניות להטבה מוגדרת (המשך)
4. נכסי תכנית
א. הרכב השווי הוגן של נכסי תכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2016				2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
								סוג נכס
0.2	-	-	0.2	0.4	-	-	0.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
20.1	-	-	20.1	20.1	-	-	20.1	מניות
								אגרות חוב:
8.2	-	-	8.2	8.9	-	-	8.9	ממשלתיות
25.0	13.1	5.8	6.1	24.4	13.5	5.2	5.7	קונצרניות
33.2	13.1	5.8	14.3	33.3	13.5	5.2	14.6	סך הכל אגרות חוב
8.8	8.0	0.3	0.5	8.6	7.9	0.3	0.4	אחר
62.3	21.1	6.1	35.1	62.4	21.4	5.5	35.5	סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוג נכסים ויעד הקצאה לשנת 2018

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
ליום 31 בדצמבר		2018	
2016	2017	%	
0.3%	1%	0%-3%	מזומנים ופקדונות בבנקים
32.3%	32%	29%-41%	מניות
			אגרות חוב:
13.1%	14%	0%-25%	ממשלתיות
40.1%	39%	18%-54%	קונצרניות
53.2%	53.3%		סך הכל אגרות חוב
14.2%	13.8%	2%-26%	אחר
100.0%	100.0%		סך הכל

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

התנועה בשנת 2017			
תשואה בפועל על נכסי התכנית			
יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה	
			סוג נכס
13.1	0.4	13.5	קונצרניות
8.0	(0.1)	7.9	אחר
21.1	0.3	21.4	סך הכל

התנועה בשנת 2016			
תשואה בפועל על נכסי התכנית			
יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה	
			קונצרניות
9.5	3.6	13.1	אחר
7.2	0.8	8.0	סך הכל
16.7	4.4	21.1	

5. תזרימי מזומנים

הפקדות בפועל			
תחזית*	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2017	2016	
			א. הפקדות
3.5	3.4	3.6	הפקדות

* אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הנוכחית.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2018	6.1
2019	6.2
2020	6.8
2021	5.7
2022	5.1
2023-2027	21.4
2028 ואילך	25.7
סך הכל	77.0

ביאור 24 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

1 מנכ"ל הבנק הקודם

על-פי תנאי העסקתו של המנכ"ל הקודם, מר אוריאל פז, אשר סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 31 באוקטובר 2015. מר פז היה זכאי לאופציות משני סוגים - יחידות מסוג A ויחידות מסוג B. כמות יחידות האופציות מסוג A תשתנה בהתאם לתשואת מניית הבנק.

במקרה של ניתוק יחסי עובד-מעביד בין הבנק מר אוריאל פז, יהיו האופציות שהבשילו ניתנות למימוש תוך 180 יום ממועד ניתוק יחסי עובד-מעביד, שאם לא כן יפקעו.

מר פז סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 31 באוקטובר 2015, ולא מימש את האופציות שהבשילו בתוך התקופה הנ"ל ובהתאם לכך, כל האופציות שהוקצו פקעו ביום 30 באפריל 2016.

בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא נרשמו תקבולים בגין אופציות למנכ"ל הבנק הקודם. האומדן לשוויין הכלכלי של האופציות אשר חושב על-ידי מעריך חיצוני תוך שימוש במודל הבינומי הוערך בכ-4.2 מיליוני ש"ח, אשר סווגו עם פקיעת האופציות במהלך שנת 2016 כפרמיה.

2 מנהלים בכירים

א. למועד דוח זה, לשני מנהלים בכירים בבנק יחידות פאנטום (מסוג A ו-B) שהוענקו להם על-פי תכנית להקצאת יחידות פאנטום שאושרה בדירקטוריון הבנק ביום 29 בנובמבר 2011. (להלן: "המנהלים" ו"התוכנית"). יתרת היחידות שהוקצו על-פי התכנית למנהלים אחרים על-פי התכנית פקעו עם ניתוק יחסי עובד-מעביד עמם על-פי הוראות בתכנית.

ב. היחידות הוענקו ללא תמורה. כל יחידת פאנטום מקנה את הזכות לקבל, לאחר מימושה, תמורה המשקפת את ההפרש שבין ממוצע מחיר מניית הבנק ב-30 ימי העסקים שקדמו למועד המימוש לבין תוספת המימוש. יחידות הפאנטום יהיו ניתנות למימוש למשך תקופה של 48 חודשים ממועד ההבשלה של כל מנה, כפוף להוראות תוכנית האופציות.

ג. למועד דוח זה, נותרו בידי שני המנהלים הבכירים כאמור לעיל 3 מנות (מתוך 4) הניתנות למימוש בהיקף לא מהותי.

ביאור 25א - הון עצמי

א. הון המניות הרשום של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 מורכב מ-100,250,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת (ליום 31 בדצמבר 2016 - דומה). ההון המונפק והנפרע ליום 31 בדצמבר 2017 - 70,517,741 מניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב (ליום 31 בדצמבר 2016 - דומה).

ב. דיבידנדים

1. מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"). בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על-פיהן (נכון למועד הדוח המייד, 10.5% יחס הון עצמי רובד 1), ניתן יהיה לחלק דיבידנד בסכום של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על-פי דין ולמגבלות החלות על הבנק (לפרטים אודות מדיניות חלוקת הדיבידנד הקודמת של הבנק, ראה ביאור 25א(ב) לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016).

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על-פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

2. חלוקת דיבידנדים

להלן פירוט אודות חלוקת הדיבידנדים בבנק בשנים 2015-2017:

שנה	במיליוני ש"ח
2017	7.1
2016	13.8
2015	17.1

ביום 4 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בסך 5.5 מיליוני ש"ח. הדיבידנד בסך 0.078 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע"נ שולם ב-28 בינואר 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 14 בינואר 2018 (המועד הקובע).

ביאור 25 - הון עצמי - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1 הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 והוראה 299 בדבר "מדידה והלימות ההון".

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
א. בנתוני המאחד		
1 - הון לצורך חישוב יחס ההון		
800.4	822.9	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
352.1	407.6	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,152.5	1,230.5	סך הכל הון כולל
2 - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
7,148.4	7,286.2	סיכון אשראי
21.2	42.8	סיכויי שוק
753.9	768.5	סיכון תפעולי
7,923.5	8,097.5	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3 - יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.1%	10.2%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.5%	15.2%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.8%	9.9%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
13.3%	13.4%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאחד)		
1 - הון עצמי רובד 1		
808.3	837.3	הון עצמי
-	-	הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
808.3	837.3	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(0.8)	(0.4)	מונטיין ונכסים בלתי מוחשיים
(7.1)	(14.0)	מיסים נדחים לקבל
(7.9)	(14.4)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
800.4	822.9	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2 - הון רובד 2		
263.3	316.9	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
88.8	90.7	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
352.1	407.6	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים - הון רובד 2
352.1	407.6	סך הכל הון רובד 2

(1) יחסי ההון הנדרשים על-ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו ישמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
		ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1
10.0%	10.1%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר ⁽²⁾⁽¹⁾
0.1%	0.1%	השפעת הוראות המעבר
10.1%	10.2%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר השפעת הוראות המעבר בהוראה 299

2 יחס כיסוי הנזילות (LCR) לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)⁽³⁾
 מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
458%	243%	יחס כיסוי הנזילות
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

3 יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)
 מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר יחס מינוף.

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
800.4	822.9	הון רובד 1
14,973.1	14,414.2	סך החשיפות
5.3%	5.7%	יחס המינוף
5.0%	5.0%	יחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

(1) לתאריך המאזן לא קיימת השפעה בגין תוכנית התייעלות.
 (2) לרבות השפעת כללי חשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
 (3) המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
		יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾
910.3	748.9	מטבע ישראלי צמוד למדד
44.2	46.7	מטבע ישראלי לא צמוד
954.5	795.6	סך הכל
		מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה
0.9	3.1	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
1.2	1.6	הלוואות עומדות
2.1	4.7	סך הכל

ליום 31 בדצמבר						
2016		2017				
סך הכל	סך הכל	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	עד שנה
						תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ⁽³⁾
59.1	44.4	0.7	7.8	10.0	16.4	9.5
51.3	37.8	0.4	5.8	8.3	14.5	8.8

- (1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים עם עמלת גביה.
 (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם, בסך 27.8 מיליוני ש"ח (2016 - 52.6 מיליוני ש"ח), לא נכללו בביאור זה.
 (3) כולל מגזר מטבע חוץ ומגזר שקלי הלא צמוד שאינו עולה על 10% מסך הפקדונות לפי מידת גביה.
 (4) היוון בוצע לפי שיעור של 3.51% (2016 - 3.67%).
 (5) הנתונים אינם לוקחים בחשבון הערכה של פירע"נת מוקדמים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב - תביעות משפטיות

- 1 הבנק הינו צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שנקטו נגדו לקוחותיו, או לקוחותיו בעבר, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובעות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
  - 2 ביום 17 באוגוסט 2016 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו כתב תביעה ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק וכן כנגד תשעה בנקים נוספים, בטענה לפיה הבנקים גובים מעסקים שהינם לקוחותיהם ואשר אינם נכללים בהגדרת "עסק קטן", עמלות שלא בהתאם למה שמותר להם לגבות על-פי תעריפניהם. לכן, מבקשות התובעות לחייב את הבנקים להשיב ללקוחות אלו את העמלות הללו, אשר נגבו, לטענתן, שלא כדין. כמו כן, מבקשות התובעות כי ינתן צו עשה כנגד הנתבעים אשר יאסור עליהם להוסיף ולגבות עמלות מהלקוחות האמורים שלא לפי תעריפניהם. התובעות העריכו כי סכום הנזק שנגרם לקבוצה כולה על-ידי עשרת הבנקים הנתבעים, עומד על כמיליארד ש"ח. הואיל והיקף העמלות הרלוונטיות אשר שולמו על-ידי לקוחות בנק ירושלים, בעלי המאפיינים האמורים, בתקופה נשוא התביעה, הינו זניח, אזי בהתאם גם ההיקף הכספי של התביעה האמורה ככל שהיא מתייחסת לבנק ירושלים אינו מהותי. ביום 7 במאי 2017 קבע בית המשפט כי על כל אחת מהמבקשות להפקיד ערובה בסך 250,000 ש"ח וזאת עד ליום 8 ביוני 2017. כן נקבע, כי מבקשת שלא תבצע הפקדה כאמור תימחק בקשתה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 29 במאי 2017, הגישה המבקשת 1 בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה בבקשה להפקדת ערובה וכן בקשה לעיכוב ביצוע ובקשה לצירוף ראיה. בקשת רשות הערעור נדחתה, והמבקשת לא הפקידה ערובה. לפיכך, ביום 7 בנובמבר 2017 ניתנה החלטה המוחקת את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית.
  - 3 ביום 17 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד מספר נתבעים נוספים שכינה כדירקטורים בכלל, בטענה לפיה כלל בטוחה, בכובעה כמנהל תיקים, ביצעה עבור לקוחותיה עסקאות בניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, וזאת תוך העדפה של האינטרסים שלה ושל חברות שונות בקבוצת אי.די.בי על פני האינטרסים של לקוחותיה. לטענת התובע, הפרה כלל בטוחה את הוראות הדין, לרבות הוראות חוק העיסוק בייעוץ השקעות, שעניין חובת האמונים של כלל בטוחה כלפי לקוחותיה, חובתה ליידע את לקוחותיה על ניגוד עניינים הקיים לה בביצוע פעולות כאמור ומבלי לקבל את הסכמתם מראש עובר לביצועה של כל עסקה שיש בה משום ניגוד עניינים וכן איסור על העדפת נכסים פיננסיים של כלל בטוחה או תאגיד הקשור אליה. לטענת התובע הוא היה קשור בהסכם לניהול השקעות עם כלל בטוחה, אשר רכשה לתיקו ניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, ובפעולותיה גרמה לו כלל בטוחה הפסדים משמעותיים. סכום התביעה האישית מוערך בכ-19,000 ש"ח. המבקש ציין כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה הקבוצתית. ביום 30 ביוני 2015 הגישה כלל פיננסים, בשם הבנק, את תגובת הבנק לבקשה. בינואר 2016 הוגשה תשובת המבקש לתגובת המשיבים.
- ביום 8 בינואר 2017 ניתנה החלטה בבקשת האישור (להלן: "החלטה") המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית כנגד כלל בטוחה, ודוחה את הבקשה בנוגע לדירקטורים. חברי הקבוצה כפי שנקבעו בהחלטה הינם "כל מי שקיבל שירותי ניהול השקעות מחברת כלל פיננסים בטוחה ("בטוחה") ובמסגרת ניהול התיקים רכשה עבורו בטוחה (או מי מטעמה) ניירות ערך, בלי שהתקבל אישורו מראש ביחס לכל עסקה כאמור, וכתוצאה מהרכישה כאמור נגרם לו נזק. כן, נקבע בהחלטה כי הקבוצה תכלול את מי שבוצעו בחשבונות רכישות של ניירות ערך כאמור בתקופה של עד 7 שנים טרם הגשת בקשת האישור ועד המועד בו הושלמה עסקת המיזוג של כלל בטוחה לבנק ירושלים. ביום 28 במאי 2017 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. ביום 17 בדצמבר 2017 הוגש כתב תשובה מטעם המבקש.
- ביום 6 באוגוסט 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסים בע"מ, אשר החזיקה ב-100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין תביעה זו, ככל שתהיינה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שאירעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה ובכללם תשלום על-פי פסק דין שינתן בתביעה זו, ככל שינתן, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 21 בדצמבר 2014 הודיעו כלל פיננסים בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ לבנק ירושלים כי כלל פיננסים בע"מ המחתה את התחייבויותיה וזכויותיה על-פי סעיף 10 להסכם הרכישה לכלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. לפיכך, כיום חלה התחייבותה לשיפוי של כלל פיננסים בע"מ על כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים באשר לסיכויי התביעה, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בניכוי השיפוי הינה נאותה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 4 ביום 5 ביוני 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד 10 בנקים נוספים, בטענה לפיה הבנק גבה עמלות החזרת חוב מלקוחותיו שלא כדין, במקרים בהם החיוב אשר לא כובד בחשבון הלקוח היה בסכום נמוך יותר מגובה העמלה שגבה הבנק בגין החזרת החיוב. לתובע אין עילת תביעה אישית כנגד בנק ירושלים, אך הוא מעריך שהנזק שלטענתו נגרם לכלל לקוחות בנק ירושלים מהתנהלות הבנק במקרים נשוא התביעה הינו כ-200 אלפי ש"ח, ומעמיד תביעתו כנגד הבנק על סך זה. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה ולתביעה, ולפיכך טרם ניתן להעריך את סיכויי התביעה.
- 5 ביום 6 באוגוסט 2017 הוגשה והתקבלה בבנק בקשה, שהוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה ביטול הטבות בעמלות עו"ש הנגבות מלקוחות, אשר לפי הנתען זכאים להטבות אלו ללא הגבלה בזמן. לפי הנתען, לקוחות אלו הוטעו, לכאורה, על-ידי הבנק במסגרת פרסומים שהופצו על-ידו. בין היתר ביקשו התובעים כי בית המשפט יחייב את הבנק לשלם לקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג פיצוי בסך כולל 9.2 מיליוני ש"ח או כל סכום אחר אותו ימצא בית המשפט הנכבד לנכון לפסוק בנסיבות העניין וכן ייתן צו המחייב את הבנק ליתן לתובעים וליתר חברי הקבוצה פטור מעמלות העו"ש עד למועד סגירת החשבון על-ידם. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה ולתביעה ולפיכך, טרם ניתן להעריך את סיכויי התביעה.
- 6 ביום 30 ביולי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק בטענה כי הבנק גובה מלקוחותיו דמי ניהול פקדון נירות ערך בגין ניירות ערך שבעבר נסחרו בבורסה ונמחקו ממסחר בבורסה בניגוד לקבוע בדין ולתעריפון הבנק ליחיד/עסק קטן. כמו כן, עוד נטען כי הבנק גובה בניגוד לדין גם דמי ניהול פקדון נירות ערך שמעולם לא נרשמו למסחר בבורסה. ביום 26 בנובמבר 2017 ניתן פסק דין במסגרתו אושרה בקשת הסתלקות מוסכמת שהוגשה על-ידי הצדדים.
- 7 ביום 9 בנובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, בטענה לפיה במסגרת אירוע פריצה שאירע במהלך חודש ינואר 2016 לאתר "מסחר בבורסה - ירושלים ברוקראז" פורסם מידע רגיש בנוגע ללקוחות הבנק. לטענת המבקש, התנהלות הבנק בהקשר זה מהווה הפרה של חוק הגנת הפרטיות, הוראות הפיקוח על הבנקים וכן רשלנות. על בסיס עילות תביעה אלו, הגיש המבקש כנגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך 3 מיליוני ש"ח (כאשר מדובר באומדן הכפוף לשינויים). על הבנק להגיש תשובתו לבקשת האישור עד ליום 4 במרץ 2018. בשלב זה לא ניתן לדעת את סיכויי התביעה בשל השלב המקדמי בו נמצאת התביעה.
- 8 נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט כמפורט בסעיף 3 לביאור זה.

ג - התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש ינואר 2012 אושרה באסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכנהו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות. מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המירבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק.
- ביום 30 לאוקטובר 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר). באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים.
2. במסגרת הקמת החברה, "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק (להלן: "מימון והנפקות") התחייב הבנק לשפות את מימון והנפקות בגין כל התחייבויותיה, זאת בכדי לעמוד בדרישות הוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון מזערי (סעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין).
- במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על-ידי מימון והנפקות, התחייב הבנק כלפי מימון והנפקות והנאמן לאותן הנפקות לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על-ידי ושיוחזקו על-ידי הציבור. למועד

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הדוח, יתרת התחייבות הבנק הינה ל-144 מיליון ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה ח'), 711 מיליון ש"ח ע"נ (סדרה ט'), 100 מיליון ש"ח ע"נ כתבי התחייבות נדחים (סדרה י"ד), 131 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים (סדרה 10), 128 מיליון ש"ח ע"נ כתבי התחייבות נדחים (סדרה 11), 106 מיליון ש"ח ע"נ כתבי התחייבויות נדחים (סדרה 12) ו-403 מיליון ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה י"ג) שהונפקו על-ידי מימון והנפקות. התחייבות הבנק הנ"ל אינה ניתנת לביטול או לשינוי מאחר שתלויות בהן זכויות בעלי תעודות הפיקדון.

3. ביום 6 באוגוסט 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסיים בע"מ, אשר החזיקה ב-100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין פעילות העבר שלה, ככל שתהיינה, ובכלל זה בגין תביעות קיימות כנגד כלל בטוחה אשר הוערכו לצורכי ייחוס עלויות הרכישה בסך כולל של 5 מיליון ש"ח (מהוון ליום הרכישה - 4.6 מיליון ש"ח). זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסיים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שארעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליון ש"ח (מהוון ליום הרכישה 2.3 מיליון ש"ח). בנוסף אחראי הבנק כתוצאה מעסקת הרכישה גם בגין התחייבויות לשיפוי של גופים שונים אשר רכשו פעילויות שונות מכלל בטוחה לפני מועד המכירה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסיים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שארעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 30 אלפי ש"ח.

ד - התקשרויות

הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזה שכירות ארוכי טווח הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

הבנק	מאוחד			
	31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017	
2.6	5.1	17.2	17.7	שנה ראשונה
1.9	5.2	17.3	17.7	שנה שנייה
1.9	3.3	17.0	15.3	שנה שלישית
1.8	3.1	14.7	12.0	שנה רביעית
1.4	11.4	107.3	105.6	שנה חמישית ואילך
9.6	28.1	173.5	168.3	סה"כ חוזה שכירות לזמן ארוך

ביאור 27 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

א על-פי חוקי העזר של מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן: "מסלקת מעו"ף"), נדרש הבנק כחבר מסלקת מעו"ף להפקיד בטחונות נזילים עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון במסלקת הבורסה על שם מסלקת מעו"ף בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלא דרישת הבטחונות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים (להלן: "חשבון הבטוחות"). שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בסך של 156.4 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 295.7 מיליוני ש"ח).

2. חשבון בבנק לאומי לישראל בע"מ על שם מסלקת מעו"ף בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 8.0 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 14.5 מיליוני ש"ח).

החשבונות המפורטים לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף וכן משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ב - כחבר הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטחונות נזילים להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת הבורסה בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון במסלקת הבורסה על שמה ואשר מנוהל עבור הבנק בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בסך של 19.1 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 17.7 מיליוני ש"ח).

2. חשבון בבנק לאומי לישראל בע"מ ע"ש מסלקת הבורסה בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 7.0 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 4.6 מיליוני ש"ח).

ג - לצורך הבטחת אשראי שנתן או יתן בנק ישראל לבנק במסגרת פעילות הבנק במערכת זה"ב (RTGS), שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל, על-פי הסכם עמו מיום 24 בינואר 2011, אגרות חוב בהן מחזיק הבנק ואשר הופקדו או יופקדו בחשבון יעודי המתנהל בבורסה לני"ע על שם בנק ישראל. השעבוד הינו ללא הגבלה בסכום. ליום 31 בדצמבר 2017 לא שועבדו בטוחות (ליום 31 בדצמבר 2016 - 0 מיליוני ש"ח).

ד - במסגרת הסכם מיום 21 בנובמבר 2016 למכירת תיק הלוואות לאיילון חברה לביטוח בע"מ ואיילון פנסיה וגמל בע"מ (להלן, ביחד ולחוד: "איילון"), המחה הבנק לטובת איילון 80% מכלל זכויותיו והתחייבויותיו בתיק הלוואות ובבטחונות הלוואות. סך הלוואות שהומחו לאיילון על-פי ההסכם עמד ביום 31 בדצמבר 2017 על סך של כ-82.4 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2016 - 102.1 מיליוני ש"ח).

הודעה בגין המחאת הזכויות נרשמה בספרי הבנק אצל רשם החברות.

פירוט ניירות ערך אשר שועבדו לטובת מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה כמפורט לעיל (במיליוני ש"ח)

המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
78.9	59.1	ניירות ערך זמינים למכירה
234.5	116.5	ניירות ערך למסחר
313.4	175.6	סה"כ

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

א - יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים ובכלל זה סיכונים שוק. סיכונים שוק כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין וסיכונים בקצב האינפלציה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, כאמור לעיל, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים שוק. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap), וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Future, Forward). הבנק אינו מבצע עסקאות באופציות לחשבוננו (נוסטרו) למעט לצרכי גידור.

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשוויים ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
א. נגזרים ALM ⁽²⁾⁽¹⁾				
172.8	-	172.8	-	-
				חוזי Forward
534.5	-	-	254.5	280.0
				Swaps
707.3	-	172.8	254.5	280.0
				סה"כ
* מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
254.5	-	-	254.5	-
ב. נגזרים אחרים ⁽¹⁾				
175.6	-	-	141.7	-
				חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
4,646.5	4,581.7	64.8	-	-
				אופציות שנכתבו
4,646.5	4,581.7	64.8	-	-
				אופציות שנקנו
חוזי אופציה שנסחרים אחרים				
2,213.2	2,213.2	-	-	-
				אופציות שנכתבו
2,213.2	2,213.2	-	-	-
				אופציות שנקנו
13,861.1	-	-	-	-
				סה"כ
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
86.8	-	-	86.8	-
				נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
113.9	-	113.9	-	-
				חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
14,769.1	-	286.7	341.3	280.0
				סך כל הסכום הנקוב
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM ⁽²⁾⁽¹⁾				
1.2	-	1.2	-	-
				שווי הוגן ברוטו חיובי
3.3	-	0.4	0.9	2.0
				שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים אחרים ⁽¹⁾				
62.8	62.4	0.4	-	-
				שווי הוגן ברוטו חיובי
62.9	62.4	0.4	0.1	-
				שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אשראי				
1.1	-	-	1.1	-
				שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-
				שווי הוגן ברוטו שלילי
65.1	62.4	1.6	1.1	-
				סך כל שווי הוגן ברוטו חיובי (בנכסים)
66.2	62.4	0.8	1.0	2.0
				סך כל שווי הוגן ברוטו שלילי (בהתחייבויות)

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) כלל היתרה כמופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
א. נגזרים ALM ⁽²⁾⁽¹⁾				
328.8	-	328.8	-	-
402.7	-	-	352.7	50.0
731.5	-	328.8	352.7	50.0
חוזי Forward				
*Swaps				
סה"כ				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
352.7	-	-	352.7	-
ב. נגזרים אחרים ⁽¹⁾				
175.6	-	-	175.6	-
חוזי Futures				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
3,291.5	3,150.8	140.7	-	-
3,291.5	3,150.8	140.7	-	-
אופציות שנכתבו				
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
2,181.9	2,181.9	-	-	-
2,181.9	2,181.9	-	-	-
אופציות שנכתבו				
אופציות שנקנו				
11,122.4	10,665.4	281.4	175.6	-
סה"כ				
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
98.3	-	-	98.3	-
17.9	-	17.9	-	-
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב				
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
11,970.1	10,665.4	628.1	626.6	50.0
סך כל הסכום הנקוב				
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM ⁽²⁾⁽¹⁾				
6.8	-	3.1	3.7	-
2.3	-	1.0	1.3	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים אחרים				
144.3	143.9	0.4	-	-
144.4	143.9	0.4	0.1	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
שווי הוגן ברוטו שלילי				
151.1	143.9	3.5	3.7	-
סך כל שווי הוגן ברוטו חיובי (בנכסים)				
146.7	143.9	1.4	1.4	-
סך כל שווי הוגן ברוטו שלילי (בהתחייבויות)				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) כלל היתרה כמופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	אחרים	דילרים / בחקרים	בנקים	בורסות	
65.1	1.1	7.8	2.1	54.1	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1.1)	(1.1)	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
64.0	-	7.8	2.1	54.1	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
40.0	-	17.9	3.2	18.9	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
104.0	-	25.7	5.3	73.0	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
66.2	-	7.9	3.4	54.9	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
0.3	-	-	0.3	-	ביטחון במזומן ששועבד
65.9	-	7.9	3.1	54.9	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	אחרים	דילרים / בחקרים	בנקים	בורסות	
151.1	-	38.1	8.0	105.0	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2.7)	-	-	(2.7)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
148.4	-	38.1	5.3	105.0	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
40.3	-	8.1	8.0	24.2	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
188.7	-	46.2	13.3	129.2	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
146.7	-	26.4	2.4	117.9	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
0.3	-	-	0.3	-	ביטחון במזומן ששועבד
146.4	-	26.4	2.1	117.9	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - פירוט מועדי פרעון (סכומי ערך נקוב)

סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 3 חודשים		עד 3 חודשים	
		מעל שנה	ועד 5 שנים		
ליום 31 בדצמבר 2017					
280.0	-	150.0	100.0	30.0	חוזי ריבית (שקל - מדד)
483.0	86.8	41.5	213.0	141.7	חוזי ריבית (אחר)
416.3	-	-	32.2	384.1	חוזי מטבע חוץ
13,589.8	-	214.6	180.5	13,194.7	חוזים בגין מניות
14,769.1	86.8	406.1	525.7	13,750.5	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2016					
50.0	-	-	50.0	-	חוזי ריבית (שקל - מדד)
626.6	265.0	186.0	-	175.6	חוזי ריבית (אחר)
628.1	-	-	85.7	542.4	חוזי מטבע חוץ
10,665.4	-	403.1	11.2	10,251.1	חוזים בגין מניות
11,970.1	166.7	589.1	146.9	10,969.1	סך הכל

- (1) ההפרש הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על החבות של הלווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
- (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 64.1 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.16 - 151.1 מיליוני ש"ח) הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א - כללי

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, החל מהדוח הכספי לשנת 2015, הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. הגילוי המלא נכלל לראשונה בדוח ליום 31 במרץ 2016 ומספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם לסיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים, נכון ליום 1 בינואר 2016.

ב - הגדרות

- אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להן חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ואחר".
- מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, פקדונות בממשלות ושל ממשלות, פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי ופעילות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- נכסים בניהול - ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגבייה.

ג - הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).

וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפקדון).

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על-פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על-פי שיעור המס האפקטיבי ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
סך הכל	סכומים שלא הוקצו	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
473.5	-	4.5	-	15.6	35.1	-	418.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
110.1	-	35.6	6.2	1.2	3.7	13.5	49.9	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
363.4	-	(31.1)	(6.2)	14.4	31.4	(13.5)	368.4	מחיצוניים
-	-	55.6	8.0	(2.0)	(4.3)	18.1	(75.4)	בינמגזרי
363.4	-	24.5	1.8	12.4	27.1	4.6	293.0	סך הכנסות ריבית, נטו
125.5	-	(0.6)	19.0	11.3	26.4	5.4	64.0	סך הכנסות שאינן מריבית
488.9	-	23.9	20.8	23.7	53.5	10.0	357.0	סך ההכנסות
36.9	-	-	-	0.7	(2.4)	-	38.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
399.8	-	10.9	45.9	7.9	26.3	15.4	293.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
52.2	-	13.0	(25.1)	15.1	29.6	(5.4)	25.0	רווח (הפסד) לפני מיסים
15.2	-	3.7	(7.3)	4.5	8.7	(1.6)	7.2	הפרשה למיסים על הרווח
37.0	-	9.3	(17.8)	10.6	20.9	(3.8)	17.8	רווח נקי (הפסד)
								מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
207.0	-	6.1	27.6	2.4	11.6	6.4	152.9	הוצאות ישירות
192.8	-	4.8	18.3	5.5	14.7	9.0	140.5	הוצאות עקיפות
172.7	-	12.6	(4.8)	14.5	31.4	2.6	116.4	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
13,450.5	-	3,628.2	13.1	487.9	923.1	9.5	8,388.7	יתרה ממוצעת של נכסים
9,754.4	-	-	13.1	420.0	923.1	9.5	8,388.7	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
9,772.4	-	-	22.1	357.8	786.9	10.5	8,595.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
41.2	-	-	-	16.9	8.8	-	15.5	יתרת חובות פגומים
165.0	-	-	-	-	2.7	-	162.3	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
12,631.4	-	1,985.8	898.5	560.2	926.0	1,625.8	6,635.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,577.9	-	-	898.5	504.9	913.6	1,625.8	6,635.1	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
10,560.1	-	-	727.4	615.2	896.9	1,619.5	6,701.1	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,961.6	-	479.3	43.4	683.0	1,114.7	20.9	5,620.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,097.5	-	528.7	34.4	597.4	1,102.0	17.1	5,817.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
10,285.9	-	-	-	2,946.5	848.7	2,661.4	3,829.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
306.0	-	-	-	12.0	26.5	-	267.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
29.2	-	-	1.8	0.4	0.6	4.6	21.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
28.2	-	24.5	-	-	-	-	3.7	אחר
363.4	-	24.5	1.8	12.4	27.1	4.6	293.0	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	מגזר משקי בית			
		סך הכל משקי בית	אחר ⁽²⁾	הלוואות לדיוור	
418.3	-	418.3	145.9	272.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
63.4	13.5	49.9	49.9	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
354.9	(13.5)	368.4	96.0	272.4	מחיצוניים
(57.3)	18.1	(75.4)	57.4	(132.8)	בינמגזרי
297.6	4.6	293.0	153.4	139.6	סך הכנסות ריבית, נטו
69.4	5.4	64.0	38.4	25.6	סך הכנסות שאינן מריבית
367.0	10.0	357.0	191.8	165.2	סך ההכנסות
38.6	-	38.6	40.2	(1.6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
308.8	15.4	293.4	223.4	70.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
19.6	(5.4)	25.0	(71.8)	96.8	רווח (הפסד) לפני מיסים
5.6	(1.6)	7.2	(20.9)	28.1	הפרשה למיסים על הרווח
14.0	(3.8)	17.8	(50.9)	68.7	רווח נקי (הפסד)
					מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
159.3	6.4	152.9	119.9	33.0	הוצאות ישירות
149.5	9.0	140.5	103.5	37.0	הוצאות עקיפות
119.0	2.6	116.4	21.6	94.8	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
8,398.2	9.5	8,388.7	1,302.8	7,085.9	יתרה ממוצעת של נכסים
8,398.2	9.5	8,388.7	1,302.8	7,085.9	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,605.6	10.5	8,595.1	1,317.0	7,278.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
15.5	-	15.5	14.2	1.3	יתרת חובות פגומים
162.3	-	162.3	9.9	152.4	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,260.9	1,625.8	6,635.1	6,635.1	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,260.9	1,625.8	6,635.1	6,635.1	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
8,320.6	1,619.5	6,701.1	6,701.1	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,641.2	20.9	5,620.3	1,605.5	4,014.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,835.0	17.1	5,817.9	1,596.6	4,221.3	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
6,490.7	2,661.4	3,829.3	2,950.5	878.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
267.5	-	267.5	130.9	136.6	מרווח מפעילות מתן אשראי
26.4	4.6	21.8	21.8	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3.7	-	3.7	0.7	3.0	אחר
297.6	4.6	293.0	153.4	139.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(2) מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
סך הכל	מגזר עסקים קטנים ובינוניים וגדולים ⁽¹⁾			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
50.7	15.6	-	15.6	35.1	2.6	32.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
4.9	1.2	0.8	0.4	3.7	3.4	0.3	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
45.8	14.4	(0.8)	15.2	31.4	(0.8)	32.2	מחיצוניים
(6.3)	(2.0)	1.1	(3.1)	(4.3)	3.1	(7.4)	בינמגזרי
39.5	12.4	0.3	12.1	27.1	2.3	24.8	סך הכנסות ריבית, נטו
37.7	11.3	0.6	10.7	26.4	10.0	16.4	סך הכנסות שאינן מריבית
77.2	23.7	0.9	22.8	53.5	12.3	41.2	סך ההכנסות
(1.7)	0.7	-	0.7	(2.4)	-	(2.4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
34.2	7.9	-	7.9	26.3	10.6	15.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
44.7	15.1	0.9	14.2	29.6	1.7	27.9	רווח (הפסד) לפני מיסים
13.2	4.5	0.3	4.2	8.7	0.6	8.1	הפרשה למיסים על הרווח
31.5	10.6	0.6	10.0	20.9	1.1	19.8	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
14.0	2.4	-	2.4	11.6	5.2	6.4	הוצאות ישירות
20.2	5.5	-	5.5	14.7	5.4	9.3	הוצאות עקיפות
45.9	14.5	0.6	13.9	31.4	5.1	26.3	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
1,411.0	487.9	67.9	420.0	923.1	191.9	731.2	יתרה ממוצעת של נכסים
1,343.1	420.0	-	420.0	923.1	191.9	731.2	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
1,144.7	357.8	-	357.8	786.9	70.5	716.4	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
25.7	16.9	-	16.9	8.8	0.5	8.3	יתרת חובות פגומים
2.7	-	-	-	2.7	-	2.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
1,486.2	560.2	190.4	369.8	926.0	585.9	340.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,418.5	504.9	135.1	369.8	913.6	573.5	340.1	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
1,512.1	615.2	236.7	378.5	896.9	522.4	374.5	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,797.7	683.0	39.4	643.6	1,114.7	94.5	1,020.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,699.4	597.4	47.1	550.3	1,102.0	72.5	1,029.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
3,795.2	2,946.5	2,585.3	361.2	848.7	797.7	51.0	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית נטו:
38.5	12.0	-	12.0	26.5	2.1	24.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
1.0	0.4	0.3	0.1	0.6	0.2	0.4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	-	-	-	אחר
39.5	12.4	0.3	12.1	27.1	2.3	24.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
מגזר ניהול פיננסי ⁽³⁾					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
4.5	-	-	4.0	0.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
35.6	-	-	35.6	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו:
(31.1)	-	-	(31.6)	0.5	מחיצוניים
55.6	-	-	56.1	(0.5)	בינמגזרי
24.5	-	-	24.5	-	סך הכנסות ריבית, נטו
(0.6)	2.5	-	(2.6)	(0.5)	סך הכנסות שאינן מריבית
23.9	2.5	-	21.9	(0.5)	סך ההכנסות
10.9	0.5	-	5.6	4.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
13.0	2.0	-	16.3	(5.3)	רווח (הפסד) לפני מיסים
3.7	0.7	-	4.6	(1.6)	הפרשה למיסים על הרווח (חסכון במס)
9.3	1.3	-	11.7	(3.7)	רווח נקי (הפסד)
					מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
6.1	0.5	-	2.6	3.0	הוצאות ישירות
4.8	-	-	3.0	1.8	הוצאות עקיפות
12.6	1.4	-	13.6	(2.4)	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
3,628.2	-	-	3,174.9	453.3	יתרה ממוצעת של נכסים
1,985.8	-	-	1,701.3	284.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
479.3	-	-	455.0	24.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
528.7	-	-	501.9	26.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
					מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית
(0.4)	-	-	(0.4)	-	הפרשי שער, נטו
0.5	-	-	0.5	-	הפרשי מדד, נטו
(1.5)	-	-	(1.0)	(0.5)	חשיפות ריבית נטו
-	-	-	-	-	חשיפות למניות, נטו
21.0	-	-	21.0	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
19.6	-	-	20.1	(0.5)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה
1.8	-	-	1.8	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
2.5	2.5	-	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
4.3	2.5	-	1.8	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
23.9	2.5	-	21.9	(0.5)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

(3) בהתאם להוראות המעבר לשנת 2017, לא הוצגו מספרי השוואה, של גילוי נפרד זה.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*								
סך הכל	סכומים שלא הוקצו	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
438.3	-	6.0	-	15.5	42.6	-	374.2	הכנסות ריבית מחיצוניים
95.3	-	31.0	8.4	0.1	1.5	13.4	40.9	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
343.0	-	(25.0)	(8.4)	15.4	41.1	(13.4)	333.3	מחיצוניים
-	-	52.3	10.7	(3.6)	(8.1)	15.9	(67.2)	בינמגזרי
343.0	-	27.3	2.3	11.8	33.0	2.5	266.1	סך הכנסות ריבית, נטו
167.8	-	35.4	22.0	8.8	29.3	6.4	65.9	סך הכנסות שאינן מריבית
510.8	-	62.7	24.3	20.6	62.3	8.9	332.0	סך ההכנסות
30.4	-	-	-	1.3	(0.4)	0.1	29.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
386.5	-	8.3	44.5	7.4	26.7	14.7	284.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
93.9	-	54.4	(20.2)	11.9	36.0	(5.9)	17.7	רווח (הפסד) לפני מיסים
38.3	-	22.4	(8.2)	4.9	14.9	(2.4)	6.7	הפרשה למיסים על הרווח
55.6	-	32.0	(12.0)	7.0	21.1	(3.5)	11.0	רווח נקי (הפסד)
								מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
199.7	-	5.2	24.7	2.4	11.4	5.9	150.1	הוצאות ישירות
186.8	-	3.1	19.8	5.0	15.3	8.8	134.8	הוצאות עקיפות
178.3	-	38.5	(0.2)	11.9	36.3	1.7	90.1	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
14,190.3	-	3,823.0	41.4	633.1	1,350.1	6.6	8,336.1	יתרה ממוצעת של נכסים
10,252.9	-	-	41.4	518.7	1,350.1	6.6	8,336.1	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
9,892.6	-	-	2.2	408.9	1,191.0	6.3	8,284.2	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
45.9	-	-	-	13.6	16.6	-	15.7	יתרת חובות פגומים
153.1	-	-	-	-	5.1	-	148.0	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,390.7	-	2,336.2	1,090.5	546.0	968.0	1,583.5	6,866.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,940.2	-	-	1,090.5	431.7	968.0	1,583.5	6,866.5	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
10,868.3	-	-	1,005.2	483.2	929.7	1,595.8	6,854.4	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,131.4	-	485.4	49.1	559.7	1,436.4	23.9	5,576.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
7,923.5	-	455.4	41.9	620.0	1,222.2	21.8	5,562.2	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
11,540.7	-	-	-	3,569.2	1,337.4	2,447.5	4,186.6	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
291.9	-	-	-	13.9	31.0	-	247.0	מרווח מפעילות מתן אשראי
20.0	-	-	2.3	0.2	1.3	2.5	13.7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
31.1	-	27.3	-	(2.3)	0.7	-	5.4	אחר
343.0	-	27.3	2.3	11.8	33.0	2.5	266.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.
* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*					
מגזר משקי בית					
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל משקי בית	אחר ⁽²⁾	הלוואות לדיוור	
374.2	0.0	374.2	132.3	241.9	הכנסות ריבית מחיצוניים
54.3	13.4	40.9	40.9	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
319.9	(13.4)	333.3	91.4	241.9	מחיצוניים
(51.3)	15.9	(67.2)	43.9	(111.1)	בינמגזרי
268.6	2.5	266.1	135.3	130.8	סך הכנסות ריבית, נטו
72.3	6.4	65.9	38.4	27.5	סך הכנסות שאין מריבית
340.9	8.9	332.0	173.7	158.3	סך ההכנסות
29.5	0.1	29.4	37.3	(7.9)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
299.6	14.7	284.9	218.2	66.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.8	(5.9)	17.7	(81.8)	99.5	רווח (הפסד) לפני מיסים
4.3	(2.4)	6.7	(33.6)	40.3	הפרשה למיסים על הרווח
7.5	(3.5)	11.0	(48.2)	59.2	רווח נקי (הפסד)
					מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
156.0	5.9	150.1	118.5	31.6	הוצאות ישירות
143.6	8.8	134.8	99.7	35.1	הוצאות עקיפות
91.8	1.7	90.1	10.6	79.5	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
8,342.7	6.6	8,336.1	1,283.3	7,052.8	יתרה ממוצעת של נכסים
8,342.7	6.6	8,336.1	1,283.3	7,052.8	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,290.5	6.3	8,284.2	1,270.1	7,014.1	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
15.7	-	15.7	15.7	-	יתרת חובות פגומים
148.0	-	148.0	10.6	137.4	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,450.0	1,583.5	6,866.5	6,866.5	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,450.0	1,583.5	6,866.5	6,866.5	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
8,450.2	1,595.8	6,854.4	6,854.4	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,600.8	23.9	5,576.9	1,445.3	4,131.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,584.0	21.8	5,562.2	1,574.3	3,987.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
6,634.1	2,447.5	4,186.6	3,145.6	1,041.0	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
247.0	-	247.0	121.6	125.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
16.2	2.5	13.7	13.7	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5.4	-	5.4	-	5.4	אחר
268.6	2.5	266.1	135.3	130.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(2) מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.
* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*							
מגזר עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן		
58.1	15.5	-	15.5	42.6	1.6	41.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
1.6	0.1	0.1	-	1.5	1.3	0.2	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
56.5	15.4	(0.1)	15.5	41.1	0.3	40.8	מחיצוניים
(11.7)	(3.6)	0.1	(3.7)	(8.1)	2.1	(10.2)	בינמגזרי
44.8	11.8	-	11.8	33.0	2.4	30.6	סך הכנסות ריבית, נטו
38.1	8.8	0.3	8.5	29.3	12.7	16.6	סך הכנסות שאינן מריבית
82.9	20.6	0.3	20.3	62.3	15.1	47.2	סך ההכנסות
0.9	1.3	-	1.3	(0.4)	0.2	(0.6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
34.1	7.4	-	7.4	26.7	11.9	14.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
47.9	11.9	0.3	11.6	36.0	3.0	33.0	רווח (הפסד) לפני מיסים
19.8	4.9	0.1	4.8	14.9	1.3	13.6	הפרשה למיסים על הרווח
28.1	7.0	0.2	6.8	21.1	1.7	19.4	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
13.8	2.4	-	2.4	11.4	5.7	5.7	הוצאות ישירות
20.3	5.0	-	5.0	15.3	6.2	9.1	הוצאות עקיפות
48.2	11.9	0.2	11.7	36.3	6.5	29.8	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
1,983.2	633.1	114.4	518.7	1,350.1	332.9	1,017.2	יתרה ממוצעת של נכסים
1,868.8	518.7	-	518.7	1,350.1	332.9	1,017.2	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
1,599.9	408.9	-	408.9	1,191.0	350.8	840.2	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
30.2	13.6	-	13.6	16.6	0.6	16.0	יתרת חובות פגומים
5.1	-	-	-	5.1	-	5.1	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
1,514.0	546.0	278.5	267.5	968.0	592.4	375.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,399.7	431.7	164.2	267.5	968.0	592.4	375.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
1,412.9	483.2	172.2	311.0	929.7	528.8	400.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,996.1	559.7	3.7	556.0	1,436.4	66.8	1,369.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,842.2	620.0	2.1	617.9	1,222.2	103.5	1,118.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,906.6	3,569.2	3,346.4	222.8	1,337.4	1,323.0	14.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית נטו:
44.9	13.9	-	13.9	31.0	1.5	29.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
1.5	0.2	-	0.2	1.3	0.9	0.4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(1.6)	(2.3)	-	(2.3)	0.7	-	0.7	אחר
44.8	11.8	-	11.8	33.0	2.4	30.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.
* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*								
סך הכל	מגזר עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾			מגזר עסקים קטנים וזעירים			משקי בית	
	סכומים שלא הוקצו	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית		
406.3	-	12.7	-	13.9	43.5	0.2	336.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
72.2	-	23.9	9.4	-	0.7	11.8	26.4	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות ריבית, נטו:
334.1	-	(11.2)	(9.4)	13.9	42.8	(11.6)	309.6	מחיצוניים
-	-	53.0	10.6	(2.1)	(9.4)	14.7	(66.8)	בימגזרי
334.1	-	41.8	1.2	11.8	33.4	3.1	242.8	סך הכנסות ריבית, נטו
142.7	5.8	0.9	26.4	10.8	23.2	5.2	70.4	סך הכנסות שאינן מריבית
476.8	5.8	42.7	27.6	22.6	56.6	8.3	313.2	סך ההכנסות
40.4	-	-	-	-	(1.1)	-	41.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
365.8	-	9.1	45.6	7.1	25.3	13.3	265.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
70.6	5.8	33.6	(18.0)	15.5	32.4	(5.0)	6.3	רווח (הפסד) לפני מיסים
22.0	1.8	10.5	(5.6)	4.8	10.1	(1.6)	2.0	הפרשה למיסים על הרווח
48.6	4.0	23.1	(12.4)	10.7	22.3	(3.4)	4.3	רווח נקי (הפסד)
								מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
192.5	-	6.2	25.0	2.4	11.3	5.8	141.8	הוצאות ישירות
173.3	-	2.9	20.6	4.7	14.0	7.5	123.6	הוצאות עקיפות
151.5	-	11.4	1.8	13.9	31.8	1.7	90.9	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
13,979.7	-	4,105.9	6.8	795.3	1,130.0	4.7	7,937.0	יתרה ממוצעת של נכסים
9,683.8	-	-	6.8	605.3	1,130.0	4.7	7,937.0	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
10,000.9	-	-	-	607.3	1,200.9	5.0	8,187.7	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
25.7	-	-	-	-	9.9	-	15.8	יתרת חובות פגומים
178.4	-	-	-	-	3.1	-	175.3	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,206.2	-	1,922.7	1,143.2	341.6	1,134.3	1,631.5	7,032.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
11,093.5	-	-	1,143.2	151.6	1,134.3	1,631.5	7,032.9	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
11,019.0	-	-	1,378.8	167.7	1,115.6	1,594.0	6,762.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,904.5	-	569.1	81.3	598.9	1,370.3	23.4	5,261.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,013.8	-	570.4	82.0	662.5	1,296.5	22.9	5,379.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
12,883.0	-	-	12.5	4,015.4	936.9	3,113.7	4,804.5	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
265.6	-	-	0.3	11.5	30.9	-	222.9	מרווח מפעילות מתן אשראי
19.0	-	-	0.7	0.1	1.6	2.4	14.2	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
49.5	-	41.8	0.2	0.2	0.9	0.7	5.7	אחר
334.1	-	41.8	1.2	11.8	33.4	3.1	242.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.
* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*					
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	מגזר משקי בית			
		סך הכל משקי בית	אחר ⁽²⁾	הלוואות לדיור	
336.2	0.2	336.0	116.8	219.2	הכנסות ריבית מחיצוניים
38.2	11.8	26.4	26.4	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
298.0	(11.6)	309.6	90.4	219.2	מחיצוניים
(52.1)	14.7	(66.8)	34.6	(101.4)	בינמגזרי
245.9	3.1	242.8	125.0	117.8	סך הכנסות ריבית, נטו
75.6	5.2	70.4	38.8	31.6	סך הכנסות שאינן מריבית
321.5	8.3	313.2	163.8	149.4	סך ההכנסות
41.5	-	41.5	40.8	0.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
278.7	13.3	265.4	201.0	64.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
1.3	(5.0)	6.3	(78.0)	84.3	רווח (הפסד) לפני מיסים
0.4	(1.6)	2.0	(23.4)	25.4	הפרשה למיסים על הרווח
0.9	(3.4)	4.3	(54.6)	58.9	רווח נקי (הפסד)
147.6	5.8	141.8	111.3	30.5	מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
131.1	7.5	123.6	89.7	33.9	הוצאות ישירות
92.6	1.7	90.9	10.7	80.2	הוצאות עקיפות
					רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
7,941.7	4.7	7,937.0	1,064.4	6,872.6	יתרה ממוצעת של נכסים
7,941.7	4.7	7,937.0	1,064.4	6,872.6	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,192.7	5.0	8,187.7	1,167.0	7,020.7	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
15.8	-	15.8	15.8	-	יתרת חובות פגומים
175.3	-	175.3	10.7	164.6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,664.4	1,631.5	7,032.9	7,032.9	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,664.4	1,631.5	7,032.9	7,032.9	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
8,356.9	1,594.0	6,762.9	6,762.9	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,284.9	23.4	5,261.5	1,267.2	3,994.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,402.4	22.9	5,379.5	1,330.9	4,048.6	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
7,918.2	3,113.7	4,804.5	3,558.1	1,246.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
222.9	-	222.9	109.4	113.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
16.6	2.4	14.2	14.2	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6.4	0.7	5.7	1.4	4.3	אחר
245.9	3.1	242.8	125.0	117.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(2) מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.
* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*							
סך הכל	מגזר עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
57.4	13.9	-	13.9	43.5	2.9	40.6	הכנסות ריבית מחיצוניים
0.7	-	-	-	0.7	0.7	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
56.7	13.9	-	13.9	42.8	2.2	40.6	מחיצוניים
(11.5)	(2.1)	0.1	(2.2)	(9.4)	2.1	(11.5)	בינמגזרי
45.2	11.8	0.1	11.7	33.4	4.3	29.1	סך הכנסות ריבית, נטו
34.0	10.8	0.3	10.5	23.2	10.3	12.9	סך הכנסות שאינן מריבית
79.2	22.6	0.4	22.2	56.6	14.6	42.0	סך ההכנסות
(1.1)	-	-	-	(1.1)	0.3	(1.4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
32.4	7.1	-	7.1	25.3	10.9	14.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
47.9	15.5	0.4	15.1	32.4	3.4	29.0	רווח (הפסד) לפני מיסים
14.9	4.8	0.1	4.7	10.1	1.0	9.1	הפרשה למיסים על הרווח
33.0	10.7	0.3	10.4	22.3	2.4	19.9	רווח נקי (הפסד)
							מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:
13.7	2.4	-	2.4	11.3	5.5	5.8	הוצאות ישירות
18.7	4.7	-	4.7	14.0	5.4	8.6	הוצאות עקיפות
45.7	13.9	0.3	13.6	31.8	6.0	25.8	רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות
1,925.3	795.3	190.0	605.3	1,130.0	177.0	953.0	יתרה ממוצעת של נכסים
1,735.3	605.3	-	605.3	1,130.0	177.0	953.0	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
1,808.2	607.3	-	607.3	1,200.9	133.3	1,067.6	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
9.9	-	-	-	9.9	1.3	8.6	יתרת חובות פגומים
3.1	-	-	-	3.1	0.1	3.0	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
1,475.9	341.6	198.1	143.5	1,134.3	704.7	429.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,285.9	151.6	8.1	143.5	1,134.3	704.7	429.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
1,283.3	167.7	9.2	158.5	1,115.6	673.1	442.5	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,969.2	598.9	1.0	597.9	1,370.3	102.5	1,267.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,959.0	662.5	0.8	661.7	1,296.5	100.8	1,195.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
4,952.3	4,015.4	3,851.3	164.1	936.9	927.6	9.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
							פיצול הכנסות ריבית נטו:
42.4	11.5	-	11.5	30.9	2.6	28.3	מרווח מפעילות מתן אשראי
1.7	0.1	-	0.1	1.6	1.2	0.4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1.1	0.2	0.1	0.1	0.9	0.5	0.4	אחר
45.2	11.8	0.1	11.7	33.4	4.3	29.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי. * סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
105.4	-	105.4	51.0	44.8	9.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
36.9	-	36.9	40.0	(1.3)	(1.8)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(48.8)	-	(48.8)	(47.8)	(0.5)	(0.5)	מחיקות חשבונאיות
11.4	-	11.4	10.4	0.4	0.6	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(37.4)	-	(37.4)	(37.4)	(0.1)	0.1	מחיקות חשבונאיות נטו
104.9	-	104.9	53.6	43.4	7.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה^(**)
3.2	-	3.2	0.5	0.4	2.3	^(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל חובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾						
1,133.2	-	1,133.2	15.6	1.3	1,116.3	שנבדקו על בסיס פרטני
8,639.2	-	8,639.2	1,125.0	7,276.8	237.4	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)
9,772.4	-	9,772.4	1,140.6	7,278.1	1,353.7	סך הכל חובות⁽¹⁾
7,017.1	-	7,017.1	-	6,830.1	187.0	^(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
14.2	-	14.2	9.4	0.1	4.7	שנבדקו על בסיס פרטני
87.5	-	87.5	43.7	42.9	0.9	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)
101.7	-	101.7	53.1	43.0	5.6	סך ההפרשה להפסדי אשראי
43.6	-	43.6	-	42.9	0.7	^(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 0.7 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
114.4	-	114.4	45.1	60.2	9.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
30.4	-	30.4	37.4	(7.7)	0.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(49.4)	-	(49.4)	(41.3)	(7.7)	(0.4)	מחיקות חשבונאיות
10.0	-	10.0	9.8	-	0.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(39.4)	-	(39.4)	(31.5)	(7.7)	(0.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
105.4	-	105.4	51.0	44.8	9.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה^(**)
2.9	-	2.9	0.5	0.2	2.2	^(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל חובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾						
1,552.4	-	1,552.4	19.7	-	⁽³⁾ 1,532.7	שנבדקו על בסיס פרטי
8,340.2	-	8,340.2	1,104.2	7,014.1	⁽³⁾ 221.9	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)
9,892.6	-	9,892.6	1,123.9	7,014.1	1,754.6	סך הכל חובות⁽¹⁾
6,822.2	-	6,822.2	-	6,669.7	152.5	^(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
15.7	-	15.7	9.8	-	5.9	שנבדקו על בסיס פרטי
86.8	-	86.8	40.7	⁽²⁾ 44.6	1.5	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)
102.5	-	102.5	50.5	44.6	7.4	סך ההפרשה להפסדי אשראי
45.1	-	45.1	-	44.6	0.5	^(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 1 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 24.1 מיליוני ש"ח.
(3) הוצג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
110.7	-	110.7	36.0	64.5	10.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
40.4	-	40.4	40.3	0.5	(0.4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(43.1)	-	(43.1)	(37.1)	(4.9)	(1.1)	מחיקות חשבונאיות
6.4	-	6.4	5.9	0.1	0.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(36.7)	-	(36.7)	(31.2)	(4.8)	(0.7)	מחיקות חשבונאיות נטו
114.4	-	114.4	45.1	60.2	9.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה⁽²⁾
2.8	-	2.8	0.6	0.4	1.8	^(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2017							פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים		
ציבור מסחרי							
-	-	817.3	21.2	-	-	796.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	2.7	438.3	4.0	2.7	-	431.6	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	87.2	-	-	-	87.2	שרותים פיננסים
-	-	10.9	0.5	0.1	-	10.3	מסחרי - אחר
0.5	2.7	1,353.7	25.7	2.8	1,325.2		סך הכל מסחרי
26.2	152.4	7,278.1	1.3	152.4 ⁽⁶⁾	7,124.4		אנשים פרטים - הלוואות לדיור
14.5	9.9	1,140.6	14.2	20.4	1,106.0		אנשים פרטים - אחר
41.2	165.0	9,772.4	41.2	175.6	9,555.6		סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
41.2	165.0	9,772.4	41.2	175.6	9,555.6		סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
41.2	165.0	9,772.4	41.2	175.6	9,555.6		סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2016							
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾			פעילות לווים בישראל	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים		
ציבור מסחרי							
-	-	953.8	18.6	-	-	935.2	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.0	5.1	460.9	11.0	6.5	-	443.4	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	321.2	-	-	-	321.2	שרותים פיננסים
-	-	18.7	0.6	0.1	-	18.0	מסחרי - אחר
2.0	5.1	1,754.6	30.2	6.6	1,717.8		סך הכל מסחרי
29.3	137.4	7,014.1	-	137.4 ⁽⁶⁾	6,876.7		אנשים פרטים - הלוואות לדיור
24.8	10.6	1,123.9	15.7	21.2	1,087.0		אנשים פרטים - אחר
56.1	153.1	9,892.6	45.9	165.2	9,681.5		סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
56.1	153.1	9,892.6	45.9	165.2	9,681.5		סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
56.1	153.1	9,892.6	45.9	165.2	9,681.5		סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי, ראה ביאור 2.2.5.g להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של 8.7 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (31 בדצמבר 2016 - 8.6 מיליון ש"ח).
- (6) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 9.2 מיליוני ש"ח עם הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיעה מועד פרע"ג (31 בדצמבר 2016 - 7.9 מיליון ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	
					ציבור מסחרי
28.7	21.2	21.2	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
5.3	4.0	4.0	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שרותים פיננסים
0.4	0.5	0.5	-	-	מסחרי- אחר
34.4	25.7	25.7	-	-	סך הכל מסחרי
1.3	1.3	1.3	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
34.8	14.2	14.2	-	-	אנשים פרטיים - אחר
70.5	41.2	41.2	-	-	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
70.5	41.2	41.2	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
70.5	41.2	41.2	-	-	סך הכל
					מזה:
	4.3	4.3	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	19.3	19.3	-	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

ליום 31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	
					ציבור מסחרי
26.1	18.6	18.6	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
12.3	11.0	11.0	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שרותים פיננסים
0.6	0.6	0.6	-	-	מסחרי- אחר
39.0	30.2	30.2	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
33.9	15.7	15.7	-	-	אנשים פרטיים - אחר
72.9	45.9	45.9	-	-	סך הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
72.9	45.9	45.9	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
72.9	45.9	45.9	-	-	סך הכל
					מזה:
	5.2	5.2	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	21.8	21.8	-	-	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.
 (2) יתרת חוב רשומה.
 (3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
 (4) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
מזה נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
						ציבור - מסחרי
0.2	0.2	10.6	-	-	20.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	0.1	7.7	-	-	5.5	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.1	0.1	0.9	-	-	0.5	מסחרי - אחר
0.4	0.4	19.2	-	-	26.1	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	0.5	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1.6	1.6	16.6	1.5	1.7	14.9	אנשים פרטיים - אחר
2.0	2.0⁽⁴⁾	35.8	1.5	1.7⁽⁴⁾	41.5	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2015			
			ציבור - מסחרי
0.3	0.3	9.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	0.1	1.7	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.1	0.1	3.1	מסחרי - אחר
0.5	0.5	14.1	סך הכל מסחרי
-	-	0.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
0.7	0.7	14.5	אנשים פרטיים - אחר
1.2	1.2⁽⁴⁾	28.7	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 2.5 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 - 2.3 מיליוני ש"ח ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 - 1.2 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2017				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
				ציבור מסחרי
3.4	3.3	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
1.2	0.6	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	שרותים פיננסים
0.5	0.4	-	-	מסחרי- אחר
5.1	4.3	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
14.2	6.7	-	-	אנשים פרטיים - אחר
19.3	11.0	-	-	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
				ציבור מסחרי
4.3	4.1	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
1.2	0.6	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	שרותים פיננסים
0.6	0.6	-	-	מסחרי- אחר
6.1	5.3	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
15.7	7.2	-	-	אנשים פרטיים - אחר
21.8	12.5	-	-	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2017, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלאגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח								
ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	יתרת חוב	מספר חוזים
רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש		רשומה לאחר ארגון מחדש	רשומה לפני ארגון מחדש	
-	-	-	(4)-	(4)-	1	-	-	-
0.7	0.7	1	-	-	-	-	-	-
0.3	0.3	2	-	-	-	(4)-	(4)-	1
1.0	1.0	3	(4)-	(4)-	1	(4)-	(4)-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.1	10.1	465	8.5	8.5	364	6.2	6.2	259
11.1	11.1	468	8.5	8.5	365	6.2	6.2	260

ציבור מסחרי

בינוי ונדל"ן- בינוי

בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן

מסחרי- אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטים - הלואות לדיור

אנשים פרטים - אחר

סך הכל פעילות בישראל

ארגונים מחדש שכשלו ⁽²⁾					
31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	מספר חוזים
רשומה		רשומה		רשומה	
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(3)0.3	72	0.9	53	0.5	54
0.3	72	0.9	53	0.5	54

ציבור מסחרי

בינוי ונדל"ן- בינוי

בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן

מסחרי- אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטים- הלואות לדיור

אנשים פרטים - אחר

סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.
- (2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט נוסף, ראה ביאור 7.ח1.
- (4) סכום נמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017						
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	יתרת הלוואות לדיור			סך הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה			
473.1	4,151.4	383.6	5,966.0	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
48.7	1,014.1	64.1	1,307.0	מעל 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
0.4	4.3	0.3	5.1		שיעבוד משני או ללא שיעבוד	
522.2	5,169.8	448.0	7,278.1		סך הכל	

ליום 31 בדצמבר 2016 ⁽²⁾						
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	יתרת הלוואות לדיור			סך הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה			
199.7	4,130.9	317.4	5,658.5	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
23.4	1,092.6	57.5	1,348.8	מעל 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון	
0.2	5.1	2.1	6.8		שיעבוד משני או ללא שיעבוד	
223.3	5,228.6	377.0	7,014.1		סך הכל	

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
(2) סווג מחדש.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
ביאור 3.ב.30 מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך שנת 2017

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור (בסיס מאוחד)

סיכון אשראי שנרכש			סיכון אשראי שנמכר				אשראי לציבור שנמכר השנה	סה"כ סיכון אשראי לציבור
סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנרכש השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	סה"כ רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	סה"כ סיכון אשראי לציבור		
-	-	-	116.5	2.5	-	-	34.1	סה"כ מסחרי
-	-	-	0.1	-	-	-	-	אנשים פרטיים- הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	116.6	2.5	-	-	34.1	סה"כ סיכון אשראי לציבור

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם				סה"כ סיכון אשראי לציבור
2017		יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		2017		
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי		
יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	
-	-	295.5	801.2	148.7	307.6	סה"כ מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	295.5	801.2	148.7	307.6	סה"כ סיכון אשראי לציבור

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			תקרת האשראי באלפי ש"ח
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾	מספר לווים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾	מספר לווים ⁽²⁾	
11.4	27.8	10,615	9.1	28.2	9,718	אשראי ללווה עד 10
17.6	81.8	6,738	15.1	77.9	6,600	אשראי ללווה מעל - 10 עד 20
31.3	286.7	10,658	27.1	296.4	10,888	אשראי ללווה מעל - 20 עד 40
35.2	591.4	12,247	30.7	572.9	12,131	אשראי ללווה מעל - 40 עד 80
22.0	302.6	3,032	17.5	283.0	2,810	אשראי ללווה מעל - 80 עד 150
16.0	791.4	3,724	11.4	735.6	3,462	אשראי ללווה מעל - 150 עד 300
37.0	2,016.4	4,806	31.2	2,092.5	4,973	אשראי ללווה מעל - 300 עד 600
158.6	2,011.9	2,715	208.5	2,244.9	3,080	אשראי ללווה מעל - 600 עד 1,200
108.8	976.9	741	202.7	1,061.7	884	אשראי ללווה מעל - 1,200 עד 2,000
104.1	797.4	340	203.5	776.3	389	אשראי ללווה מעל - 2,000 עד 4,000
175.7	549.2	134	150.7	571.2	142	אשראי ללווה מעל - 4,000 עד 8,000
201.8	402.1	53	269.9	367.2	55	אשראי ללווה מעל - 8,000 עד 20,000
393.4	375.3	27	438.6	329.9	29	אשראי ללווה מעל - 20,000 עד 40,000
248.6	407.1	12	314.1	334.7	12	אשראי ללווה מעל - 40,000 עד 200,000
0.3	274.6 ⁽⁵⁾	1	-	-	-	אשראי ללווה מעל - 200,000 עד 280,000
1,561.8	9,892.6	55,843	1,930.1	9,772.4	55,173	

(1) לווה כהגדרתו בהוראה 313 של "ניהול בנקאי תקין" בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים", אשר יתרת האשראי שלו עולה על 150 ש"ח.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה בודד.

(5) חבות הנטו של הלווה, בניכוי בטחונות המשועבדים לבנק, כ-4.9 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾		יתרות חוזים ⁽¹⁾		
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
0.5	0.5	118.8	115.5	ערביות להבטחת אשראי ⁽¹⁾
0.1	⁽³⁾ -	32.2	19.1	ערביות לרוכשי דירות
0.3	0.3	131.9	115.0	ערביות והתחייבויות אחרות
0.4	0.4	136.6	120.1	מסגרת אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
⁽³⁾ -	⁽³⁾ -	31.0	31.0	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
1.6	2.0	1,124.9	1,543.0	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדין לא ניתן
2.9	3.2	1,575.4	1,943.7	סך הכל

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

		31 בדצמבר 2017				
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים						
2,659.0	-	20.1	64.3	-	2,574.6	מזומנים ופיקדונות בבנקים
858.3	1.7	76.6	110.3	14.3	655.4	ניירות ערך
9,670.7	-	201.8	695.4	3,130.9	5,642.6	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
150.6	150.6	-	-	-	-	בניינים וציוד
0.4	0.4	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
64.0	60.3	3.2	-	-	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
150.6	33.6	-	-	7.1	109.9	נכסים אחרים
13,553.6	246.6	301.7	870.0	3,152.3	8,983.0	סך הכל נכסים
התחייבויות						
10,560.1	-	389.9	867.8	*1,519.8	7,782.6	פיקדונות הציבור
33.6	-	-	-	33.6	-	פיקדונות מבנקים
0.5	-	-	-	-	0.5	פיקדונות הממשלה
34.4	-	-	-	10.8	23.6	ניירות ערך שהושאלו
1,872.2	-	-	-	1,529.9	342.3	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
66.2	60.3	0.2	-	2.0	3.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
149.3	55.7	-	4.9	-	88.7	התחייבויות אחרות
12,716.3	116.0	390.1	872.7	3,096.1	8,241.4	סך הכל התחייבויות
837.3	130.6	(88.4)	(2.7)	56.2	741.6	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽³⁾						
-	-	93.3	13.8	(279.0)	171.9	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
837.3	130.6	4.9	11.1	(222.8)	913.5	סך הכל כללי

* כולל תוכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 303.0 מיליוני ש"ח. הערות שוליים בסוף ביאור 31.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים						
2,522.0	-	28.6	75.6	-	2,417.8	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,434.5	6.1	143.8	149.1	10.5	1,125.0	ניירות ערך
9,790.1	-	187.5	893.3	3,403.8	5,305.5	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
157.8	157.8	-	-	-	-	בניינים וציוד
0.8	0.8	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
151.1	144.4	0.3	3.9	-	2.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
145.7	44.5	-	-	5.6	95.6	נכסים אחרים
14,202.0	353.6	360.2	1,121.9	3,419.9	8,946.4	סך הכל נכסים
התחייבויות						
10,868.3	-	399.9	1,129.0	*1,899.7	7,439.7	פיקדונות הציבור
36.5	-	-	-	36.5	-	פיקדונות מבנקים
1.1	-	-	-	-	1.1	פיקדונות הממשלה
590.4	-	-	-	175.3	415.1	ניירות ערך שהושאלו
1,582.1	-	-	0.3	1,153.2	428.6	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
146.7	144.4	0.5	0.7	-	1.1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
168.6	44.7	0.4	12.0	-	111.5	התחייבויות אחרות
13,393.7	189.1	400.8	1,142.0	3,264.7	8,397.1	סך הכל התחייבויות
808.3	164.5	(40.6)	(20.1)	155.2	549.3	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽³⁾						
-	-	45.3	26.2	(50.0)	(21.5)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
808.3	164.5	4.7	6.1	105.2	527.8	סך הכל כללי

* כולל תוכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 314.2 מיליוני ש"ח. הערות שוליים בסוף ביאור 31.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

		31 בדצמבר 2017				
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים						
2,659.0	-	20.1	64.3	-	2,574.6	מזומנים ופיקדונות בבנקים
858.3	1.7	76.6	110.3	14.3	655.4	ניירות ערך
9,670.7	-	201.8	695.4	3,130.9	5,642.6	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
408.3	386.2	-	-	-	22.1	השקעות בחברות מוחזקות
10.3	10.3	-	-	-	-	בניינים וציוד
0.4	0.4	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
64.0	60.3	3.2	-	-	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
137.3	33.4	-	-	-	103.9	נכסים אחרים
13,808.3	492.3	301.7	870.0	3,145.2	8,999.1	סך הכל נכסים
התחייבויות						
12,114.8	-	389.9	867.8	*2,661.2	8,195.9	פיקדונות הציבור
33.6	-	-	-	33.6	-	פיקדונות מבנקים
0.5	-	-	-	-	0.5	פיקדונות הממשלה
34.4	-	-	-	10.8	23.6	ניירות ערך שהושאלו
582.2	-	-	-	384.3	197.9	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
66.2	60.3	0.2	-	2.0	3.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
139.3	57.2	-	4.9	-	77.2	התחייבויות אחרות
12,971.0	117.5	390.1	872.7	3,091.9	8,498.8	סך הכל התחייבויות
837.3	374.8	(88.4)	(2.7)	53.3	500.3	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽³⁾						
-	-	93.3	13.8	(279.0)	171.9	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
837.3	374.8	4.9	11.1	(225.7)	672.2	סך הכל כללי

* כולל תוכניות חסכון מאוחד ובנק, עם רצפה שקלית בסכום של 303.0 מיליוני ש"ח.

הערות שוליים בסוף ביאור 31.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - בנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
נכסים						
2,522.0	-	28.6	75.6	-	2,417.8	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,434.5	6.1	143.8	149.1	10.5	1,125.0	ניירות ערך
9,790.1	-	187.5	893.3	3,403.8	5,305.5	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
397.0	374.9	-	-	-	22.1	השקעות בחברות מוחזקות
11.3	11.3	-	-	-	-	בניינים וציוד
0.8	0.8	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
151.1	-	0.3	42.5	-	108.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
134.2	42.9	-	-	-	91.3	נכסים אחרים
14,441.0	436.0	360.2	1,160.5	3,414.3	9,070.0	סך הכל נכסים
התחייבויות						
12,147.7	-	399.9	1,129.0	*2,701.1	7,917.7	פיקדונות הציבור
36.5	-	-	-	36.5	-	פיקדונות מבנקים
1.1	-	-	-	-	1.1	פיקדונות הממשלה
590.4	-	-	-	175.3	415.1	ניירות ערך שהושאלו
559.3	-	-	0.3	346.8	212.2	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
146.7	-	0.5	39.3	-	106.9	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
151.0	44.7	0.4	12.0	-	93.9	התחייבויות אחרות
13,632.7	44.7	400.8	1,180.6	3,259.7	8,746.9	סך הכל התחייבויות
808.3	391.3	(40.6)	(20.1)	154.6	323.1	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽³⁾						
-	-	45.3	26.2	(50.0)	(21.5)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
808.3	391.3	4.7	6.1	104.6	301.6	סך הכל כללי

*כולל תוכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 314.2 מיליוני ש"ח

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) אינם מגדרים גידור חשבונאי.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017				
תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
מעל שנתיים ועד 3 שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
1,052.1	1,262.2	1,998.3	323.1	2,757.0
1,074.8	1,874.6	1,811.6	713.5	3,506.3
(22.7)	(612.4)	186.7	(390.4)	(749.3)
		24.1	-	(131.2)
(22.7)	(612.4)	210.8	(390.4)	(880.5)
מטבע חוץ⁽³⁾				
162.3	198.4	77.3	3.2	131.3
-	17.7	444.4	139.0	648.9
162.3	180.7	(367.1)	(135.8)	(517.6)
78.6	160.0	(234.4)	(118.6)	(327.1)
-	-	-	-	-
		(24.1)	-	131.2
162.3	180.7	(391.2)	(135.8)	(386.4)
סך הכל				
1,214.4	1,460.6	2,075.6	326.3	2,888.3
1,074.8	1,892.3	2,256.0	852.5	4,155.2
139.6	(431.7)	(180.4)	(526.2)	(1,266.9)
1,111.8	1,368.1	1,490.5	323.0	129.8
812.6	1,555.2	2,124.4	850.5	3,807.4
ליום 31 בדצמבר 2016				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
1,152.3	1,456.0	1,679.0	302.3	3,059.9
1,078.9	1,850.8	2,046.6	678.2	4,198.8
73.4	(394.8)	(367.6)	(375.9)	(1,138.9)
-	-	64.5	19.1	(155.1)
73.4	(394.8)	(303.1)	(356.8)	(1,294.0)
מטבע חוץ⁽³⁾				
112.9	211.8	164.9	52.2	236.1
-	68.7	289.1	330.0	865.8
112.9	143.1	(124.2)	(277.8)	629.7
95.7	125.5	(54.4)	(294.0)	(422.8)
-	-	-	-	-
		(64.5)	(19.0)	155.0
112.9	143.1	(188.7)	(296.8)	784.7
סך הכל				
1,265.2	1,667.8	1,843.9	354.5	3,296.0
1,078.9	1,919.5	2,335.7	1,008.2	5,064.6
186.3	(251.7)	(491.8)	(653.7)	(1,768.6)
1,093.6	1,367.7	1,409.9	296.4	555.7
746.0	1,624.6	2,174.9	947.2	4,188.1

הערות השוליים בסוף ביאור 32.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾	יתרות מאזנויות ⁽⁴⁾		סך הכל תזרימי המזומנים	תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽²⁾		מעל 20 שנה	מעל 10 שנים ועד 20 שנה	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
4.04%	12,114.8	3.3	14,942.4	621.2	2,818.4	2,554.8	722.6	832.7
0.84%	11,339.1		11,762.5	108.4	201.6	544.7	702.3	1,224.7
	775.7	3.3	3,179.9	512.8	2,616.8	2,010.1	20.3	(392.0)
	(107.1)	-	(107.1)					
	668.6	3.3	3,072.8	512.8	2,616.8	2,010.1	20.3	(392.0)
3.54%	1,171.7		1,364.5	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1
0.79%	1,262.8		1,250.0	-	-	-	0.0	-
	(91.1)	-	114.5	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1
	46.7		182.6	3.7	168.9	278.5	97.1	75.9
	-	-	-	-	-	-	-	-
	107.1		107.1					
	16.0	-	221.6	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1
4.00%	13,286.5	3.3	16,306.9	629.7	3,043.9	2,904.2	837.1	926.8
0.84%	12,601.9	-	13,012.5	108.4	201.6	544.7	702.3	1,224.7
	684.6	3.3	3,294.4	521.3	2,842.3	2,359.5	134.8	(297.9)
5.05%	9,670.7	3.3	12,689.6	618.3	3,041.1	2,868.9	812.0	926.1
0.71%	9,302.4	-	10,746.2	-	169.0	239.5	449.4	738.2
ליום 31 בדצמבר 2016								
3.76%	12,515.9	4.4	15,016.7	535.3	2,567.0	2,722.0	706.7	836.2
0.93%	11,828.0	-	12,053.3	-	209.0	444.1	747.2	799.7
	687.9	4.4	2,963.4	535.3	2,358.0	2,277.9	(40.5)	36.5
	(71.5)	-	(71.5)	-	-	-	-	-
	616.4	4.4	2,891.9	535.3	2,358.0	2,277.9	(40.5)	36.5
3.05%	1,476.9	-	1,752.4	43.5	292.3	426.2	102.8	109.7
0.55%	1,521.0	-	1,553.9	-	-	0.3	-	-
	(44.1)	-	198.5	43.5	292.3	425.9	102.8	109.7
	8.7		247.5	38.3	235.1	348.0	86.0	90.1
	-	-	-	-	-	-	-	-
	71.5	-	71.5	-	-	-	-	-
	27.4	-	270.0	43.5	292.3	425.9	102.8	109.7
3.68%	13,992.8	4.4	16,769.1	578.8	2,859.3	3,148.2	809.5	945.9
0.89%	13,349.0	-	13,607.2	-	209.0	444.4	747.2	799.7
	643.8	4.4	3,161.9	578.8	2,650.3	2,703.8	62.3	146.2
4.85%	9,790.1	4.4	12,489.8	498.0	2,801.3	2,794.3	798.0	874.9
0.81%	9,399.9	-	11,047.3	-	165.9	394.9	264.8	540.9

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון - בנק⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017				
תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
מעל שנתיים ועד 3 שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
1,052.1	1,262.2	1,998.3	323.1	2,757.0
1,091.6	1,905.6	2,048.0	493.0	3,733.2
(39.5)	(643.4)	(49.7)	(169.9)	(976.2)
-	-	24.1	-	(131.2)
(39.5)	(643.4)	(25.6)	(169.9)	(1,107.4)
מטבע חוץ⁽³⁾				
162.3	198.4	77.3	3.2	131.3
-	17.7	444.4	139.0	648.9
162.3	180.7	(367.1)	(135.8)	(517.6)
78.6	160.0	(234.4)	(118.6)	(327.1)
-	-	-	-	-
-	-	(24.1)	-	131.2
162.3	180.7	(391.2)	(135.8)	(386.4)
סך הכל				
1,214.4	1,460.6	2,075.6	326.3	2,888.3
1,091.6	1,923.3	2,492.4	632.0	4,382.1
122.8	(462.7)	(416.8)	(305.7)	(1,493.8)
1,111.8	1,368.1	1,490.5	323.0	129.8
986.6	1,819.0	2,436.0	631.1	4,205.4
ליום 31 בדצמבר 2016				
תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)				
1,152.3	1,456.0	1,679.0	302.3	3,059.3
1,083.5	2,086.7	2,088.0	478.3	4,400.4
68.8	(630.7)	(409.0)	(176.0)	(1,341.1)
-	-	64.5	19.1	(155.1)
68.8	(630.7)	(344.5)	(156.9)	(1,496.2)
מטבע חוץ⁽³⁾				
112.9	211.8	164.9	52.2	236.1
-	68.7	289.1	330.0	865.8
112.9	143.1	(124.2)	(277.8)	(629.7)
95.7	125.5	(54.4)	(294.0)	(422.8)
-	-	-	-	-
-	-	(64.5)	(19.0)	155.0
112.9	143.1	(188.7)	(296.8)	(474.7)
סך הכל				
1,265.2	1,667.8	1,843.9	354.5	3,295.4
1,083.5	2,155.4	2,377.1	808.3	5,266.2
181.7	(487.6)	(533.2)	(453.8)	(1,970.8)
1,093.6	1,367.7	1,409.9	296.4	555.7
977.1	2,091.0	2,289.5	805.1	4,421.6

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
 (2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 3.3 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (4.4 מיליוני ש"ח נכון ל-31 בדצמבר 2016).
 (3) לא כולל מט"ח צמוד למטבע חוץ.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון - בנק⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2017									
יתרות מאזניות ⁽⁴⁾			תזרימי מזומנים חוזיים צפויים						
שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽²⁾	סך הכל תזרימי המזומנים	מעל 10 שנים		מעל 5 שנים		מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
				מעל 20 שנה	עד 20 שנה	מעל 10 שנים	עד 10 שנים		
4.04%	12,114.8	3.3	14,942.4	621.2	2,818.4	2,554.8	722.6	832.7	
0.61%	11,590.7	-	11,889.1	-	169.0	527.5	844.9	1,076.3	
	524.1	3.3	3,053.3	621.2	2,649.4	2,027.3	(122.3)	(243.6)	
	(107.1)	-	(107.1)	-	-	-	-	-	
	417.0	3.3	2,946.2	621.2	2,649.4	2,027.3	(122.3)	(243.6)	
3.54%	1,171.7	-	1,364.5	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1	
0.79%	1,262.8	-	1,250.0	-	-	-	0.0	-	
	(91.1)	-	114.5	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1	
	46.7	-	182.6	3.7	168.9	278.5	97.1	75.9	
	-	-	-	-	-	-	-	-	
	107.1	-	107.1	-	-	-	-	-	
	16.0	-	221.6	8.5	225.5	349.4	114.5	94.1	
4.00%	13,286.5	3.3	16,306.9	629.7	3,043.9	2,904.2	837.1	926.8	
0.63%	12,853.5	-	13,139.1	-	169.0	527.5	844.9	1,076.3	
	433.0	3.3	3,167.8	629.7	2,874.9	2,376.7	(7.8)	(149.5)	
5.05%	9,670.7	3.3	12,689.6	618.3	3,041.1	2,868.9	812.0	926.1	
0.66%	12,114.8	-	12,382.5	-	169.0	509.1	733.3	893.0	

31 בדצמבר 2016									
יתרות מאזניות ⁽⁴⁾			תזרימי מזומנים חוזיים צפויים						
שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽²⁾	סך הכל תזרימי המזומנים	מעל 10 שנים		מעל 5 שנים		מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
				מעל 20 שנה	עד 20 שנה	מעל 10 שנים	עד 10 שנים		
3.76%	12,528.1	4.4	15,016.1	535.3	2,567.0	2,722.0	706.7	836.2	
0.75%	12,067.0	-	12,330.0	-	209.0	583.4	588.6	812.1	
	461.1	4.4	2,686.1	535.3	2,358.0	2,138.6	118.1	24.1	
	(71.5)	-	(71.5)	-	-	-	-	-	
	389.6	4.4	2,614.6	535.3	2,358.0	2,138.6	118.1	24.1	
3.05%	1,476.9	-	1,752.4	43.5	292.3	426.2	102.8	109.7	
0.55%	1,521.0	-	1,553.9	-	-	0.3	-	-	
	(44.1)	-	198.5	43.5	292.3	425.9	102.8	109.7	
	8.7	-	247.5	38.3	235.1	348.0	86.0	90.1	
	-	-	-	-	-	-	-	-	
	71.5	-	71.5	-	-	-	-	-	
	27.4	-	270.0	43.5	292.3	425.9	102.8	109.7	
3.68%	14,005.0	4.4	16,768.5	578.8	2,859.3	3,148.2	809.5	945.9	
0.73%	13,588.0	-	13,883.9	-	209.0	583.7	588.6	812.1	
	417.0	4.4	2,884.6	578.8	2,650.3	2,564.5	220.9	133.8	
4.85%	9,790.1	4.4	12,489.8	498.0	2,801.3	2,794.3	798.0	874.9	
0.70%	12,147.8	-	12,391.4	-	165.9	534.2	402.8	704.2	

(4) כפי שנכללה בביאור "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בביאור זה מתייחס להערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן לא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי הוגן.

ב - השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים - לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים. אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעורי נכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסיה עיקריים בחלוקה לפי מיגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי הוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית. השווי הוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש הוערך בהתאם ליתרה המאזנית.

השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי הוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על-ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק. השווי הוגן של יתרות זכות בחשבונות עו"ש ושל פיקדונות ללא זמן פירעון הוערכו בהתאם ליתרה המאזנית.

לגבי מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי הוגן הוערך על-פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח. מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק ומכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו על בסיס מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
נכסים פיננסיים				
2,659.0	2,659.0	-	-	2,659.0
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
858.3	857.7	0.6	-	858.3
ניירות ערך ⁽²⁾				
9,670.7	-	-	9,576.3	9,576.3
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾				
64.0	0.4	63.6	1.1	65.1
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
25.8	-	-	25.8	25.8
נכסים פיננסיים אחרים				
13,277.8	3,517.1	64.2	9,603.2	13,184.5
סך הכל הנכסים הפיננסיים⁽⁴⁾				

ליום 31 בדצמבר 2016				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
התחייבויות פיננסיות				
10,560.1	-	2,913.6	7,686.8	10,600.4
פיקדונות הציבור				
33.6	-	-	40.3	40.3
פיקדונות מבנקים				
0.5	-	-	0.5	0.5
פיקדונות הממשלה				
34.4	34.4	-	-	34.4
ניירות ערך שהושאלו				
1,872.2	1,787.0	-	118.3	1,905.3
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
66.2	0.5	65.7	-	66.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
92.9	-	-	92.9	92.9
התחייבויות פיננסיות אחרות				
12,659.9	1,821.9	2,979.3	7,938.8	12,740.0
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות⁽⁴⁾				

ליום 31 בדצמבר 2016				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
נכסים פיננסיים				
2,522.0	2,522.0	-	-	2,522.0
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
1,434.5	1,427.6	0.8	6.1	1,434.5
ניירות ערך ⁽²⁾				
9,790.1	-	-	9,744.5	9,744.5
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾				
151.1	147.9	3.2	-	151.1
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
25.0	-	-	25.0	25.0
נכסים פיננסיים אחרים				
13,922.7	4,097.5	4.0	9,775.6	13,877.1
סך הכל הנכסים הפיננסיים⁽⁴⁾				

ליום 31 בדצמבר 2016				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
התחייבויות פיננסיות				
10,868.3	-	2,310.9	8,574.9	10,885.8
פיקדונות הציבור				
36.5	-	-	43.0	43.0
פיקדונות מבנקים				
1.1	-	-	1.1	1.1
פיקדונות הממשלה				
590.4	590.4	-	-	590.4
ניירות ערך שהושאלו				
1,582.1	1,564.1	-	43.0	1,607.1
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
146.7	143.4	3.3	-	146.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
124.0	-	-	124.0	124.0
התחייבויות פיננסיות אחרות				
13,349.1	2,297.9	2,314.2	8,786.0	13,398.1
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות⁽⁴⁾				

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור ניירות ערך.
 (3) מזה, אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון לימים 31.12.2017 ו-31.12.2016 בסך 4.2 מיליון ש"ח ו-17.0 מיליון ש"ח, בהתאמה.
 (4) מזה: נכסים אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.2017 ו-31.12.2016 בסך 3,608.3 מיליון ש"ח ו-4,132.6 מיליון ש"ח, בהתאמה. התחייבויות אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.17 ו-31.12.2016 בסך 3,107.1 מיליון ש"ח ו-3,172.0 מיליון ש"ח, בהתאמה. למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאור 33ב.

ביאור 33ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
404.0	-	-	404.0	אגרות חוב ממשלת ישראל
118.7	-	-	118.7	אגרות חוב ממשלת זרות
0.6	-	0.6	-	אגרות חוב חברות אחרות
523.3	-	0.6	522.7	סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למטרות מסחר:				
333.3	-	-	333.3	אגרות חוב ממשלת ישראל
1.7	-	-	1.7	תעודות סל
335.0	-	-	335.0	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
-	-	-	-	חוזי ריבית- אחר
1.6	-	1.2	0.4	חוזי מטבע חוץ
62.4	-	-	62.4	חוזי מניות
1.1	1.1	-	-	חוזים בגין נגזרי אשראי
65.1	1.1	1.2	62.8	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
923.4	1.1	1.8	920.5	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
34.4	-	-	34.4	ניירות ערך שהושאלו
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
2.0	2.0	-	-	חוזי ריבית- שקל מדד
1.0	-	0.9	0.1	חוזי ריבית- אחר
0.8	-	0.4	0.4	חוזי מטבע חוץ
62.4	-	-	62.4	חוזי מניות
66.2	2.0	1.3	62.9	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
100.6	2.0	1.3	97.3	סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2016				
סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
637.2	-	-	637.2	אגרות חוב ממשלת ישראל
232.8	-	-	232.8	אגרות חוב ממשלת זרות
0.8	-	0.8	-	אגרות חוב חברות אחרות
6.1	6.1	-	-	מניות וקרנות
876.9	6.1	0.8	870.0	סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למטרות מסחר:				
531.2	-	-	531.2	אגרות חוב ממשלת ישראל
26.4	-	-	26.4	אגרות חוב ממשלות זרות
-	-	-	-	תעודות סל
557.6	-	-	557.6	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
3.7	-	3.7	-	חוזי ריבית - אחר
3.5	-	3.1	0.4	חוזי מטבע חוץ
143.9	-	-	143.9	חוזי מניות
151.1	-	6.8	144.3	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,585.6	6.1	7.6	1,571.9	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
590.4	-	-	590.4	ניירות ערך שהושאלו
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	חוזי ריבית - שקל מדד
1.4	-	1.3	0.1	חוזי ריבית - אחר
1.4	-	1.0	0.4	חוזי מטבע חוץ
143.9	-	-	143.9	חוזי מניות
146.7	-	2.3	144.4	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
737.1	-	2.3	734.8	סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017							
רווחים (הפסדים) שטרם ממושו בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה	שווי הוגן לסוף תקופה	רווחים (הפסדים) נטו שממושו ושטרם ממושו שנכללו				שווי הוגן לתחילת תקופה	
		מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר	בדוח רווח והפסד		
-	-	(5.8)	-	-	(0.3)	6.1	מניות וקרנות בתיק הזמין למכירה
1.1	1.1	-	-	-	1.1	-	נכסים בגין נגזרי אשראי
(2.0)	(2.0)	-	-	-	(2.0)	-	התחייבויות בגין חוזי ריבית - שקל מדד
ליום 31 בדצמבר 2016							
0.3	6.1	-	-	(0.3)	(0.1)	5.9	מניות וקרנות בתיק הזמין למכירה

ביאור 33ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2017			
(מבוקר)			
ממוצע משוקלל	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
2.64	ריבית משכנתאות סיכון לכשל משכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	1.1
0.69%	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	(2.0)

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
א - יתרות

2017											
בעלי עניין											
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	מחזיקי מניות										
	אחרים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾				
היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾		
נכסים											
	1.3	1.2	-	-	0.7	0.6	-	-	0.1	-	אשראי לציבור
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
	1.3	1.2	-	-	0.7	0.6	-	-	0.1	-	אשראי לציבור, נטו
התחייבויות											
	-	-	0.3	0.3	1.5	1.2	-	-	5.3	5.0	פיקדונות הציבור
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות מניות (כלול בהון העצמי) ⁽⁹⁾
	-	-	-	-	0.1	0.1	-	-	699.7	699.7	
2016											
בעלי עניין											
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	מחזיקי מניות										
	אחרים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾				
היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾	היתרה הגבוהה במהלך השנה ⁽⁸⁾	ליום 31 בדצמבר ⁽⁷⁾		
נכסים											
	0.6	0.4	-	-	1.6	1.5	-	-	0.1	-	אשראי לציבור
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
	0.6	0.4	-	-	1.6	1.5	-	-	0.1	-	אשראי לציבור, נטו
התחייבויות											
	-	-	3.8 ⁽¹⁰⁾	0.3 ⁽¹⁰⁾	1.7	1.7	-	-	7.1	5.4	פיקדונות הציבור
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות מניות (כלול בהון העצמי) ⁽⁹⁾
	-	-	-	-	0.1	0.1	-	-	699.7	699.7	

הערות שוליים בסוף ביאור 34.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
ב - תמצית תוצאות עסקיות

2015		2016		2017		הכנסות ריבית נטו הוצאות בגין הפסדי אשראי הכנסות שאינן מריבית הוצאות תפעוליות ואחרות סה"כ
בעלי עניין		בעלי עניין		בעלי עניין		
מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		
אחרים (6)(5)	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים (6)(5)	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים (6)(5)	נושאי משרה ⁽⁴⁾	
בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	
-	-	(0.1)	-	0.1	-	(0.1)
-	-	-	-	-	-	-
(0.6)	-	0.2	-	-	-	-
0.6	14.1	-	0.3	0.8	13.9	-
(1.2)	(14.1)	-	(0.2)	(0.8)	(13.8)	-
						(0.4)
						(0.7)
						(14.9)
						(0.4)

ג - תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

2017								בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
בעלי עניין								
מחזיקי מניות								
אחרים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾		
מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	
-	-	14	13.6	-	-	-	-	
-	-	9	1.4	-	-	2	0.3	
6	0.7	-	-	-	-	-	-	
2016								בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
בעלי עניין								
מחזיקי מניות								
אחרים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾		
מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	
-	-	12	12.4	-	-	-	-	
-	-	9	1.5	-	-	2	0.3	
2	0.8	-	-	-	-	-	-	
2015								בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו ^(*) בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
בעלי עניין								
מחזיקי מניות								
אחרים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾		
מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	
-	-	13	12.6	-	-	-	-	
-	-	9	1.5	-	-	2	0.3	
2	0.6	-	-	-	-	-	-	

(*) לא כולל מס שכר.
הערות שוליים בסוף ביאור 34.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - הכנסות ריבית, נטו בעסקאות עם התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2015	2016	2017	
			א. בגין נכסים
-	0.1	0.1	מאשראי לציבור
			ב. בגין התחייבויות
(0.1)	(0.1)	(0.1)	על פיקדונות הציבור
(0.1)	-	-	סך כל הכנסות ריבית, נטו

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף ד.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור.
- (6) מזה: סך הכל נכסים לתאריך המאזן בסך 0 מיליוני ש"ח וסך הכל התחייבויות לתאריך המאזן בסך 0.3 מיליוני ש"ח, בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (7) יתרה לתאריך המאזן.
- (8) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה - וזאת על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.
- (9) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- (10) סכומים אלו הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל השליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים.
- (11) יתרה קטנה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מופיעה בביאור זה.
- (12) סווג מחדש.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ג. תנאי העסקה של המנכ"ל

ביום 1 בנובמבר, 2015, החל מר גיל טופז לכהן כמנכ"ל הבנק (להלן: "המנכ"ל" או "מנכ"ל הבנק"). תנאי העסקתו וכהונתו של מנכ"ל הבנק אושרו באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 20 באוגוסט 2015, לאחר תקבלו אישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 14 ביולי 2015 ואישור ועדת התגמול, בישיבתה מיום 8 ביולי 2015 (להלן: "תנאי עסקה"). תנאי העסקה של המנכ"ל כאמור נקבעו בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2014-2016, שאושרה על-ידי האסיפה הכללית ביום 20 ביולי 2014 ועודכנה ביום 20 באוגוסט 2015 (להלן: "מדיניות התגמול לשנים 2014-2016"). ביום 21 בדצמבר 2016, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכון בתנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ביום 27 לאוקטובר 2016 ואישור ועדת התגמול בישיבתה מיום 27 לאוקטובר 2016 (להלן: "התיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק"); בהתאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים") ולמדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה לנושאי המשרה לשנים 2017-2019 שאושרה אף היא באסיפה הכללית הנ"ל (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"). לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה ראה ביאור 23.

בהתאם להחלטת האסיפה הנ"ל, התיקון המתייחס לתקרת המענק השנתי המשתנה יכנס לתוקף החל מה-12 לאוקטובר 2016, בכפוף להוראות המעבר הקבועות במדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה, ואילו לגבי אותם תנאים אשר תוקנו בהתאמה למדיניות התגמול החדשה, אלו יכנסו לתוקף החל מיום 1 לינואר 2017. יובהר כי עד לכניסתו לתוקף של תיקון תנאי העסקתו של המנכ"ל ימשיכו לחול תנאי הכהונה והעסקה הקודמים.

להלן פרטים אודות תנאי העסקה של המנכ"ל:

כללי

תקופת העסקת המנכ"ל תהא לארבע שנים אשר החלו עם תחילת כהונתו בבנק. הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת, בכתב של 6 חודשים.

במשך 6 חודשים מיום ניתוק יחסי עובד-מעביד, יחולו על המנכ"ל הוראות לעניין אי תחרות כמפורט בתנאי העסקה ותמורת מענק הסתגלות. הבנק רשאי, על-פי שיקול דעתו הבלעדי, להאריך את תקופת אי התחרות בעוד 3 חודשים נוספים כנגד תשלום בגובה שכרו של לתקופה זו.

תגמול קבוע

משכורתו החודשית של המנכ"ל במהלך שנת 2015 ו-2016 תהא סך של 97,750 ש"ח ברוטו; החל ממשכורת חודש ינואר, 2017 תעמוד על סך של 103,500 ש"ח ברוטו למשרה מלאה; החל ממשכורת חודש ינואר 2018 תעמוד על סך של 115,000 ש"ח ברוטו למשרה מלאה והחל ממשכורת חודש ינואר 2019 תעמוד על סך של 120,000 ש"ח ברוטו למשרה מלאה (להלן: "משכורת חודשית"). המשכורת החודשית תהא צמודה לעליית המדד המחירים לצרכן כאמור בתנאי העסקה. בנוסף, יהיה המנכ"ל זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמפורט בתנאי העסקה.

תגמול משתנה

- בהתאם לתיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק, יהיה המנכ"ל זכאי למענק שנתי משתנה בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול החדשה ולהוראות המפקח על הבנקים.
- בכפוף לאמור לעיל, תקרת המענק השנתי המשתנה (מינימום, מקסימום) בהתאמה, לו יהיה זכאי המנכ"ל בגין שנה קלנדרית יהיה בין 300,000 ש"ח ל-700,000 ש"ח בכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, וכמפורט להלן:
- הוגדרו תנאי סף חדשים לתשלום מענק שנתי משתנה כמפורט במדיניות התגמול החדשה.
- שונה חישוב "שיעור תשואה" כך שחישוב "שיעור התשואה" יהיה כרווח הכולל כמדוווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון העצמי הממוצע. בחישוב שיעור התשואה ינטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

- בכפוף להתקיימותם של תנאי הסף נקבעה רשימה של קריטריונים שבהתקיימותם יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק עד 3 משכורות חודשיות על-פי שיקול דעת ובנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר מענק שנתי משתנה נוסף מעבר ל-3 משכורות אלו על-פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על-ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת תגמול, עד לתקרת המענק השנתי הקבוע במדיניות התגמול ובכפוף לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.
  - מבלי לגרוע מהאמור, היה ויתברר כי ישנם רכיבי תגמול, כהגדרתם ועל-פי התנאים הקבועים בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים אשר אינם נכללים בתקרת התגמול שנקבעה בסעיף 2(א) לחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, יכול ויעודכן התגמול השנתי המשתנה לו יהיה זכאי המנכ"ל, כמפורט לעיל, על מנת לכלול רכיבים אלה, כולם ו/או מקצתם. ככל שהעדכון אינו מהותי כאמור בסעיף 12.2 למדיניות התגמול החדשה הוא יהיה כפוף לקבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון וככל שהעדכון יהיה מהותי, עדכונו יהיה כפוף גם לאישור האסיפה הכללית. כמו כן יהיה התגמול, במקרה לעיל כפוף גם לתנאים הבאים: (1) סך התגמול כאמור בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים של המנכ"ל לאחר העדכון לא יעלה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים בשנה צמוד למדד כמפורט בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ו-1; (2) סך התגמול הכולל למנכ"ל לא יעלה על התגמול שהמנכ"ל היה זכאי לקבל על-פי הסכם העסקתו קודם לתיקון בכל הקשור לתגמול המשתנה.
  - התגמול המשתנה המרבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע כהגדרתו במדיניות התגמול החדשה של מנכ"ל הבנק.
  - כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתאם לתנאים המוגדרים במדיניות התגמול החדשה.
  - תנאי הפריסה של התגמול המשתנה - לאור התיקון במדיניות התגמול החדשה - חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים. המענק השנתי המשתנה של המנכ"ל בגין שנה קלנדרית ישולם במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול החדשה.
- בגין כל סוגי התגמול המשתנה, לא ישולמו תנאים נלווים. בנסיבות בהן לא יהיה זכאי מנכ"ל הבנק לפיצוי פיטורים ובנסיבות אחרות, כפי שיקבעו מעת לעת על-ידי הדירקטוריון (ככל שייקבעו) לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, הבנק יהיה רשאי לשלול את זכאותו של המנכ"ל לתגמול המשתנה (כולו או חלקו) כולל המענקים ולכל חלקי התגמול המשתנים שטרם שולמו ולרבות לגבי אותם חלקי התגמולים המשתנים שנדחו.

תנאי פרישה

- פיצוי פיטורים - תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצוי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצוי פיטורים העשויים להגיע למנכ"ל או לשאריו, לפי המקרה, והם ממצים את חובותיו של בנק בכל הקשור לתשלום פיצוי פיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים. עם סיום עבודתו של מנכ"ל הבנק, ישחרר הבנק לזכות מנכ"ל הבנק את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.
  - הודעה מוקדמת- תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובד-מעביד ביוזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 6 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של מנכ"ל הבנק במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, ובמקרה זה מנכ"ל הבנק יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה לאלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת ובלבד שישלם למנכ"ל הבנק את תמורת ההודעה המוקדמת שנותרה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם, למעט התגמול המשתנה. היה ומנכ"ל הבנק יפר את חובתו למסור לבנק הודעה מוקדמת להתפטרותו, יהיה עליו לשלם לבנק פיצוי מוסכם בגובה השכר הכולל שהוא זכאי לקבל אילו עבד.
  - מענק הסתגלות - עם סיום העסקתו של המנכ"ל ישולם למנכ"ל מענק הסתגלות בסכום השווה ל-3 משכורות חודשיות בגובה השכר הקבוע כאמור לעיל, כפי שיהיה במועד סיום העסקתו בבנק. מענק ההסתגלות מהווה תמורה להתחייבות לאי תחרות של 6 חודשים.
- הסדרי פרישה משתנים - לאור התיקון במדיניות התגמול החדשה - חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים והם ישולמו במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול החדשה.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם המנכ"ל תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת ולחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ויתוקנו במידת הצורך בהתאמה.

הדירקטוריון יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להחליט על הפחתת התגמול המשתנה (כולו או חלקו), למנכ"ל הבנק, לאחר קבלת המלצת ועדת תגמול.

באם יימצא כי שולמו למנכ"ל הבנק, סכומים כחלק מתנאי הכהונה והעסקה אשר התבססו על נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היו אמורים להשתלם למנכ"ל הבנק סכומים נמוכים מאלו שקיבל בפועל או לא להיות משולמים כלל, ישיב מנכ"ל הבנק על-פי דרישת הבנק סכומים אלו בתוספת הפרשי הצמדה ממועד התשלום ועד למועד ההחזר.

ז - תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 17 לספטמבר 2015, החליט למנות את מר זאב נהרי כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק ("יו"ר הדירקטוריון" או: "מר נהרי") וזאת על-פי סעיף 111(ג)א(3) לפקודת הבנקאות, 1941 ותקנון הבנק וזאת עד למועד בו המינוי יובא לאישור על-ידי האסיפה הכללית המיוחדת שתכנס לצורך זה ובכפוף לאישורים הנדרשים על-פי דין.

ביום 11 באוקטובר 2015 התקבל אישור בנק ישראל כי אין לו התנגדות למינויו של מר נהרי לדירקטור וליו"ר דירקטוריון הבנק ומהמועד הנ"ל מכהן מר נהרי בפועל כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. ביום 19 בנובמבר 2015, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר נהרי כדירקטור בבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון בישיבות שהתקיימו בחודש ספטמבר ובחודש אוקטובר 2015 אישרו את תנאי הכהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון, מר זאב נהרי (להלן: "תנאי העסקה"). תנאי העסקה של היו"ר הדירקטוריון אושרו באסיפה הכללית שהתכנסה ביום 19 בנובמבר 2015.

תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון תואמים למדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק (2017-2019).

להלן פרטים אודות עיקרי תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

כללי

תקופת העסקת היו"ר תהא ל-4 שנים אשר יחלו עם תחילת כהונתו בפועל. על אף האמור בסעיף לעיל, הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת בכתב של 3 חודשים. בתקופת העסקה יועסק היו"ר במסגרת שבוע עבודה בן 4 ימים (לא פחות מ-80% משרה).

יו"ר הדירקטוריון מתחייב שלא לעסוק בכל עסק אחר ו/או תפקיד אחר ו/או עיסוק אחר ו/או עבודה אחרת, אצל או עבור תאגיד בנקאי או גוף פיננסי או גורם הפעיל בשוק ההון, ו/או בכל עיסוק אחר האסור על-פי נוהל בנקאי תקין, אלא אם כן נתקבל אישור לכך מדירקטוריון הבנק בכתב ומראש. יו"ר הדירקטוריון התחייב להימנע מניגוד עניינים.

משכורת חודשית ותנאים נלווים

משכורתו החודשית של יו"ר הדירקטוריון תהיה סך של 95,000 ש"ח ברוטו לחודש עבודה (עבור היקף משרה של 80%). השכר יהיה צמוד לעליית המדד המחירים לצרכן, כאשר מדד הבסיס הינו במועד תחילת עבודתו. בנוסף, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים הכוללים, בין היתר, הפרשות סוציאליות; ימי מחלה, דמי הבראה, רכב המתאים לצורכי עבודתו, ביטוח נושאי משרה קיימים בבנק, ככל שתהיה העברת שליטה בבנק ביטוח Run-of כמקובל בבנק, התחייבות לשיפוי בתנאים מקובלים לנושאי משרה בכירים בבנק, החזר הוצאות הקשורות למילוי תפקידו והטבות נוספות.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁾ של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

תגמול משתנה

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה, ובהתאמה להוראות ניהול בנקאי תקין A 301, יו"ר הדירקטוריון לא יהיה זכאי למענק שנתי משתנה.

תנאי פרישה

פיצויי פיטורים - תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצויי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים העשויים להגיע ליו"ר הדירקטוריון או לשאיירי, לפי המקרה והם ממצים את חובותיו של בנק בכל הקשור לתשלום פיצויי הפיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עם סיום עבודתו של יו"ר הדירקטוריון, ישחרר הבנק לזכות יו"ר הדירקטוריון את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.

הודעה מוקדמת - תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובד-מעביד ביזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 3 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של יו"ר הדירקטוריון במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה ובמקרה זה יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה לאלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שישלם ליו"ר הדירקטוריון את תמורת ההודעה המוקדמת שנתרה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם.

הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם יו"ר הדירקטוריון תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת.

ביאור 35 - נושאים שונים

- 1 ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilA+, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה.
- 2 ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ (להלן: "הרוכשות") בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage) (להלן: "הממכר" ו-"הסכמי המכירה", בהתאמה), בתמורה כוללת של 21 מיליוני ש"ח (להלן יחד: "העסקה").
עם השלמת העסקה, הבנק צפוי להעביר יתרות בגין נכסי לקוחות בניירות ערך (אינם מהווים נכס מאזני או חוץ מאזני) וכן לגרוע יתרות מאזניות של נכסים והחייבויות בגין מכשירים נגזרים אשר נכון ליום 31.12.17 עומדות על סך של כ-60 מיליוני ש"ח.
הסכמי המכירה כוללים, בין היתר, מצגים שונים כמקובל בעסקאות מסוג זה, וכן התחייבות של הבנק לשיפוי בגין הפרת מצגים וחבויות עבר בקשר עם הממכר וזאת בכפוף למגבלת זמן ותקרת שיפוי מקסימאלית של 100% מסכום התמורה.
כמו כן, כוללים הסכמי המכירה מגבלות אי תחרות מסוימות החלות על הבנק למשך עד ארבע שנים ממועד השלמת העסקה.
ביום 25 בינואר 2018 הושלמה מכירת פעילות ברוקראז' מוסדיים של הבנק לרוכשות, וביום 15 בפברואר הושלמה מכירת פעילות ברוקראז' פרטיים של הבנק לרוכשות.
בכך הושלמה העסקה.
הצדדים הסכימו ביניהם כי הבנק ימשיך לתת שירותי חבר בורסה ותפעול ניירות ערך לחלק מהפעילות שנמכרה, לתקופה של מספר חודשים, ולא יאוחר מיום 30 ביוני 2018.
בניכוי הוצאות שונות להשלמת העסקה, הבנק ירשום בספריו בשנת 2018 רווח לפני מס בגין העסקה בסך של כ-15 מיליוני ש"ח.
לאור מכירת פעילות הברוקראז', הוסכם בין הבנק ובין הספק אשר נתן לו שירותי מיקור חוץ בקשר לפעילות האמורה, על העברת מכלול המחלוקות שהתגלעו ביניהם בהקשר זה, להכרעת בורר שהוסכם על הצדדים.
- 3 ביום 4 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בסך 5.5 מיליוני ש"ח, לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.
- 4 ביום 18 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לאשר הגשת הצעה לבורסה למכירת כל מניות הבנק בבורסה בהתאם לעקרונות שפורטו בפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 שהופנתה לכלל בעלי המניות בבורסה למכור ולהעביר את מניותיהם בחברת הבורסה, במועד זה לא קיימת כל ודאות כי מכירת מניות הבנק בבורסה, כולן או חלקן, תושלם לנוכח התנאים הנכללים בהצעת הבנק על-פי העקרונות שפורטו בפניית הבורסה. ככל שתתקבל הצעת הבנק במלואה, צפוי הבנק לקבל בתמורה במעמד השלמת העסקה (קלוזינג) סך של כ-27 מיליוני ש"ח ולרשום רווח בדוחותיו הכספיים בסכום דומה (התמורה בגין המניות כאמור משקפת מחיר של 500 מיליוני ש"ח לבורסה). לפרטים נוספים ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- 5 ביום 1 בפברואר 2018, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח ("הרוכשות"), על-פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 50% מזכויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיר שסכומו הכולל כ-600 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיר שהועמדו על-ידי הבנק במהלך תקופה מוגדרת שהוסכמה בין הצדדים ("תיק הלוואות").
יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת בחלק תיק הלוואות שנמכר וזכויות הבנק בחלק שנותר בבעלותו תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו).
בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על-ידיה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיר עבור עצמו, לרבות חלק תיק הלוואות שנותר בבעלותו.
ביום 21 בפברואר 2018 הושלמה העסקה ו-50% מזכויות הבנק בתיק הלוואות הומחו לרוכשת בהמחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה.
הרווח שהבנק ירשום בספריו בגין המכירה יהיה של כ-10.7 מיליוני ש"ח (לפני מס) בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2018.

ביאור 36 - מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

ליום 31 בדצמבר			
2016	2017		
מיליוני ש"ח			
14,441.0	13,808.1	סה"כ נכסים	
13,632.9	12,971.1	סה"כ התחייבויות	
808.1	837.0	הון עצמי	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
48.7	55.7	37.1	רווח נקי

**ממשל תאגידי
ביקורת ופרטים
נוספים על עסקי
התאגיד הבנקאי
ואופן ניהולם**

דין וחשבון לשנת 2017

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם - תוכן עניינים

231	ממשל תאגידי וביקורת	חלק א
231	הדירקטוריון וההנהלה	
234	המבקר הפנימי	
237	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים	
238	שכר רואי חשבון המבקרים	
239	שכר נושאי משרה	
241	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים	
246	פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם	חלק ב
246	תרשים אחזקות	
247	רכוש קבוע ומתקנים	
247	נכסים בלתי מוחשיים	
248	מערכות מידע ומחשוב	
249	הון אנושי	
251	הסכמים מהותיים	
253	מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות פיקוח ואילוצים מיוחדים	
258	תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים	
263	דירוג האשראי של הבנק	
265	נספחים	חלק ג
265	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	
269	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני ומאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	
271	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות	
272	נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות	

חלק א - ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

שמות חברי הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2017 ועיסוקיהם⁽¹⁾

שם הדירקטור/ית	העיסוק העיקרי
זאב נהרי, רו"ח ⁽²⁾	יו"ר דירקטוריון הבנק.
זלמן שובל ⁽²⁾	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם); יו"ר משותף של קרן פייר.
יהודה אורבך, רו"ח ⁽³⁾	יו"ר וחבר בוועדות ובגופים שונים, יועץ וסוקר וכן מרצה.
ד"ר רות ארד ⁽³⁾	דירקטורית
שמואל אשל ⁽³⁾	יועץ וליווי עסקי; יו"ר ועדת השקעות של קרן קוגיטו קפיטל.
משה באואר ⁽²⁾	מנכ"ל ודירקטור בסי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ.
ליאור בן עמי ⁽²⁾	מנכ"ל שותף בחברת ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ
רם הרמלך ⁽²⁾	מנכ"ל ובעלים של מנוף מרנג בע"מ ודירקטור.
אירה סובל, רו"ח ⁽⁴⁾	יועצת כלכלית לחברות ודירקטורית.
ד"ר נורית קראוס ^{(4) (5)}	מנכ"ל ומייסדת רדסטארט שירותי מידול ויועץ בע"מ.
גדעון שובל ⁽²⁾	מנכ"ל ייצוא חברה להשקעות בע"מ.

- (1) פרטים נוספים על חברי הדירקטוריון של הבנק, לרבות התאריך שבו החלה כהונתם, חברותם בוועדות הדירקטוריון, כהונה בדירקטוריונים נוספים, השכלתם, האם עובדי הבנק, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין והאם בן משפחה של בעל ענין אחר, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017.
- (2) באסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק שהתקיימה ביום 29 בנובמבר, 2017, הוחלט למנות לתקופת כהונה נוספת את הדירקטורים המכהנים בבנק (שאינם דירקטורים חיצוניים): ה"ה זאב נהרי (יו"ר הדירקטוריון), זלמן שובל, גדעון שובל, משה באואר, רם הרמלך וליאור בן עמי.
- (3) דח"צ לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (4) דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 בנהל בנקאי תקין ודירקטור בלתי תלוי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (5) ביום 28 בינואר 2018, ובתום כהונתה השנייה, חדלה ד"ר נורית קראוס לכהן כדירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 וכדירקטורית בלתי תלויה בבנק.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ולתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, לפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כהגדרת המונח בחוק החברות (להלן: "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית") ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301") לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק (המעוגנת בנהל עבודת הדירקטוריון) המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה זה הקבוע בהוראה 301 וחוק החברות, דהיינו: (א) לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובלבד שלפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; (ב) לפחות שניים מחברי ועדת ביקורת המשמשת גם כוועדה לבחינת דוחות כספיים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; זאת מהנימוקים המפורטים להלן:

(א) להערכת הדירקטוריון המספר המזערי דלעיל יאפשר לדירקטוריון ולועדת הביקורת לעמוד בחובות המוטלות עליהם בהתאם להוראות הדין ומסמכי ההתאגדות, במיוחד לאחריותם לכדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים;

(ב) המספר המזערי דלעיל מתחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בו.

במועד הדיווח, כל חברי דירקטוריון הבנק וכל חברי ועדת ביקורת (המשמשת כוועדה לבחינת דוחות כספיים) הגם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי השכלתם כמפורט בדוח התקופתי לשנת 2017, עיסוקם העיקרי כמפורט לעיל וכן כישוריהם וניסיונם, כמפורט להלן:

שם	השכלה, כישורים וניסיון
זאב נהרי	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 2011-1965); בתפקידו האחרון כיהן כחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוק ההון. עוד כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי לישראל בע"מ וכן כיו"ר או כדירקטור בחברות מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ, כמפורט בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017; כמו כן, כיהן כדירקטור בבנק לאומי ארה"ב, בבנק לאומי לישראל קורפוריישן ובחברה לישראל בע"מ. שימש כיועץ לחברת החשמל עד ליום 31.12.16.
זלמן שובל	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן בעבר כמנכ"ל בנק ליצוא, שגריר ישראל בארה"ב, יו"ר בנק ירושלים, חבר ועדת הכספים של הכנסת, חבר ועדת חוץ ובטחון של הכנסת, חבר בדירקטוריון הדסה (ישראל), כמפורט בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017.
יהודה אורבך	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן כסמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי בבנק אגוד לישראל בע"מ ובחברות הבנות של הבנק 2000-2014.
ד"ר רות ארד	בנוסף לעיסוקה העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהנה בעבר בתפקיד בקר סיכונים ראשי בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 2011-1999); דח"צ בישראלכרט (וכן יו"ר ועדת ניהול סיכונים וחברה בוועדת ביקורת) (בשנים 2014-2011); מרצה באוניברסיטת חיפה (בשנת 2013); חברה בוועדת אשראי בקרן סולו (בשנים 2016/4-2014).
שמאל אשל	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן כסמנכ"ל בנק איגוד בתחום המשכנתאות (2009-2004); חבר הנהלת בנק איגוד, סמנכ"ל, ראש אגף עסקים של בנק איגוד (2004-1998).
משה באואר	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן בעבר כמנהל מח' מטבע חוץ בבנק אלרן ומזכיר הבנק ובהמשך כמזכיר בנק ליצוא.
ליאור בן עמי	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, שימש בעבר כמנכ"ל שותף בחברת הלפ פי סי המרכז לתמיכה במחשוב ביתי (בשנים 2013-2006); מנהל חטיבת מוצרי תקשורת בסימנס ישראל (בשנים 2005-2003); מנהל פיתוח עסקים ואסטרטגיה בחברת פז נפט בע"מ (בשנים 2003-1997); עוזר מנכ"ל ברשות הגמלים והרכבות (בשנים 1997-1996); מנתח חברות ביחידת היעוץ בתחום שוק ההון והכספים; כלכלן במחלקת תכנון ובקרה עסקית בבנק הבנלאומי הראשון (בשנים 1996-1993); עוזר לכלכלן בכיר במחלקת המחקר בתחום המוניטרי בבנק ישראל (בשנים 1993-1992).
רם הרמלך	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן כמשנה למנכ"ל, מנהל החטיבה העסקית ומנהל סיכונים האשראי בבנק מרכנתיל דיסקונט (בשנים 2012-1998); עוד כיהן כמנכ"ל מעלות החברה הישראלית לדירוג ני"ע (בשנים 1994-1998).
אירה סובל	בנוסף לעיסוקה העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהנה כמנהלת ביקורת בכירה בתחום הבנקאות ב-KPMG סומך-חייקין וכעוזרת מנכ"ל הפירמה (2002-1994). כיהנה כדירקטורית בתאגידים המפורטים בדוח התקופתי לשנת 2017.
ד"ר נורית קראוס	בנוסף לעיסוקה העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהנה כראש תחום תיקוף מודלים וראש ענף סיכון כולל בבנק לאומי (בשנים 2006-2011); מנהלת המסחר האלגוריתמי ב-Schonfeld Securities, בארה"ב (בשנים 2000-2006).
גדעון שובל	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, מכהן כדירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ.

פרטים נוספים אודות הדירקטוריון וועדותיו

במהלך שנת 2017 ועד מועד פרסום הדוח, חלו השינויים הבאים בהרכב הדירקטוריון:

ביום 29 בנובמבר 2017 באסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק, הוחלט לאשר חידוש מינוי של הדירקטורים המכהנים בבנק לתקופת כהונה נוספת (שאינם דירקטורים חיצוניים/בלתי תלויים), כדלקמן: ה"ה זאב נהרי (יו"ר הדירקטוריון), זלמן שובל, גדעון שובל, משה באואר, רם הרמלך וליאור בן עמי.

ביום 28 בינואר 2018, ובתום כהונתה השנייה, חדלה ד"ר נורית קראוס לכהן כדירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 וכדירקטורית בלתי תלויה בבנק.

ליום פרסום הדוח ולאחר סיום כהונתה השנייה של ד"ר נורית קראוס כאמור לעיל, מונה דירקטוריון הבנק 10 דירקטורים בהם 3 דירקטורים חיצוניים כהגדרתם בחוק החברות שהינם גם דירקטורים חיצוניים על-פי הוראה 301 וכן דירקטוריות חיצוניות על-פי הוראה 301 שהנה גם דירקטוריות בלתי תלויה על-פי חוק החברות. מספר הדירקטורים כאמור לעיל הנו בהתאמה לסעיף 22 להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי 2017 ולפיה דירקטוריון תאגיד בנקאי יורכב מלא יותר מ-10 דירקטורים (יציין, כי באישור המפקח יוכל התאגיד הבנקאי למנות יותר מ-10 חברים אם הוא סבור כי הדבר נדרש לצורך תפקודו התקין של הדירקטוריון). תוקף התיקון לסעיף 22 הנ"ל על-פי הוראת המעבר הנו ביום 1.7.2020, אולם, לא תותר הגדלה של מספר הדירקטורים בתקופת המעבר עד למועד התחילה.

יציין, כי ביום 14 באוקטובר 2010 פנה המפקח על הבנקים לדירקטוריון הבנק, במסגרת בחינת תפקוד הדירקטוריון הבנק ומבנהו, לקבוע כללים לגבי הרכב הדירקטוריון והיחס שבין דירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים. בשנת 2017 עמד הרכב דירקטוריון הבנק ביחס שבין דירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים על-פי המוסכם עם הפיקוח על הבנקים.

עוד יציין, כי דירקטוריון הבנק אישר ביום 18 בינואר 2018, ובהתאם לסעיף 28 (ה) להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי 2017 מדיניות למשך כהונה מקסימלית של יו"ר הדירקטוריון. בהתאם למדיניות הדירקטוריון כאמור, התקופה המרבית שנקבעה לכהונה של יו"ר דירקטוריון הבנק על-פי המדיניות הנה 10 שנים.

ועדות הדירקטוריון והרכביהן:

בשנת 2017 לא חלו שינויים בהרכבי ועדות הדירקטוריון.

ליום פרסום הדוח, ועל-פי החלטת הדירקטוריון מיום 18 בינואר 2018 (בתוקף מיום 29 בינואר 2018), הוחלט, כי ועדת ביקורת תשמש גם כועדת תגמול (בהתאמה לתיקון 27 תשע"ז לחוק החברות ולסעיף 38 (ג) להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי 2017). עוד הוחלט לעדכן את הרכבי ועדת הדירקטוריון:

למועד פרסום הדוח, ובהמשך להחלטה דלעיל, פועלות ועדות הדירקטוריון הבאות והרכביהן הנם כמפורט להלן:

- **ועדת ביקורת (המשמשת גם כועדה לדין בדוחות כספיים, וועדת תגמול וכוועדה לאישור עסקאות עם אנשים קשורים) - ה"ה שמואל אשל (יו"ר), (דח"צ), יהודה אורבך (דח"צ), גב' אירה סובל (דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 ודירקטורית בלתי תלויה על-פי חוק החברות), מר רם הרמלך וד"ר רות ארד (דח"צ).**
- **ועדה לניהול סיכונים - ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, רם הרמלך, יהודה אורבך (דח"צ), וד"ר רות ארד (דח"צ).**
- **ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה - ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, אירה סובל (דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 ודירקטורית בלתי תלויה על-פי חוק החברות), שמואל אשל (דח"צ) וליאור בן עמי.**
- **ועדת משאבים - ה"ה יהודה אורבך (יו"ר), שמואל אשל (דח"צ), אירה סובל (דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 ודירקטורית בלתי תלויה על-פי חוק החברות) וליאור בן עמי.**

בשנת 2017 התקיימו 18 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-52 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

הנהלה ונושאי משרה בכירה

ביום 9 בפברואר 2017, ובהמשך לאישור הדירקטוריון על שינוי במבנה הארגוני אשר לפיו תועבר מחלקת הציות ואכיפה מחטיבת הסיכונים אל הייעוץ המשפטי, אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של גב' שרית וייסטוק, סמנכ"ל, היועצת המשפטית, למנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה. (קודם לכן כיהנה כמנהלת המחלקה המשפטית).

ביום 28 בפברואר 2017 חדל מר מיכאל בן ישי לכהן כסמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי של הבנק וחבר הנהלת הבנק עקב פרישתו לגמלאות.

ביום 1 במרץ 2017 החלה גב' דפנה לנדאו לכהן כסמנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית וחברת הנהלת הבנק.

ביום 15 ביוני 2017, אישר הדירקטוריון את מינויו של מר דוד לוי, מנהל החטיבה הקמעונאית וחבר הנהלת הבנק למשנה למנכ"ל (קודם למינוי כיהן כסמנכ"ל בתפקיד הנ"ל).

ביום 31 באוקטובר 2017 חדלה גב' איילת רוסק לכהן כמנהלת סקטור נדל"ן.

ביום 1 בנובמבר 2017 החל מר לירן עובדיה לכהן כמנהל סקטור נדל"ן.

ביום 31 בדצמבר 2017, הודיע מר מיכאל טייר, משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים וחבר הנהלת הבנק, על פרישתו. מר טייר יחדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 31 במרץ 2018.

ביום 18 בינואר 2018, אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של עו"ד אודליה ניסן לקצינת הציות והאחראית למניעת הלבנת הון, בכפיפות לעו"ד שרית וייסטוק, סמנכ"ל, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה.

חברי הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017⁽¹⁾

גיל טופז, רו"ח, עו"ד	מנכ"ל
מיכאל טייר	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים
דוד לוי	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית
שרית וייסטון, עו"ד	סמנכ"ל, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה
אלכס זלצמן, רו"ח	סמנכ"ל, מנהל אגף כספים
דפנה לנדאו	סמנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית ומנהלת חטיבת הסיכונים
משה עומר	סמנכ"ל, מנהל החטיבה פיננסית

נושאי משרה שאינם חברי הנהלה ליום 31 בדצמבר 2017⁽¹⁾

רון שגיא	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה
כרמל פלורנץ, עו"ד	מזכיר הבנק
הגר פרץ דיין	מנהלת מטה מנכ"ל, שיווק ואסטרטגיה
לירן עובדיה	מנהל מחלקת סקטור נדל"ן

(1) פרטים נוספים על נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 ובאתר המגאנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

המבקר הפנימי

מר רון שגיא מכהן כמבקר הפנימי של הבנק החל מיום 20 במרץ 2012. הוא בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית. מר רון שגיא בעל ניסיון רב בתחום הבנקאות. בשנים 2003 עד 2010 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף התפעול והתשתיות הבנקאיות של הבנק והחל מדצמבר 2010 ועד למינויו כמבקר הפנימי של הבנק כיהן כמ"מ וכסגן המבקר הפנימי.

המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א') לחוק הביקורת הפנימית, בהוראת סעיף 146 (ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999, וכן בהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992. המבקר הפנימי אינו בן משפחה של נושא משרה אחר או בעל עניין בבנק, אין לו קשרים עסקיים מהותיים עם הבנק וכן אינו מחזיק במישרין בניירות ערך של הבנק. המבקר הפנימי האחראי גם על היחידה לטיפול בתלונות הציבור, אינו משמש בתפקיד נוסף על תפקידיו אלה, בנוסף, המבקר הפנימי לא משמש בתפקיד אחר מחוץ לבנק אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

בעת מינוי מר שגיא לתפקיד המבקר הפנימי סבר הדירקטוריון כי הניסיון הבנקאי הרב שצבר מר שגיא בתפקידיו השונים בבנק, השכלתו (לרבות, השלמת לימודים ייעודיים בתחום הביקורת הפנימית), והכשרתו לתפקיד בתקופת מילוי תפקיד סגן המבקר יאפשרו לו להתמודד בהצלחה עם האתגרים הניצבים בפני הביקורת הפנימית בתקופה של שינויים עסקיים משמעותיים של הבנק.

עובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות ניהול בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית ומתמנים רק בהסכמתו של המבקר.

הממונה על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון של הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפוף לו עמד בשנת 2017 על כ-10 משרות בממוצע שנתי, (כולל עריכת ביקורת פנימית באמצעות גורמי חוץ מקצועיים בהיקף משרה ממוצע של 1.5 משרות). היקף המשרות הממוצע לתחום פניות הציבור עמד, בשנת 2017, על 1.5 משרות.

תכנית הביקורת

הביקורת הפנימית בבנק פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית המתבססת על תכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת, המורכבת מתכנית עבודה לשנה השוטפת ותכנית עבודה לשלוש השנים הבאות.

תכנית העבודה הרב-שנתית מתייחסת למרבית נושאי הביקורת ובכללם: היחידות הארגוניות של הבנק, חברות הבנות ותאגידי העזר, תהליכי העבודה, המוצרים המשווקים והמערכות הממוחשבות. כמו כן, הביקורת הפנימית מבקרת את תהליכי ניהול החשיפות של הבנק לסיכונים השונים, כגון: סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים (לרבות

סיכוי מעילה והונאה), סיכוי ציות וכיצא בזאת. כמו כן, הביקורת הפנימית עוקבת אחר אופן תיקון הליקויים המהותיים המתגלים בעבודת הביקורת של המבקר הפנימי, של רואה החשבון המבקר ושל המפקח על הבנקים בבנק ישראל. המבקר הפנימי מגיש דוח חצי שנתי ודוח שנתי מסכם ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, לחברי ועדת הביקורת ולדירקטוריון.

תכניות העבודה, השנתית והרב-שנתית נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית.

תכנית העבודה הרב-שנתית נגזרות ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקורות, אשר על-פיה נקבעת תדירות הביקורת בכל נושא ונושא.

על-פי המתודולוגיה שנעשה בה שימוש במהלך הכנת תכנית העבודה הרב שנתית החדשה תדירות הביקורת בישויות השונות נקבעה בהתאם להערכת הסיכונים. לגבי נושאים בעלי סיכון גבוה יותר, נקבעה כי תדירות הביקורת תהיה שנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה שנתיים או ארבע. לגבי מערכות מידע נקבעה תדירות ביקורת ההולמת את סיכון המערכת. תכנית העבודה הרב שנתית הוכנה על-ידי הביקורת הפנימית בסיוע של חברה חיצונית. מידי שנה נערך עדכון של התכנית הרב שנתית במסגרתו נלקחים בחשבון שינויים במבנה הארגוני, שינויים והתפתחויות בפעילות העסקית התפעולית וניהול הסיכונים, הוראות רגולטוריות וממצאי ביקורת ועוד.

תכנית העבודה השנתית נגזרת מתכנית העבודה הרב שנתית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו ואישרו את העדכון לתכנית העבודה הרב שנתית ואת תכנית עבודה לשנת 2017 ובכלל זה את משאבי הביקורת הפנימית בהתאמה לנדרש על-פי התכנית הרב-שנתית החדשה.

כחלק מתהליך הטמעת ה-ICAAP בבנק ועל-פי הנחיות המפקח על הבנקים, נדרש כי גורם בלתי תלוי יאתגר ויאבחן את התהליך המתבצע על-ידי הבנק. הביקורת הפנימית של הבנק נקבעה כגורם הבלתי תלוי שמתפקידו להכין את מסמך הסקירה הבלתי תלוי. מסמך הסקירה הבלתי תלוי סוקר את המערכת לניהול הסיכונים שמושמת על-ידי הבנק, את היחס בין הסיכון לבין רמת ההון של התאגיד הבנקאי, ואת המתודולוגיה שפותחה לניטור הציות למדיניות ההון הפנימית. מסמך הסקירה הבלתי תלוי כולל פירוט של תהליכי הבחינה והבקורות שיושמו, הגורם שביצע אותם, וכן, מסקנות עיקריות העולות מהסקירה. המסמך מוצג בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון. לצורך הכנת סקירה זו הביקורת הפנימית נעזרת בייעוץ מקצועי חיצוני.

תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית לשנת 2017 נדונה ואושרה על-ידי ועדת הביקורת ביום 8 בדצמבר 2016 ולאחריה על-ידי יו"ר הדירקטוריון ועל-ידי מליאת הדירקטוריון בישיבתה מיום 22 בדצמבר 2016.

במהלך שנת 2017 פעלה הביקורת הפנימית בהתאם לתכנית עבודה זו. אך, לנוכח שינויים בפעילות העסקית ובמספר תהליכים מהותיים בבנק ובהתאם להמלצת הביקורת הפנימית, אישרה ועדת הביקורת, במהלך השנה, מספר עדכונים בתכנית העבודה. תכניות העבודה השנתית והרב-שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי שיקול דעת לסטות מהן ובתנאי שיעדכן את יו"ר הדירקטוריון ואת יו"ר ועדת הביקורת באופן שוטף ויקבל את אישורם לכך.

גם עסקאות מהותיות, שבוצעו על-ידי הבנק, במידה וקיימות, מדווחות למבקר הפנימי ונבחנות על ידו, לרבות תהליך אישורן של אותן העסקאות.

מבקר הפנימי, רשאי במסגרת התקציב המאושר, להיעזר במיקור חוץ לביצוע עבודות ביקורת הדורשות ידע ומומחיות מיוחדים ו/או במקרים של תקן משרות חסר.

המבקר הפנימי עורך את תכניות הביקורת הפנימית על-פי התקנים המקצועיים המקובלים ופועל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

במחצית השנייה של שנת 2016 בוצע תהליך הערכה חיצונית לאיכות פעילות הביקורת הפנימית של הבנק ובחינת עמידתה בעריכת דוחות הביקורת בהתאמה לתקנים מקצועיים מקובלים. ממצאי הערכה זו הוצגו בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017. מידי שנה מבצעת הביקורת הפנימית הליך פנימי של הערכת איכות עבודת פונקציית הביקורת הפנימית אשר ממצאיה מוצגים בפני ועדת הביקורת.

למבקר הפנימי ניתנה גישה חופשית למידע, בהתאם לקבוע בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992 ובהתאם לסעיף 30 בנוהל בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים הגנוזים באותן המערכות ונתוני החברות הבנות.

התייחסות לתאגידים המהווים החזקות מהותיות

המבקר הפנימי משמש גם כמבקר הפנימי של כל החברות הבת של הבנק. חברות הבת כלולות בתכניות העבודה השנתית והרב-שנתית ומבוקרות בתדירות שנקבעה בהתאם להערכת הסיכונים והבקורות הקיימות, כמפורט בסעיף הקודם.

דוחות ביקורת ודיונים עליהם

על-פי נוהל עבודת ועדת הביקורת ונוהל עבודת המבקר הפנימי הנגזר ממנו, כל דוח ביקורת מוגש בכתב לגורם המבוקר, למנהל הכללי, ליושב ראש הדירקטוריון וליושב ראש ועדת הביקורת. לגבי כל דוח ביקורת מתקיים דיון עם המבוקרים וכן נערך דיון מסכם על הממצאים וההמלצות המהותיות עם חברי ההנהלה ובמידת הצורך עם מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים גם לדיון בוועדת הביקורת וזאת לאחר קבלת התייחסות המתאימה לממצאי הדוח מהגורם המבוקר וממנכ"ל הבנק. דוחות ביקורת מהותיים מובאים לידיעת הדירקטוריון.

סיכום פעילות הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של השנת 2017 נדון בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 7/9/2017 ובדירקטוריון ביום 14/9/2017, סיכום הפעילות השנתי של שנת 2017 נידון בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 25/1/2018 ובדירקטוריון ביום 27/2/2018 הביקורת הפנימית גם מדווחת לוועדת הביקורת, מדי רבעון, על אופן ומידת היישום של המלצות הביקורת הפנימית שעלו מדוחות הביקורת שנערכו בתחומי הפעילות השונים של הבנק. במקרה בו מתגלים ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דיווח מידי למנכ"ל, יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון, על-פי החלטת יו"ר ועדת הביקורת, דוחות ביקורת בהם עולים ממצאים חמורים, מובאים אף לדיון בדירקטוריון. הדוחות על סיכום פעילות הביקורת הפנימית ועל אופן ומידת יישום המלצות הביקורת הפנימית מוגשים גם ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק.

תגמול המבקר הפנימי

עלות שכרו של המבקר הפנימי הסתכמה בשנת הדוח לסך של 1,157 אלפי ש"ח (כולל עדכון הפרשות בגין שנים קודמות) כמבואר בפרק שכר בכירים להלן.

הערכת הדירקטוריון

אחת לשנה מקיימת ועדת הביקורת ישיבה עם המבקר הפנימי לבדו. ישיבה זו התקיימה ביום 25 בינואר 2018. על סמך הדיווחים השוטפים המוגשים על-ידי המבקר הפנימי ועל-פי נהלי העבודה של פונקציית הביקורת הפנימית, הניחה ועדת הביקורת את דעתה לגבי עמידת מבקר הפנים בתקנים המקצועיים שלפיהם ערך את דוחות הביקורת על פעולות הבנק השונות. בנוסף, ועדת הביקורת ניהלה סקירה על עבודת פונקציית הביקורת הפנימית שבוצעה על-ידי גורם חיצוני וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307 - הביקורת הפנימית. ועדת הביקורת והדירקטוריון סבורים כי לשכר ולתשלומים אשר ניתנים למבקר הפנימי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר. הדירקטוריון וועדת הביקורת גם סבורים שההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי לתת מענה הולם וכדי למלא אחר יעדי הביקורת הפנימית בבנק.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין 303) הינו דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנותם החשבונאית והפיננסית מפורטים בפרק הדירקטוריון וההנהלה שלהלן.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בועדת גילוי בראשות המנכ"ל (בדוח הכספי לשנת 2017 בראשות מ"מ המנכ"ל) ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית, מנהלת הסיכונים הראשית, חברי הנהלה נוספים, מזכיר הבנק, מנהלת מטה מנכ"ל שיווק ואסטרטגיה, מנהל מחלקת חשבות ומנהל יחידת דוחות כספיים. בישיבה נוכחים כמשקיפים המבקר הפנימי ורואה החשבון החיצוני. במסגרת דיוני הועדה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור וכל נושא שהועדה רואה צורך לדון בו קודם העברת הדוחות לועדת ביקורת.

קודם לאישור הדוחות הכספיים על-ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וההנהלה, טיוטת דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם וטיטת דוח על הסיכונים לועדת ביקורת. במקביל מועברת טיוטה לחברי הדירקטוריון שאינם חברי ועדת ביקורת.

ועדת ביקורת מורכבת מחברי הדירקטוריון הבאים: יו"ר הועדה, מר שמואל אשל (דח"צ), מר יהודה אורבך (דח"צ), גב' אירה סובול (דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 ודירקטורית בלתי תלויה), מר רם הרמלך וד"ר רות ארד (דח"צ).

ועדת הביקורת של הדירקטוריון מקיימת דיון בדוחות הכספיים בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון כמשקיף שאינו חבר הועדה ואינו נוכח בזמן קבלת ההחלטות בועדה, בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (קודם לכן, מקיימת וועדת ביקורת דיון נפרד בנושא אשראי המסווג "כחובות בעייתיים" והפרשה להפסדי אשראי וכן בתביעות התלויות ועומדות כנגד הבנק).

בישיבה משתתפים גם המנהל הכללי, היועצת המשפטית, מנהלת הסיכונים הראשית, המבקר הפנימי ורואי חשבון המבקרים.

בישיבת הועדה נדונים בפרוטרוט הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת הועדה לעיל על אישור הדוחות הכספיים, מועברים עדכונים לטיטת הדוחות בעקבות הדיון בישיבת הועדה לעיל, לעיונם של חברי הדירקטוריון, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לאישור הדוחות (הטיטה כאמור מועברת עוד קודם לדירקטורים במקביל להעברתה לחברי וועדת ביקורת).

במהלך ישיבת הדירקטוריון, בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי, מנהלת הסיכונים הראשית, היועצת המשפטית, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

כחומר רקע לקראת הדיון מקבלים הדירקטוריון את טיוטת הדוחות הכספיים יחד עם חומר רקע נלווה רחב בדבר פעילות הבנק.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון המבקר של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים ולנושאי הבקרה אשר עלו מתהליכי הביקורת שבוצעו. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

שכר רואה החשבון המבקר⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

באלפי ש"ח

הבנק		מאוחד	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾			
1,232	1,255	1,384	1,412
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾			
-	-	29	18
עבור שירותי מס⁽⁶⁾			
405	283	405	430
עבור שירותים אחרים			
279	318	279	318
1,916	1,855	2,098	2,178
סה"כ שכר של ר"ח מבקרים			

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת עבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- (5) Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים.
- (6) שירותי מס שוטפים והכנת דוחות לרשויות מס.

שכר נושאי משרה

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות ליו"ר הדירקטוריון ולחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	סה"כ
				שכר ⁽¹⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר	מענק ⁽²⁾	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽³⁾		
א. זאב נהרי ⁽⁵⁾	יו"ר הדירקטוריון	80%	-	1,649	-	-	-	-	1,649
ב. גיל טופז ⁽⁶⁾	מנכ"ל	מלא	-	1,782	-	-	-	3	1,785
ג. דוד לוי ⁽⁷⁾	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	מלא	-	1,327	-	-	-	-	1,327
ד. מיכאל טייר ⁽⁸⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים	מלא	-	1,223	-	-	-	8	1,230
ה. רון שגיא ⁽⁹⁾	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה	מלא	-	1,060	97	-	-	-	1,157
ו. דפנה לנדאו ⁽¹⁰⁾	סמנכ"ל, מנהלת חטיבת הסיכונים	מלא	-	997	-	-	-	-	997

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	סה"כ
				שכר ⁽¹⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר	מענק ⁽²⁾	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽³⁾		
א. זאב נהרי ⁽⁵⁾	יו"ר הדירקטוריון	80%	-	1,683	-	-	-	-	1,683
ב. גיל טופז ⁽⁶⁾	מנכ"ל	מלא	-	1,705	-	-	-	2	1,707
ג. ישראל בוקר ⁽¹¹⁾	מ"מ מנכ"ל, משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית היוצא	מלא	-	1,245	-	-	-	1	1,246
ד. מיכאל טייר ⁽⁸⁾	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים	מלא	-	1,132	-	-	-	-	1,132
ה. מיכאל בן ישו ⁽¹²⁾	סמנכ"ל, מנהל חטיבת הסיכונים	מלא	-	983	-	32	-	-	1,015
ו. רון שגיא ⁽⁹⁾	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה	מלא	-	985	-	-	-	1	986

(1) כולל הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח לאומי וכן תנאים נלווים לשכר. אך אינו כולל השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר ומס שכר.

(2) בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2016-2014), והואיל ו-"התשואה המדווחת" (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) נמוכה מ-6.5%, התגמול הנדחה בגין שנת 2014 שאמור היה להשתלם בשנים 2016 ו-2017 - בוטל, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים; לגבי הסכומים שבוטלו לנושאי משרה המופיעים בפרק זה, ראה בהערות (8) ו-(11) להלן.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

- (3) לפרטים, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.
- (4) כולל הטבת ריבית בגין הלוואות שניתנו בתנאי עובדים.
- (5) מר זאב נהרי - יושב ראש הדירקטוריון של הבנק החל מיום 11 באוקטובר 2015 - לפרטים לגבי תנאי העסקתו, ראה ביאור 34.
- (6) מר גיל טופז - מנכ"ל הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2015 - לפרטים לגבי תנאי העסקתו, ראה ביאור 34.
- (7) מר דוד לוי - מנהל החטיבה הקמעונאית. מועסק בבנק והחל לכהן בתפקידו ביום 1 בנובמבר 2016 על-פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר לוי צמוד למדד המחירים לצרכן.
- כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר לוי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות.
- (8) מר מיכאל טיייר - מנהל חטיבת המשאבים, מועסק בבנק החל מיום 18 בספטמבר 2011 על-פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר טיייר צמוד למדד המחירים לצרכן.
- כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר מיכאל טיייר לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למר מיכאל טיייר הוקצו במסגרת תוכנית למנהלים בכירים, יחידות פאנטום (מסוג A ומסוג B) (לפרטים בדבר התכנית הנ"ל למנהלים בכירים, ראה ביאור 34).
- בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2014-2016), והואיל והתשואה המדווחת (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) נמוכה מ-6.5% בשנים 2015, 2016 ו-2017, התגמול הנדחה בגין שנת 2014 שאמור היה להשתלם בכל אחת מהשנים הללו בסך של 37 אלפי ש"ח - בוטל.
- (9) מר רון שגיאי המבקר הפנימי הראשי, מועסק בבנק החל מיום 20 בפברואר 1998 על-פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר שגיאי צמוד למדד המחירים לצרכן.
- כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר שגיאי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות.
- למר רון שגיאי יתרת אשראי בתנאי הטבה לעובדי הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 1 אלפי ש"ח.
- (10) גברת דפנה לנדאו - מנהלת הסיכונים הראשית ומנהלת חטיבת הסיכונים. מועסקת בבנק החל מיום 1 בינואר 2017 והחלה לכהן בתפקידה הנ"ל ביום 1 במרץ 2017 על-פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרה החודשי של גב' לנדאו צמוד למדד המחירים לצרכן.
- כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן, גב' לנדאו תהיה זכאית לכך שעם סיום העסקתה, ישחרר הבנק לטובתה את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות.
- (11) מר ישראל בוקר - ביום 24 ליולי 2016, חדל מר ישראל בוקר לכהן כממלא מקום ומשנה למנהל הכללי, חבר הנהלה ומנהל החטיבה הקמעונאית בבנק. על-פי תנאי העסקה עמו כל אחד מהצדדים להסכם העסקה היה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש. כמו כן, מר בוקר היה זכאי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות וכן למענק הסתגלות בסכום השווה לשלוש משכורות חודשיות בגובה השכר הקבוע של מר בוקר כאמור בהסכם העסקה. בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2014-2016), והואיל והתשואה המדווחת (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) נמוכה מ-6.5% בשנים 2015, 2016 ו-2017, התגמול הנדחה בגין שנת 2014 שאמור היה להשתלם בכל אחת מהשנים הללו בסך 58 אלפי ש"ח - בוטל.
- (12) מר מיכאל בן ישי - ביום 28 בפברואר 2017, חדל מר בן ישי לכהן כמנהל חטיבת הסיכונים בבנק.
- בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2014-2016), ומאחר שהתשואה המדווחת (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) נמוכה מ-6.5% המזכה במענק משתנה, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור וועדת תגמול, הענקת מענק מיוחד לנושאי משרה בבנק, לרבות למר מיכאל בן ישי בסך של 32 אלפי ש"ח בגין שנת 2016.

מתן התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו

ביום 29 בינואר 2012, אושרה באסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי"). מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המרבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק.

ביום 9 באוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו ובהתאם להם נוספה בכתב השיפוי הפנייה לחוקים נוספים על מנת לאפשר שיפוי, במקרים המותרים על-פי חוק, גם מכוח חוקים אלו. כמו כן הוסף סעיף סל אשר ייתכן כי יאפשר שיפוי (בגין הוצאות משפט ותשלומים לנפגעי הפרה), ככל ששיפוי כאמור יותר על-פי חוקים נוספים. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות.

ביום 30 לאוקטובר 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחדש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2019-2017

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2019-2017 כפי שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 לאוקטובר 2016 לאחר קבלת המלצת וועדת תגמול; לפרטים נוספים, ראה ביאור 23 לדוח הכספי.

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בכנק שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 27 לאוקטובר 2016, לאחר קבלת המלצת ועדת הביקורת לתגמול, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בכנק שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019. לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים בכנק שאינם נושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוח הכספי.

עסקאות עם בעל שליטה

בחודש פברואר 2010 קיבלה ועדת הביקורת לראשונה החלטה לגבי סיווג עסקאות בנקאיות (חריגות ושאין חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאין זניחות). ההחלטה המקורית התקבלה לאחר דיונים מול רשות ניירות ערך ואיגוד הבנקים ביחס למתכונת מוסכמת לדיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, בחלוקה בין עסקאות בנקאיות (חריגות ושאין חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאין זניחות). במסגרת ההסכמות נקבע כי עסקאות בנקאיות שאינן חריגות תפורטנה במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר.

כמו כן, תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) מחייבות לתת גילוי בדוח התקופתי על כל העסקאות עם בעלי שליטה, למעט עסקאות זניחות, תוך הפרדה בין עסקאות חריגות לעסקאות שאינן חריגות.

ביום 21 בפברואר 2017, אישרה ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאין חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאין זניחות (לפרטים בדבר ההחלטה של ועדת הביקורת הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 249).

ביום 11 בינואר 2018, אישרה מחדש ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאין חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאין זניחות בהתאמות ובעדכונים ושנוסחה כמפורט להלן. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2018.

להלן פירוט בדבר הקריטריונים כאמור שנקבעו כאמור בישיבת ועדת ביקורת הנ"ל בחלוקה לעסקאות בנקאיות ושאין בנקאיות, כדלקמן:

(א) הגדרות:

לצורך ההחלטות להלן, על כל סעיפיהן, תהייה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

- א. "ההון הפיקוחי" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 של המפקח על הבנקים.
- ב. "חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.
- ג. "תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנו בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.
- ד. "קבוצת בעל השליטה" - בעל השליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביו וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתם עליו; הגדרת "קרוב" על-פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת את, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוג של כל אחד מאלה.

(ב) עסקאות בנקאיות "חריגות":

עסקאות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבנה כעסקאות חריגות:

- א. לענין עסקאות "חבות" - עסקת חבות תחשב לחריגה אם בעקבות ביצועה סך החבות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 5% מהון הפיקוחי כפי שדווח בדוחות הכספיים שפורסמו לאחרונה לפני מועד העסקה, או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך קבוצת בעל השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה. במידה ויוודע לבנק על עסקאות חבות אשר לבעל השליטה עניין אישי בהן ואשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן משום שאינן מבוצעות עם "איש קשור" כהגדרת מונח זה בנב"ת 312, הבנק

יביאן לאישור בהתאם לקבוע בנב"ת 312 האמורה. לגבי עסקאות אלו ימסור הבנק מידע במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר במתכונת המופיעה בטבלאות להלן (טבלה נפרדת לעסקאות אלו ולעסקאות כאמור אשר נב"ת 312 חלה לגביהן). בהקשר זה יובהר, כי הקריטריון הקבוע לעסקת חבות חריגה עם בעל שליטה, או שלבעל השליטה עניין אישי בה, יחול בין אם הוראה 312 חלה על עסקה זו ובין אם היא לא חלה. בנוסף, כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב כעסקה מהותית.

ב. לענין עסקאות "פיקדון" - הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא תיחשב לעסקה חריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על-ידי הבנק לפני מועד העסקה. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל השליטה (כהגדרת המונח בנב"ת 312) אשר אינו נמנה על חברות שהינן בשליטת בעל השליטה תיחשב כחריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותו "איש קשור" יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על-ידי הבנק לפני מועד העסקה.

ג. לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח תחשב לחריגה אם סכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 4% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקאות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.1% מההון הפיקוחי במועד ביצוע העסקה.

ה. חריגה זמנית זניחה מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ד) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה חריגה", וינתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה חריגה הינו, כשלעצמו, בגדר עסקה חריגה, וינתן לגביו דיווח מיידי.

ג) עסקאות שאינן בנקאיות

העסקאות שלהלן תיחשבנה כעסקאות זניחות

א. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 250 אלפי ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

ב. עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ג. נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים או חברות במועדון חברתי או כלכלי או כנסי לקוחות של הבנק וחברות הבנות על-פי הזמנתם או השתתפות בהתייעצויות על-פי הזמנת יו"ר הדירקטוריון- הוצאות עד לסך מצטבר של 100,000 ש"ח בשנה.

ד. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי.

להלן פרטים על היתרות של קבוצת בעל השליטה ושל אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (אלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה במהלך שנת 2017			יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			סוג היתרה
יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
-	-	55.1	-	-	12.1	אשראי
-	-	125.4	-	-	87.9	מסגרת לא מנוצלת
63.2	1,074.9	(2)4,506.2	62.9	919.9	(1)4,269.5	פיקדונות

היתרה הגבוהה במהלך שנת 2016			יתרה ליום 31 בדצמבר 2016			סוג היתרה
יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
-	-	67.6	-	-	29.3	אשראי
-	-	149.8	-	-	120.7	מסגרת לא מנוצלת
-	1,240.1	(2)9,710.0	-	1,215.4	(1)4,538.3	פיקדונות

(1) מזה סך של 0.3 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים, לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016.

(2) מזה סך של 0.3 מיליוני ש"ח ו-3.8 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים במהלך שנת 2017 ובמהלך שנת 2016, בהתאמה.

להלן פרטים על ההכנסות מעמלות בגין עסקאות בניירות ערך ו/או עסקאות במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון) ששולמו על-ידי קבוצת בעל השליטה ועל-ידי אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעסקיהם עם הבנק. (באלפי ש"ח):

לשנת 2016			לשנת 2017			סוג היתרה
יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קרובי בעל השליטה	קבוצת בעל השליטה	
0.5	3.2	16.4	-	1.1	2.4	הכנסות מעמלות

לפרטים נוספים לגבי בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה ביאור 34 לדוחות הכספיים.

להלן פרטים על עסקאות שאינן בנקאיות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר בשנת 2017 (באלפי ש"ח) ואשר אינן עסקאות "זניחות" כהגדרתן בהחלטת וועדת הביקורת מיום 21 בדצמבר 2017, בדבר קריטריונים לסיווג עסקאות:

(1) פוליסת ביטוח נושאי משרה (O&D):

בהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת של האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק מיום 10 במאי 2015 (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל 2015 (מספר אסמכתא 01-070975-2015) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 01-016284-2015) ("החלטת המסגרת"), אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 בספטמבר 2016 לאחר שהתקבל אישור וועדת תגמול בישיבתה מיום 15 בספטמבר 2016, התקשרות הבנק באשר לביטוחם של דירקטורים ונושאי משרה (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (O&D). בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו זו, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול

גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו (לפרטים בדבר החלטת הדירקטוריון הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 251).

ביום 19 בספטמבר 2017, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול ביום 12 בספטמבר 2017, את חידוש פוליסת הביטוח לדירקטורים ונושאי משרה (כולל בחברות הבנות), כפי שהיו מעת לעת, לפי העניין, כדלקמן: הפוליסה תירכש אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודש, החל מיום 1.10.2017 ועד ליום 30.9.2018. הפרמיה השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, תעמוד על סך של כ-77,000\$. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה לא יעלה על סך של \$ 25,000 ארה"ב לבנק.

בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, היא בתנאי שוק והיא אינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

(2) כתבי שיפוי

ביום 29 בינואר 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המייד לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר 2011 כפי שתוקן בדוח מייד מיום 19 בינואר 2012 (להלן: "הדוח המייד"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת ולנושאי משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המייד המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מייד של הבנק מיום 19 בינואר 2012 (אסמכתא מס': 2012-01-020319).

ביום 9 באוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המייד על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב התחייבות לשיפוי ראה דוח מייד של הבנק מיום 3 בספטמבר 2013 (אסמכתא מס': 2013-01-136176).

ביום 30 באוקטובר 2016, התקבל אישור מחדש של האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (לאחר אישור וועדת תגמול מיום 6 לספטמבר 2016 והדירקטוריון מיום 8 לספטמבר 2016), להעניק כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי לדירקטורים הנ"ל, ה"ה זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו ביום 9 לאוקטובר 2013 לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האמורים.

(3) גמול שנתי

ביום 7 באפריל 2016, התקבלה באסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק החלטה לאשר הגדלת סכום הגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצוניים, לדירקטורים הבלתי תלויים וליתר הדירקטורים, למעט דירקטורים שהינם בעלי שליטה ודירקטורים שהינם קרוביהם של בעלי השליטה ולמעט יו"ר הדירקטוריון, המכהנים ושיכהנו בבנק, מעת לעת, בהתאם לחוק החברות, לסך של 62,784 ש"ח לשנה (נכון למדד שפורסם בגין חודש ינואר, 2016) ובתוספת הפרשי הצמדה על-פי תקנות הגמול ומע"מ, זאת ממועד מינויה של ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית בבנק; מובהר, כי בגובה הגמול להשתתפות בישיבה המשולם, לא יחול שינוי.

ביום 19 באפריל 2016, אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם לסעיף 1(ב3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, כי יעודכנו הגמול השנתי ותנאיו שישולמו לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם (ה"ה זלמן שובל וגדעון שובל) והם יהיו זהים לגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצוניים, לדירקטורים הבלתי תלויים וליתר הדירקטורים (שאינם בעלי שליטה או קרוביהם) כפי שאושר בהחלטת האסיפה הכללית הנ"ל.

(4) עסקאות שכירות

הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) שוכר, במהלך עסקיו הרגיל ובתנאי שוק, שטחי משרדים ומחסנים, כדלקמן:

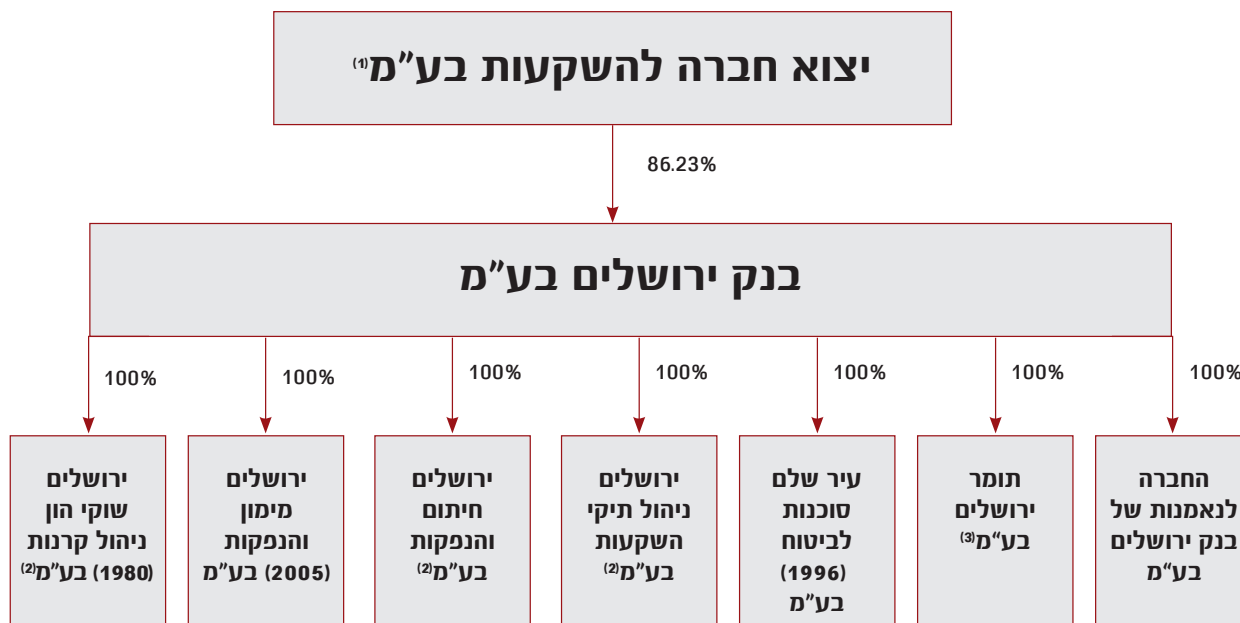
(א) הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלות מלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה מחסנים בשטח של 565 מ"ר בירושלים המשמשים לארכיב הבנק. בשנת 2016 חודש הסכם השכירות לשנתיים נוספות עד ליום 30 ביוני 2018 בתמורה כוללת של כ-1,017 אלפי ש"ח לכל תקופת השכירות (לרבות, דמי אחזקה הכוללים הוצאות חשמל, מים, שמירה וחניה) ובתוספת מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק.

(ב) הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה משרדים במגדל שלום המשמשים, בין היתר, כחדר ישיבות, בשטח של כ-100 מ"ר. תקופת השכירות נקבעה לשלוש שנים והתמורה הכוללת שתשולם (לרבות, דמי אחזקה) הנה כ-371 אלפי ש"ח בצירוף מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק.

חלק ב - פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים מבנה אחזקות הבנק

להלן תרשים מבנה אחזקות הבנק בחברות בת ובחברות כלולות נכון ליום 31 בדצמבר 2017. לפירוט תחומי העיסוק של החברות הבנות והחברות כלולות, ראה ביאור 15 לדוח הכספי.

(1) לפירוט בדבר בעלי השליטה בבנק, ראה להלן.

(2) לא פעילה.

(3) למר זלמן שובל החזקה זניחה בחברה כמפורט בתקנות 11-13 לדוח התקופתי.

בעלי השליטה בבנק

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב-74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). ייצוא מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על-פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2017, ב-150.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-157.8 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2016.

מרבית השטחים בהם מתנהלים עסקי הבנק הינם שטחים בשכירות. נכון ליום 31 בדצמבר 2017, עמדו לרשות הבנק שטחים בהיקף של כ-13,000 מ"ר לעומת שטחים בהיקף של 13,500 מ"ר שעמדו לרשות הבנק ביום 31 בדצמבר 2016. נכון לסוף שנת 2017 משתרעים משרדי המטה בקריית שדה התעופה על שטח כולל של כ-5,000 מ"ר. יתרת השטח שימש את סניפי הבנק ואגפיו השונים.

נכון לסוף 2017 בבעלות הבנק מקרקעין בשטח של כ-500 מ"ר בדומה ליום 31 בדצמבר 2016.

הסכם השכירות של מטה הבנק בקריית שדה התעופה נחתם ביום 19 בדצמבר 2010. הסכם השכירות הינו לתקופה של 7 שנים (עד שנת 2018) עם אופציה להארכה ל-7 שנים נוספות (עד שנת 2025) ואופציה נוספת ל-7 שנים (עד שנת 2032).

יתר הרכוש הקבוע הינו בעיקר עלויות תוכנה, (ראה להלן פרק המחשוב) ציוד וריהוט שמשמשים את הבנק לפעילותו השוטפת.

לפרטים נוספים, ראה גם ביאור 16 לדוחות הכספיים.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל לפעילותו, או שצפוי שידרשו לו בעתיד לפעילותו. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים ועורך את ההתאמות הנדרשות.

נכסים בלתי מוחשיים

סימני מסחר ושמות מתחם - הבנק הוא בעל זכויות הקניין הרוחני בסימני המסחר הבאים, הרשומים על שמו אצל רשם סימני המסחר: "בנק ירושלים", "BANK OF JERUSALEM", "בנק ירושלים להחלטות החשובות בחיים", "בנקאות למהדרין". כמו כן, הבנק הוא הבעלים הרשום של שמות מתחם שונים.

מאגרי מידע - הבנק וחברות בקבוצתו הינם הבעלים של מאגרי מידע רשומים המכילים נתונים בקשר לעסקי הבנק ובלקוחותיו.

קשרי לקוחות - כחלק מרכישת כלל בטוחה יוחס חלק מעלות הרכישה לנכס המייצג "קשרי לקוחות" (דהיינו: השווי ההוגן המוערך של חוזה החברה הקיימים, המייצג את החלק במחיר הרכישה המיוחס ליכולת של החברה להפיק תזרימי מזומנים עתידיים מחידוש החוזים הקיימים למועד הרכישה). ליום 31 בדצמבר 2017 נכס זה רשום בספרים בסך של כ-0.4 מיליוני ש"ח. זאת בנוסף ללקוחות שהיו לבנק ערב עסקת הרכישה.

ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו-מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage).

עם השלמת העסקה, הבנק צפוי לגרוע את יתרת העלות המופחתת של קשרי הלקוחות.

מערכות מידע ומחשוב

אגף המחשוב של הבנק פועל לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד של המערכות והתשתיות המחשוביות בבנק. פעילות זו מנוהלת בחברת תומר ירושלים.

מרכזי מחשוב

מרכז המחשוב הראשי של הבנק נמצא בבניין ההנהלה בקרית שדה התעופה בלוד (אירפורט סיטי). האתר המשני של הבנק נמצא בבניין IBM בנתניה.

מערכות מידע

התמיכה בפעילויות העסקיות של הבנק מתבצעת תוך התבססות על 3 מערכות ליבה: מערכת מסחרית (BankWare) - לניהול הפעילות המסחרית, משכנתאות במט"ח והספר הראשי. מערכת משכנתאות - לניהול פעילות המשכנתאות בשקלים. מערכת שוק ההון המרכזית - לניהול הפעילות בשוק ההון. בנוסף, לבנק מגוון של מערכות ואפליקציות נוספות המשמשות לצרכים עסקיים, תפעוליים ומידע ניהולי.

אינטגרציה וקישוריות

הבנק עובד בארכיטקטורת SOA. בבנק כלי תוכנה (ESB - Enterprise service bus) שמאפשר את האינטגרציה בין מערכות הערוצים למערכות הליבה. שיטת האינטגרציה בין המערכות מבוצעת באמצעות פיתוח Web services באופן מאובטח.

גיבוי והתאוששות מאסון

תוכנית ההמשכיות העסקית של הבנק הינה נגזרת של יעדי הבנק בשעת חירום, תהליכים עסקיים ושירותים חיוניים שהוגדרו בתהליך ה-BIA (Business Impact Analysis). במהלך שנת 2017 בוצע רענון לתהליך ה-BIA, תוצריו יוצגו ברבעון ראשון 2018 ותגזר תוכנית עבודה להשלמת פערים אם יהיו כאלה. לצורך עמידה ביעדי ההתאוששות שהוגדרו, קיים אתר גיבוי (Disaster Recovery) הכולל את המערכות התומכות בתהליכים החיוניים.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

בשנת 2017 המשיכה מגמת השיפור והרחבה של תחום הסייבר ואבטחת המידע בבנק. נערכו סקרים ובדיקות חדירה במערכות הבנק, בעקבותיהן הוכנסו שיפורים שונים הן בתהליכים בבנק, הן במערכות טכנולוגיות והן במערכות ליישום הגנה, כל זאת על מנת לשפר את אבטחת המידע. כמו כן, הותקנו כלי הגנה נוספים במטרה לחזק את ההגנה בסייבר ואת אבטחת המידע כחלק ממעגלי ההגנה כנגד פגיעויות ומתקפות.

תשתיות מחשוב

תשתיות המחשוב של הבנק תומכות באופן מלא במערכות השונות. בשנת 2017 בוצעו מספר שיפורים שונים בתשתיות המחשוב ובחדרי המחשב, שודרגו והוחלפו רכיבים על-פי תוכנית והוטמעו תשתיות מחשוב חדשות שונות כמענה לצרכים העסקיים והטכנולוגיים. בשנת 2017 הותקנו עשרות כספומטים של הבנק אשר אינם צמודים לסניפי הבנק.

ניהול ספקים

הבנק נישען על מערכות שונות כולל מערכות הליבה שפותחו ומתוחזקות על-ידי חברות שונות. הבנק מקפיד על התקשרות נאותה עם כלל הספקים החיצוניים של טכנולוגית המידע, על מנת להבטיח תקינות המערכות, רציפות פעילותן ושדרוגן הטכנולוגי והפונקציונאלי. יחסי הבנק מעוגנים בהסכמים פרטניים מול כל ספק וספק המפרטים את חובות הספק למול הבנק (כולל Service Level Agreement) וכן את חובות הבנק כלפי הספק.

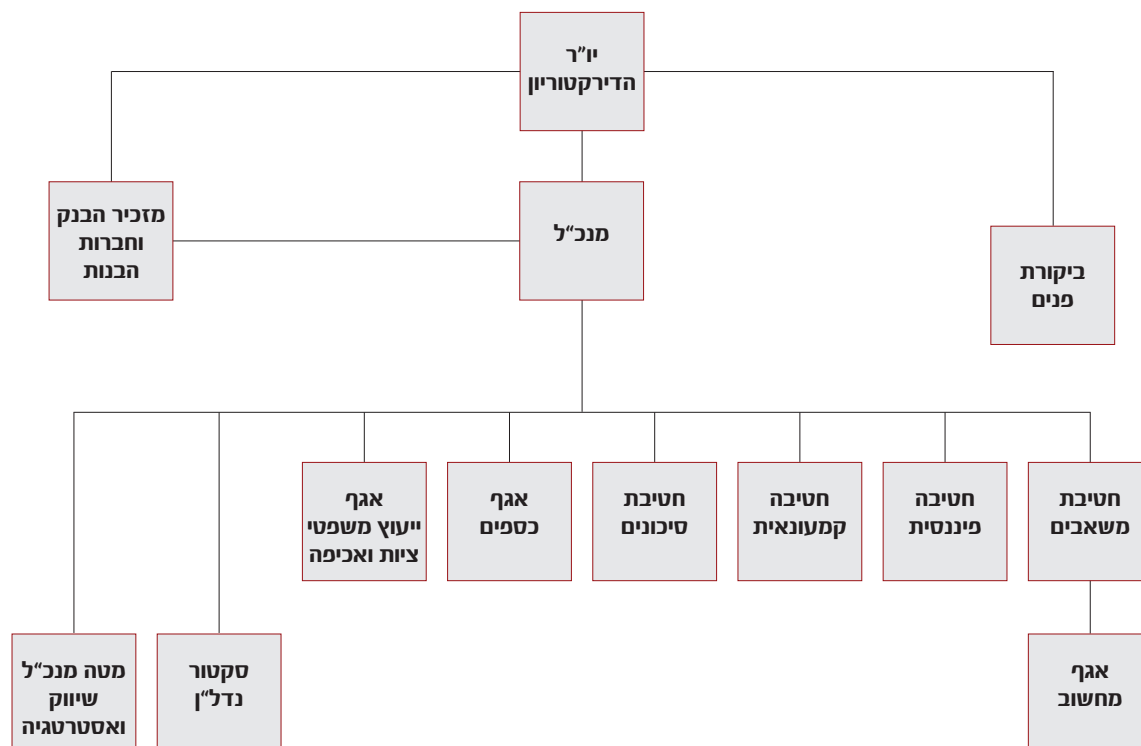
לבנק יש תלות בספקי התוכנה של המערכת המסחרית ושל מערכת המשכנתאות של הבנק. לנושא שוק ההון הבנק מקבל שירותים מלאים מחברת FMR ותלוי בה בהקשר זה. קודי המקור והתיעוד של תוכנות אלו מופקדים בגאמנות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הבנק מסתמך על תשתיות טכנולוגיות של IBM, EMC, ORACLE, VMWARE ו-MICROSOFT.

היקף השקעה

לפרטים אודות היקף השקעה, ראה פרק התפתחויות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

להלן תרשים המבנה הארגוני של הבנק:

מצבת כוח אדם⁽¹⁾⁽²⁾

להלן פירוט מספר המועסקים בבנק ובחברות הבנות שלו:

ממוצע שנתי		לסוף שנת		
2016	2017	2016	2017	
623	613	623	607	מספר העובדים:
83	72	81	63	מזה במיקור חוץ ⁽²⁾
				מספר המשרות:
613	603	613	596	בשעות רגילות
22	22	14	20	בשעות נוספות

(1) הדיווח לא כולל את מוקד הבנק המופעל באמצעות ספק חיצוני, עובדי ניקיון ושמירה וכן עובדים המועסקים באמצעות ספקי שירותים להחלפה זמנית של עובדי בנק או לפרויקטים.
 (2) בסעיף מיקור חוץ נכללו עובדים המועסקים דרך חברות כח אדם, בתי תוכנה וחברות אחרות המעניקות שירותים לבנק, מהן נשכרים עובדים מסוימים לתפקידים ספציפיים.
 לפירוט בדבר המשרות במגזרי הפעילות השונים, ראה בפרק מגזרי פעילות לדוח זה.

רוטציה וחופשה

הבנק פועל בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא רוטציה ורואה ברוטציה של בעלי תפקידים רגישים מרכיב חשוב בתהליכי הבקרה הפנימיים בארגון. במקרה בו לא ניתן לקיים ניווד בין בעלי תפקידים מיישם הבנק בקורות מפתח. במהלך שנת 2017 ניוודו 71 עובדים, 10 מהם בעלי תפקידים רגישים. במהלך שנת 2016 ניוודו 43 עובדים, 5 מהם בעלי תפקידים רגישים.

הבנק קבע יעד ניצול חופשה פרטני לעובדי הבנק ומנהל מעקב חודשי פרטני אחר העמידה ביעד.

מדיניות תגמול

לפרטים אודות: מדיניות תגמול לנושאי משרה, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, הגופים המפקחים על התגמול בבנק, תכנון ומבנה התהליכי התגמול, תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול והקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

בשנת 2017 התכנסה ועדת התגמול 8 פעמים כאשר התגמול ששולם לחבריה במהלך השנה עמד על כ-100 אלפי ש"ח.

להלן פירוט של סכום התגמול של נושאי המשרה הבכירה בגין שנת הדיווח (באלפי ש"ח)

שווי כולל של תגמול בגין שנת הדיווח	נושאי המשרה הבכירה		עובדים מרכזיים אחרים	
	לא נדחה	נדחה	לא נדחה	נדחה
תגמול קבוע - מבוסס מזומן	13,439	-	976	-
תגמול משתנה - מבוסס מזומן	150	-	10	-

תיאור	נושאי משרה בכירה		עובדים מרכזיים אחרים	
	מספר	סכום	מספר	סכום
1 תגמול ששולם				
א. מספר העובדים שקיבלו תגמול משתנה במהלך שנת הדיווח	-	-	-	-
ב. מספר וסך הכל הבונוסים המובטחים שהוענקו במהלך שנת הדיווח	6	150	1	10
ג. מספר וסך הכל תשלומי הפיצויים ששולמו במהלך שנת הדיווח	1	142	-	-
2 תגמול נדחה				
א. סך הכל יתרת התגמול הנדחה שטרם שולם (במזומן)	1	140	-	-
ב. סך הכל תגמול נדחה ששולם בשנת הדיווח	-	-	-	-
ג. הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול נדחה והתגמול המוחזק, שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות.	1	140	-	-

לא הוענקו מענקים בעת חתימה במהלך שנת הדיווח. לפרטים בדבר תוכנית תגמול למנכ"ל וליו"ר, ראה בבביאור 34 לדוחות הכספיים.

תיאור הסכמי העסקה

בחודש דצמבר 2015 נחתמו מספר הסדרים קיבוציים בין הנהלת הבנק לוועד העובדים של הבנק, המעגנים את מרבית תנאי העסקתם של כל עובדי הבנק, למעט נושאי משרה ועובדים מרכזיים. ההסדרים הקיבוציים נחתמו לתקופה של ארבע שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2019.

כ-60% מעובדי הבנק מועסקים בהסכמי עבודה אישיים, המסדירים את תנאי העסקתם בבנק, בנוסף להסדרים הקבועים בהסדרים הקיבוציים. אחת לשנה נבחן עדכון תנאי העסקתם, וזאת על-פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים. הסכמי העבודה האישיים נחתמים עם כל עובד בנפרד, בהתאם לשכר ולהסדר ההטבות הסוציאליות שסוכם עמו באופן פרטני.

תנאי העסקתם של כ-40% מעובדי הבנק מוסדרים בהסכם שנחתם עם ועד העובדים בבנק המסדיר את תנאי העסקתם ואת הקידום בשכרם (הסכם עובדי דרגות). בנוסף לתנאים הקבועים בהסדרים הקיבוציים ההסכם מתעדכן אחת לשנתיים בהסכמה עם ועד העובדים וזאת בתוספת בכתב שנחתמת בין ההנהלה לוועד העובדים. עדכון זה כולל תוספות שכר על שכר הבסיס והנלווים לו, ולוקח בחשבון את שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה נשוא העדכון. בנוסף, עורך הבנק אחת לשנה דיוני דרגות אישיים לעובדים האמורים על-פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים.

בנוסף, רוכשים הבנק וחברת בת שלו את שירותיהם של חברות כוח אדם, בתי תכנה וחברות מתמחות אחרות (ראה פירוט עובדי "מיקור חוץ" בטבלה לעיל).

לפרטים נוספים, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

פיתוח המשאב האנושי

הבנק מתמקד בהשקעה ערכית בעובדים לצד פיתוח העובדים וההון האנושי. מלבד הדרכות מובנות פנימיות העוסקות בליבה העסקית של הבנק ובתחום ניהול הסיכונים, הבנק מעודד את עובדיו לצאת ללימודים אקדמאיים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותם. כמו כן, שולח הבנק את עובדיו להשתלמויות, ימי עיון וכנסים מקצועיים להם השקה לתחומי הבנקאות.

הבנק מקיים מסלולי הכשרה לניהול בהתאם לצורך ולמסלולי הקידום הפנייים. בשנת 2016 עברו מנהלי סניפים קורס פיתוח מנהלים מקיף. בנוסף, זכו מנהלים בדרגי ניהול שונים במטה ובסניפים לתהליכי אימון פרטניים לשיפור מיומנויות ניהול ולסיוע באתגרי ניהול בהם נתקלו במסגרת עבודתם השוטפת.

כיום קולט הבנק לשורותיו בעיקר עובדים אקדמאים ונכון לסוף שנת 2017 בבנק 65% עובדים אקדמאים, מהם 28% בעלי תואר שני ו-2.5% במהלך לימודיהם לתואר שני. שיעור העובדים המחזיקים בהשכלה על תיכונית מכלל עובדי הבנק עומד על 11% ושיעור הלומדים לתואר ראשון עומד על 0.5%.

הבנק מעודד ערבות הדדית בין עובדיו והקים קרן משותפת בינו לבין העובדים לתמיכה בעובדים אשר נקלעו למצוקה כלכלית.

נושאי משרה ומורשי חתימה

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 מכהנים בבנק 11 נושאי משרה (שאינם דירקטורים) בחוזים אישיים. בבנק 195 מורשי חתימה, 87 בסניפים, ו-108 במטה. לפרטים לגבי נוספים לגבי נושאי משרה בתקופת הדוח, ראה בפרק נושאי משרה בכירה לעיל.

הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב כמהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

1. לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים נוספים אודות ההסכמים עם ממשלת ישראל, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
2. הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות ביטוח, עיר שלם, וסוכנות ביטוח נוספת. על-פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלויים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. לפרטים נוספים אודות ההסכם לביטוח חיי לויים, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
3. הבנק צד להסכם לביטוח נכסי לויים עם עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ ומספר חברות ביטוח מיום 1 באפריל 2007, לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסת הביטוח ולשלם לעיר שלם עמלה, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
4. בהתאם להסכם מיום 10 באפריל 2006, שתוקפו החל מ-1 בינואר 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים) אגב הלוואות לדיור שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על-ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח. ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
5. לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") מיום 10 לדצמבר 2017 אשר החליף את ההסכם הקודם מיום 15 בנובמבר 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשוכים על הבנק באמצעות מסלקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם. ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
6. לבנק הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") מיום 8 באוגוסט 2002, אשר משקף את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין כאל, לרבות לעניין חלוקת האחריות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים. לפרטים נוספים אודות ההתקשרות עם כאל, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
7. הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ומיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים, ראה בפרק אירועים לאחר תאריך המאזן בדוח הדירקטוריון וההנהלה וכן דיווחים מיידיים של הבנק מהימים 17 בספטמבר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-082066), 16 באוקטובר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-089767), 16 בנובמבר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-100654), 9 בינואר 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-003700) ו-15 בפברואר 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-015811).

8. ביום 1 בפברואר 2018, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח, על-פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית, גמורה ומוחלטת 50% מזכויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור ששכמו הכולל כ-600 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על-ידי הבנק במהלך תקופה מוגדרת שהוסכמה בין הצדדים. לפרטים נוספים אודות התקשרות זו, ראה בפרק אירועים לאחר תאריך המאזן בדוח הדירקטוריון וההנהלה וכן דיווח מיידי של הבנק מיום 1 בפברואר 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-011239).
9. ביום 29 בינואר 2012, אושרה באסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי"). מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המרבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק. לפרטים נוספים אודות התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות לשיפוי, ראה בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 19 בינואר 2012, ומיום 29 בינואר 2012 (מס' אסמכתאות: 2012-01-020319 ו-2012-01-027834, בהתאמה).
- ביום 9 באוקטובר 2013 אושרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו ובהתאם להם נוספה בכתב השיפוי הפנייה לחוקים נוספים על מנת לאפשר שיפוי, במקרים המותרים על-פי חוק, גם מכוח חוקים אלו. כמו כן, הוסף סעיף סל אשר ייתכן כי יאפשר שיפוי (בגין הוצאות משפט ותשלומים לנפגעי הפרה), ככל ששיפוי כאמור יותר על-פי חוקים נוספים.
- ביום 30 לאוקטובר 2016, אושרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. לפרטים נוספים אודות אישור הענקת כתב ההתחייבות לעיל, ראה בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 19 בספטמבר 2016 ומיום 30 באוקטובר 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-125356 ו-2016-01-069234, בהתאמה).

מגבלות חקיקה ופיקוח על התאגיד הבנקאי

לבנק רישיון בנק, על-פי סעיף 10 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. על-פי רישיון הבנק חלות עליו המגבלות הבאות: הבנק לא ישלוט ולא יהיה בעל עניין בתאגידים מכל סוג שהוא, בארץ או בחו"ל, למעט תאגידי עזר, ללא אישור המפקח, לתאגיד מסוים או לסוג של תאגידים. האמור לעיל לא יחול על תאגידים שהבנק החזיק בהם כדין ערב מתן הרישיון, וההחזקה הינה על-פי התנאים שנקבעו.

כמו כן, על-פי רישיון הבנק, מינוי יושב ראש דירקטוריון ומנהל כללי טעונים אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. יובהר כי דרישות הרישיון לעניין שליטה בתאגידי עזר ואישור כהונת יו"ר ומנכ"ל, הינן דרישות הנכללות כיום בחקיקה הבנקאית ומתייחסות לכלל התאגידים הבנקאיים.

הוראת בנק ישראל לבנק הינה כי הבנק רשאי לבצע עסקאות אופציות ופורוורד בין שערי מטבעות או שערי ריבית אך ורק לצורך גידור. עסקאות שאינן למטרת גידור טעונות אישורו המוקדם של בנק ישראל.

רשיונות לפעילות חברות הבת

לעיר שלם, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, רישיון לסוכן ביטוח תאגיד על-פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, עיר שלם רשאית לעסוק רק בשיווק פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה, אגב הלוואות לדירוג הניתנות על-ידי הבנק (מגבלה זו אינה חלה לגבי ביטוח שנעשה לפני ה-1 בינואר 2006).

מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות פיקוח ואילוצים מיוחדים

הבנק הינו בנק מסחרי, חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף וחלים עליו עקב כך כל הדינים הרלוונטיים.

פעילות הבנק כפופה לחוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, מערכות היחסים בין הבנק לקוחותיו, השימוש בנכסי הבנק, אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור והפעילות המותרת לחברות בנות של הבנק ותנאי השליטה והבעלות בהן. בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון וכן עבור לקוחותיו וכן עברו עצמו (למשל בתחום יעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח) וכן להנחיות משרד האוצר המסדירות את פעילותו של הבנק כעושה שוק באג"ח ממשלתיות.

עמלות הבנקים, ובכללם בנק ירושלים, מפוקחות על-ידי בנק ישראל. כמו כן, בנק ישראל קבע תעריפונים אשר בהם פורטה רשימת השירותים שבגינם בנקים יהיו רשאים לגבות עמלות וכן אופן חישוב עמלות אלו.

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על הבנקים והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדירוג, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה, קיימת חקיקה שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים.

הבנק וחברות הבת שלו פועלים בהתאם לחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין.

במסגרת החקיקה, נקבעה בחלק מהחוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות חוק והוראות חקיקת משנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

חקיקה אמריקאית

בשנת 2011 נחקק בארה"ב חוק ה-FATCA (The Foreign Account Tax Compliance Act) לפיו נדרשים המוסדות הפיננסיים בעולם לזהות את כל לקוחותיהם האמריקאים ולהעביר דיווח לגבי נתוני לקוחות אלו למס הכנסה האמריקאי (ה-IRS). בחודש ינואר 2013, התפרסם הנוסח הסופי של התקנות המסדירות את הנושא ואשר נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2014.

הבנק מיישם את הוראות החוק והוראות המפקח על הבנקים, ובכלל זה נרשם הבנק באתר ה-IRS. ביום 1 ביולי 2014 נחתם הסכם בין מדינת ישראל לבין משרד האוצר האמריקאי ליישום הוראות ה-FATCA אשר מסדיר העברת מידע לגבי חשבונות המוחזקים בישראל על-ידי אזרחי או תושבי ארצות הברית לרשויות המס בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל (להלן: "הסכם ה-FATCA").

הבנק העביר את המידע לרשויות המיסים בישראל בהתאם להוראות החוק והתקנות, ומיישם את הוראות חקיקת ה-FATCA.

בהתאם למדיניות הבנק, הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע בנושא מיסוי ובכלל זה יעוץ הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

כמו כן, לאור החקיקה הקיימת בארצות הברית, מוסדות פיננסיים שאינם בעלי רישיון אמריקאי מתאים, מנועים מלתת את מגוון השירותים בניירות ערך ללקוחות שהינם תושבי ארצות הברית. לפיכך, נדרש בנק ירושלים לתת שירותים בניירות ערך ללקוחותיו שהינם תושבי ארצות הברית רק במגבלות החקיקה האמריקאית בנושא זה.

חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים -

Standards For Automatic Exchange of Financial Account Information - OECD

ארגון ה-OECD פרסם נוהל לחילופי מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD. התקן האמור מורכב ממודל ה-CRS המטיל חובות זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות המתנהלים אצלם, וממודל ה-CAA המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שיחתמו לעניין זה בין המדינות. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

ביום 24 בנובמבר 2015 הצטרפה ישראל לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המיסים, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות.

ההסכם והתקן האמורים מסדירים בין היתר את סוג המידע שהמדינות תעבירה, מועד העברת המידע, והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על-ידי מדינת ישראל צפוי להיות בספטמבר 2018.

לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר את המידע לרשות המיסים, ולהעביר בעצמו את המידע למדינות הרלוונטיות.

בינואר 2017 הופצה להערות טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים) (התשע"ז-2017), אשר מסדירות את החובות המוטלות על המוסדות הפיננסיים לצורך יישום הוראות התקן.

בנק ירושלים נערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים ולומד את טיוטת התקנות בנושא.

תיקון מספר 13-2016 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי CECL - Current Expected Credit Loss

בהתאם למודל ה-CECL יש להכיר בהפרשה להפסדי אשראי כך שהעלות המופחתת של המכשיר הפיננסי תשקף את הסכום אותו צופה הבנק לגבות. ההפרשה תתבסס על הפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי הנכס וכן על איכות אשראי לפי מועדי בציר העמדת ההלוואות (vintage), נתונים אלו עשויים לכלול לדוגמה את מאפייני כל הלוואה, מועד יצירתה ופירוט המועדים והסכומים בקרת שינויים בסיווג, ארגונים מחדש, מחיקות חשבונאיות, וגביות של סכומים שנמחקו חשבונאית. בנוסף באומדן הפסדי האשראי נדרש לשקף תחזיות באשר לאירועים כלכליים עתידיים. עבור תקופות עתידיות לגביהן לא ניתן לבצע תחזיות.

התיקונים בעדכון זה יחולו בארה"ב מתקופות שנתיות המתחילות לאחר יום 15 בדצמבר 2019 הפיקוח על הבנקים טרם קבע מהו האופן והמועד לגבי יישום הכללים האמורים, אך הבנקים התבקשו בשלב זה לאסוף נתונים מסוימים לצורך יישום עתידי של התקן.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

עדכוני החקיקה ו/או הוראות בנק ישראל שהינם ספציפיים למגזרי הפעילות השונים תוארו בפרקים הרלבנטיים בדוח זה. בנוסף, הוראות חוק ורגולציה אשר התקבלו עד מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2016 תוארו בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2016.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017.

ביום 31 בינואר 2017 פורסם החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017.

החוק מעגן בחקיקה את המלצות הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים אשר הוקמה ביום 3 ביוני 2015 ("ועדת שטרומ"), במטרה להסיר חסמים שקיימים כיום במערכת הבנקאית, להביא ליצירת שחקנים עצמאיים וחדשים שיוכלו להתחרות במערכת הבנקאית הקיימת ולחולל תחרות בשוק השירותים הבנקאיים והפיננסיים למגזר הקמעונאי.

במקביל לכך, פרסם הפיקוח על הבנקים מדיניות חדשה להסרת חסמי כניסה לבנקאות תוך הגדרת מתווה להקמת בנק חדש בישראל. מדיניות זו יחד עם המלצות ועדת שטרומ מצטרפים לחוק נתוני אשראי, שאושר בכנסת בחודש אפריל 2016. חוק נתוני אשראי קובע כי יוקם מאגר נתוני אשראי מרכזי, תחת אחריותו של בנק ישראל, אשר יכיל נתונים על משקי בית ועסקים קטנים. מאגר זה יסייע להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ירחיב את הנגישות לאשראי ויאפשר הרחבת המידע העומד לרשות נתוני האשראי בבואם להעריך את רמת סיכון האשראי של הלקוח.

הבנק בוחן את השלכות החוק על פעילותו. חלק מהוראות החוק צפויות להגביר את התחרות בשוק הבנקאי, ויכולות להוות הזדמנות עבור הבנק. לפרטים נוספים, ראה בפרק עדכוני חקיקה בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים לשנת 2016.

הוראת ניהול בנקאי תקין 411 - ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור

ביום 9 למרץ 2017 פורסמה הוראת נב"ת 411 מעודכנת בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, שמטרתה להתאים את הרגולציה הישראלית לסטנדרטים הבינלאומיים בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור של ארגון ה-FATF. להלן עיקרי החובות הנוספות המוטלות על הבנק על-פי הוראות התיקון:

- בקביעת מדיניות הבנק ונהליו יש להביא בחשבון גורמי סיכון רבים נוספים המפורטים בהוראה.
  - נקבעו פרמטרים על-פיהם נדרש הבנק לבצע "הערכת סיכונים" של לקוחותיו וכן פורט בסיס המידע שעל הבנק לאסוף מגורמים פנימיים וחיצוניים על מנת לגבש את הערכת הסיכונים האמורה.
  - נדרש למכן את שאלון "הכר את הלקוח", ולהשתמש בו ככלי להערכת רמת הסיכון הנשקפת בפעילות מול הלקוח בהתבסס על משתני הסיכון שפורטו בהוראה.
  - הורחבה הגדרת "לקוחות חשופים מבחינה ציבורית" כך שתכלול גם אישי ציבור מקומיים ובעלי תפקיד בכיר בארגון בינלאומי. הבנק נדרש לרכוש מאגר אישי ציבור מקומיים על מנת לעמוד בדרישה זו.
  - נדרש לפתח בקורות שונות, לצורך ניטור פעולות חשודות בחשבונות לקוחות הבנק.
- תחולת ההוראה: ביום 1 לינואר 2018, הבנק מיישם את ההוראה.

מכתב המפקחת על הבנקים בנושא ניהול "גמ"ח קטן" בבנק

ביום 3 ביולי 2017 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב לבנקים בנושא ניהול חשבונות בנק עבור גמ"ח קטן. עיקרי המכתב הינם כדלהלן:

1. במכתב הוגדר כי "גמ"ח קטן" הינו מי שעונה לשלושת התנאים המצטברים להלן - 1. מוסד פיננסי. 2. מנהל ללקוחותיו חשבונות פיננסיים אשר הסכום בכל אחד מהם לא עולה על \$50,000. 3. היקף נכסיו אינו עולה על 50 מיליון \$.
2. נקבע כי הבנק לא ימנע מלפתוח חשבון לגמ"ח קטן, אשר יציג אישור מרשות המיסים כי מסר לה טופס הצהרה (בנוסף שנקבע על ידיהם) לגבי פעילותו והכנסותיו.
3. הבנק נדרש להתאים את מדיניותו ונהליו בתוך 90 יום להנחיה האמורה, ולאפשר לגמ"חים לפעול בחשבונותיהם בבנק. יחד עם זאת, הורתה המפקחת כי אין באמור לעיל כדי לגרוע מחובתו של הבנק לנהל את הסיכונים הנובעים מניהול חשבון גמ"ח.

הבנק התאים את מדיניותו ונהליו לאמור במכתב.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 301 - הדירקטוריון

ביום 5 ביולי 2017 פורסם תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא הדירקטוריון ("התיקון"). התיקון כולל עדכונים שונים בקשר עם הרכב הדירקטוריון של תאגיד בנקאי והכשירות המקצועית הנדרשת להתקיים בדירקטוריון כמכלול. בין השאר נקבעו בתיקון ההוראות הבאות:

דירקטוריון של תאגיד בנקאי ימנה, ככלל, לא יותר מעשרה דירקטורים;

הדירקטוריון יקבע מדיניות לגבי משך הכהונה המקסימאלי של יושב ראש הדירקטוריון;

הורחבה ההגדרה של "בעל ניסיון בנקאי" ונקבע שיעור גבוה יותר של דירקטורים בדירקטוריון הנדרשים להיות בעלי ניסיון בנקאי כאמור (שליש מחברי הדירקטוריון);

נדרש כי לפחות מחצית מהדירקטורים בדירקטוריון יהיו בעלי "כשירות מקצועית" וכי לפחות דירקטור אחד בדירקטוריון יהיה בעל ניסיון מוכח בתחומי טכנולוגיית המידע.

עוד כולל התיקון עדכונים שמטרתם לשפר את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ולאפשר לו להקצות זמן רב יותר בדיוני לנושאים מהותיים לתאגיד הבנקאי.

התיקון נכנס לתוקף במועד פרסומו, למעט הוראות המחייבות שינויים בהרכב הדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים כאמור לעיל (לרבות לעניין צמצום מספר חברי הדירקטוריון) אשר ייכנסו לתוקפן ביום 1 ביולי 2020.

הבנק נערך ליישום הוראות הנב"ת המתוקן.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5) התשע"ז - 2017 (חוק אשראי הוגן)

ביום 9 לאוגוסט 2017 פורסם חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5) התשע"ז-2017, לפיו בין השאר שונה שמו ל"חוק אשראי הוגן". להלן עיקרי התיקון לחוק:

- עד לתיקון לחוק, בנקים ותאגידי עזר הוחרגו לחלוטין מתחולתו. עם כניסתו לתוקף של התיקון לחוק, כל מי שנותן הלוואה (לרבות בנקים ותאגידי עזר ויכללו תחת הגדרת "מלווה". כמו כן, נוספה הגדרה של המונח "הלוואה" אליו מתייחס החוק כך שהיא כוללת כל עסקת אשראי לרבות ניכיון שטרות.
- החוק קובע תקרות חדשות לעניין שיעור העלות המרבית של האשראי ולעניין שיעור ריבית הפיגורים המרבי.
- בנוסף קובע התיקון לחוק "ריבית פלילית" שהיא ריבית בנק ישראל (או ריבית הליבור במידה ומדובר בהלוואה הניתנת במטבע חוץ בתוספת 30%. מי שילוה מעל תקרת הריבית הפלילית צפוי מאסר עד שלוש שנים.
- נקבעה הוראה דומה לזו הקיימת בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בדבר חובת משלוח התראה לפני העמדה לפירעון מיידי 21 יום לפני מועד ההעמדה לפירעון כאמור.
- הורחבו חובות הגילוי והפירוט במסגרת הסכם ההלוואה ביחס לדרישות הקודמות שחלו על הלוואות חוץ בנקאיות.
- התיקון לחוק קובע לראשונה סנקציות עונשיות וכן נקבעו סנקציות להפרות שונות של הוראות חוק אשראי הוגן הכוללות עיצומים כספיים, קנסות ואף מאסר.

התיקון לחוק ייכנס לתוקף בתוך 15 חודשים מיום פרסומו והוא יחול רק על הלוואות שנכרתו מיום תחולתו ואילך.

הבנק יבצע את ההתאמות הנדרשות במסמכיו ובנהליו על מנת ליישם את הוראות החוק

תיקון חוק ני"ע בנושא שינוי מבנה הבורסה

ביום 7 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב הסדר לשינוי מבנה הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "הבורסה"), וזאת בעקבות תיקון מס' 63 לחוק ניירות ערך בעניין שינוי מבנה הבורסה שפורסם ברשומות ביום 6 באפריל 2017. להלן סיכום הוראות התיקון הרלבנטיות לבנק:

הבורסה עברה שינוי מבני באישור בית המשפט, והפכה מחברה מוגבלת בערבות, לחברה בעלת הון מניות, אשר התחלק בין חברי הבורסה.

מכיוון שהתיקון לחוק קובע כי בנק לא יכול להחזיק יותר מ-5% ממניות הבורסה, אזי החל במועד שבו אישר בית המשפט את השינוי המבני הנ"ל, החזקותיהם של חברי הבורסה הקיימים (לרבות החזקות הבנק), שהינן מעבר לשיעור של 5%, יורדמו ולא יקנו להם כל זכות.

בהתאם להוראה הנ"ל, על חברי הבורסה הקיימים למכור כל החזקה מעבר לשיעור של 5%, עד תום חמש שנים ממועד אישור ההסדר, או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר (לפי המוקדם). בהתאם להסדר חלוקת הון המניות של הבורסה בין חברי הבורסה, הוקצו על שם הבנק 5,390,416 מניות רגילות ללא ע"ג, לבנק נמסרה תעודת מניה בגין אחזקתו במניות אלו, הבנק מחזיק לאחר השינוי המבני הנ"ל 5.39% ממניות הבורסה ולפיכך יהיה עליו למכור 0.39% מהון המניות.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017, הבנק מציג מניות אלו במאזן בעלות של 0. הפיכת הבורסה לחברה למטרות רווח - על-פי התיקון, התנאי הקבוע היום בסעיף 45(ב)2 לחוק ניירות ערך, בדבר איסור חלוקת רווחים על-ידי הבורסה, יימחק ויתבטל. כך, הבורסה תהפוך לחברה הפועלת למטרות רווח ותוכל לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה.

ביום 18 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לאשר הגשת הצעה לבורסה למכירת כל מניות הבנק בבורסה בהתאם לעקרונות שפורטו בפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 שהופנתה לכלל בעלי המניות בבורסה למכור ולהעביר את מניותיהם בחברת הבורסה (להלן: "הצעת הבנק" או "ההצעה" ו-"פניית הבורסה", בהתאמה).

ככל שתתקבל הצעת הבנק במלואה, צפוי הבנק לקבל בתמורה במעמד השלמת העסקה (קלוזינג) סך של כ-26,952 אלפי ש"ח ולרשום רווח בדוחותיו הכספיים בסכום דומה (התמורה בגין המניות כאמור משקפת מחיר של 500 מיליון ש"ח לבורסה).

במועד זה לא קיימת כל ודאות כי מכירת מניות הבנק בבורסה, כולן או חלקן, תושלם לנוכח התנאים הנכללים בהצעת הבנק על-פי העקרונות שפורטו בפניית הבורסה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 329A

ביום 13 בספטמבר 2017 פורסמה הוראה 329A שעניינה "יועצי משכנתאות".

ההוראה מטילה על הבנק חובות שונות לעניין אופן ההתנהלות מול יועצי משכנתאות, לרבות כתיבת מדיניות שתתייחס בין היתר לקריטריונים שעל-פיהם לא תתאפשר עבודה מול יועצים מסוימים, ולתהליכי העבודה של הבנק במתן הלוואות לדיור באמצעות יועץ משכנתאות. כן כוללת ההוראה איסור על הבנק לסרב לפעול מול נציגי הלקוח, בשום שלב בתהליך לקיחת הלוואה לדיור, אלא אם כן מצוי בידי הבנק מידע המעלה חשש סביר לפגיעה בלקוח או בבנק.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 31 באוקטובר 2017. הבנק מיישם את ההוראה.

תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) תשע"ז - 2017

ביום 8 במאי 2017 פורסמו תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) תשע"ז-2017, אשר מפרטות את אופן יישום חובת אבטחת המידע על-פי חוק הגנת הפרטיות על כל גורם המנהל או מעבד מאגר של מידע אישי. כמו כן, קובעות התקנות מנגנונים ארגוניים ודרישות מהותיות שמטרתם הפיכת אבטחת המידע לחלק משגרת ניהול הארגון.

טיוטת הנחיה שיצאה מרשות ההגנה על הפרטיות (רמו"ט לשעבר) ואשר צפויה להפוך בימים הקרובים להנחיה מחייבת, החריגה גופים מפקחים, וביניהם בנקים, מהחובה לקיים חלקים מהתקנות.

עם זאת, חובות כמו למשל תיעוד ודיווח אירועי אבטחה ל"רשם של רשות ההגנה על הפרטיות" והוראות לעניין התקשוריות למיקור חוץ לצורך קבלת שירות הכרוך בגישה למאגר המידע, נותרו על כן ויחייבו גם את הבנקים.

התקנות ייכנסו לתוקף שנה מיום פרסומן, ביום 8 במאי 2018.

מרבית הוראות התקנות מיושמות כיום בבנק, מכח הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא זה. הבנק נערך לעמידה מלאה בהוראות התקנות החלות עליו.

תקנות (General Data Protection Regulation) GDPR

חוק חדש של האיחוד האירופאי הקובע סייגים וכללים לשמירה על פרטיות ואבטחת המידע של תושבי האיחוד האירופאי. החוק יכנס לתוקפו ב 25 במאי 2018 (במקביל לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת המידע) תשע"ז-2017).

החוק החדש יחול על כל גוף הנותן שירות דיגיטלי ואוסף תוך כדי כך מידע התנהגותי ופיננסי על תושב האיחוד האירופאי. החובות אותן מטיל ה-GDPR הינן בעיקרן - החובה לתת לתושב האיחוד האירופאי את הזכות להישכח, החובה למנות נציג מקומי (אותה ניתן למלא באמצעות יפוי כוח אם אין לארגון נוכחות במדינות האיחוד), דרישה למינוי קצין הגנת המידע בנפרד מקצין אבטחת המידע, דרישה לעדכון חוזים ותהליכים מול ספקי משנה השותפים בעיבוד המידע, החובה לעדכן תהליכי עיבוד מידע הנאסף על מנת להתאימם לדרישות החדשות, דיווח לרשויות האיחוד האירופי על פריצות וזליגת המידע תוך 72 שעות, היערכות לעמידה בביקורת הרשויות כשיידרש תוך שת"פ מלא ועוד.

נציין כי הרגולציה הישראלית החלה כיום על הבנק בנושא הגנת הפרטיות (חוק הגנת הפרטיות, התשע"א-1981 והתקנות הנלוות לו וכן חלק מהוראות בנק ישראל), מכסים כבר כיום חלק ניכר מדרישות ה-GDPR. יחד עם זאת, ההוראות האירופאיות מוסיפות נדבכים נוספים בהם ידרש הבנק לעמוד. הבנק נערך לעמידה בהוראות ה-GDPR החלות עליו.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחיים.

פירוט אודות תוצאות הפעילות של מגזרי הפעילות השונים וניתוח הפעילות העסקית בהן ניתן לראות בפרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון והנהלה וכן בביאור 29 לדוח הכספי.

להלן מספר ממוצע של משרות ישירות שיוחסו למגזרי פעילות:

2016	2017	מגזרים
		מיליוני ש"ח
236	249	משקי בית
16	16	בנקאות פרטית
28	27	עסקים קטנים וזעירים
9	8	עסקים בינוניים וגדולים*
33	33	גופים מוסדיים
5	8	ניהול פיננסי
327	341	סך הכל

* מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

מגזר משקי בית

במסגרת מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות וכרטיסי אשראי, חשבון עו"ש, פיקדונות וחסכונות, מסגרות עובר ושב, הלוואות לרכישת כלי רכב, פעילות בשוק ההון בניירות ערך וייעוץ השקעות.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל-ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-Interactive Voice Response.

מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדיור ואחר.

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר הלוואות לדיור:

- מתן הלוואות לדיור ולכול מטרה כנגד שעבוד דירת מגורים ליחידים ולקבוצות רכישה לתקופות ארוכות בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית הנקבעים על-פי סוג ההלוואה, העדפות הלקוח, יכולת החזר של הלוואה ובהתאם למגבלות בנק ישראל על הלוואות לדיור.
- מתן שירותים נלווים של ביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא, הניתנים בהתאם להוראת המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים באמצעות: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "עיר שלם").

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר אחר:

- מתן הלוואות צרכניות סולו לזמן קצוב למשקי בית.
- הנפקת כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.
- מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב הנקבעות בהתאם לצרכי הלקוח ורמת הכנסתו.
- מתן אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות.
- גיוס פיקדונות וחסכונות ממשקי בית.
- מתן שירותי ני"ע - ביצוע קניה ומכירה ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל בסניפי הבנק.
- ייעוץ השקעות - מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך ללקוחות בכל מערך הסניפים של הבנק באמצעות יועצים מורשים.

אחד מהיעדים העיקריים העומדים בבסיס התכנית האסטרטגית של הבנק (כפי שתוארה בדוח הדירקטוריון וההנהלה), הינו פיתוח והרחבה של מגזר משקי הבית באמצעות מכירת מוצרים פיננסיים ללקוחות כל הבנקים, ללא תלות בבנק בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

להלן עיקרי התכנית האסטרטגית של הבנק במגזר פעילות זה:

- מתן משכנתאות התואמות את צרכיו וטעמיו האישיים של הלקוח תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה.
- מתן אשראי צרכני במגוון ערוצי מכירה, בדגש על ערוץ האינטרנט וללא צורך להגיע לסניפי הבנק. כמו כן הבנק ימשיך לשפר את מערכת חיתום האשראי, ככלי תומך החלטה.
- גיוס פיקדונות ממשקי בית, באמצעות סניפי הבנק ו/או באמצעות האינטרנט.
- הצעת שירותי תיווך וייעוץ בניירות ערך, כמוצר משלים להצעת פיקדונות.

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב של לקוחות. בהיבטי מתן האשראי, יש לציין את המיקוד במשקי בית כאשר האשראי הניתן לכל אחד מהם הינו בהיקף נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות אשר אובדנם עשוי להשפיע באופן מהותי על מגזר הפעילות. כמו כן, למגזר זה משקל רב בגיוס המקורות של הבנק באפיקים השונים. המתחרים במגזר זה הינם כל הבנקים הפועלים במשק וכן גופים פיננסיים חוץ בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

להלן פירוט ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר משקי הבית:

הסכמים עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות

לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. ההסכמים קובעים כי הבנק זכאי לקבל עמלות בשיעורים שונים שנקבעו בהסכמים כאמור וכן השתתפות בהוצאות גביה. הסכם המסגרת האחרון נחתם בחודש יולי 2004, תוקפו לשנתיים והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה נוספת של שנה אחת, אלא אם מי מהצדדים יודיע על סיום ההסכם 4 חודשים לפני תום תקופתו.

בנוסף, חתם הבנק בחודש מאי 2008, הסכם עם ממשלת ישראל המתייחס להלוואות שיועמדו לזכאי משרד הבינוי והשיכון ממועד החתימה על הסכם זה ואילך. ההלוואות שיועמדו לזכאים על-פי הסכם זה הינן ברוחב מכספי הבנק ועל אחריותו ומיעוטן מכספי המדינה ועל אחריותה. הבנק זכאי לקבל מהמדינה סבסוד בגין ההלוואות שנתן מכספי הבנק וכן עמלות בשיעורים שונים בגין ההלוואות שנתן מכספי המדינה. תוקפו של ההסכם הוא לשנה והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה של שנה נוספת אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 3 חודשים לפני תום תקופתו.

הבנק התחייב כלפי ממשלת ישראל כי במתן השירותים על-פי ההסכמים האמורים יפעל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה וכי ישפה את מדינת ישראל אם לא יעשה כן. הבנק פועל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה לעניין הלוואות לזכאים ולפיכך הוא מעריך כי ההתחייבות לשיפוי אינה יוצרת לבנק חשיפה מהותית.

הסכם לביטוח חיי לווים

הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות ביטוח, עיר שלם וסוכנות ביטוח נוספת. על-פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלווים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. חברות הביטוח זכאיות לפרמיה והבנק וסוכנויות הביטוח הנ"ל זכאיות לתשלום מאת חברות הביטוח, בהתחשב בשירותיהן. הבנק הינו בעל הפוליסה והמוטב על-פיה. ההסכמים הנ"ל חלים רק על ביטוחי חיים של לווים שנעשו עד ליום 31 בדצמבר 2005.

הסכם לביטוח נכסי לווים

ביום 1 באפריל 2007, נחתמו הסכמים בין הבנק, עיר שלם וסוכנות לביטוח (1996) בע"מ ומספר חברות ביטוח לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח ולשלם לעיר שלם עמלה. ההסכמים חודשו בסוף מרץ 2015 ותוקפם הוארך עד ליום 31 במרץ 2017 ומחודשים מידי שנה. ההסכמים חלים רק על פוליסות ביטוח מבנה שנערכו בגין הלוואות שניתנו עד ליום 31 בדצמבר 2005.

הסכם מסגרת - ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואות לדיור

הסכם מיום 10 באפריל 2006, שתוקפו החל מ-1 בינואר 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, לפיו ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים) אגב הלוואות לדיור שניתנו על-ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על-ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח.

הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ

לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") 01 לדצמבר 2017 אשר החליף את ההסכם הקיים מיום 15 בנובמבר 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשוכים על הבנק באמצעות מסלוקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם.

הסכם עם חברת כרטיסי אשראי

לבנק הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") מיום 8 באוגוסט 2002, אשר משקף את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין כאל, לרבות לעניין חלוקת האחריות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים.

מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדיור ואחר בדומה למגזר משקי בית והמוצרים והשירותים דומים אף הם לאלו שבמגזר משקי בית תוך התאמה לאופי הלקוחות.

הבנק רואה במגזר פעילות זה נדבך חשוב לפעילותו העסקית ובהתאם לכך פועל, בין היתר:

- לשימור המעמד והמוניטין שהבנק יצר בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל.
- הקפדה על ביצוע כלל ההוראות הרגולטוריות, ביניהן בחינה וזיהוי של מקורות ההכנסה של הלקוחות והחתמתם על המסמכים וההצהרות הרלוונטיים הנדרשים

הבנק משקיע מאמצים בהכשרה מקצועית ייחודית של הבנקאים העובדים מול לקוחות המגזר. כמו כן, לבנק יתרון המתבטא ברמת השירות והזמינות של בנקאים אלו המכירים היטב את תרבות לקוחות המגזר ובהתאם לכך הם בעלי יכולת ליצור קשר אישי מולם.

ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר בנקאות פרטית הינם אלה המפורטים במגזר משקי בית לעיל.

מגזר עסקי

המגזר העסקי מחולק לשני תתי מגזרים כלהלן:

מגזר עסקים קטנים וזעירים - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.

מגזר עסקים בינוניים וגדולים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח (הקף הפעילות עם עסקים גדולים אינו מהותי).

תתי מגזרים אלו מספקים שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים בתחומים שונים:

בינוי ונדל"ן - באמצעות סקטור הנדל"ן של הבנק מתבצע בעיקר ליווי פרויקטים לבניה למגורים לרוב בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים להתחדשות עירונית, פרויקטים בייזום, עסקאות פינני-בינוי ומימון קבוצות רכישה. רוב המכריע של תיק הנדל"ן מתבצע בשיתוף פעולה עם חברות ביטוח אשר מנפיקות בטוחות חוק מכר בפרויקטים המלווים ולעיתים אף בשיתוף פעולה במתן אשראי כספי.

אחר - באמצעות החטיבה הקמעונאית, מנהל אשראי למימון פרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית (ניהול האשראי הקיים בלבד), בין אם על-ידי הבנק בלבד ובין אם במימון משותף עם גופים פיננסיים וכן הלוואות מסחריות. על-פי מדיניות האשראי של הבנק, אשראי זה הינו במגמת צמצום מתמשכת בשנים האחרונות והיתרות בו נכון ליום 31 בדצמבר 2017 אינן מהותיות.

הפעילות בתחום בינוי ונדל"ן כוללת בעיקר מימון רכישת קרקע והקמת פרויקטים למגורים. פרויקטים בתחום ההתחדשות העירונית וכן העמדת ערבויות לסוגיהן על-פי צרכי העסקה. המימון להקמת פרויקטים למגורים, ניתן על-פי רוב בשיטת הליווי הסגור בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל-פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחזרים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות, ערבויות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על-ידי חברות ביטוח עימן קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

השוני בין סוגי שיתוף הפעולה עם הגופים הפיננסיים, מתבטא בסוג האשראי או הבטחה המועמדים על-ידי הגוף הפיננסי: העמדת בטוחות על-פי חוק המכר; העמדת בטוחות לבעלי קרקע בעסקת קומבינציה; ומתן אשראי כספי על-פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום הבניה והנדל"ן, מתבצע על-פי העקרונות שלהלן:

הפרויקט נבחן ומאושר על-ידי מוסדות השותף הפיננסי; הביטוחנות בפרויקט הינם פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי נשמר לאורך חיי הפרויקט. שחרור העודפים המתקבלים בגין הפרויקט לזים, מבוצע על-פי שיקול דעת הבנק על-פי נוסחת שחרור עודפים המאושרת על-ידי הבנק והנכללת בהסכם שיתוף הפעולה.

ניהול הפרויקט על-פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל-פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

במסגרת התכנית האסטרטגית (כפי שתוארה בדוח הדייקטוריון וההנהלה), פועל הבנק ליישום מדיניות ענפית סלקטיבית בתחום מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן למגורים, בדגש על עליה מתונה בהיקף התיק המנוהל תוך הקטנת חלקו היחסי של הבנק בתיק וללא עליה ברמת הסיכון הקיימת. לצורך כך, פועל הבנק ליצירת שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים (מודל האופרטור) והנפקת בטוחות לפי חוק מכר (דירות) וערבויות אחרות. אסטרטגיה זו מאפשרת לבנק להגדיל את היקף הפרוייקטים שבטיפולו, בהתאם למדיניות הבנק, שימוש במומחיות שנצברה, כניסה לעסקאות גדולות ומורכבות ופיזור הסיכון ובהתאמה להגדיל את התשואה להון הנובעת מפעילות זו תוך הקטנת הסיכון.

כמו כן, הבנק פועל להסטת הסיכון והתשומות, למימון פרויקטים (ליווי בניה למגורים) וזאת תוך הקטנת היקף האשראי המסחרי למימון פעילות שוטפת של חברות ועסקים קטנים, ככל שניתן וכן הקטנת היקף האשראי שניתן לפרוייקטים בתחום האנרגיה הסולארית.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לווה בודד. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח במתן אשראי כספי (מודל האופרטור) ובהנפקת פוליסות על-פי חוק המכר (דירות) כאמור לעיל.

התחרות בין הבנקים על השגת לקוחות איכותיים בתחום הנדל"ן מתבטאת בשיעורי ההון העצמי המושקע בפרויקט, מבנה העסקה, גובה העמלות, הריביות על האשראי ורמת השירות הניתנת ללקוח. בשנים האחרונות חלק מחברות הביטוח הקימו מערך עצמאי לליווי בניה ובכך הגבירו את התחרות בענף.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, מתבססות על הקשרים שנצברו לאורך השנים ובסיס הלקוחות הקיים בבנק המהווים עבור הבנק מנוף להמשך פעילותו. בנוסף, לעיתים משתמש הבנק בעודפי המקורות בפרוייקטים קיימים למינוף פעילות עתידית בפרוייקטים חדשים של לקוחותיו. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרוייקטים, הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרוייקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרוייקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרוייקטים.

הסכמי שיתוף פעולה

לבנק שיתופי פעולה עם מספר חברות ביטוח למתן אשראי כספי ו/או להנפקת פוליסות ביטוח על ידן לרוכשים של דירות בפרוייקטים למגורים בהם ניתן מימון על-ידי הבנק בשיטת הליווי הסגור (הנפקת הפוליסות נעשית על-ידי חברות הביטוח כנדרש על-פי חוק המכר (דירות)). ההתקשרויות עם חברות הביטוח כוללות הסדרת שיתוף הפעולה בין הבנק לבין בנושאים הבאים: אחריות לניהול השוטף של הפרוייקט ומסירת דיווחים, קבלת בטוחות ושחרור ונקיטת הליכים למימוש השעבודים יחסי הנשייה בין הגופים

מגזר מוסדיים

מגזר המוסדיים בתחום הפיקדונות משרת מגוון רחב של לקוחות כחלק מפעילות גיוס ושימור המקורות. לקוחות אלה כוללים חברות ביטוח, חברי בורסה, מוסדות פיננסיים וקרנות נאמנות. רב הלקוחות המוסדיים של הבנק הינם בעלי זיקה חזקה לשוק ההון ומנהלים באופן ישיר ע"י הדסק המוסדי במחלקת ניהול פיננסי.

עיקר הפעילות של גופים אלה עם הבנק היא השקעה בפיקדונות. הפיקדונות מנוהלים בכל התקופות, בש"ח ובמט"ח. בדרך כלל מדובר בסכומי הפקדה גבוהים העולים על 5 מיליוני ש"ח. הפעילות היא בעיקר בפיקדונות קצרים משנה אך קיימים מקרים בהם ההפקדה היא לפיקדונות לתקופה ארוכה מכך.

עיקר התחרות בתחום מגזר המוסדיים היא מול הבנקים השונים בישראל. רב המשקיעים המוסדיים עובדים מול חדרי המסחר במט"ח בארץ ומקבלים מחירים תחרותיים בפיקדונות בש"ח ובמט"ח. בנוסף, האלטרנטיבה העיקרית מול הבנקים ותחום הפיקדונות היא ההשקעה בשוק ההון, המאפשרת לרובם לקבל ציטוטים גבוהים על עודפי הנזילות שלהם.

מגזר ניהול פיננסי

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול נכסים והתחייבויות.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכוני שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות בנקים בארץ ובחו"ל.

פעילות המגזר מרוכזת בחטיבה הפיננסית. החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק מנוהלות ונוצרות בתיק הבנקאי, כחלק בלתי נפרד מהפעילות העסקית של הבנק. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שלו, למעט מקרים בהם להערכתנו יש יתרון ברור לקיום חשיפה לאחד או יותר מגורמי השוק. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים העומדים לרשותו על-פי מדיניות ניהול הסיכונים שקבעה דירקטוריון הבנק, וזאת תוך התחשבות בהתפתחויות הכלכליות ובסביבה העסקית בה פועל הבנק. הבנק מקיים מערך של מדידה והערכה של התפתחות החשיפות באופן מתמיד, והחשיפות השונות מדווחות לדירקטוריון הבנק כחלק ממהלך העסקים הרגיל.

בנוסף, הבנק נוקט פעולות יזומות להשקעה וגיודור בתיקי הנוסטרו, המשמשים לסוגי פעילות כמפורט להלן:

- פעילות המשמשת כהגנה לפיקדונות המופקדים בבנק לתקופות קצרות, בינוניות וארוכות וכן השקעות כנגד ההון העצמי של הבנק.
- פעילות השקעה באגרות חוב ממשלתיות לצורך השגת תשואה עודפת על יתרות הנזילות של הבנק.
- פעילות למסחר המאופיינת בהשקעות קצרות טווח בעיקר בניירות ערך ממשלתיים בשוק הראשוני ובשוק המשני.
- פעילות השקעה בניירות ערך שאינם ממשלתיים הינה מועטה ונקודתית בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.
- כחלק מניהול הנזילות ובהתחשב במגבלות שקבעה דירקטוריון מופקדים עודפי הנזילות בבנק ישראל ובבנקים בארץ ובחו"ל. לצורך זה וכחלק מפעילות הבנק במט"ח לבנק מסגרות אשראי מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים. מסגרות אלו מנוטרות באופן שוטף כחלק מניהול סיכון צד נגדי בבנק. לפרטים בדבר מודל הנזילות, סיכון צד נגדי ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק הסיכונים ודרכי ניהולם.
- תיקי ההשקעה נבחנים באופן שוטף בהתחשב בתחזיות מאקרו כלכליות בנושאי שער חליפין, שערי ריבית לטווח קצר וארוך, אינפלציה, צמיחה ועקומי תשואות ובהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק בזמן נתון.
- מאז סוף שנת 2014 הקטין הבנק באופן משמעותי את חשיפותיו לסיכוני השוק השונים וזאת מתוך הערכה כי הסיכון בשווקים אינו מתומחר כראוי. בהתאם לזאת, לעלייה בתודעת השווקים וירידת ערכם של נכסים פיננסיים בחודשים האחרונים היתה השפעה קטנה על הבנק.
- התוכנית העסקית של הבנק כוללת המשך שמירה על עמדה שמרנית ועל חשיפות נמוכות לגורמי השוק השונים, מתוך הערכה כי התנודתיות בשוקי ההון תימשך בחודשים הקרובים ולנוכח האי ודאות הכלכלית.

דירוג התחייבויות הבנק על-ידי Standard & Poor's Maalot

ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilA+, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה.

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על-ידי חברת הבת ירושלים מימון והנפקות, הינו דירוג של ilA-.

כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

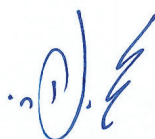
דירוג כתבי התחייבות הנדחים המותנים (COCO) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא ilBBB+.

נספחים

- נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
- נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון-מידע רב רבעוני ומאזן מאוחד לסוף רבעון- מידע רב רבעוני
- נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות
- נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר 2017

נספחים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחכרות המאוחדות שלו⁽⁴⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- נכסים

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
שיעורי הכנסה אחוז	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הכנסה אחוז	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הכנסה אחוז	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
נכסים נושאי ריבית									
4.06	393.6	9,683.8	4.34	432.3	9,962.7	4.88	469.0	9,617.5	אשראי לציבור ⁽³⁾
0.07	0.2	297.7	0.06	0.1	172.0	-	-	179.4	פקדונות בבנקים
0.12	1.9	1,588.2	0.09	0.9	1,005.6	0.10	1.3	1,340.5	פקדונות בבנקים מרכזיים
0.99	9.1	917.5	0.38	3.1	809.3	0.41	2.7	657.0	אגרות חוב זמינות למכירה ⁽⁴⁾
0.22	1.0	446.0	0.13	1.0	787.5	0.10	0.5	494.9	אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾
7.81	0.5	6.4	26.47	0.9	3.4	-	-	3.4	נכסים אחרים
3.14	406.3	12,939.6	3.44	438.3	12,740.5	3.85	473.5	12,292.7	סך כל הנכסים נושאי ריבית
-	-	35.4	-	-	34.4	-	-	31.5	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	1,004.7	-	-	1,415.4	-	-	1,126.3	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾
2.91	406.3	13,979.7	3.09	438.3	14,190.3	3.52	473.5	13,450.5	סך כל הנכסים

הערות בסוף נספח זה.

**נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾
וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)**

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- התחייבויות והון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
שיעורי הכנסה אחוז	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הכנסה אחוז	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הכנסה אחוז	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
התחייבויות נושאות ריבית									
0.17	2.4	1,439.2	0.08	1.2	1,543.5	0.05	0.7	1,489.5	לפי דרישה
0.57	45.9	8,117.0	0.80	63.0	7,924.6	0.97	73.7	7,590.2	לזמן קצוב
0.51	48.3	9,556.2	0.68	64.2	9,468.1	0.82	74.4	9,079.7	סך הכל פקדונות הציבור
3.53	1.6	45.3	4.10	1.7	41.5	4.57	1.9	41.6	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	0.4	פקדונות הממשלה
0.11	0.4	364.3	0.06	0.4	637.4	0.08	0.3	368.7	ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
1.43	21.9	1,533.0	1.84	29.0	1,575.1	2.27	33.5	1,478.4	אגרות חוב
0.63	72.2	11,498.8	0.81	95.3	11,722.1	1.00	110.1	10,968.8	סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית
-	-	1,537.3	-	-	1,472.1	-	-	1,498.2	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	170.1	-	-	196.5	-	-	164.4	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
0.55	72.2	13,206.2	0.71	95.3	13,390.7	0.87	110.1	12,631.4	סך כל ההתחייבויות
		773.5			799.6			819.1	סך כל האמצעיים ההוניים
-		13,979.7	-		14,190.3	-		13,450.5	סך כל ההתחייבויות והאמצעיים ההוניים
2.51			2.63			2.85			פער הריבית
2.58	334.1	12,939.6	2.69	343.0	12,740.5	2.96	363.4	12,292.7	תשואה נטו⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית

הערות בסוף נספח זה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017		
שיעורי הכנסות/ הוצאה	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעורי הכנסות/ הוצאה	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעורי הכנסות/ הוצאה	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ (הוצאות) יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
אחוז			אחוז			אחוז		
מטבע ישראלי לא צמוד								
3.29	255.7	7,765.4	3.61	275.5	7,632.8	3.76	289.7	7,695.3
(0.55)	(37.9)	6,898.9	(0.58)	(41.2)	7,087.8	(0.70)	(49.7)	7,145.1
2.74			3.03			3.06		
מטבע ישראלי צמוד למדד								
3.20	110.8	3,466.3	3.59	125.0	3,477.2	4.47	146.8	3,281.2
(0.85)	(29.5)	3,467.7	(1.34)	(45.9)	3,424.9	(1.81)	(52.7)	2,912.7
2.35			2.25			2.66		
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
2.33	39.8	1,707.9	2.32	37.8	1,630.5	2.81	37.0	1,316.2
(0.42)	(4.8)	1,132.2	(0.68)	(8.2)	1,209.4	(0.85)	(7.7)	911.0
1.91			1.64			1.96		
סך פעילות בישראל								
3.14	406.3	12,939.6	3.44	438.3	12,740.5	3.85	473.5	12,292.7
(0.63)	(72.2)	11,498.8	(0.81)	(95.3)	11,722.1	(1.00)	(110.1)	10,968.8
2.51			2.63			2.85		

הערות בסוף נספח זה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ד - ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
גידול (קטון) בגלל שינוי		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי		שינוי נטו	
מחיר	כמות		מחיר	כמות		
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח			
נכסים נושאי ריבית						
38.7	26.6	12.1	36.7	53.5	(16.8)	אשראי לציבור בישראל
(6.7)	(5.3)	(1.4)	(1.5)	(0.9)	(0.6)	נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל
32.0	21.3	10.7	35.2	52.6	(17.4)	סך הכל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
15.9	16.3	(0.4)	10.2	13.4	(3.2)	פקדונות הציבור בישראל
7.2	6.4	0.8	4.6	7.0	(2.4)	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
23.1	22.7	0.4	14.8	20.4	(5.6)	סך כל הוצאות הריבית

- (1) הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנים 2017, 2016 ו-2015 בסך 1.3, (17.5), ו-2.6 בהתאמה.
- (5) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (6) עמלות בסך 1.5, 4.5 ו-13.9 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים 2017, 2016 ו-2015 בהתאמה.
- (7) לרבות מכשירים נגזרים.
- (8) תשואה נטו - הכנסות ריבית, נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (9) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (10) שיעור ההכנסה נובע מהכנסות שהתקבלו על בסיס מזומן והכרו בתקופת הדיווח.
- (11) סווג מחדש.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון-מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
82.0	127.4	126.7	102.2	106.7	142.7	101.8	122.3	הכנסות ריבית
0.4	37.5	39.4	18.0	20.0	48.4	14.1	27.6	הוצאות (הכנסות) ריבית
81.6	89.9	87.3	84.2	86.7	94.3	87.7	94.7	הכנסות ריבית, נטו
12.3	3.1	7.1	7.9	11.0	13.9	7.2	4.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
69.3	86.8	80.2	76.3	75.7	80.4	80.5	89.9	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
32.1	0.3	(1.9)	4.9	-	(1.9)	2.4	(1.1)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
30.7	31.0	29.8	29.4	32.0	27.2	28.2	27.2	עמלות
5.1	2.9	2.8	0.7	2.9	2.8	2.9	2.9	הכנסות אחרות
67.9	34.2	30.7	35.0	34.9	28.1	33.5	29.0	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
44.7	43.8	42.8	42.1	43.2	44.5	43.3	45.4	משכורות והוצאות נילות
21.8	22.6	22.9	22.6	23.4	23.6	23.7	24.9	אחזקה ופחת בניינים וציוד
29.7	31.0	30.1	32.4	33.1	32.5	28.5	33.7	הוצאות אחרות
96.2	97.4	95.8	97.1	99.7	100.6	95.5	104.0	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
41.0	23.6	15.1	14.2	10.9	7.9	18.5	14.9	רווח לפני מיסים
18.6	6.4	5.2	8.1	3.3	1.9	6.0	4.0	הפרשה למיסים
22.4	17.2	9.9	6.1	7.6	6.0	12.5	10.9	רווח נקי
רווח למניה (בש"ח)								
0.32	0.24	0.14	0.09	0.11	0.09	0.18	0.15	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)

* הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה. לפרטים, ראה ביאור 1.1 הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון-מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
								נכסים
2,341.8	2,487.7	2,335.9	2,522.0	2,723.1	2,307.9	1,916.3	2,659.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,099.9	1,574.0	1,754.2	1,434.5	1,108.7	1,387.0	1,020.9	858.3	ניירות ערך
10,009.9	10,156.9	10,131.2	9,790.1	9,590.3	9,668.8	9,749.5	9,670.7	אשראי לציבור, נטו
154.7	155.2	153.5	157.8	158.4	153.0	148.2	150.6	בניינים וציוד
1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6	0.5	0.4	נכסים בלתי מוחשיים
61.7	129.9	141.5	151.1	89.9	77.3	54.8	64.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
125.7	125.2	137.7	145.7	145.9	145.2	150.4	150.6	נכסים אחרים
13,794.8	14,629.9	14,654.9	14,202.0	13,817.0	13,739.8	13,040.6	13,553.6	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
10,832.6	11,165.1	11,048.2	10,868.3	10,797.9	10,669.3	10,462.4	10,560.1	פיקדונות הציבור
39.5	40.1	40.7	36.5	36.8	37.5	37.8	33.6	פיקדונות מבנקים
-	-	-	1.1	0.2	0.1	-	0.5	פיקדונות הממשלה
347.1	687.1	892.7	590.4	410.8	546.0	147.0	34.4	ניירות ערך שהושאלו
1,566.7	1,634.1	1,568.6	1,582.1	1,501.1	1,445.6	1,366.2	1,872.2	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
64.4	143.8	154.6	146.7	87.7	77.1	58.0	66.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
154.2	151.7	141.4	168.6	169.0	148.1	140.1	149.3	התחייבויות אחרות
13,004.5	13,821.9	13,846.2	13,393.7	13,003.5	12,923.7	12,211.5	12,716.3	סך כל ההתחייבויות והון
790.3	808.0	808.7	808.3	813.5	816.1	829.1	837.3	הון עצמי
13,794.8	14,629.9	14,654.9	14,202.0	13,817.0	13,739.8	13,040.6	13,553.6	סך כל ההתחייבויות והון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים וכן יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היזון עלויות תוכנה. לפרטים, ראה ביאור 1.1 ו-2.1.1.

נספח 3 - דוחות רווח והפסד מאוחדים - מידע רב שנתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר						
2012	2013	2014	2015	2016	2017	
555.7	543.2	458.4	406.3	438.3	473.5	הכנסות ריבית
324.8	286.0	141.4	72.2	95.3	110.1	הוצאות ריבית
230.9	257.2	317.0	334.1	343.0	363.4	הכנסות ריבית, נטו
36.0	54.7	18.4	40.4	30.4	36.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
194.9	202.5	298.6	293.7	312.6	326.5	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
22.6	14.2	18.1	0.9	35.4	(0.6)	הכנסות מימון שאינן מריבית
90.2	91.4	118.3	124.5	120.9	114.6	עמלות
0.6	0.9	11.5	17.3	11.5	11.5	הכנסות אחרות
113.4	106.5	147.9	142.7	167.8	125.5	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
141.6	152.9	171.2	166.3	173.4	176.4	משכורות והוצאות נילוות
47.0	57.6	71.2	81.8	89.9	95.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
69.8	82.1	110.0	117.7	123.2	127.8	הוצאות אחרות
258.4	292.6	352.4	365.8	386.5	399.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
49.9	16.4	94.1	70.6	93.9	52.2	רווח לפני מיסים
16.7	3.7	29.1	22.0	38.3	15.2	הפרשה למיסים
33.2	12.7	65.0	48.6	55.6	37.0	רווח נקי
0.47	0.18	0.92	0.69	0.79	0.52	רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)
12.8	0.9	12.6	2.1	(17.5)	(0.9)	רווח כולל (הפסד) אחר (לאחר השפעת המס)
46.0	13.6	77.6	50.7	38.1	36.1	סך הרווח הכולל

- (1) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים וכן יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה. לפרטים, ראה ביאור 2.1 לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה. לפרטים, ראה ביאור 1.1 לדוחות הכספיים.

נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
נכסים					
2,833.4	3,278.0	2,071.9	2,522.0	2,659.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
676.6	902.4	1,779.5	1,434.5	858.3	ניירות ערך
9,735.5	9,674.4	10,000.9	9,892.6	9,772.4	אשראי לציבור
(108.9)	(107.9)	(111.6)	(102.5)	(101.7)	הפרשה להפסדי אשראי
9,626.6	9,566.5	9,889.3	9,790.1	9,670.7	אשראי לציבור, נטו
139.5	149.7	156.9	157.8	150.6	בניינים וציוד
2.0	1.6	1.2	0.8	0.4	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
21.7	40.4	195.1	151.1	64.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
160.0	146.2	125.6	145.7	150.6	נכסים אחרים
13,459.8	14,084.8	14,219.5	14,202.0	13,553.6	סך כל נכסים
התחייבויות והון					
11,071.1	10,977.2	11,019.0	10,868.3	10,560.1	פיקדונות הציבור
51.5	42.5	39.4	36.5	33.6	פיקדונות מבנקים
0.7	5.0	0.8	1.1	0.5	פיקדונות הממשלה
27.5	582.7	387.3	590.4	34.4	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
1,406.0	1,503.1	1,634.8	1,582.1	1,872.2	איגרות חוב וכתבי התחייבויות
12.3	39.0	195.2	146.7	66.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
200.2	184.9	159.0	168.6	149.3	התחייבויות אחרות
12,769.3	13,334.4	13,435.5	13,393.7	12,716.3	סך כל ההתחייבויות
690.5	750.4	784.0	808.3	837.3	הון עצמי
13,459.8	14,084.8	14,219.5	14,202.0	13,553.6	סך כל ההתחייבויות והון

- (1) הוצג מחדש בשל התאמת שווי הנכסים שנרכשו על-ידי הבנק ויצירת רווח מרכישה במחיר הזדמנותי בסך של 57.1 מיליוני ש"ח. על-פי הנחיית המפקח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה) ממועד הרכישה ביום 15 בדצמבר 2013, ונכללת בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.
- (2) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים וכן יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה. לפרטים, ראה ביאור 1.1 ו-2.1 לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה. לפרטים, ראה ביאור 1.1 לדוחות הכספיים.

דוח תקופתי

דין וחשבון לשנת 2017
בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דו"ח תקופתי לשנת 2017

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 מוגש בזאת הדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017.

תאריך הדוחות הכספיים 31.12.2017

תאריך הדוח 27.02.2018

תקנה מספר 9 - דוחות כספיים

לדוח תקופתי זה מצורפים כחלק בלתי נפרד הימנו הדוחות הכספיים של הבנק וחווות דעת רואי החשבון של הבנק מיום 27.02.2018.

תקנה מספר 10 ג - שימוש בתמורה מהנפקת ני"ע

בתקופת הדוח לא הייתה הנפקה של ניירות ערך של הבנק על-פי תשקיף.

תקנה 11,12,13 - השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר 2017, שינויים בהשקעות בחברות מוחזקות בתקופת הדוח, הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח בע"מ (1996)	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ ⁽¹⁾	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות בע"מ ⁽²⁾	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ ⁽³⁾	ירושלים מימון והנפקות בע"מ (2005)
מספר המניות	970,000	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100
סוג מניה ועג.	מ"ר, 0.001 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח
סך ע"ג בש"ח	970	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100
ערכם במאזן (אלפי ש"ח)	164,450	174,256	35,307	514	1,552	6,547	26,036
השקעה בכתבי התחייבות	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהשקעה בכתבי התחייבות בשנת הדיווח (אלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
יתרת הלואות (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהלואות בשנת הדיווח (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-

המניות בחברות הבנות אינן נסחרות בבורסה. הבנק מחזיק בחברות הבנות ב- 100% מההון, מזכויות ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים, למעט 27 מניות בנות 0.001 ש"ח ע.ג. של תומר ירושלים בע"מ המוחזקות ע"י זלמן שובל (דירקטור בבנק וקרוב של בעל השליטה). במהלך 2017 לא היו שינויים בהשקעה במניות.

הערות:

- (1) החברה מכרה את פעילות ניהול התיקים שלה, והפסיקה את פעילותה בניהול תיקים.
- (2) החברה הפסיקה את עיסוקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות.
- (3) החברה הפסיקה את עיסוקה בחיתום ובייעוץ להנפקות.

תקנה מספר 13 הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן בשנת 2016:

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה	8,674	5,780	87	(11)	(3)	7	40
הפרשה (הטבה) למיסים	1,989	1,381	28	-	-	-	14
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	6,685	4,399	52	(11)	(3)	7	26
רווח מפעולות בלתי רגילות	70	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי	6,755	4,399	52	(11)	(3)	7	26
נתונים נוספים:							
דמי ניהול שקיבל הבנק עבור שנת 2017	-	94	-	18	-	7	75
ריבית שקיבל/זכאי לקבל הבנק עבור שנת 2017	-	-	-	-	-	-	-

תקנה מספר 14 - רשימת הלוואות

הרכב יתרת הלוואות - ראה באור 30 לדוחות כספיים.
רשימת הלוואות באחריות הבנק - ראה באור 30 לדוחות כספיים.

תקנה מספר 20 - מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח לא נרשמו ני"ע של הבנק למסחר; בתקופת הדוח, חלה הפסקת מסחר בבורסה בניירות הערך של הבנק, במועד פרסום דוחות כספיים (בימים 28.02.2017, 15.05.2017, 14.11.2017, 10.08.2017).

תקנה מספר 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

א. לפרטים בדבר תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה לשנת 2017, ראה חלק א' לממשל תאגידי.
ב. תשלומים ששולמו לכל חברי הדירקטוריון של הבנק (למעט יו"ר דירקטוריון הבנק) ואשר אינם חורגים מהמקובל הסתכמו בשנת 2017 בסך של 1.4 מיליוני ש"ח. לשכר יו"ר הדירקטוריון, ראה חלק א' לדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 21 א - השליטה בתאגיד

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב-74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). יצוא מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על-פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק, מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א-1981.

תקנה מספר 22 - עסקאות עם בעל שליטה

לפירוט על תשלומים ועסקאות עם "בעלי עניין וצדדים קשורים", ראה בביאור 34 לדוחות הכספיים.
לפירוט על עסקאות עם בעלי שליטה, ראה פרק "עסקאות עם בעלי שליטה" בדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 24 - החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

ראה נספח א' מצ"ב.

תקנה 24 א - הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים

הון רשום: ההון הרשום של הבנק הנו 100,250,000 ש"ח ע.ג.
הון מונפק: ההון המונפק של הבנק הנו 70,517,741 ש"ח ע.ג.
מניות: כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

תקנה מספר 24 ב - מרשם בעלי המניות

ראה נספח ב' המצ"ב.

תקנה מספר 25 א - מען רשום

כתובת המען הרשום, כתובת הדואר האלקטרוני, טלפון ופקסימיליה, כמפורט בעמוד הראשון לדוח תקופתי זה לעיל.

תקנה מספר 26 - רשימת הדירקטורים לתאריך הדו"ח

ראה נספח ג' המצ"ב.

תקנה מספר 26 א - רשימת נושאי משרה בכירה לתאריך הדו"ח

ראה נספח ד' המצ"ב.

תקנה מספר 26 ב - מו"חים עצמאיים

אין.

תקנה מספר 27 - רואה החשבון המבקר של הבנק

קוסט פורר גבאי את קסירר.

מענו: רח' עמינדב 3, ת"א.

תקנה מספר 28 - שינויים בתזכיר ובתקנות

אין.

תקנה מספר 29 - המלצות הדירקטוריון והחלטות אסיפה כללית

(א) המלצות דירקטוריון בפני האסיפה הכללית והחלטות שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

(1) ביום 31 בינואר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 3 מיליוני ש"ח (ברוטו) בגין הרווח הנקי של הרבעון השלישי 2016, על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2016, הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 21 בפברואר 2017, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 בפברואר 2017.

האסיפה הכללית אישרה ביום 29 בנובמבר 2017 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(2) ביום 27 באפריל 2017 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 1.8 מיליוני ש"ח (ברוטו) בגין הרווח הנקי לרבעון הרביעי לשנת 2016 על בסיס יתרת עודפי הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 21 במאי 2017, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 במאי 2017.

האסיפה הכללית אישרה ביום 29 בנובמבר 2017 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(3) ביום 15 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 2.3 מיליוני ש"ח (ברוטו) בגין הרווח הנקי לרבעון הראשון לשנת 2017, על בסיס יתרת עודפי הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 במרץ 2017, הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 9 ביולי 2017 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 25 ביוני 2017.

האסיפה הכללית אישרה ביום 29 בנובמבר 2017 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(ב) החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות המנהלים בעניינים המפורטים בתקנת משנה (א)

אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

אין.

תקנה מספר 29 א - פירוט החלטות החברה

להלן, החלטות הבנק בנושאים המפורטים בתקנה זו, כדלקמן:

(1) התחייבות לשיפוי:

- ביום 29 בינואר 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המייד לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר 2011 כפי שתוקן בדוח מייד מיום 19 בינואר 2012 (להלן: "הדוח המייד"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת ולנושא משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המייד המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מייד של הבנק מיום 19 בינואר 2012 (אסמכתא מס': 2012-01-020319).
- ביום 9 באוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המייד על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב התחייבות לשיפוי ראה דוח מייד של הבנק מיום 3 בספטמבר 2013 (אסמכתא מס': 2013-01-136176).
- ביום 30 לאוקטובר 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. (ראה דוח מייד על זימון אסיפה כללית מיום 19 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-125356)

(2) ביטוח:

- ביום 10 במאי 2015, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הרחבת גבולות הכיסוי של ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק (ובחברות הבנות) (D&O) כפי שיהיו מעת לעת, כדלקמן: הכיסוי הביטוחי יהיה בגבולות אחריות של 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר ארה"ב לתקופה (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-070975) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-016284) ("החלטת המסגרת").
- הפוליסה לביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק תהיה ניתנת לחידוש או החלפה מעת לעת (היינו, בין על-ידי הארכת תוקף פוליסת הביטוח הקיימת ובין על-ידי התקשרות בפוליסה אחרת, לרבות עם מבטח אחר), באישור ועדת התגמול והדירקטוריון, ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים: א. גבולות האחריות בביטוח לא יעלו על הסכום האמור; ב. ועדת התגמול והדירקטוריון הבנק יקבעו כי הפרמיה השנתית הינה בתנאי שוק; ג. החידוש האחרון מכוח החלטה זו ייעשה לתקופת ביטוח שתסתיים לא יאוחר מאשר בחלוף 6 שנים ממועד החלטת האסיפה הכללית.
- ביום 19 בספטמבר 2017, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור וועדת תגמול בישיבתה מיום 12 בספטמבר 2017, ובהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת את התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (לרבות המנכ"ל) (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O), כדלקמן: הפוליסה תירכש אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה,

וזאת לתקופה של 12 חודש, החל מיום 1.10.2017 ועד ליום 30.9.2018. הפרמיה השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, תעמוד על סך של כ-77,000\$. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה לא יעלה על סך של \$ 25,000 ארה"ב לבנק.

• בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, ההתקשרות הינה בתנאי שוק ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

אלכסנדר זלמן
ר"ח, חשבונאי ראשי

גיל טופז
מנכ"ל

27 בפברואר 2018

נספח א' לדוח התקופתי לשנת 2017

מניות וניירות ערך אחרים שמחזיקים בעלי ענין ונושאי משרה בכירה

למיטב ידיעת הבנק, ובהתאם לדיווחים שהתקבלו אצלו, להלן פירוט ניירות הערך שבעלי ענין ונושאי משרה בכירה מחזיקים בבנק ובחברה מוחזקת שפעילותה מהותית לבנק, בתאריך הסמוך לתאריך דוח תקופתי זה:

שם	מספר זיהוי	סוג נייר ערך	מספר הנייר בכורסה	מספר מניות	שיעור אחזקה %
יצוא חברה להשקעות בע"מ ⁽¹⁾	520025156	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	60,804,120	86.2253
כ. שובל, באמצעות כ. שובל אחזקות בע"מ ואי. סי.סי הון לישראל חברה בע"מ	8187841	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	81,218	0.1151
שובל זלמן	31077605	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000
חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ⁽²⁾	510192785	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	155,481	0.2205
נאמנות חוץ בע"מ ⁽²⁾	510141989	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000
באואר משה	007560915	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	5,000	0.0071
ביזר חיים	3629599	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000

(1) חברה ציבורית. לתיאור השליטה בחברה זו, ראה בתקנה 21א לעיל.

(2) חברה בשליטת גב' כנה שובל.

נספח ב' לדוח התקופתי לשנת 2017

מרשם בעלי המניות של הבנק

להלן, מרשם בעלי מניות רגילות של הבנק (מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א):

שם	מספר זיהוי	מען	סך מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א)
1 יצוא חברה להשקעות בע"מ	52-002515-6	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	32,486,430
2 חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	51-035660-3	יהודה הלוי 62, ת"א	38,031,295
3 חב' לנאמנות פיננסית בע"מ	51-019287-5	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
4 נאמנות חוץ בע"מ	51-014198-9	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
5 זלמן שובל	31077605	שרת 78, תל-אביב	1
6 חיים ביזר	3629599	צופר 2, רמת אפעל, 52960	1
7 עובד בן-עוזר ז"ל	049370919	גלוסקין 1, תל-אביב	1
8 יהודה בר-לב	064837123	טולקובסקי 3א, תל-אביב	10
9 משה קרמר	059761759	רח' דמשק אליעזר 5, בני-ברק	1
סה"כ מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א)			70,517,741

נספח ג' לדוח התקופתי לשנת 2017

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	זלמן שובל	זאב נהרי - יו"ר	יהודה אורבך
מס' זיהוי:	031077605	10063733	051264752
תאריך לידה:	28.04.1930	16.05.1944	27.11.1952
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	רח' משה שרת 78, תל - אביב	אהרון בקר 3, תל- אביב	מאיר יערי 28, תל- אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון:	יו"ר הועדה לניהול סיכונים, יו"ר הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.	אינו חבר בועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת משאבים, חבר בועדת ביקורת וחבר בועדה לניהול סיכונים
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשובה פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי	דירקטור חיצוני בעל מומחיות חשובה פיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:	כן; יו"ר דירקטוריון הבנק.	לא	לא
השכלה:	רו"ח מוסמך, אוניברסיטת חיפה.	תואר ראשון (B.A.) ביחסים בינלאומיים מאוניברסיטת ברקלי, קליפורניה; תואר שני (M.A.) ביחסים בינלאומיים, כלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת ג'נבה	רו"ח מוסמך; תואר ראשון (B.A.) בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	11.10.2015	23.3.1964	13.9.2015
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	כיום - יו"ר דירקטוריון הבנק; שימש כיועץ כספי לחברת חשמל לישראל (עד ליום 31.12.16). כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1965-2011); בתפקידו האחרון כיהן כחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוק ההון. כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי בע"מ, לאומי פרטנרס בע"מ, לאומי אחזקות ריאליות, לאומי אינטרנשיונל אינווסטמנט גו, ולוקסאינווסט ס.א. הולדינג; כמו כן, כיהן כדירקטור בבנק לאומי ארה"ב, בבנק לאומי לישראל קורפוריישן ובחברה לישראל בע"מ.	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ; יו"ר משותף של קרן פייר.	רו"ח, יו"ר ועדת ביקורת בחברה להשבת נכסי נספי השואה (פורקה על-פי חוק עם תום תקופת פעילותה ב-31/12/2017) ובאגודת ידידי אוניברסיטת תל אביב; מרצה בביקורת מערכות מידע במוסדות להשכלה גבוהה; חבר בועדת מיחשוב של לשכת רו"ח; יועץ ובוחן, סוקר במוסד לסקירת עמיתים. כיהן כסמנכ"ל, מבקר פינמי ראשי בבנק אגוד לישראל בע"מ ובחברות הבנות של הבנק בין השנים (2000-2014).

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
דיקטור בתאגידים הבאים:	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.
י"ר הדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ וי"ר משותף של קרן פייר, סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. - הון לישראל חברה בע"מ. יו"ר דירקטוריון משותף בשוכל גרופמן נדל"ן בע"מ ובשוכל גרופמן נדל"ן אחזקות בע"מ 2007; חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, כנה שובל אחזקות בע"מ, המרכז הבינתחומי הרצליה. חבר בחבר הנאמנים: אוניברסיטת בן גוריון, אוניברסיטת אריאל, כנס הרצליה. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 10/90 ועד 03/93, ובין 06/98 ועד 01/00, בעת שירותו כשגריר ישראל בושינגטון, הייתה הפסקה בחברותו בדירקטוריון.	כן זוגה של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21 לעיל); אביו של מר גדעון שובל, דירקטור בבנק.	כן	כן
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:	לא	לא	לא
האם הוא בעל מומחיות חשובה ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון:	כן	כן	כן

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
משה באואר	שמואל אשל	ד"ר רות ארד	מס' זיהוי:
007560915	52352424	030332563	
23.10.1933	10.04.1954	15.09.1949	תאריך לידה:
רח' שלום עליכם 33, תל-אביב	אבשלום חביב 3, תל-אביב	הרכש 5, תל אביב	מענו להמצאת כתיב בית-דין:
ישראלית	ישראלית	ישראלית	נתינות:
אינו חבר בוועדות הדירקטוריון	י"ר ועדת ביקורת, חבר בוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובוועדת משאבים.	חברה בוועדת ביקורת ובוועדה לניהול סיכונים,	חברותו בוועדות הדירקטוריון:
אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	דירקטורית חיצונית. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:
לא	לא	לא	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-
תיכונת	תואר ראשון (B.A.) במדעי המדינה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל-אביב.	תואר ראשון (B.A.) במתמטיקה וכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (Ms) בסטטיסטיקה, אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי; תואר שלישי (Phd) במימון וסטטיסטיקה (התמחות במימון), אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי.	השכלה:
1.10.1972	4.12.2009 (ביום 3.12.12 אישרה האסיפה הכללית את מינויו לתקופת כהונה שנייה וביום 2.12.15 אישרה האסיפה הכללית את מינויו לתקופת כהונה שלישית);	10.04.2016	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
מנכ"ל ודירקטור סי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ.	ייעוץ וליווי עסקי; י"ר וועדת השקעות של קרן קוגיטו קפיטל.	מנכ"ל ובעלים של חברת מנצ'ל (ממרץ 2015); חברה בוועדת אשראי קרן סולו (2014 עד אפריל, 2016); דח"צ בחברת ישראלכרט (בשנים 2011-2014); דח"צ בחברת אמינית (בשנים 2011-2013). מרצה, אוניברסיטת חיפה (2013); סמנכ"ל, בקר סיכונים ראשי, קבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 2011-1999);	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
חבר בדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ, סי.אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, טרה פירמה בע"מ, אי.סי.סי הון לישראל בע"מ, נאמנות חוץ בע"מ, חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ואיתנים ביטוח בע"מ (חברה) לא פעילה).	לא	אינה מכהנת כדירקטורית בתאגידים אחרים.	דירקטור בתאגידים הבאים:
לא	לא	לא	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -
כן	כן	כן	האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	ליאור בן עמי	רם הרמלך	אירה סובל
מס' זיהוי:	022629083	55734107	027811546
תאריך לידה:	31.08.1966	17.03.1959	15.07.1970
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	הרעות 15, תל מונד	טווס 14, הוד השרון	בת יפתח 6, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	חבר בוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובוועדת משאבים.	חבר בוועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים.	חברה בוועדת ביקורת, ועדת משאבים ובוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשובונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקן ודירקטורית בלתי תלוייה; בעלת מומחיות חשובונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין- השכלה:	לא	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (B.A.) בחוג לכלכלה ובחוג למדעי המדינה, האוניברסיטה העברית; תואר שני (MA) בכלכלת עסקים, אוניברסיטת בר אילן.	תואר ראשון (B.A.) בסטטיסטיקה וגאוגרפיה מאוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב	רו"ח מוסמך, תואר ראשון (B.A.) במנהל עסקים/ חשובונאות, המכללה למנהל, ראשון לציון; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים למנהלים, אוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת נורט'וסטרן, שיקגו, ארה"ב; תואר שני (M.A.) בתוכנית ללימודי מגדר אוניברסיטת תל-אביב.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	10.04.2016	13.09.2012	11.02.2016 (ביום 18.02.2013 אישרה האסיפה הכללית את מינויה לתקופת כהונה שנייה)
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ (מרץ 2013 - עד כה); הלפ פי סי המרכז לתמיכה במחשוב ביתי בע"מ (2006 עד אוקטובר 2013).	מנכ"ל מנוף מרג בע"מ (ממאי 2012) וחבר בדירקטוריונים. משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה העסקית ומנהל סיכונים באשראי בבנק מרכנתיל דיסקונט (בשנים 1998-5/2012);	יועצת לחברות ודירקטורית לחברות. לימודים לתואר שלישי בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולגיה באוניברסיטת תל-אביב; חברה בוועד המנהל של עמותת דלת פתוחה.
דירקטור בתאגידים הבאים:	ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ	חבר בדירקטוריונים הבאים: ח.י. טכנולוגיות קוריאניות בע"מ; דירקטור ובעל שליטה בחב' מנוף מרג בע"מ.	כיהנה כדירקטורית בתאגידים הבאים: לודז'יה רוטקס השקעות (עד 2015); מדיפאואר (אונברסיז) פאבליק קו לימיטד (עד 2014); אילקס מדיקל בע"מ (עד 2014); ניסקו פרויקטים ואלקטרוניקה (1999) בע"מ (עד 2012).
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -	לא	לא	לא
האם הוא בעל מומחיות חשובונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן	כן	כן

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	ד"ר נורית קראוס (חדלה לכהן ביום 28.01.18)	גדעון שובל
מס' זיהוי:	023691751	058239864
תאריך לידה:	10.05.1968	31.08.1963
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	זריצקי 8 תל-אביב	הרימון 10, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	עד לתום תקופת כהונתה (28.01.18), כיהנה כחברה בוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובוועדה לניהול סיכונים.	חבר בוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובועדה לניהול סיכונים.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	דירקטורית חיצונית על-פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין ודירקטורית בלתי תלויה; בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון B.Sc, הנדסת אירונאוטיקה וחלל, טכניון חיפה; תואר M.Sc, פיזיקה, טכניון חיפה; תואר D.Sc, פיזיקה, טכניון חיפה.	השכלה: תואר ראשון (L.L.B) במשפטים, אוניברסיטת בקינגהם; תואר שני (L.L.M) במשפטים, אוניברסיטת קולומביה; תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים, ביה"ס למניהל עסקים IMD.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	29.1.2012 (ביום 10.12.2014 אישרה האסיפה הכללית את מינויה לתקופת כהונה שנייה)	26.10.2000
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנהלת ומייסדת רדסטארט שירותי מידול וייעוץ בע"מ.	מנכ"ל ודירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ
דירקטור בתאגידים הבאים:	רדסטארט שירותי מידול וייעוץ בע"מ.	יצוא חברה להשקעות בע"מ
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -	לא	בנם של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק, ומר זלמן שובל, דירקטור בבנק שעל-פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק נחשב כבעל שליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21א לעיל).
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן	כן

נספח ד' לדוח התקופתי לשנת 2017

נושאי משרה בכירה של הבנק ליום 31.12.2017 הינם ה"ה:

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם:
שם נושא המשרה ופרטיו: דוד לוי ⁽²⁾	מיכאל טייר ⁽¹⁾	גיל טופז	מס' זיהוי:
022148530	051705234	024464869	מס' לידה:
22.11.1965	10.01.1953	12.12.1969	תאריך תחילת כהונה:
01.11.2016	15.09.2011	1.11.2015	התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:
משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבה קמעונאית דירקטור בחברת הבת עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ.	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת משאבים (משמש גם כמנהל טכנולוגיות המידע). מנכ"ל תומר ירושלים בע"מ (חברה בת)	מנהל כללי יו"ר דירקטוריון חברות הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ.	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
לא	לא	לא	השכלה:
תואר ראשון בכלכלה וניהול, האוניברסיטה הפתוחה; תואר שני (EMBA), האוניברסיטה העברית, ירושלים	תואר ראשון (B.A.) במדעי המחשב, Mercier College.	תואר מוסמך (M.B.A.) מנהל עסקים (התמחות במימון ושיווק) אוניברסיטת ת"א; תואר במשפטים (LLB), אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון עו"ד; תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וחשבונאות; אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון רו"ח;	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:
מנהל אגף לקוחות פרטיים בחטיבה הבנקאית בבנק דיסקונט (2013-2016); מנהל אגף פאסיב בחטיבה הבנקאית בבנק דיסקונט (2011)	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת משאבים (משמש גם כמנהל טכנולוגיות המידע).	סמנכ"ל, ראש אגף לקוחות פרטיים וחבר הנהלת חברת כרטיסי אשראי לישראל- כ.א.ל. (2013-2015); סמנכ"ל, CRO ראש אגף סיכונים ואשראי בחברת כרטיסי האשראי לישראל- כ.א.ל. (2010-2013);	

1. ביום 31 בדצמבר 2017, הודיע מר מיכאל טייר על פרישתו לגמלאות והוא יחדל לכהן כנושא משרה בבנק ביום 31 במרץ 2018.
2. ביום 15 ביוני 2017, אישר הדירקטוריון את מינויו של מר דוד לוי, למשנה למנכ"ל (קודם למינוי כיהן כסמנכ"ל בתפקיד הנ"ל).

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם:
אלכסנדר זלצמן	שרית וייסטוך*	מיכאל בן-ישי (חדל לכהן ביום 28.02.17)	
310062120	023069115	067374793	מס' זיהוי:
18.04.1973	14.10.1967	13.09.1950	תאריך לידה:
16.01.2014	01.07.2005	1.03.2007 (בתפקידו מיום 1.8.2011)	תאריך תחילת כהונה:
סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי. דירקטור בחברות הבת: ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ; ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית ומנהלת אגף הייעוץ המשפטי ציות ואכיפה	עד לסיום כהונתו, כיהן כסמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת סיכונים (CRO);	התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:
לא	לא	לא	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית, ירושלים; בעל רישיון ר"ח; תואר מוסמך (M.B.A.) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.	תואר במשפטים (L.L.B.), אוניברסיטת בר-אילן	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן; תואר מוסמך (M.B.A.) במנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן.	השכלה:
מנהל מחלקת מידע ניהולי ותקציב (2010-2013);	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת סיכונים (CRO);	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:

* ביום 9 בפברואר 2017, אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של גב' שרית וייסטוך למנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה (קודם לכן כיהנה כמנהלת המחלקה המשפטית).

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם:
רון שגיא	משה עומר	דפנה לנדאו (החלה לכהן ביום 1.3.17)	מס' זיהוי:
052189859	027312719	029002508	תאריך לידה:
30.10.1953	03.05.1974	23.12.1971	תאריך תחילת כהונה:
24.02.2005 (בתפקידו הנוכחי מיום 20.3.2012)	15.12.2013	1.3.2017	
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל החטיבה הפיננסית י"ר או דירקטור בחברות הבת: ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ; ער שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, מנהלת חטיבת הסיכונים (CRO)	
לא	לא	לא	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
תואר ראשון (B.A.), כלכלה, האוניברסיטה העברית	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.Sc.) במימון וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וניהול, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.B.A.) התמחות ראשית מימון והתמחות משנית בשיווק, אוניברסיטת תל-אביב	השכלה:
סמנכ"ל, המבקר הפנימי	תפקידים שונים בבנק הבינלאומי הראשון; מנהל היחידה לניהול פיננסי (2012-2013); מנהל יחידת נוסטרו למסחר (2010-2012).	מנהלת תחום הנדל"ן וחברת הנהלה בלאומי פרטנרס (2015-2016); מנהלת סיכונים ראשית וחברת הנהלה בבנק ערבי ישראלי (2011-2015)	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם:
כרמל פלורנץ	לירן עובדיה (החל לכהן ביום 1.11.17)	
013230628	034437707	מס' זיהוי:
25.12.1965	10.12.1978	תאריך לידה:
15.07.2010	01.11.2017	תאריך תחילת כהונה:
מזכיר הבנק וחברות הבת	מנהל סקטור נדל"ן	התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:
לא	לא	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
תואר ראשון במשפטים (L.L.B) אוניברסיטת תל- אביב	תואר ראשון (B.A) בניהול מהאוניברסיטה הפתוחה.	השכלה:
מזכיר הבנק וחברות הבת	מנהל מערך אשראי ותפעול סניפים, (2017-2013); מנהל מח' אשראי קמעונאי ומסחרי (2011-2013);	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:

שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם:
איילת רוסק (חדלה לכהן ביום 1.11.17)	הגר פרץ דיין	
027808757	031579329	מס' זיהוי:
04.07.1970	7.10.1978	תאריך לידה:
30.05.2012	29.09.2016	תאריך תחילת כהונה:
מנהלת סקטור נדל"ן	מנהלת מטה מנכ"ל, שיווק ואסטרטגיה	התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:
לא	לא	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
תואר ראשון (B.A), כלכלה ומינהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן, תואר מוסמך (M.B.A), מינהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן.	תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומנהל עסקים, התמחות בחשבונאות, באוניברסיטה העברית; תואר שני במנהל עסקים (M.B.A), באוניברסיטה העברית.	השכלה:
מנהלת סקטור נדל"ן	מנהלת מחלקת תהליכים עסקיים (2016-2015); מנהלת פרויקט CRM, חטיבה קמעונאית בבנק לאומי (2014-2013); משנה למנכ"ל, מנהלת חטיבת השיווק, חברת G-STAT (2009-2013).	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:

שאלון ממשל תאגידי¹

עצמאות הדירקטוריון

לא נכון	נכון
---------	------

- בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר.

בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים):

דירקטור א': _____

דירקטור ב': _____

מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: **3 דירקטורים חיצוניים על-פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")**; **1 דירקטורים חיצוניים על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 ודירקטורים בלתי תלויים על-פי חוק החברות.**
- שיעור² הדירקטורים הבלתי תלויים³ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 4/10.

שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון⁴ התאגיד⁵: **שליש מכלל הדירקטורים (כולל דירקטורים חיצוניים על-פי חוק החברות, התשנ"ט-1999).**

לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).
- בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-ו לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי). **הדירקטורים החיצוניים והבלתי תלויים מסרו לבנק הצהרות על היעדר זיקה כסומן לפרסום דוח זה.**
- כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים).

אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.
- כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות):

אם תשובתכם הינה "לא נכון" -

האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה: _____

כן לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).

יצוין שיעור הישיבות בהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: _____.

1 מורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.

2 בשאלון זה, "שיעור" - מספר מסוים מתוך הסך הכל כך לדוגמה 3/8.

3 לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

4 לענין שאלה זו - "תקנון" לרבות על-פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמה בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

5 חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

6 לענין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן כנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לענין שאלה זו.

עצמאות הדיקטוריון

לא נכון	נכון
	√
	6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדיקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח.
	אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדיקטוריון כאמור) - יציגו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדיקטוריון כאמור: זהות: _____ תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): _____ פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____ האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). שיעור נוכחותו ⁷ בישיבות הדיקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____ נוכחות אחרת: _____ ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).

כשירות וכישורי הדיקטורים

לא נכון	נכון
	√
	7. בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדיקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה - קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה) ⁸ . אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יציגו - א. פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____ ב. הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיים כהונתם של הדיקטורים: _____ ג. מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדיקטורים: _____ ד. הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____
	√
	8. התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדיקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדיקטורים, וכן דאג לעריכת תוכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדיקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" - יציגו האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).

7 תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.
8 חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

כשירות וכישורי הדירקטורים		
לא נכון	נכון	
_____	√	<p>9. א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.</p> <p>אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: "לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית מהגדרת המונח בסעיף 240 לחוק החברות ובלבד שלפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית".</p>
_____	√	<p>10. א. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים.</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____</p> <p>בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____</p>
_____	_____	<p>ב. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: _____</p> <p>גברים: 8 נשים: 2</p>

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)		
לא נכון	נכון	
_____	√	<p>11. א. מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח:</p> <p>רבעון ראשון (שנת 2017): 5</p> <p>רבעון שני: 3</p> <p>רבעון שלישי: 5</p> <p>רבעון רביעי: 5</p>
_____	_____	<p>ב. לצד כל אחד משמות הדירקטורים שיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): _____</p> <p>(יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).</p>

9 לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו - 2005.

10 ר' ה"ש 9.

11 ר' ה"ש 2.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)

לא נכון	נכון					
	שיעור השתתפותו בישיבות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת תגמול ¹⁴	שיעור השתתפותו בישיבות הוועדה לבחינת הדוחות כספיים ¹³	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת ¹²	שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שם הדירקטור
	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים (י"ר) הוועדה); 100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה (י"ר) הוועדה); 60% מישיבות ועדת תגמול בהרכב מורחב על-פי הוראת נב"ת 301	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	100%	זאב נהרי (י"ר)
		אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	94%	זלמן שובל
	100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה;	100%	100%	100% (י"ר הוועדה).	94%	שמואל אשל
	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	72%	משה באואר
	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים; 100% מישיבות ועדת משאבים (י"ר הוועדה)	100% (י"ר הוועדה)	100%	94%	100%	יהודה אורבך
	100% מישיבות הוועדה לניהול סיכונים	88%	100%	100%	94%	רות ארד
	100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה;	100%	100%	100%	100%	רם הרמלך
	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים; 80% מישיבות ועדת משאבים.	אינה חברה	100%	94%	94%	אירה סובל
	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים; 87% מישיבות הוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; 100% מישיבות ועדת משאבים.	אינה חברה	אינה חברה	אינה חברה	94%	נורית קראוס

12 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

13 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

14 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)

לא נכון	נכון						
		94% משיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה;	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	94%	גדעון שובל
		100% משיבות ועדת משאבים;	88%	אינו חבר	אינו חבר	100%	ליאור בן עמי
	√	12. 1. בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.					

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון

לא נכון	נכון		
	√	13. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון.	
		בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א(2) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור	
	√	14. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי.	
		בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.	
	X	15. בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. X לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).	
	√	16. 1. המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון. 2. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) -	
		א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	
		ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות ¹⁵ : ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	
	√	17. בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	

15 בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.
16 בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

ועדת הביקורת		
לא נכון	נכון	
_____	_____	18. בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -
_____	√	א. בעל השליטה או קרובו. □ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
_____	√	ב. יו"ר הדירקטוריון.
_____	√	ג. דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.
_____	√	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.
_____	√	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. □ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
_____	√	19. מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות.
_____	√	20. מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הוועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.
_____	√	21. ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לענין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.
_____	√	22. בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).
_____	√	23. בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתניתן לעובדים שהתלוננו כאמור.
_____	√	24. ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים		
לא נכון	נכון	
_____	_____	25. א. יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הוועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: 3 ימים לדוח שנתי ו- 2 ימים לדוח רבעוני.
_____	_____	ב. מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת המלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2017): 6 ימים דוח רבעון שני: 7 ימים דוח רבעון שלישי: 7 ימים דוח שנתי: 7 ימים

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים

לא נכון	נכון	
		25. ג. מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2017): 8 ימים דוח רבעון שני: 10 ימים דוח רבעון שלישי: 9 ימים דוח שנתי: 9 ימים
	√	26. רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הוועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפותו: _____.
		27. בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן: א. מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בוועדה ואישור הדוחות כאמור). ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת). ג. יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני. ד. כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים. ה. לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. ו. חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים. ז. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות. אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.

ועדת תגמול

לא נכון	נכון	
	√	28. הוועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בוועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).
	√	29. תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת תגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

ועדת תגמול		
לא נכון	נכון	
_____	_____	30. בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -
_____	√	א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
_____	*√	ב. יו"ר הדירקטוריון. *הערה: אינו חבר ועדת תגמול כהגדרתה בחוק החברות; למען הסדר יציין, כי הינו חבר בועדת תגמול בהרכב מורחב על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין (נושאי מדיניות והסכמי תגמול של כלל העובדים למעט נושאי משרה, בלבד).
_____	√	ג. דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.
_____	√	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.
_____	√	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
_____	√	31. בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.
_____	√	32. ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)3 ו-272(ג)1(1)ג לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יציין - סוג העסקה שאושרה כאמור: מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח:

מבקר פנים		
לא נכון	נכון	
_____	√	33. יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.
_____	√	34. יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורטו נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: במגוון ביקורות בכל תחומי הפעילות של הבנק ע"פ תכנית עבודה שנתית המבוססת על תכנית רב שנתית שאושרה ע"י ועדת הביקורת והדירקטוריון.
_____	_____	35. היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות ¹⁷): משרה מלאה
_____	√	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.
_____	√	36. המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, ר"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם.

17 כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מחזקים וביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

לא נכון נכון

37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): _____.
- האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגנים הקבועים בדין:

כן

לא

(יש לסמן x במשבצת המתאימה)

לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.

38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו:

כן

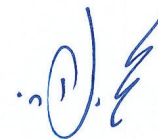
לא

(יש לסמן x במשבצת המתאימה)

לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.

שמואל אשל
יו"ר ועדת הביקורת
(המשמשת גם כוועדה
לבחינת הדוחות הכספיים)

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2018

תאריך החתימה

מונח	תיאור קצר
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
אינפלציה	מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אמצעי שליטה	<p>על-פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, כל אחת מאלה:</p> <p>(1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;</p> <p>(2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה:</p> <p>(א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו;</p> <p>(ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו;</p> <p>(3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;</p> <p>(4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חבויותיו.</p>
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני מסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.
באזל II/III	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה
הון עצמי רובד 1	<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital.</p> <p>הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובינכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות ובינכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראות ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>

מונח	תיאור קצר
הון רובד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על-ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (CoCo - contingent convertible) שהונפקו על-ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
הון רגולטורי	הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתיב התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הלוואה לדיור	<p>הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:</p> <ol style="list-style-type: none"> ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.
הלוואה ממונפת	<ol style="list-style-type: none"> אשראי שניתן למימון עסקה הונית היחס בין סך החוב של הלווה ל-EBIDTA של הלווה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי לווה המאופיין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי רמת המינוף, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי המינוף, גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות
הסכמי CSA	הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
הפרשה פרטנית	הפרשה שנקבעת בהתאם לכחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המזון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.
הפרשה קבוצתית	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם מגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
חברת דירוג	חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".
חח"ד - חשבון חוזר דביטורי	חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.

מונח	תיאור קצר
חשיפות חוץ מאזניות	<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על-ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> - התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; - מסגרות אשראי לא מנוצלות; - התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; - התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. - ועוד. <p>בדוחות הכספיים גילו על התחייבויות חוץ מאזניות של הבנק באות לידי ביטוי במסגרת ביאור 31.</p>
יחס הלימות הון	<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>
יחס כיסוי נזילות	<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופן זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
יחס מינוף	<p>מוגדר כמדדית ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבטא באחוזים.</p>
כתבי התחייבות נדחים	<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.</p>
לווה	<p>בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".</p>
מגנ"א - מערכת גילוי נאות אלקטרוני	<p>מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יעצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.</p>
מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי	<p>חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חובים וזיכויים אלקטרוניים</p>
מק"מ-מלווה קצר מועד	<p>נייר ערך ממשלתי המונפק על-ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.</p>
משך חיים ממוצע (מח"מ)	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.</p>
נגזר	<p>נגזר הוא מכשיר פיננסי או חוזה אחר, בעל 3 מאפיינים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. שוויו משתנה בהתאם לשינוי בשיעור ריבית, במחיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורה מוגדר, בדירוג אשראי או בבסיס דומה. 2. אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הנמוכה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. 3. הוא מסולק במועד עתידי.
נגזר אשראי	<p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>

מונח	תיאור קצר
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על-ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
נדבך 2	מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
נדבך 3	משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחופף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהצאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעוליות. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגיגו נדרש הבנק להחזיק דרישות ההון הרגולטוריות במסגרת הדרישות להלימות ההון.
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.
סיכון נזילות	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון שוק	סיכון להפסד או לירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
סינדיקציה של הלוואה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. עסקאות מסוג זה מבוצעות לעיתים קרובות כאשר קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כך שהסכום שמועמד ללווה גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות ויישוב יתרות.
קבוצת לוויים	הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על-ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על-ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לוויים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על-ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לוויים אחת.
קווי הגנה	ממשל ניהול הסיכונים, מסתמך על שלושה קווי הגנה: קו ראשון: הנהלות קווי העסקים; קו שני: מונקצית ניהול סיכונים, חשבות, ייעוץ משפטי; קו שלישי: ביקורת פנימית.

מונח	תיאור קצר
שווי הון	<p>ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <p>- רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;</p> <p>- רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;</p> <p>- רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p>
שיעור המימון (LTV)	<p>שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.</p>
ALM - Asset liability management	<p>ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הון של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.</p>
CCR - Counterparty Credit Risk	<p>סיכון אשראי צד נגדי - מהווה תת סיכון של סיכון האשראי הכולל אליו חשוף הבנק, ומבטא את הסיכון שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על-פי תנאי העסקה. סיכון אשראי של צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד ומשתנה לאורך חיי העסקה. ערך השוק של העסקה משתנה באופן רציף בהתאם לתנודות גורמי השוק העומדים בבסיסה, ויכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים בעסקה.</p>
CRM - Credit Risk Mitigation	<p>הפחתת סיכון אשראי - מקוזזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרשו). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.</p>
CVA - Credit Valuation Adjustment	<p>חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.</p>
EDTF - Enhanced Disclosure Task Force	<p>צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על-ידי ה-FSB. מטרת הגוף הינה לשפר את איכות הגילויים על הסיכונים, שיפור יכולת ההשוואה והשקיפות.</p>
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	<p>חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.</p>
FSB - Financial Stability Board	<p>גוף בינלאומי אשר מפקח על המערכת הפיננסית הבינלאומית. מטרתו, לקדם את היציבות במערכת הפיננסית.</p>
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	<p>תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.</p>
KPI - Key Performance Indicator	<p>מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים נגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.</p>
RTGS - Real Time Gross Settlement	<p>מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.</p>
SREP - Supervisory Review Process	<p>תהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.</p> <p>במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שנקט על-ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על-ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.</p>

תיאור קצר	מונח
<p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>	<p>Var - Value at Risk</p>

א

אשראי לציבור 6, 17, 21, 22, 34, 54, 55, 56, 103, 105, 109, 110, 111, 144, 145, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 212, 217, 218, 219, 272, 270, 268, 265, 217, 213

ב

בנק ישראל 22, 23, 26, 28, 38, 40, 49, 51, 63, 76, 78, 80, 111, 168, 175, 222, 223, 253, 255, 256, 257, 258, 302

ד

דירקטוריון 9, 11, 25, 26, 38, 40, 48, 49, 50, 59, 73, 75, 79, 87, 135, 142, 154, 155, 157, 160, 168, 222, 224, 231, 232, 233, 237, 240, 241, 243, 244, 253, 256, 257, 276, 277, 278, 282, 283, 287, 288, 292, 294, 295, 262

ה

הון כולל 7, 37, 38, 169

הון רובד 1 37, 38, 169, 170

הוצאות בגין הפסדי אשראי 21, 31, 41, 44, 46, 53, 55, 56, 101, 105, 145, 181, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 269, 271

הוצאות ריבית 101, 132, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 266, 271

הכנסות מימון שאינן מריבית 32, 109, 115, 116, 117, 123, 133, 140, 185, 271

הלימות הון 7, 17, 25, 37, 38, 109, 113, 169, 170, 302

הפרשה להפסדי אשראי 21, 22, 34, 55, 56, 66, 84, 103, 117, 118, 119, 144, 145, 152, 192, 193, 194, 203, 217, 268, 272, 300

הפרשה למיסים 33, 101, 109, 136, 146, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 269, 271

י

יחס מינוף 7, 17, 39, 170, 301, 302

מ

מגבלות 18, 23, 24, 38, 49, 55, 56, 57, 66, 67, 73, 81, 95, 114, 180, 202, 224, 229, 253

מיסים נדחים 84, 105, 136, 137, 138, 146, 149, 169

מכשירים נגזרים 30, 36, 55, 56, 72, 73, 84, 103, 114, 123, 133, 176, 177, 178, 179, 180, 185, 204, 205, 207, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 224, 268, 270, 272

משכורות 21, 101, 109, 135, 152, 153, 156, 158, 221, 240, 269, 271

משכנתאות 25, 26, 43, 216, 248, 257, 259

נ

ניירות ערך 17, 19, 20, 21, 26, 28, 34, 35, 67, 75, 78, 79, 81, 83, 84, 102, 103, 105, 106, 109, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 126, 129, 130, 132, 140, 141, 142, 143, 152, 172, 173, 175, 181, 204, 205, 206, 207, 212, 213, 214, 215, 219, 224, 241, 246, 253, 255, 256, 268, 270, 272, 275, 302, 276

נכסי סיכון 37, 169, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 301, 303

ס

סייבר 23, 24, 76, 77, 300

סיכון נזילות 15, 35, 74, 82, 303

סיכון ציות 23, 24, 83

סיכון רגולטורי 23, 24, 82

סיכון שוק 15, 67, 302, 303

סיכון תפעולי 15, 37, 76, 82, 169

ע

עמלות 21, 101, 109, 113, 114, 118, 134, 135, 172, 173, 251, 253, 259, 260, 268, 269, 271

פ

פחת 32, 105, 120, 148, 159, 297

פיקדונות הציבור 6, 17, 35, 74, 75, 103, 105, 109, 132, 150, 152, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 213, 217, 219, 242, 270, 272

ר

רווח והפסד 21, 22, 33, 36, 72, 73, 85, 93, 101, 112, 113, 114, 115, 118, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 128, 129, 130, 136, 142, 144, 163, 176, 216, 229, 263, 269, 270, 271, 272

רווח כולל 22, 33, 37, 85, 104, 115, 128, 141, 142, 158, 268, 271

רווח נקי 6, 21, 22, 37, 43, 44, 45, 46, 101, 102, 104, 105, 109, 118, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 139, 191, 225, 269, 271

סניפי הבנק וחברות בנות

הנהלה המרכזית

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה
מען לדיור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סקטור נדל"ן

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה - רוממה

רח' שמגר 21, ירושלים

סניף תל אביב

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267

סניף פתח תקוה

רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה

רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית

רח' אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קיריין

דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת

מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

סניף סחנין

קניון סחנין מול, כביש ראשי סחנין

סניף כרמיאל

רח' מעלה כמון 5, קניון חוצות כרמיאל, כרמיאל

סניף אום אל פחם

קניון אלהרם, כביש ראשי, אום אל פחם

סניף אלעד

רח' רבי יהודה הנשיא, 94 אלעד

סניף בית שמש

רח' רבין 2, קניון נעימי, בית שמש

סניף ביתר עלית

רח' ישמח ישראל 2, מרכז חיים זקן - תמרים, ביתר עלית

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

בנק ירושלים

כתובתינו באינטרנט:

www.bankjerusalem.co.il